

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknima, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorenji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Restori 28 - Tel. 0432/731190

POSTNA PLAČANA V GOTOVINI
SPED. IN ABB. POST. GR. 1/50%

1500 LIR

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Nove kartice **BANCOMAT**
s plačilnim servisom **POS**

MOJA BANKA V ŽEPNEM FORMATU.

NEDELJA, 25. JUNIJA 1995

Namesto uvodnika

Z veliko grenkobo v srcu, ki ni samo priokus zaskrbljenosti nad usodo novinarskih delovnih mest, ampak tudi zaskrbljenosti nad usodo slovenskega zamejskega dnevnika, petdesetletnega spremljevalca in spodbujevalca slovenske manjšine v Italiji v njenem boju za narodni obstoj, pravice in uveljavitev na vseh področjih javnega življenja, spremljamo v teh dneh neverjetno farso okrog dodelitve Primorskemu dnevniku prepotrebnih finančnih sredstev iz matične domovine. Iz objavljenega so si bralci lahko že ustvarili predstavo o tem, kaj se dogaja, in morda tudi mnenje, čeprav je marsikaj iz te žalostne zgodbe težko dojeti z golim razumom. Zaplete okrog finančnih sredstev doživljamo novinarji kot izraz političnega pogojevanja časopisa ter same avtonomije redakcije, ki jo ščitijo celo postave, če že ne zdravi čut do svobode tiska.

Ob tem si seveda tudi mi zastavljamo vprašanje, kaj je v interesu naše manjšine, vprašanje, ki ga vsi tako radi bolj ali manj demagoško vihtimo, da bi prepričali druge o svojem pravu.

Prav gotovo ni v interesu manjšine, da osibimo ali celo uničimo to tako učinkovito sredstvo narodove samoočrambe, zato upamo, da ne bo prevladala politika »glavno je, da sosedu crkne krava«, ne glede na to, kdo je sosed, in da bi vsi dali prednost splošnim pred parcialnimi interesi.

Zastavljamo si tudi vprašanje, če pisanje Primorskega dnevnika res ni v skladu s »potrebami in zahtevami celotne naše skupnosti v novih časih«, kot bi lahko izhajalo iz nekaterih stališč SSK in SSO. Sam odgovorni urednik izhaja, kot je vsem znano, iz točno opredeljenega političnega kroga, vendar je znal, po našem mnenju, postaviti svojo novinarsko poklicnost pred strankarsko ali ideološko opredeljenost ter s svojim zgledom voditi redakcijo (ki prav gotovo ni samo ene barve) po nelahki poti novinarske etike, ki ne sme biti politično pogojevana. Vsak dan in od vedno se soočamo s pritiski in kritikami, ki prihajajo iz strankarskih vrst. Vse, od prve do zadnje, so nezadovoljne z našim poročanjem o strankarskih in ozko političnih zadevah. Res je, da se zdalec nismo imuni pred napakami vseh vrst, kar je glede na razmere, v katerih delamo in glede na šibko kadrovske zasledbo, posledico permanentne finančne krize podjetja, razumljivo in morda opravičljivo. Nezadovoljstvo politikov vseh barv, ki je sad njihovih pričakovanj in pretenzij, da bi njihovo barvo privilegirali napram drugim, nas nasprotno prepričujejo, da smo na pravi poti. Naša izključna politika je (in pri tem smo seveda včasih bolj, včasih manj uspešni), da prinašamo slovensko besedo v slovenske družine (čeprav si zaradi finančne stiske ne moremo privoščiti niti lektorske in korektorske službe, kar je verjetno edinstven primer slovenskega časopisa), da posredujemo naši javnosti čim širšo informacijo o dogajanju v svetu in predvsem v našem ozjem prostoru na družbenem, gospodarskem, političnem, kulturnem in sportnem področju in da damo možnost vsem, da izrazijo preko naših strani svobodno svoja mnenja. (Tu se seveda nanašamo predvsem na tisti del dnevnika, ki nastaja v Trstu in Gorici.)

Prav zato je trditev, ki jo je na predvčeršnjem srečanju v prostorih Državnega zbora v Ljubljani izrekel predstavnik SSO Sergij Pahor, da »Primorski dnevnik ne objavi nič, kar bi ne bilo po volji SKGZ« ne samo netočna, temveč tudi zaljiva, se zlasti če prihaja iz novinarjevih ust, ki bi morala biti bolj pazljiva in občutljiva (razen če iz njih ne govori osebna izkušnja?).

Naša želja je, da bi Primorski dnevnik tudi poklicno rasel in se izboljševal, naše upanje pa je, da bo po tej žalostni zgodbi v slovenski zamejski javnosti le prevladala razsodnost in res polno priznanje novinarske avtonomije ter v matični domovini zavest, da je dnevnik bogastvo za ves slovenski narod in da mu je zato treba tudi dolgoročno zagotoviti neodvisen obstoj in razvoj.

Novinarji Primorskega dnevnika

Silovita burja povzročila veliko škodo na Tržaškem

TRST - Po trzaski pokrajini je včeraj se naprej divjala silovita burja z dežjem, ki je odkrila nekaj streh, lomila drevje, ki je poskodovalo več avtomobilov, električno napeljavo, telefonske kabine. Hudo škodo je povzročila posebno na poljscinah. Gasilci so opravili okrog 150 posegov.

Na 4. strani

POBUDA MINISTRA MANCUSA

»Afera Cagliari« se spet odpira

Preiskovalci naj bi nosili del odgovornosti za samomor

MILAN - Nekdanji preiskovalci nosijo del odgovornosti za samomor bivšega predsednika Enija Cagliarija. K temu mnenju se ocitno nagiba pravosodno ministrstvo z Mancusom, ki je sodnim oblastem poslalo poročilo glavne inspektorje službe o upravnih preverjanjih v zvezi s samomorom v zaporu inz. Cagliarija. Bivši predsednik Enija, ki je bil vpleten v več afer, si je namreč

vzel življenje po zavrnitvi prošnje o začasni prostosti. Primer je izval ostre polemike, predvsem med odvetnikom D'Aiellom in javnim tožilcem De Pasqualejem. Tedanji pravosodni minister Martelli je odredil inspekcijo, kateri pa niso sledili ukrepi. Danes lahko pobudo ministra Mancusa tolmačimo tudi kot ponovno nezaupnico timu »čistih rok«.

Na 2. strani

Dogovor Bianco Buttiglione: Ljudska stranka ima dva dediča

CANNES - Rocco Buttiglione in Gerardo Bianco sta se »recipročno priznala«. Ob zaključku pogovora, ki ga je vodil predsednik Evropske ljudske stranke Wilfred Martens, sta se rodila dva enokovredna dediča LS: Buttiglione bo lahko uporabljal star simbol KD, Bianco pa ime »Ljudske stranka«. Novi italijanski politični formaciji bo kot enokovredni priznala Evropska ljudska stranka. Na sklenitev dogovora je odločilno vplival Helmut Kohl, sta se povedala Buttiglione in Bianco.

TRST / SKUPŠČINA DELNIČARJEV

Antoine Bernheim, tujec na čelu družbe Generali

TRST - Za krmilo zavarovalnice Assicurazioni Generali, ki je sicer vse manj italijanska in vse bolj svetovljanska, a ostaja največji trzaski ponos, je prišel včeraj Parizan. Po letni skupščini delničarjev, ki je potrdila, da sta tako grupa kot matična družba tudi lani odlično poslovali, se je setal novoizvoljeni upravniki svet, ki je na mesto dosedanjega predsednika Eugenia Coppole di Canzana imenoval Francoza nemškoizdovskega rodu Antoina Bernheima, sicer

Milos Budin

V DEŽELNEM SVETU F-JK

Budin in De Grassi predložila popravek

Gre za anticipacijo kulturnim ustanovam

Podpredsednik deželne sveta F-Jk Milos Budin nam je poslal dopis, ki ga z veseljem objavljamo. »Mislim, da bi bilo prav, ko bi - v skladu z ustreznim zakonom o tisku - objavili popravek na ugotovitev, s katero se zaključuje vaš včerajšnji osrednji članek na prvi strani o prispevkih za slovenske kulturne dejavnosti, češ da »ni znano, da bi bili v deželnem svetu predloženi ustrezní popravki za vključitev anticipacije 7 milijard lir kulturnim ustanovam, sicer pa rok za vlaganje popravkov se ni zapadel.« Podpisani sem namreč skupaj s svetovalcem De Grassijem predložil zadevni popravek za anticipacijo 7 milijard v pristojni prvi komisiji deželnega sveta že takrat, ko je bilo treba tudi po pravilih to storiti. Kot najbrž znano, so vsi ti dokumenti vključno s popravki javni in na razpolago natiskani in zbrani v zvezku, zato je njih nepoznavanje

subjektivna in ne objektivna stvar.

Iskoriscam priloznost za informacijo, da sem v dogovoru z odbornikom za kulturo predložil popravek za anticipacijo v bistvu s porazdelitvijo leta 1994, ker smo za morebitne večje spremembe za leto 1995 že predalec naprej s časom in ker mi je na tej osnovi odbornik zagotovil podporo. V komisiji zal sedanja politična večina tega popravka ni odobrila (gre za se slednji dokaz, da Guerova vlada zapostavlja našo manjšino drugim problemom in potrebam...), a sva s poročevalcem večine dogovorjena, da bo v deželnem svetu prihodnji teden vzel moj popravek v postev, če do takrat ne bo se izglasovan zadevni zakon v senatu. Koliko bo kdo držal dano besedo, bomo videli sproti; kar se mene tiče, bom skušal potrpežljivo vztrajati pri kolegi s prepričevanjem in pojasnjevanjem, saj potrebujemo tudi tokrat večino glasov...«

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Včeraj zaslišali Cesareja Previti

Bivši obrambni minister Cesare Previti je včeraj razodel tožilecema v Bresciji ime cloveka, ki mu je bil povedal, da bo sel Gorrini zatožit sodnika Antonia Di Pietra.

Stran 2

Zasedanje o človeških dolžnostih

Jutri in v torek bo zasedal na trzaski univerzi izvršni odbor Mednarodnega sveta za cloveske dolžnosti, ki je predlanskim izdelal istoimensko listino.

Stran 2

Danes bo konec Poletnega sejma

Opolnoci se bodo na trzaskem razstavišču zaprla vrata Poletnega sejma. Sejemski upravitelji so zadovoljni, ker je bilo obiskovalcev več kot v lanskem letu.

Stran 3

Slabo vreme preprečilo kresove

Burja in dež sta letos preprečila kresovanja, ki so jih pripravljali v raznih krajih. Nista pa preprečila kulturnih prireditev, ki naj bi kresovanja spremljala.

Stran 4

Italija in Slovenija praznih rok

Na evropskem košarkarskem prvenstvu v Atenah sta včeraj tako Italija kot Slovenija izgubili. Jugoslovani so brez težav odpravili »azzurre« s 87:74, Rusi pa so premagali Slovence z 92:82.

Stran 34

Brez zanke okoli vratu

Letos je vse narobe. Na pragu julija imamo burjo in namesto kopanja imamo na voljo polemike o Primorskem dnevniku. Včeraj smo jih ime-li kar za celo stran, sedaj pa je čas, da tudi sami povemo svojo. Časnikarji so to naredili ločeno, vendar ima pravico do besede tudi odgovorni urednik. Z željo, da bi bilo s tem polemike tudi konec.

Kaj naj torej sporotim bralcem, ki zbežano sprašujejo, kaj se skriva za oblaki prahu, ki ga je pisanje o Primorskem dnevniku dvignilo v zadnjih dneh? Predvsem, naj jih oblak prahu ne straši in ne vznemirja, ker je ocitno proizvod časa, v katerem živimo, in tudi medsebojnih odnosov, ki se niso dosegli stopnje omikanega dialoga. Primorski dnevnik temelji namreč na svojih koreni-

nah in na svoji tradiciji; temu se ne namerava odpovedati, kajti zgodovina je neprecenljivo bogastvo v vsakem primeru: na njenih napakah se učimo, z njenimi uspehi se opajamo. Samo ljudje, ki se sramujejo svoje preteklosti, zanikajo svojo zgodovino. Mi pa se nimamo česa sramovati. Ponosni smo na uspehe, napake pa obžalujemo in se zanje opravičujemo, kot vsi pošteni ljudje.

Prav zato tudi Primorskega dnevnika ni mogoče spremeniti čez noč. Časopis, ki ga imate pred seboj, je proizvod polstoletne evolucije, je pa tudi delo časnikarjev, ki razmišljajo z lastnimi možgani ter pišejo po svojem prepričanju in po svoji vesti. Ti časnikarji so dejanski oblikovalci časopisa. So tudi nosilci politike, ki mi omogoča, da sem prepričan, da je

Primorski dnevnik v tem trenutku najbolj pluralen izmed številnih medijev, ki jih imamo Slovenci v Italiji. Tak pa je postal iz dveh razlogov: prvič, ker je založnik - in ob njem krovna organizacija, katere član je tudi naš časopis - tako določil v osnovnih smernicah, ki so mi bile predložene v trenutku, ko sem prevzel vodstvo časopisa, in s katerimi soglašam, in, drugič, ker so časnikarji Primorskega dnevnika prepričani, da je tako prav, in delajo v skladu s tem prepričanjem.

Seveda, vse je mogoče izboljšati. Kar pogovorimo se, vendar ne z zanko okoli vratu. Kajti sporazumi, doseženi s prisilo, so bili vedno najslabši in so se v končni fazi masčevali prav tistemu, ki jih je izsilil.

Bojan Brezigar

Konferenca Združene liste

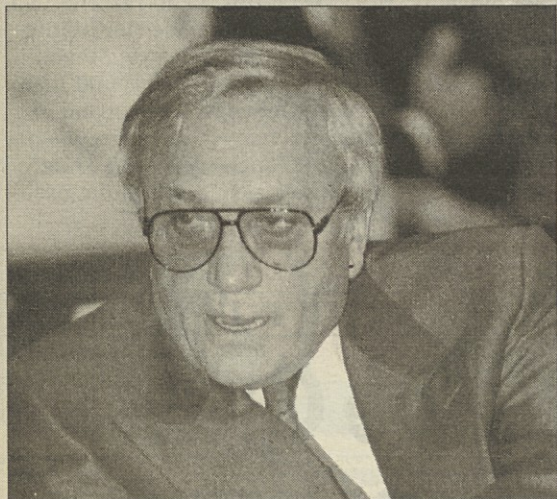
LJUBLJANA - Konferenca Združene liste socialnih demokratov je po večurni razpravi včeraj potrdila osnutek novega programa, s katerim naj bi »levica prikakala prelom tisočletja«, kot je dejal Kocijancik; in predlog članskih volitev. Bistvo vseh kritik na predlog dokumenta bi lahko strnili z besedami Milosa Pavlice, ki meni, da se stranka premika proti sredini in pusca odprt prostor na levi, ki ga lahko zasede nekdo drug.

POBUDA PRAVOSODNEGA MINISTRSTVA

»Primer Cagliari« spet v ospredju

Poročilo inšpektorjev o odgovornosti preiskovalcev za Cagliarijev samomor

MILAN - Dne 20. junija smo sodnim oblastem poslali poročilo generalne inšpektorske službe o upravnem preverjanju v zvezi s samomrom v zaporu inž. Gabrieleja Cagliarija (na fotografiji). Tako bi lahko povzeli vsebino sporočila pravosodnega ministrstva, ki se pravi, da se je generalna inšpektorska služba nanašala na 331. člen kazenskega postopnika. Skratka pravosodno ministrstvo, ki ga trenutno vodi Mancuso, je mnenja, da so takratni preiskovalci zagrešili tak prekršek, ki sproži avtomatično preiskavo (brez »zunanje« prijave).

Primer bivšega predsednika družbe Eni Cagliarija je vzbudil veliko polemik. Samomoril se je 20. julija 1993 v milanskem zaporu S. Vittore, kjer je bil zaprt zaradi več afer. Aretiral so ga 9. marca 1993 pod obtožbo podkupovanja in kršenja zakona o javnem financiranju političnih strank v zve-

zi s preiskavo o 4-milijardni podkupnini, ki jo je družba »Nuovo Pignone« izplacala Eniju. Med zasliševanjem je Cagliari namestniku državnega pravdnika Antoniu Di Pietru priznal, da je pri Eniju obstajal poseben sklad za financiranje političnih strank (predvsem KD in PSI). Ze takrat je njegov bratnilec D'Aiello zahteval, da bi ga »zaradi sodelovanja s pravico« izpustili iz zapore. Prošnja je bila zavrnjena, zato pa so na njegov račun izdali drugo odredbo o preventivnem priporu, in sicer zaradi poverljivega bilance družbe Eni. Konec maja pa ga je tožilec De Pasquale obtožil se podkupovanja v zvezi z dogovorom med družbama Eni in Sai. Ko se je iztekel rok za preventivni pripor v zvezi s prvo obtožbo, mu je milanski tim »čiste roke« dodelil hišni pripor za drugo obtožbo, zavrnjena pa je bila prošnja o začasni prostosti v zvezi s tretjo

preiskavo. Tako je Cagliari ostal v zaporu in se tri dni po zavrnitvi prošnje samomoril.

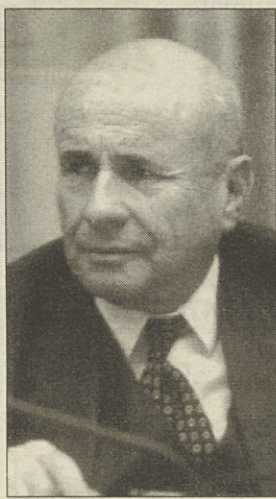
Ko je Cagliari umrl, je njegov zagovornik Vittorio D'Aiello hudo napadel tožilca, čes da je najprej obljubil, potem pa ni drzal obljube, da bo pristal na zahtevo branilcev. De Pasquale je odločno zanimal, da bi kdajkoli kaj obljubil, vnela se je izredno ostra polemika, tako da je tedanji pravosodni minister Martelli poslal na milansko sodišče inšpektorja. Poročilo niso sledili nikakršni ukrepi proti de Pasqualeju, vendar pa je Di Pietro ze takrat ugotovil, da je bil tragičen epilog preiskave na račun bivšega predsednika Enija, hud udarec za milansko sodstvo.

Danes se tedanji strahovi vračajo, saj je odločitev ministra Mancusa ponoven dokaz o »nezaupanju« do dela tima »čiste roke«. Pohvalno pa sta se o potezi izrekli vsedržavno in milansko združenje advokatov, specialistov v kazenskem pravu. Nad »pogumno pobudo ministra, da razišče umor« pa se je v televizijski oddaji Studio aperto navdušeno izrekel Vittorio Sgarbi. Javni tožilec Fabio De Pasquale ministrove pobude ni želel komentirati, državni pravdnik v Brescii Francesco Lisciotto pa je povedal, da niso prešli se nikakršnega »inšpektorskega poročila o samomoru bivšega predsednika Enija«.

TRST / SKUPŠČINA DELNIČARJEV MULTINACIONALKE GENERALI

Parižan za krmilom tržaške zavarovalnice

Poskus prodora v Slovenijo je »neskončna zgodba«

Levo Antoine Bernheim, desno pa Camillo Giussani in Gianfranco Gutty (F. KROMA)

TRST - »Neskončna zgodba.« Tako je podpredsednik upravnega sveta in pooblaščen upravitelj tržaške zavarovalnice Assicurazioni Generali, Gianfranco Gutty sintetiziral poskus oziroma prizadevanje tega svetovnega zavarovalnega velikan, da bi prišel na slovenski bančni ali zavarovalni trg. Zacele se je pred leti, ko so Generali skupaj z londonsko banko BERS in s takrat se državno italijansko banko Credito Commerciale poskusile doseči z Ljubljansko banko sporazum za ustanovitev nove mednarodne banke v Sloveniji, a je zadeva, kot drugi podobni poskusi, padla v vodo. Tržaška zavarovalnica se je medtem razširila na Madžarsko, Češko in v Romunijo, že dolgo je doma tudi v Avstriji, Slovenija, ki ji je najbližja, pa je ostala nekakšna bela lisa.

Sploh je bil ob letošnji letni skupščini delničarjev tržaške zavarovalne velikanke, ki je bila več-

raj v Trstu, prvič izrecno govor o Sloveniji. Na tiskovni konferenci, na kateri se je zbralo več kot sto novinarjev iz vse Evrope, sta o problemu govorila pooblaščen upravitelj Gutty in član upravnega sveta Camillo Giussani, ki v zadnjem času spet vztrajno zahaja v Ljubljano. Na naše izrecno vprašanje, zakaj je dialog s slovenskimi oblastmi tako težaven, sta nam pojasnila, da gre v prvi vrsti za zaplete notranjepolitične narave, ki pa v zadnjem času vendarle kažejo znake razpletanja, kar naj bi bila zasluga finančnega ministra Gasparija. Znano je namreč, da hiter gospodarski razvoj Slovenije hromi njen premalo razvit finančni, bančni in zavarovalniški sistem, zato bi bilo nabrž res nesmotno, ko ne bi izkoristila pripravljenost tržaške zavarovalnice, da pokrije omenjeno belo liso na zemljevidu svoje ekspanzije proti vzhodu. Kot rečeno, pa so upravi-

telji Generali zdaj končno optimisti, saj so iz Ljubljane prejeli vabilo k nadaljevanju dialoga v prihodnjih dneh.

V ospredju včerajšnjega tržaškega občnega zbora delničarjev pa je bila zamenjava v vrhu, se posebno zato, ker je na čelo Generali prvič v njihovi zgodovini prišel tujec. Dosedanjšega predsednika Eugenia Coppola di Canzana je namreč zamenjal Francoz zidovskega rodu Antoine Bernheim, ki je sicer podpredsednik močnega italijanske poslovne banke Mediobanca in je bil doslej podpredsednik upravnega sveta Generali. Reči je treba, da je Mediobanca sicer tudi daleč največji delničar tržaške zavarovalne družbe, ceprav njen delež ne presega 6 odstotkov neposredne in 8 odstotkov posredne kapitalске udeležbe, kar nazorno govori o veliki premoci malih delničarjev, saj je vseh skupaj več kot 140 tisoč. Toda vrnimo se k »Pa-

rizanu v Trstu«, ki izhaja iz bogate družine pariških Židov in ima v zepu poleg pravne tudi za finančnika nenavadno diplomo fizika. Zacele je z upravljanjem ogromnega družinskega premoženja in postal družabnik ene najbolj pomembnih poslovnih bank na svetu, multinacionalke Lazard Freres, njegova zgodba pa se seveda ne konča pri tem, a bi bilo nastevanje njegovih funkcij in povezav preveč zamudno. Ostaja dejstvo, da Bernheimovo imenovanje v vrh Generali prav gotovo ni naključno in pomeni nedvomno okrepitev pozicije največjega delničarja Mediobance, njegov prvi stik s tiskom v novi funkciji pa je bil več kot ponesrečen. Takoj potem, ko ga je dosedanj predstnik predstavil, je namreč zapustil tiskovno konferenco in sprožil glasen protest novinarjev, predvsem francoskih, ki so zapustili dvorano. S približno tretjino, ki je ostala, se je pogovarjal Gutty, ki je med drugim potrdil, da je Francija za Generali prioriteten trg, ceprav se družba ozira po vsem svetu, vključno s Kitajsko. Pot na ta neizmerni trg bo se dolga, je dejal, toda na koncu bomo gotovo prisli nanj.

In za konec se dve stvilki: konsolidirana lani zbrana sredstva so dosegla približno 18 milijard dolarjev (od cesar je bilo 17 odstotkov ustvarjeno na vzhodnoevropskih trgih), dobiček pa je naneš okrog 550 milijonov dolarjev.

Vlasta Bernard

BRESCIA / MED VČERAJŠNJI ŠTIRI URE IN POL DOLGIM ZASLIŠEVANJEM

Bivši minister Previti je razodel ime »misterja x«

Giovanni Conso poziva k popolni osamitvi krokarjev, ki skušajo uničiti Antonia Di Pietra in tim čiste roke

Cesare Previti po zasliševanju (Telefoto Ap)

BRESCIA - Bivši obrambni minister Cesare Previti je včeraj kar štiri ure in pol odgovarjal na vprašanja, ki sta mu jih zastavljala tožilca Fabio Salamone in Silvio Bonfigli v okviru preiskave o delu sodnika Antonia Di Pietra. Po zasliševanju je Previti, ki je vodil obrambni resor za casa Berlusconijeve vlade, spretno obšel jato novinarjev, ki ga je cakala pred sodno palaco, in jim ni dal torej nobene izjave. Pač pa je Salamone povedal, da je zaslišani razodel ime cloveka, ki ga je bil obvestil, da bo svoječasn predstnik zavarovalnice MAA in Di Pietrov tožitelj Giancarlo Gorrini šel k inšpektorjem in jih seznanil z domnevnim nezakonitim početjem milanskega sodnika. Previti je menda takoj nato o tem obvestil sefa inšpektorjev pravosodnega ministrstva Uga Dinaccija.

To okoliscino je nekdanji minister sicer razkril ze na tiskovni konferenci pred dvema tednoma in jo je včeraj tožilcema v Brescii samo potrdil. Na vprašanje, ali bo neznanca, ki je Previti opozoril na Gorrinijevo namero, Salamone zaslusal, je ta odgovoril, da bi cudno izgledalo, ko ga ne bi; na vprašanje, ali ga je morda ze zaslusal, pa ni hotel odgovoriti. Pač pa je Salamone poudaril, da ga ime tistega cloveka sploh ni zacudilo.

V zvezi s tako imenovani krokarji, ki preletavajo Di Pietrovo glavo, je bivši pravosodni minister in zdaj predsednik ustavnega sodišča Giovanni Conso včeraj izjavil, da se nanje ne gre ozirati, da jih je treba osamiti, sodstvo pa pustiti, da mirno opravlja svoje delo. Z druge strani je Conso odločno zavrnil možnost amnestije za ljudi, ki so vpleteni v podkupninsko afero. Najbolj se bojim zastaranja tovrstnih zakonskih prekrskov, je povedal novinarjem, saj bi to v bistvu pomenilo, da jim odpustimo vse kraje. Te pa se se nadaljujejo, je dodal, drugače bi bilo mogoče vso zadevo ze arhivirati preprosto tako, da bi obtožence izključili iz političnega življenja. Conso je za v prihodnje predlagal zaostritev kazni za zločine, kot so korupcija ter podkupovalna praksa med javnimi upravitelji in politiki, a tudi ublazeitev kazni za tiste, ki svoje ravnanje priznajo in ukradeno vrnejo.

Oglasil se je tudi prejšnji pravosodni minister Alfredo Biondi. Spomenico, ki jo je tim čiste roke poslal kasacijskemu sodišču in v kateri pise, da je inšpekcijo Biondi naročil pod pritiskom Fininvesta, je označil kot nekaj, kar je na robu klevetanja, in povedal, da je sodišču tudi sam poslal poročilo o inšpekciji.

OD JUTRI NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Dvodnevno zasedanje o človeških dolžnostih

Na tržaski gospodarski fakulteti se bo začelo jutri ob 9. uri dvodnevno zasedanje izvršnega odbora Mednarodnega sveta za cloveske dolžnosti, ki je bil ustanovljen leta 1993 na tukajšnji univerzi med II. mednarodno konferenco za izdelavo listine o cloveskih dolžnostih, danes po svetu ze znane z vzdevkom »tržaska izjava«. V izvršnem odboru Sveta so Rita Levi Montalcini (predsednica), Sved David Ottoson (podpredsednik), Benedetto de Bernard (generalni tajnik), Irec Emer Colletan, Izraelec Michael Sela in American Theodore Voneida. Organizem je pridobil ze mnoge nove clane iz vrst italijanskih in tujih znanstvenikov, kulturnikov ter prestiznih akademij, zdaj pa skuša izbojevati se

clanstvo v OZN.

Njegova prvenstvena naloga je, senzibilizirati vlade in posameznike k posluhu za solidarnost ter pomoč revnim in trpečim oziroma za pravičnejšo porazdelitev zemeljskih dobrin, ki so zdaj domena bogatih držav. Clani Sveta opozarjajo, da rastoci egoizem vodi naravnost v samounicenje. Otroci, zenske in starostniki umirajo od lakote in v vojnah, nobenega spoštovanja ni več za cloveka kot takega in ne gléde na njegovo raso, narodnost, vero, z druge strani pa se drug za drugim vrstijo izumi izjemne znanstvene važnosti, ki jih potem brezvestneži in celo državniki namenjajo za tlačenje cloveskega dostojanstva, tako da se velikokrat spremenijo celo kar v smrtonosna sredstva.

TRŽAŠKA OBČINA / REGULACIJSKI NAČRT

Korak naprej k realizaciji deželnega zakona o Krasu

V občinskem svetu se bliža zaključek dvotedenske razprave

Do poznega večera ni tržaški občinski svet se zaključil razprave o regulacijskem načrtu, vendar kaže, da ne grozi več nevarnost imenovanja komisarja, ki bi prevzel pristojnost nad osnovnim urbanističnim dokumentom. V kolikor ne bi svet v nočnih urah vzel v pretres se preostalih popravkov in odobril celotnega regulacijskega načrta, se bo po vsej verjetnosti spet sestal prve dni prihodnjega tedna in takrat prizgal zeleno luč regulacijskemu načrtu. Iz ure v uro je manj verjetno, da bi se v pone-deljek deželna vlada opredelila za imenovanje komisarja, ko pa je vendar občinski svet pokazal, da se kljub vsemu približuje cilju po dveh tednih sicer zelo malo plodne razprave, iz katere je odpadla velika večina popravkov, ki so izrazila težnje in predloge številnih zainteresiranih predstavnikov ali posameznikov.

Med pozitivne dosežke včerajšnjega zasedanja sveta spada

vsekakor odobritev sprememb, ki prilagajajo urbanistične vidike predvidevanjem deželnega zakona št. 16 iz leta 1992 o Krasu. Popravek sta predložila svetovalca Bordoni in Močnik in ga je svet na samem začetku jutranjega zasedanja odobril soglasno: sicer je bilo takrat v dvorani prisotnih samo 11 svetovalcev in so se zamudniki tako znasli pred izvršenim dejstvom; drugače bi zelo verjetno desna opozicija poskusila zaustaviti regulacijske spremembe, ki so nedvomno v korist krajevnega prebivalstva območja med Bazovico in Padricami.

Odobreni popravek vsebuje sedem postavk, ki zadevajo v prvi vrsti Globojner oz. točneje Drazco: tu bo področje tik ob raziskovalnem središču izpadlo iz varovanega parka in bo mogoče urediti nekatere objekte, kot so rekreacijska struktura in hlev, na drugi strani ceste pa agrituriistična struktura. V drugi vrsti so predvidene spremembe namembnosti dveh ob-

močij pri Bazovici: ob glavni cesti na križišču s potjo, ki pelje do sinhotrona, bodo lahko uredili trgovsko cono, na terenih okrog sedeža društva Zarja pa bodo lahko realizirali nekatere strukture, kot so telovadnica, slacilnica, društveno gostišče in teniško igrišče, zraven pa bodo uredili tople grede in drevesnice.

Seveda z odobritvijo tega, kot vseh ostalih popravkov, ni se zdalec dosežen cilj, ker b o regulacijski načrt dokončno stopil v veljavo sele, ko ga bo odobril deželni nadzorni odbor, vnesli vse ugovore, ki jih bo potem svet spet vzel v pretres in dokončno odobril izpopolnjeno verzijo načrta. Do dokončne odobritve bo tako treba čakati se precej časa, najmanj 6 mesecev, verjetno pa celo leto dni.

Svetovalec Berdon je izredno zadovoljen, da je uspelo vnesti v regulacijski načrt to pomembno spremembo, ko pa jih je bilo treba toliko drugih umakniti: »Srečo smo

imeli tudi, ker se je glasovanje odviloprakčno v odsotnosti opozicije...« »S soglasno odobritvijo je bil nedvomno storjen pomemben korak naprej,« ugotavlja tudi svetovalec Dolenc. »Upam, da nam v zvezi z deželnim zakonom za Kras ne bodo postavili se nadaljnjih birokratskih zaprek, da nam ne bo treba po tolikih letih se potrpežljivo čakati.« Za Močnika pa »odobritev tega popravka, kakor tudi sprememb, ki zadevajo področje okrog openskega društva Polet ali terena za poletne dejavnosti sklada Mitja Cuk, vsekakor daje možnost zainteresiranim organizacijam, da pravočasno pripravijo potrebne načrte za realizacijo dolgo pričakovanih zamisli.«

Zvečer se je svet lotil predlogov sprememb območja okrog Campa Marzia, pokrite trznice na debelo in bazena, o katerih so med večino in opozicijo zelo deljena mnenja. Razprava se je nadaljevala pozno v noč.

USTANOVITEV V VIDMU

Novi odbor obrtnikov, trgovcev in kmetov

V petek so v Vidmu ustanovili koordinacijski odbor upokoencev avtonomnih delavcev, to je obrtnikov, trgovcev in kmetov. Glavni cilj novega organa je skupni nastop v odnosih do javnih uprav za zaščito statusa upokoencev, da bi tako dosegli večjo podporo in pozornost do upokoencev, ki so v skladu z razvojem družbe potrebni večje pozornosti.

Dezela sicer ze razpolaga z zakoni, ki pa jih je treba prilagoditi. To je sicer povezano z različnimi problemi, predvsem zdravstvenega, ekonomskega in tudi rekreacijskega značaja, ki jih je treba sproti reševati.

Glede na dejstvo, da ta kategorija steje v naši deželi okrog 100 tisoč članov (eno tretjino vseh upokoencev), ima ustanovitev tega organa nedvomno velik pomen. Na videmskem srečanju so zato podpisali okvirni pravilnik o sodelovanju med stanovskimi organizacijami, ki predstavljajo te tri kategorije.

Kot avtonomna organizacija Združenja kmetov Italije je v koordinacijski organ vstopila tudi KZ iz Trsta, katero je na videmskem sestanku zastopal Alojz Krizmancic. Na srečanju je bil prisoten dr. Bursich, ki je pri deželni upravi odgovoren za socialno skrbstvo. Pobudo je pozitivno ocenil in izrazil pripravljenost deželne uprave ter nakazal množnosti, ki jih nudi ustrezna deželna zakonodaja na tem področju. Sestanku je sledilo predavanje profesorja sociologije z Videmske univerze dr. Caterimanija o socialni problematiki.

ODPRT BO SAMO ŠE DANES DO POLNOČI

Poletni sejem gre h koncu

Sejemska uprava je zadovoljna s številom obiskovalcev

Opolnoci se bodo zaprla vrata tržaškega razstavišča, ki jih bodo odprli ob starih popoldne, da si ljudje lahko se zadnji dan ogledajo Poletni sejem, kakor so letos poimenovali 47. izvedbo dose-danjega tradicionalnega mednarodnega vzorčnega velesejma.

Sejemska uprava upa, da bo vreme poslednjim obiskovalcem bolj naklonjeno kot v prejšnjih dneh, sicer pa je se kar zadovoljna z dotokom; na razstavišču so se vsak dan zbirali posamezniki in družine ne le iz mesta in vsega njegovega okoliša,

temveč tudi iz drugih predelov v Furlaniji-Juljski krajini ter iz Slovenije in Hrvaške, a nemalo je bilo tudi turistov, ki so se pri nas sicer samo bežno ustavili. Skratka, predsednik Sejemske ustanove Luca Savino je upravičeno zadovoljen: »Dokonznih podatkov o številu obiskovalcev seveda se nimamo, zagotovo pa je večje od lanskega,« je zatrdil včeraj novinarjem in dodal: »Z iztekem Poletnega sejma'95 smo se vendar, četudi malce plašno, spopadli z vprašanjem, kakšni naj bodo naši sejmi v naslednjih

letih.«

Prireditve, ki gre h kraju, predstavlja po Savinovemu mnenju pravzaprav zametek tistega, kar naj bi v bližnji prihodnosti poimenovali Sejem za mesto Trst. Slo naj bi za manifestacijo, ki bi združevala njegovi dve duši: po eni strani bi dajala krajevnim in deželnim prebivalcem lepo priliko, da se seznanijo s sodobno proizvodnjo oziroma trznimi novostmi, po drugi strani pa omogočala zunanjetrговinskim podjetjem iz naše pokrajine in iz vse dezele navezovanje stikov z novimi tujimi partnerji, tako se posebno s podjetniki iz srednje- in vzhodnoevropskih držav. »Nanje zremo z veliko pozornostjo,« je poudaril Luca Savino.

Smotlak (prav dobro).

Med izide, ki smo jih objavili včeraj, se je vsilila napaka: Jordan Ilija Kalc, ki je obiskoval 3. A razred nižje srednje šole Srečka Kosovela na Opcinah, je izpise opravil z oceno prav dobro in ne dobro, kot smo pomotoma objavili.

Kot zadnji sejemski rendez-vous bo danes ob 18. uri nagrajevanje najboljših izdelkov (okrog 40) z razstave modelarstva Expomodel, in to ob priliki 4. trofeje La Bora. Navzoc bo tudi tržaški podžupan in odbornik za kulturo Roberto Damiani.

Letos bo v Miljah »tehnološki« festival

Bolj kot domislijskemu svetu bodo organizatorji letos posvetili pozornost možnostim, ki jih nudijo tehnološke iznajdbe z mrezo Internet na celu. Zato bo 18. izvedba miljskega mladinskega gledališkega festivala, ki bo od 27. junija do 2. julija, namenjena prvenstveno srednjesolski mladini. Občinsko gledališče Verdi bo od torka spremenjeno v specializiran center, v katerem bodo imeli mladi na voljo cd-rome z nastopi slavnih glasbenih in gledaliških izvajalcev ali s predstavitvami znanih literarnih del. Od 29. junija se bodo mladi obiskovalci lahko podali tudi na izlet v virtualno realnost, 30. junija pa se bo začel kratek niz gledaliških predstav, ki predvideva nastope Ennia Marchetta, Bustringa in skupine »Tony e i volumi«. Gledališke predstave bodo na Trgu Marconi ob 21.30.

STALIŠČE DEMOKRATIČNE STRANKE LEVICE

Anomalije razprave o PD

Razprava o pomoči Slovenije Primorskemu dnevniku prinaša po našem več anomalij in ne upošteva dejanskega položaja množičnih občil Slovencev v Italiji. Slovenska komponenta DSL in stranka v svoji celoti zagovarjata tako v manjšini kot na vsedržavni ravni potrebo po pluralizmu medijev in enake možnosti izražanja. V tem smislu želimo iznesti svoja stališča ob konkretnih primerih v manjšini in opozoriti na nekatera protislovja.

Prvo in najhujše protislovje je po našem, da bi v imenu pluralizma vzpostavili politično kontrolo nad slovenskimi mediji, saj je očitno, da je podpora Slovenije Dnevniku politično pogoje-na. Druga anomalija je, da se ena stranka, to je Slovenska skupnost, neposredno vmešava v vsebino in lastnino časopisa, ki nima statusa državne ustanove in ki ga ni mogoče enaciti z izobraževalnimi in kulturnimi ustanovami. Italijanska država podpira tisk z različnimi zakoni, kar pa ne pomeni, da nadzira časopise. To bi bilo v kršitvi nasprotju z ustavnim nacelom o svobodi tiska!

Tretja anomalija je po našem v tezi, da bi moral biti Primorski dnevnik sluga dveh gospodarjev, ki različno misli. Takšnih časopisov ne poznamo in niso uresničljivi. Dejansko bi to pomenilo nadaljnje krčenje avtonomije časopisa.

Ne odgovarja resnici stališče, da bi pluralizem v Primorskem dnevniku zagotavljalo le skupno lastništvo SKGZ in SSO. Ni namreč res, da se vsi Slovenci povsem prepoznavajo v smernicah omenjenih organizacij. Z lahkoto bi dokazali, da so stališča DSL pogostokrat različna od stališč SKGZ ali SSO in to ob pomembnih vprašanjih. Našim stališčem ni mogoče očitati obrobnosti, saj je DSL edina stranka, ki je izvolila slovenskega senatorja in slovenskega deželnega svetovalca v F-Jk. Delitvene (beri lotizacijske) logike bi zato nujno privedle do porazdelitve med več subjektov. Mi temu nasprotujemo, ker bi v manjšini ponovno uvedli

sistem, ki je pahnil Italijo v globoko krizo in ki ga večina italijanskih državljanov - tudi Slovencev - zavrača.

DSL dosledno zagovarja tezo, da je edina pot v medijski pluralizem vsestranska avtonomija množičnih občil, kar mora veljati tudi za Primorski dnevnik. Avtonomija pomeni v tem primeru čim objektivnejšo informacijo in hkrati vsebinsko kritičnost, ki je edini parameter demokratičnega novinarstva. V razvitih demokracijah so mediji kritična duša skupin in držav, ne pa služabniki sistema. Izvajajo kontrolo, ne pa slepe podpore oblasti.

Toliko glede Primorskega dnevnika.

O ostalih vidnih anomalijah manjšinskih medijev opozarjamo na naslednja dejstva:

Vodstvo slovenskega radijskega in televizijskega programa Radia TRST A, ki deluje v

sklopu državne RAI, sestavlja devet novinarjev. Zacusni z odgovornim urednikom pripada kar sedem urednikov stranki Slovenske skupnosti. Pri nedavni zaposlitvi novih novinarjev je odločil direktor, ne da bi pojasnil kriterij izbire. Kateri in kakšni so bili in s kom se je posvetoval? S tem v zvezi sta bili na pobudo DSL vloženi interpelaciji v deželnem svetu in v italijanskem parlamentu. Nikomur ne odrekamo profesionalnosti, vendar je očitno, da za radio TRST A ne veljajo načela prozornosti. To načelo zagovarja DSL za vso državno radijsko in televizijsko mrežo.

Kot zadnjo anomalijo bi omenili dejstvo, da iz državne sklada za slovensko kulturo, ki ga upravlja Dežela F-Jk, nista prejela podpore nas list DELO in komunistični list ISKRA, češ da gre za strankarska časopisa. Podpora pa sta prejela npr. Novi

list in Katoliški glas, ki sta se ob volitvah in drugace jasno in glasno opredeljevala za kandidate Slovenske skupnosti. Dvojna mera ni možna: podporo naj dobijo vsi ali pa le izrazito kulturna in strankarsko povsem neopredeljena glasila.

DSL zagovarja v tem kontekstu dejanski pluralizem informacije in enake možnosti za vse. Kar se tice dnevnih medijev zagovarjamo stališče, da je treba braniti avtonomijo izražanja, poklicno usposobljenost in pokončno etično drzo novinarjev. Politično pogojevanje s finančnimi sredstvi in strankarsko lotizacijo bo odvzelo slovenskim medijem v Italiji vsako verodostojnost, poklicnost in tudi narodno vlogo, saj se bodo bralci oddaljili od slovenske novinarske besede. Posledica bo tudi v krčenju novic in nadaljnjem odpuscanju slovenske intelektualne sile.

Stališče Mladinske sekcije SSK z Goriškega

Z velikim razočaranjem je mladina Slovenske Skupnosti te dni spremljala dogajanje v zvezi s finansiranjem Primorskega dnevnika. Ko smo na sejah Mladinske sekcije sprejemali glavne smernice našega delovanja oz. politične linije, smo večkrat ponovili, da bomo prestevanje »mrtvih« prepustili starejšim generacijam, medtem ko bomo mi mladi pozorni le na prihodnost naše manjšine, kateri danes, bolj kot kdajkoli, preti nevarnost asimilacije, izginjenja ter učitve naše večstoletne narodne oz. kulturne tradicije na teh primorskih tleh. Ko smo videli, da se mladina različnega prepričanja sestaja na nasih zborovanjih, smo upali, da so časi končno zreli. Mladina je namreč razumela, da če zeli prispevati za svoj narod, mora skupno nastopati pod istim geslom (in ne pod isto zastavo), predvsem ko gre za življenjsko pomembne zadeve. Kompetitivnost je bila vedno pozitivna in konstruktivna komponenta vsakega delovanja in je nedvomno to, o čemer se bomo pogovarjali, ko bomo našemu Primorskemu dnevniku zagotovili prihod-

nost. Danes pa si manjšinski »strani« nasprotujeta pri tako elementarni zadevi, za katero bi znal se osnovnošolski otrok pravilno razsoditi. Dejstva so dejstva in matematika ni mnenje: če se hočemo se kdaj pogajati o metodah dela Primorskega dnevnika, mu moramo najprej dovoliti, da zadira svežega zraku, kajti s clovekom, ki se utaplja, se je nemogoče pogajati. Očitno je, da se Primorski dnevnik se vedno opredeljuje za eno in ne za drugo stran, tega se vsakdo zaveda in si mora priznati; nekaj se bo moralo spremeniti, če ne že danes ali pa jutri, se bo takrat, ko bo naša generacija imela možnost odločanja.

Verjetno gre tako stališče Mladinske sekcije mimo stališč stranke. Danes mi pozivamo obe strani, SSO in SKGZ, naj nehata s tem nesmiselnim prepričanjem, ko gre za elementarne stvari kot je kisik azmatiku. Mladina se danes zaveda, katere so »pravila igre« in kateri pa pogoji za obstoj: zagotoviti moramo nujno pomoč Primorskemu dnevniku, obenem pa se moramo domeniti tudi o njegovi pluralizaciji.

NOVICE

Nov uspeh Dušana Jelinčiča

Italijanski prevod Zvezdnatih noči Dušana Jecincica je prejel novo priznanje. Knjigo *Le notti stellate* (prevod Paolo Privitera, založba Campanotto) so namreč uvrstili v sesterico, ki se bo potegovala za nagrado Bancarella Sport. Zmagovalec bo znan septembra.

30. junija bo zapadel rok za prijavo dohodkov

Trzaska občina opozarja prebivalstvo, da bo zapadel v petek, 30. junija, rok za predložitev prijave dohodkov iz leta 1994, kakor tudi za izročitev izjave o nepremičninskih spremembah v zvezi z davkom ICI oziroma za vplacilo predujma na občinski davek na nepremičnine za leto 1995. Ustrezni kolicnik znaša 4 promile kot v prejšnjih letih, odbitek na račun glavnega stanovanja pa znaša prav tako se zmeraj 180.000 lir. Dohodkovno prijavo in izjavo za ICI bo mogoče izročiti tako v občinskih izpostavah kot v pristojnem uradu v tretjem nadstropju občinske stavbe na Trgu Granatieri št. 2.

Protestni shod Edinosti

Družbeno - politično društvo Edinost prireja tudi danes, od 11. do 13. ure, protestni shod na Trgu Zedinjenja Italije. Manifestacija bo potekala pod naslovom: »Kdo se boji Ustave? Kdo sovraži Ustavo?«. To je že tretja nedelja zapored, ko se društvo Edinost na glavnem mestnem trgu poteguje za pravice manjšine.

GASILCI V VSEJ POKRAJINI OPRAVILI OKROG 150 POSEGOV

Silovita burja lomila drevesa Velika škoda na poljščinah

Poškodovanih več avtomobilov, človeških žrtev na srečo ni bilo

V noči na soboto in včeraj so gasilci opravili okrog 150 posegov: stevilka najboljše ponazarja dogajanje v trzaski pokrajini, kjer je divjala za ta letni čas neobičajna burja z dežjem. Polomljena drevesa in veje, poskodovane električne napeljave, napusci, reklamni panoji, za promet zaprte ceste, otežkočena dejavnost v pristanišču, zaprti parki, odkrit strehe, huda škoda na kmetijskih pridelkih in poljščinah je tezak obračun v celotnem pokrajinskem dne. Najmočnejši sunek vetra je nekaj po 8. uri dosegel kar 137 km na uro, kasneje je burja nekoliko polegla, sunki so dosegali okrog 90 km na uro. Popoldne ni več deževalo, napovedi pa govorijo o postopnem izboljšanju.

V območjih, ki so bolj izpostavljena vetru, je bila škoda na pridelkih izredno velika. Njive s stročnicami, paradizniki

je povsem razdejalo, polomilo je tudi stebila krompirja. Prizadelo je trte, na katerih je polomilo mladje, vendar bodo skodo lahko dokončno ocenili sele čez nekaj dni. Nič bolje se ni godilo nasadom z breskvami in marelicami. Slednje so dozorele in bi jih morali obrati, sedaj so v glavnem popadale na tla. Breskve so ponekod bile že kot oreh velike in jih je dodobra potolklo. Prizadeti lahko vložijo prijavo, ko škoda na pridelkih preseže 35% celotne proizvodnje na kmetiji (razen hleva). Kot smo že včeraj omenili, pa si bo prizadeta področja, na katerih so se podrli tudi številni podporni zidovi, ogledala posebna komisija pokrajinskega kmetijskega nadzornišva, ki bo svoje poročilo posredovala dezelnim organom, a slednji državnim organom in če bodo zaščiteni predvideni po-

Na nekem dvorišču v Istrski ulici veter ni prizanesel velikemu kostanju (foto KROMA)

goji, bi morali aktivirati vsedržavni solidarnostni sklad. Za podrobnejša pojasnila naj se zato zainteresirani obrnejo na urade Kmečke zveze.

Na gasilskih postajah v pokrajini je včeraj vladovalo pravo obsedno stanje,

telefon je neprenehoma brnel. Nekateri posegi so bili tudi zahtevni in zamudni. Veter je podrł tudi stoletna drevesa, a na srečo ni poročil o človeških žrtvah, gmotna škoda pa je precejšnja. Velika debela so morali odstraniti v Ul. San Cilio, na Drevoredu D'Annunzio, v Naselju sv. Sergija, v Vicolo Scaglioni je pretrgalo zice električne napeljave, v Ul. Chiadino je drevo zgrmel na neka vhodna vrata. Drevored Sanzio je bil nekaj casa zaprt za promet, ker so se ubadali z večjim drevesom. Na Largo Papa Giovanni je drevo podrlo zid, poskodovalo kiosk za prodajo časopisov, telefonski kabini ter tamkaj parkirana avtomobila, tako da so celotno področje zavarovali. Na cesti proti mejnemu prehodu pri Skofijah je več vej padlo na mimoidoče avtomobile, vendar ni bilo nič hujšega. Pri Frankov-

cu je odkrilo neko streho. V tem obdobju namreč marsikje opravljajo dela na strehah, tako da je voda zalila in poskodovala več stanovanj.

Nevarno je bilo zlasti v javnih parkih, zato je občinska uprava odredila, da jih povsem zaprejo. Prepoved vstopa v parke je stopila v veljavo včeraj in bo veljala se danes. Pred preklicem pa si bo pristojno osebje podrobno ogledalo vsa drevesa, saj nočejo tvegati, da bi se obiskovalcem zgodilo kaj neprijetnega. Kot smo dejali, so se razmere vsekakor izboljšale. Burja se je že v dopoldanskih urah precej polegla, a za danes napovedujejo spremenljivo vreme z redkimi občasnimi padavinami. Jutri naj bi prevladovalo jasno nebo, prav tako tudi v torek. Narasla naj bi tudi temperatura, ki je včeraj padla na 14°-15°, kar je pod sezonskim povprečjem.

Na avtomobilih so polomljene veje povzročile precej škode (foto KROMA)

PRIREDITVE / MARIKJE SO SKUŠALI IZPELJATI VSAJ KULTURNI PROGRAM V POKRITIH PROSTORIH

Slabo vreme skvarilo kresno noč

Val slabega vremena, ki spominja na neverjeten pojav starke zime sredi poletja, je skoraj povsod skvaril kresovanje, ki so bila predvidena v teh dneh. Marsikje so kresovanja preprosto opustili, drugod pa so skušali vsaj spremne prireditve izvesti v pokritih prostorih.

Tako so se Svetoivancani v petek zvečer zbrali, da bi počastili spomin svojega zavetnika. Pred dežjem in mrazom so se zatekli v prostore Stadiona 1. maj, kjer jih je KD Skamperle pod vodstvom Bogomila Kravos zadržalo v prijetnem razpoloženju. »Društvo se trudi, da bi obnovilo stare običaje, premostilo osamljenost posameznika ter vtisnjenost naših misli in dalo tako svetoivanski skupnosti pulz lasten vsake žive srede«, je v uvodnih besedah povedala Tatjana Cac, potem pa besedo prepustila dedišcini Marije Mijot. Ondina Opelt je deklamirala verze, ki so se ji utrnili ob smrti domače pesnice, Jure in Katarina pa sta deklamirala nekaj Miotovinih narečnih pesmi. Bogomila Kravos je posredovala pesem, v kateri so zaobjeti spomini Mijotove na praznovanje sv. Ivana. Nato je pesem prepustila

běsodo glasu harmonike Neve Cergol (na gornji sliki).

KD Slovan s Padric je priredilo razstavo starih solskih potrebščin »V soli je bilo nekoč tako...« v Kraljevem skednju. Odprtje je bilo napovedano za četrtek. Kljub dežju so se na trgu zbrali tako številni obiskovalci, da se je bilo nemogoče odredi se tako kratkemu kulturnemu programu. Pevke skupine Stu ledi so se dobrohotno ponudile, da zapojejo nekaj svojih uspešnic kar med razstavljenimi predmeti, člani mladinskega krožka pa so se odločili, da nastopijo v petek. Upi so se ponovno izkazali za preveč optimistične, toda dež že zopet ni ugnal vašcanov. Tako je bila vendarle izpeljana neobičajna dvodelna otvoritev razstave, ki bo odprta še danes od 10. do 12. in od 17. do 21. ure. Seveda pa sta odpadla kres v parku Globojner pri Drasci in nočni orientacijski pohod. Prireditelji so se odločili, da pohod preložijo na sredo, 28. t.m.

Omenimo naj se, da so kljub dežju kresno noč proslavili tudi pri Banih, in sicer z nastopom MePZ Tabor z Opčin (na spodnji sliki).

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomski propaganda: Publist SRL
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

MESEC KUHINJE

* PRILOŽNOST

* ZA DOBRE

* POSLE

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3

Tel. (040) 820766

GRATTAROLA

POHIŠTVO Z DOLGO TRADICIJO

POLETNI MOZAIK

Vrsta oddaj za mlade po Radiu Trst A

Uredništvo je pripravilo vrsto
rubrik ter ponovitev oddaj

Ceprav se poleti veci-
na mladih odloci za
prezivetje pocitnic na
morju, v gorah ali v kaki
tuji drzavi, jih pa nekaj
vseeno ostane doma in
to iz enega ali drugega
razloga. Vsem tem mla-
dim bo tako tudi v po-
letni sezoni na nasi slo-
venski radijski postaji
odmerjenega nekaj casa.
Od ponedeljka do petka
bo namrec od 15h do
17h na sporedu sklop
oddaj z naslovom »Po-
letni mozaik«. V tem pa-
su se bo zvrstilo nekaj
ponovitev govorjenih
oddaj, ki so jim po-
slusanci lahko sledili v
zimski sezoni, urednist-
vo pa pripravlja tudi
nekaj rubrik.

»S knjigo pod sonc-
nikom« bo rubrika, v ka-
teri bo Suzi Bandi pred-
stavila razne knjige in
poslusalcem svetovala,
po katerem ctivu naj
sezejo med pocitnicami,
ko je nekaj casa vec, ki
se ga lahko posveti
branju. »S knjigo pod
soncnikom« bo na spo-
redu vsak cetrtek ob
15.15.

Prav tako ob cetrtkih
ob 16h bo na vrsti se
druga rubrika, ki bo no-
sila naslov »Glas mla-
dih«.

Oddaja bo razdeljena
na dva dela: v prvem bo-
do srpegovorili mladi
sami. Vsaka oddaja po
posvecena drugi temi -
mladi se bodo pogo-
varjali o kulturi, o soli, o
zasvojenosti, o nasilju, o
nestrpnosti, o svojem
odnosu do vere in Boga,
do zabave, do ljubezni,
do spolnosti itd. V dru-

gem delu oddaje pa bo-
do izjave mladih ko-
mentirali razlicni
strokovnjaki in temo
osvetlili se iz svojega
zornega kota. Oddajo si
je zamislila in jo pripra-
vila Breda Susic.

Tu pa sta se dve od-
daji, ki bosta potekali v
zivo: ob petkih bo ob
15.15 Maila Ozbic vodi-
la oddajo »Kaj in kam
konec tedna«. Svetovala
bo vsem tistim, ki ne bo-
do imeli te srece, da bo-
do kje na boljsem, in ki
bodo svoje week-ende
preziviljali doma, kako
na prijeten nacin prezi-
veti sobotne in nedelj-
ske vecere. Opozarjala
bo na vse prireditve, sa-
gre in druge priloznosti,
ki se bodo zvrstile v
nasih krajih.

Mladi pa so se poseb-
no vabljeni k sodelo-
vanju pri oddaji »Splash
parade«, ki bo na sopo-
redu vsako sredo ob
15.45 in ki jo bo vodila
Breda Susic. Sami bodo
lahko protagonisti te od-
daje, ce bodo sestavili
svojo lestvico najbolj
priljubljenih pesmi in jo
cimprej poslali na na-
slov RAI, Radio Trst A,
ul. F. Severo 7, Trst, s
pripisom Poletni mo-
zaik. Vsak teden bo po-
vabljen v studio eden iz-
med poslusalcev, ki bo
svojo lestvico tudi pred-
stavil in tako soobliko-
val oddajo. Kdor zeli to-
rej sodelovati pri tej od-
daji, naj poslje svojo le-
stvico desetih najbolj
priljubljenih pesmi, kak
podatek o sebi in svojo
telefonsko stvilko na
zgoraj omenjeni naslov.

TRADICIJONALNO SREČANJE

Draga mladih 95: Kako vplivajo mediji na človeka

Srečanje bo potekalo od
31. avgusta do 2. septembra

Pred petimi leti je sku-
pina mladih Trzcanov
dala pobudo in organizi-
rala mladinsko srečanje,
na katerem so mladi, ki
so prihajali iz Trsta, Gori-
ce, Koroske, Slovenije in
zdomstva tri dni preziveli
skupaj, poslušali preda-
vanja in okrogle mize, di-
skutirali, se zabavali ob
glasbi in drugih družba-
nih točkah. Srečanje se je
kasneje poimenovalo Dra-
ga mladih, organizirali pa
so jo vsako leto konec av-
gusta, oz. na začetku sep-
tembra, pred študijskimi
dnevi Draga. Glavno orga-
nizacijsko vlogo je vsako
leto izmenično prevzela
skupina iz druge pokraji-
ne (Trst, Ljubljana, Mari-
bor). Letos je po petih le-
tih zopet na vrsti Mladin-
ski odbor Slovenske pro-
svete iz Trsta.

Priprave na 5. Drago
mladih, ki bo letos od ce-
trka, 31. avgusta, do so-
bote, 2. septembra, so že
stekle.

Drago mladih vsako le-
to posvetimo temi, ki jo
skušamo osvetliti iz raz-
licnih zornih kotov, tako
s predavanji in okroglimi
mizami, kot z delom po
skupinah in z razprava-
mi.

Letos smo se odločili
za temo, ki bo posvečena
vplivu medijev na clo-
veka. To je tema, ki ni bila
nikoli tako aktualna kot
prav v sedanjem casu. In
to ne samo zato, ker se
novi mediji zacenjajo
pojavitjati tudi pri nas -
tu mislimo ne samo na ved-
no siršo uporabo računal-
nikov, temveč tudi na
uporabo laserja in virtual-
ne realnosti - pač pa tudi
zato, ker je razprava o
vplivu televizije in drugih
medijev na cloveka, tako
v Sloveniji kot v Italiji in
drugod, zelo razgreta.

Tehnoloski napredek
prehiteva cloveka. Na
razpologo imamo vse vr-
ste sredstev javnega ob-
vescanja, ne zavedamo pa
se, kako na nas ta sredst-
va vplivajo. V soli nas
ucijo brati in pisati, vca-
sih se ucimo tudi brati
med vrsticami, nikjer pa
nas se ne ucijo brati na
primer slike, slik, ki se
zvrstijo v filmu, na televi-
ziji... Teh medijev se ne
obvladamo popolnoma,
kaj sele, da bi vedeli,

kakšni bodo »otroci elek-
tronskih medijev in vir-
tualnega sveta«. Marshall
Mc Luhan je med prvimi
ugotovil, da je tiskana be-
seda splozila v zahodni
civilizaciji procese, kakrs-
ni so bili industrijska re-
volucija, tehnoloski na-
predek, demokratizacija...
Katere procese bodo
sprozili elektronski me-
diji?

Vsa ta vprasanja so po-
vezana tudi z moralo in
etiko. Vemo narmec, da
se z mediji lahko mani-
pulira javno mnenje.
Kako do tega pride? V Ita-
liji je bivsi ministrski
predsednik Silvio Berlu-
sconi s pomočjo televizij-
skih spotov v dveh mese-
cih iz nica zgradil politic-
no stranko, ki je zmigala
na lanskih volitvah. Mlad
clovek ki se hoce odgo-
vorno vkljuciti v javno
zivljenje, mora biti opo-
zorilen na veliko vplivno
moc medijev, mora pa za-
vest o tej moci poglobiti,
jo raziskati, skušati odkri-
ti mehanizme raznih ti-
pov medijev, zato da bo
lahko kljuboval njihovi
moci in se tako laze gibal
v okolju in družbi, ki ga
obdajata. Mediji-plurali-
zem-politika-etika so poj-
mi, ki so med seboj tesno
povezani in ki bi jih na
Dragi mladih radi osvetli-
li tako s predavanji
strokovnjakov na tem po-
dročju kot tudi s price-
vanjem teh, ki delajo v
svetu medijev.

Tako bo eno preda-
vanje posveceno medijem
sedanjosti, to je predvsem
televiziji, pa tudi tiskani
besedi, drugo predavanje
bo skušalo osvetliti to,
kar nas caka v budocnosti
(elektronski mediji,
mreže internet, laser, vir-
tualna realnost), pri okro-
gli mizi pa se bomo lotili
problema etike v medijih
in odnosa med politiko,
pluralizmom in mediji.

Na sporedu pa bodo
tudi kulturne in družabne
točke, in sicer dramska
igra in ples.

Ze sedaj vabimo torej
vse mlade, da se ude-
ležijo letošnje 5. Drage
mladih, saj bo tema stu-
dijskih dni zelo aktualna,
istocano pa bo tu res enk-
ratna priloznost za sre-
canje novih prijateljev.

Breda Susic

Vceraj sta stopila na
skupno zivljensko pot

Giuliana in Igor

Vse najboljše
jima zelijo
sodelavci odseka
za zgodovino

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
25. junija

DAN DRŽ.R.SLOVENIJE

Sonce vzide ob 5.16 in
zatone ob 20.58 - Dolzina
dneva 15.42 - Luna vzide
ob 3.33 in zatone ob 18.40.

Jutri, PONEDELJEK,
26. junija
VIRGILIJ

VREME VČERAJ OB 12.
URI: temperatura zraka 13
stopinj, zračni tlak 1005,3
mb narasca, veter 67 km na
uro severovzhodnik, vlaga
78-odstotna, nebo oblacno,
morje razgibano, tempera-
tura morja 13 stopinj.

ROJSTVA,
SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: Emanuele
Sidari, Dennis Cucchi,
Veronica Mauri, Elisa
Sumeraz in Lara Sumbe-
raz, Giorgia Lazzaro, Fede-
rico Tedesco, Sofia
Peinkhofer.

UMRLI SO: 68-letni Al-
fio Torrisi, 79-letni Giu-
seppe Furlan, 86-letni
Manlio Ermacora, 70-letni
Davide Crevatin, 73-letni
Corrado Severi, 66-letni
Claudio Basile, 81-letna
Anna Krbavcic, 75-letni
Pio Antonio Rudan, 86-let-
na Ilda Pecan, 61-letni Gio-
vanni Zavarise, 71-letni
Guido Valenti, 66-letni
Francesco Maver, 90-letna
Anna Micheli, 82-letni Vi-
torio Radesich, 67-letna
Ida Ribaric.

OKLICI: vrtnar Dario
Pregarc in delavka Susan-
na Racman.

LEKARNE

NEDELJA, 25. junija
1995

Lekarne odprte od 8.30
do 13.00

Trg S. Giovanni 5, Ul.
Alpi Giulie 2, Largo Sonni-
no 4, Mazzinijev drevored
1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068)
Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Trg S. Giovanni 5 (tel.
631304), Ul. Alpi Giulie 2
(tel. 828428), Mazzinijev
drevored 1 - Milje (tel.
271124).

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

Lekarne odprte od 16.00
do 20.30

Trg S. Giovanni 5, Ul.
Alpi Giulie 2, Largo Sonni-
no 4, Mazzinijev drevored
1 (Milje).

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Largo Sonnino 4 (tel.
660438).

Od PONEDELJKA, 26.
junija, do NEDELJE, 2. ju-
lija 1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00
do 16.00

Ul. Settefontane 39 (tel.
947020), Largo Osoppo 1
(tel. 410515).

BOLJUNEC (tel. 228124)
- samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30
do 20.30

Ul. Settefontane 39, Lar-
go Osoppo 1, Ul. Cavana
11.

BOLJUNEC (tel. 228124)
- samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Ul. Cavana 11 (tel.
302303).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 -
TELEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE
deluje od ponedeljka do
petka od 8. do 13. ure. -
tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
sluzba

Nočna sluzba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoc tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.30 »Viag-
gio in Inghilterra«, i.
Anthony Hopkins, Debra
Winger.

EXCELSIOR - 16.45,
18.35, 20.25, 22.15 »Blue
Sky«, i. Jessica Lange,
Tommy Lee Jones.

EXCELSIOR AZZURRA-
17.30, 19.00, 20.22, 22.00
»It's all true«, r. Orson
Welles.

AMBASCIATORI -
15.30 »Generazioni«.
17.30, 19.45, 22.00 »Vento
di passioni«, i. Anthony
Hopkins, Brad Pitt.

NAZIONALE 1 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »The
Mangler - La macchina in-
fernale«, i. Robert En-
glund.

NAZIONALE 2 - 17.00,
19.30, 22.00 »Forrest
Gump«, i. Tom Hanks.

NAZIONALE 3 - 16.10,
18.10, 20.10, 22.15 »Il co-
lonnello Chabert«, i. Ge-
rard Depardieu.

NAZIONALE 4 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15 »Ed
Wood«, i. Johnny Depp,
Martin Landau.

MIGNON - 16.00 - 22.00
»Con il consenso del mari-
to«, porn., prepovedan
mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.30, 18.20,
20.15, 22.10 »Pronti a mo-
rire«, i. Sharon Stone, Ge-
ne Hackman.

ALCIONE - 18.00, 20.00,
22.10 »Mangiare bere uo-
mo donna«, r. Ang Lee.

LUMIERE - 18.20, 20.10,
22.15 »Il prete«, i. Tom
Wilkinsons, prepovedano
mladini pod 14. letom.

ZAHVALA

Ob izgubi dragega
moza in oceta

Maria Villerja

se iskreno zahvaljujemo
vsem, ki so z nami socu-
stvovali.

SVOJCI

Trst, 25. junija 1995

ZAHVALA

Zena

Nazaria Angelini

se toplo zahvaljuje vsem,
ki so z njo socustvovali. Po-
sebna zahvala naj gre druž-
ni Gianfranca Campanella.

Trst, 25. junija 1995

26. 6. 1991 26. 6. 1995

Stanko Radović

si vedno v nasih srcih

Zena Divna, sin Mario
in hci Mara z otroci.

Otalez, 12. 8. 1975

Domjo, 26. 6. 1985

1995

So leta že preč, zdravnik je cas;
razjasnil se meni ni se obraz.
Saj vem, da mora vsak umret',
oba mi usoda hotela zgodaj je vzet.

IVJANA

IL MERCATONE TRIESTINO

VSE ZA VRT, KAMPING IN PLAŽO

Predmeti za dom in gostinstvo
(posode, kozarci, deske za likanje,
stojala za sušenje perila, itd)

Velika izbira igrač
in raznovrstne plastike

VSE PO ZELO KONKURENČNIH CENAH

TRST, ul. Brigata Casale 11 - Tel. 816215

ZAVAROVALNICA
ALLEANZA
ASSICURAZIONI

ZARADI OJACITVE IN SIRJENJA DELOVANJA PO
VSEM KRASU POSLOVALNICA NA OPCINAH

SPREJME

2 diplomirani osebi za uveljavljanje dodatnega so-
cialnega zavarovanja. Moznost vkljucitve v organik
pri centralni agenciji v Trstu.

Izbirni pogovori bodo v septembru. Poslati »cur-
riculum vitae« na naslov:

ALLEANZA ASSICURAZIONI - Ul. Battisti 14, Trst

ADRIA
ADRIA AIRWAYS

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

NOVOST V POLETNEM VOZNEM REDU

LJUBLJANA - PRAGA - LJUBLJANA
3-krat tedensko • Ponedeljek, sredo, petek

Informacije in rezervacije:

• ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7

tel. 061/131-81-55

• prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6

tel. 061/313-312

• ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3

tel. 062/27-038, 26-155

• ADRIA AIRWAYS, Kopër, Pristaniška 45

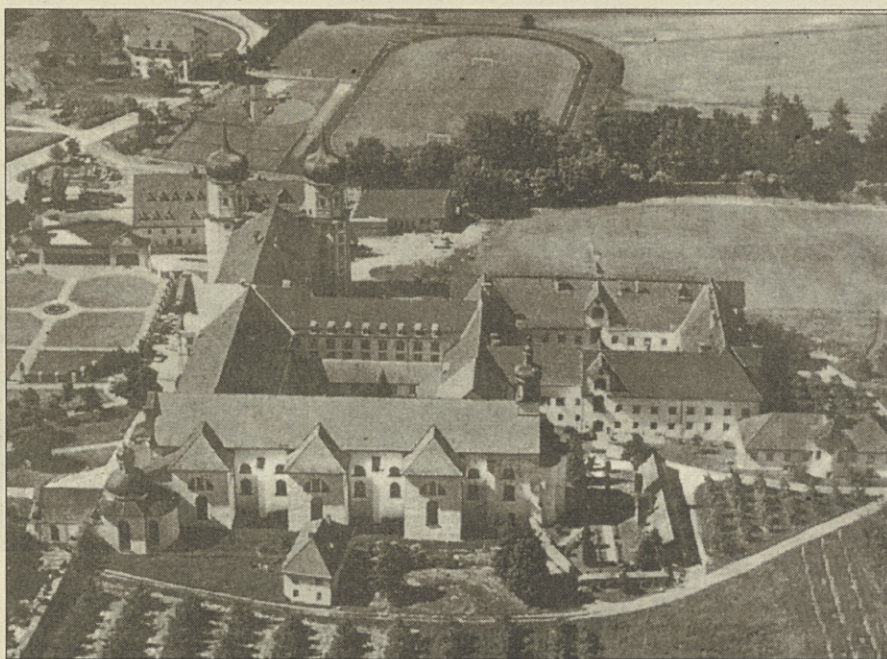
tel. 066/38-458, 38-512

MERAN / DVA DOGODKA POMEMBNA TUDI ZA ZGODOVINO GORIŠKE

V Meranu in Stamsu razstavi ob 700-letnici Meinharda II

Bil je iz plemiške rodbine Tirolsko - goriških grofov in je prvič v zgodovini uspel združiti celotno Tirolsko deželo - Zaščitnik oglejskega patriarha

Do konca oktobra sta v gradu Tirol pri Meranu in v nekdanji kartuziji Stams v dolini reke Inn, kakih dvajset kilometrov zahodno od Innsbrucka, odprti dve zanimivi razstavi. Pravzaprav je to ena razstava, ki pa je razmesčena na dveh različnih krajih. Pripravili so jo ob 700-letnici smrti grofa Meinharda II, deželnega kneza, ki je v deželi sredi gora omogočil velik gospodarski in kulturni razvoj in ki je, prvič v zgodovini, uspel v upravnem pogledu združiti vse dele Tirolske, ki je koval lasten denar, ki je uspel pokoriti tudi nekdanje močne in slavne cerkvene dostojanstvenike v Tridentu, Briksenu in nekaterih drugih krajih, ki je imel naslov zaščitnika Oglejskega patriarha in ki je imel ogromno posesti tudi v naših krajih. Prav s tega vidika je razstava zanimiva za vse, ki se zanimajo za zgodovino Goriške. Tirolski grofje so bili namreč tudi Goriški grofje in so ta naslov uporabljali nekaj sto let. Tudi najimenitnejši med njimi, Meinhard II, ki je vladal od leta 1258 do 1295 in ki je leta 1286 pridobil tudi naslov Koroškega vojvode. S tem je pridobil tudi naslov volilnega kneza, kar je v tistih casih veliko pomenilo. Tirolsko-goriški grofje pa so bili v sorodstvu tudi z zacetniki habsburške dinastije. Meinhardov sin Heinrich se je poročil s kraljico Ano Przemisl in se je potegoval za prestol ceskega

Kartuzija v Stamsu na Tirolskem, v dolini Inna - reprodukcija iz časopisa Dolomiten

kralja. Umrl je leta 1335 na gradu Tirol.

Meinhard II se je poročil z Elizabeto Wittelsbach Bavarsko, vdovo po kralju Konradu IV in materjo kralja Konradina iz znane rodbine Hohenstaufen.

Meinharda II. smatrajo na Tirolskem za ustanovitelja Tirolske dežele in najbrž je prav v tem tudi eden od razlogov, zakaj je razstava v italijanskih medijih doslej bila deležna pravzaprav malo pozornosti.

Mogoče se bodo stvari v prihodnjih mesecih zasukale drugače in bodo razstavo "odkrili" tudi Gorici, oziroma predstavniki tukajšnjih institucij, v

prvi vrsti Občine in Pokrajine, ki se pripravljajo razne pobude ob tisoletnici Gorice. Zanimanje za razstavo, zlasti tisto v Meranu se, kot kaže, v zadnjih tednih veča. Tako so prav pred kratkim, na pobudo krožka Rizzati, pripravili avtobusni izlet v Merano z ogledom razstav. Pri obravnavanju zgodovine Goriške pa ni mogoče mimo Tirolsko-goriških, oziroma Goriško-tirolskih grofov o katerih govorita prav razstavi v Meranu in Stamsu.

Grad Tirol, ki ga je pred leti (1972) kupila deželna vlada, je že sam izjemen kulturni spomenik in vreden obiska, četudi ne bi bilo v njem razstave. V

grajski kapeli so freske iz prve polovice štirinajstega stoletja, znane so številne portalne skulpture. Najbolj zanimiva pa je ugotovitev, da se v gradu, kljub temu da je velikokrat menjal lastnika, ohranja duhovna vez z njegovimi nekdanjimi prebivalci, oziroma do brotniki in da se se zmeraj točno izpolnjujejo z darilnimi pogodbami v prejšnjih stoletjih zapisane obveznosti o opravljanju službe božje.

Posebno pozornost so na razstavi namenili kulturi in gospodarstvu v času vladanja Meinharda II. Leta 1274 je bil tirolski denar (v srebru) splošno priznana plačilno sredstvo v prostoru Srednje Evrope, v

italijanskih deželah in mestih znan tudi z imenom "tirolino".

Drugi del razstave je postavljen v znani kartuziji Stams v dolini Inna. Kartuzijo sta postavila prav Meinhard II in soproga. Pri tem sta ju vodila vsaj dva razloga, navajajo zgodovinarji: po zgledu drugih pomembnih vladarskih hiš, sta zelela tu zgraditi versko središče za celotno deželo in urediti v njem tudi rodbinsko grobnico.

Prvi menihi (cistercijanci) so v Stams prisli leta 1273 iz Kaisheima pri Donauwoerthu. Najhujše obdobje je kartuzija doživljala v 16. stoletju, ko so se nekateri od menihov oprijeli luteranstva in ko se je začelo preganjanje in plenjenje imetja. V začetju 17. stoletja je kartuzijo obnovil nadvojvoda Maximilijan. V času francoske zasedbe so jo ponovno zaprli in izropali. Tudi v kasnejših desetletjih ni bilo lahko: leta 1939 so jo nacisti ponovno zaprli, cerkev spremenili v skladišče, v samostanske celice pa naselili optante iz Južne Tirolske. V začetku maja 1945 se je v poslopjih naselila ameriška vojska. Po drugi svetovni vojni so večino od skoraj 400 hektarjev kmetijskih površin prepustili v last dotrdanjen najemnikom. Leta 1949 so del objekta preuredili v solo in kasneje v zavod. Cerkev in del nekdanjega samostana so obnovili pred dobrimi desetimi leti. (Vlado Klemše)

RAZSTAVE

ETNOGRAFSKA RAZSTAVA (staro kmečkoin obrtniško orodje in kraska arhitektura) v Jamljah (Prvomajska st. 20 - bivša osnovna sola) je odprta od 18. do 20. ure vsak dan do 2. julija.

ČRPALKE

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke

GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta 74

ESSO - Ul. Brass 7/B
IP - Ul. Lungo Isonzo 110

ERG - Ul. Brig. Re
GRADISCE
IP - Trg Unità

TRZIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich

MONTESHELL - Ul. Boito
AGIP - Ul. Duca

d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia

ZAGRAJ
API - Trg Garibaldi
SKOCJAN
AGIP - pokrajinska

cesta za Gradež
SLOVRENC
AGIP - državna cesta

56
TURJAK
IP - državna cesta

VILES
ERG - Ul. Aquileia

40
KRMIN
API - Drevored Ven. Giulia

DOBERDOB
CHEVRON - Palkisce

VČERAJ-DANES

Podatki iz matičnega urada goriške občine v tednu od 18. do 24. junija 1995

RODILI SO SE: Adnan Sahman, Annalisa Kotic, Gaja Braini, Sabrina Fabris, Peter Grudina, Alberto Finazzi, Aris Vespasiano, Vanessa Tomba.

UMRLI SO: 85-letna upokojenka Cristina Persolja vdova Mistretta, 81-letni upokojenec Tullio Perizzolo, 73-letni upokojenec Silvano Ciuch, 74-letni upokojenec Cirillo Lestan, 54-letni upokojenec Bruno Santesso, 84-letna upokojenka Ilaria Miklaucic vdova Sgubin, 78-letna upokojenka Norma Marcuzzi vdova di Descovi, 83-letna upokojenka Guglielma Mysliwiec vdova Danieli, 67-letni upokojenec Nicola Pietro Arrigo, 81-letna upokojenka Maria Marcola, 81-letna upokojenka Maria Mian vdova Infante, 90-letni upokojenec Aldo Mazzucco, 84-letni upokojenec Ettore Bolteri, 76-letni upokojenec Attilio Larise.

OKLICI: uradnik Fabrizio Berardi in frizerka Monica Viaggi, uradnik Federico Mazzolini in trgovska pomočnica Giuliana Medica, avtolicar Massimo Mrakic in studentka Francesca Micelli, uradnik Paolo Colla in uradnica Luisa Lovo.

POROKE: uradnik Luca De Naccini in uradnica Elena Tosi.

OBVESTILA

STRANKA KOMUNISTICNE PRENOVE prireja jutri, ob 20.30, na sedežu v ulici Pacinotti 25 v Trzicu skupščino izvoljenih predstavnikov stranke v raznih ustanovah in organizmih na Goriškem. Govor bo o politiki stranke na krajevni osnovi ter o oblikah koordinacije in povezovanja.

CARAVAN CLUB obvešča člane naj pohitijo s poravnavo članarine za tekoče leto. V juliju in avgustu bo tajništvo zaprto za daljša obdobja. Informacije po telefonu 533234 in 532873.

SPORTNO DRUŠTVO SOVODNJE prireja v petek, 30. junija ob 20.30 redni letni občni zbor. Skupščina bo v Kulturnem domu v Sovodnjah. Društvo obenem sporoča, da bo od 21. do 24. julija in od 5. do 7. avgusta Sportni praznik. **DIJASKI DOM** namerava povečati število vzgojiteljev. Interesenti, ki jih zanima vzgojno delo, naj se zglasijo ob uradnih urah v upravi doma, ul. Montesanto 84, najkasneje do 1. julija letos.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPKOJENCEV in KRUT vabita upokojence z Goriškega v Poletni center v Gradežu. Deloval bo od 24. julija do 4. avgusta. Udeleženci se bodo vsak dan vozili z avtobusom v Gradež in nazaj. Zagotovljena plaza, senčnik, kosilo, vaditelj za vodno telovadbo. Interesenti naj se v sredo, 28. t.m. zglasijo na sedežu društva upokojencev.

OBCINSKA KNJIZNICA V SOVODNJAH posluje vsak ponedeljek, sredo in petek od 15. do 18. ure, v petek tudi od 10. do 12. ure. V juliju bo knjižnica zaprta zaradi dopusta.

KONCERTI

V parku skupnosti Arcobaleno, v ulici sv. Mihaela 38, bo drevo ob 21. uri nastopil kitarist Sergio Giangaspero s skupino Imagens do Brasil. Vstopnine ne bo.

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-20.00-22.00 «Un'avventura terribilmente complicata» Ozvočenje Dolby stereo. Vstopnice samo po 7.000 lir.

CORSO 17.00-19.30-22.00 «Pulp fiction». Preveden mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg S. Francesco 4, tel. 530124.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
RISMONDO, Ul. E. Tosti 52, tel. 410701.

POGREBI

Jutri, ob 8. uri, Attilio Larise, iz splosne bolnice v cerkev v Podturnu in na glavno pokopališče, ob 9.30, Ursula Zupan, iz samostanske hiše v ulici sv. Klare na glavno pokopališče, ob 11. uri, Ettore Bolteri, iz splosne bolnice na glavno pokopališče.

JAMLJE / VAŠČANI SO PRIPRAVILI ZANIMIVO ETNOLOŠKO RAZSTAVO

Ohranjeni predmeti govore o delu in poklicih, ki jih danes ni več

Kljub pustošenju vojne se je po domovih ohranilo marsikaj zanimivega

Sportno in kulturno društvo "Kremenjak" v Jamljah je v okviru praznika Diaton 95 pripravilo zanimivo razstavo starega kmečkega in obrtniškega orodja, ki je med obiskovalci zela veliko uspeha.

O pripravi in oblikovanju razstave smo se pogovorili z Milico Pahor in Lidijo Martellani, ki sta, skupaj z Bruno Vizintin in ob sodelovanju mnogih domacinov in seveda članov društva največ pripomogli k uspehu razstave. Povedali sta, da je do predloga za pripravo razstave prislo na seji društva, ko so razmišljali, kako bi popestrili in obogatili razstavo fotografij o kraskih kamnitih hišah, ki so jo postavili v sodelovanju s Trzasko pokrajino. Zaupali sta nam, da se je delo za pripravo razstave začelo nekoliko v zamudi in da so bili vseskozi v stiski s časom. Kljub temu je bil odziv krajanov zelo dober, v nekem smislu celo nav-

dusujoč. Glas o razstavi starega orodja in drugih predmetov so razsiriili odborniki in člani društva, ki so istočasno tudi vaščane povabili, naj predmete kar sami prinesejo v jameljsko solo.

Odziv je bil nepricakovano dober. Oblikovalke razstave je seveda cakalo precej dela. Najprej so zapisale, kdo je vsak predmet prinesel, nato so se morale spoprijeti s specifičnimi težavami in sicer s poimenovanjem orodja. Odlocile so se, da bodo na spremestih kartončkih na prvem mestu navedle naziv v narrečju, nato v slovenskem knjižnem jeziku in v italijanscini. Pri tem se je seveda postavil problem zapisovanja narečnih izrazov, kar ni tako enostavno. Tudi na tipkalnem stroju posebnih znakov in crk ni. Pomagale pa so si tako, da so polglasnike označile z apostrofom. Za poimenovanje predmetov v knjižnem jeziku, so segle po

specifični literaturi.

Razstavljene predmete so vaščani uporabljali pri vsakdanjih opravilih na polju, na domu, v mizarski in cevljarski delavnici. Omeniti je treba, da so bile Jamlje v prvi svetovni vojni popolnoma porušene in da je večina razstavljenih predmetov iz obdobja po vojni. So pa tudi primeri, ko so ljudje predmete resili izpod ruševin. Na razstavi so predmete predstavili po skupinah. Imamo tako kuhinjski kotiček, kjer dobimo razno posodo in pripomočke za točenje mase, mlinčke za kavo, lonce; v cevljarskem kotičku je zbrana zelo bogata zbirka orodja vključno s kopiti različnih velikosti; v mizarskem kotičku imamo mizarsko mizo in mnogo specifičnega orodja. Precej je tudi predmetov s kmečkega področja in sicer vprege vseh vrst ter predmeti za nalaganje in zlaganje sena. Nekaj predmetov je tudi kamnitih, to je

iz najbolj eminentnega materiala na krasu. Sogovornici sta nam povedali, da bo razstava odprta do 2. julija vsak dan od 18. do 20. ure. Septembra pa jo mislijo ponovno odpreti, da si jo bodo lahko ogledali tudi učenci ob začetku pouka.

Glede na uspeh pobude se je porodila tudi zamisel, da bi zbrano gradivo fotografirali, sestavili seznam vseh predmetov in imen

lastnikov ter, da bi vse to zbrali v posebni brošuri. To bi gotovo obogatilo delovanje društva "Kremenjak", ki je v kratkem razdobju od svojega nastanka razgibalo in popestrilo glasbeno, sportno in tudi kulturno dogajanje v Jamljah. Društvo se bo na začetku julija zbralo na obnem zboru za obračun delovanja.

Na sliki: del starega orodja na razstavi. (VJ)

NOVICE

Občinski svet bo spet zasedal v torek 27. t.m.

Goriski občinski svet se bo spet sestel v torek, 27. t.m. in nadaljeval razpravo o vprašanjih, ki jih na zadnji seji niso uspeli obravnavati. Med temi je tudi določitev (podvojitve) -odškodnine upraviteljem za leto 1995. Občinski svet naj bi zatem začel razpravo o obračunu finančnega poslovanja v letu 1994. Začetek seje je napovedan za 15. uro.

Na Pokrajini skupščina DSL

V pokrajinski sejni dvorani bo danes ob 9. uri odprta skupščina članov in prijateljev Demokratične stranke levice. Govor bo o izbirah in usmeritvah stranke na krajevni in vsedržavni ravni, izvolili pa bodo tudi delegata na vsedržavno skupščino o istem vprašanju. Izhodiščno poročilo bo podal pokrajinski tajnik Alessandro Maran.

Obvestilo za vinogradnike

Opazovalnica za bolezni rastlin in konzorcij za zaščito kraskih vin svetujeta vinogradnikom na Krasu naj jutri skropijo nasade proti peronospori in oidiju. Proti peronospori svetujejo uporabo Mancozeba ali bakrenih preparatov z dodatkom Metalaxila, Oxadixila ali Dimetomorfa in sicer v najvišji dozi, ki je navedena na embalaži. Proti oidiju svetujejo uporabo v vodi topljivega žvepla v najvišji dozi. Prav tako svetujejo vinogradnikom na briskem območju, da po možnosti že jutri skropijo vinograde. V primeru večje prisotnosti zajedalcev naj se pred skropljenjem posvetujejo s strokovno službo.

TV Primorka o gospodarstvu

V jutrisnji oddaji Med Sočo in Nadizo, ki bo na sporedu ob 18.45 na TV Primorka, bomo lahko prisluhnili ocenam in ugotovitvam zamajskih gospodarstvenikov z Goriskega: Dariu Bensi, Avguštinu Devetaku in Igorju Cernicu. Z njimi se bo pogovarjal Rudi Pavšič.

S.K.P.D. FRANCISEK BORGIIJA SEDEJ
iz Steverjanja
vabi na

25. FESTIVAL

Med Borovci v Steverjanu

DANES, 25. junija 1995, ob 20.30

- Otvoritev festivala
- Odprtje razstave likovnih izdelkov Mirka Maraza
- Odprtje razstave brislih vin
- Ples z ansamblom **ALPSKI KVINTET**

Deloval bo dobro založen buffet

K.D. "OTON ŽUPANČIČ" - ŠTANDREŽ
prireja vaški praznik

"VRŽOT 95"

PROGRAM:

DANES 25. 06. 1995 - 15.00 Otroški ex tempore - 19.00 Odprtje kioskov in kulturni program: Otroška opereta "MUCIN DOM" v izvedbi otroškega pevskega zbora Oton Župancič. - Nastop jazz skupine plesne sole "URSKA" iz Nove Gorice. - Nastop posameznikov plesne sole "URSKA" iz Nove Gorice. - 20.30 Ples z ansamblom "LAPOS" - Nova Gorica

Vaški praznik BO NA PLOŠČI KULTURNEGA DOMA
ANDREJ BUDAL V ŠTANDREŽU.
POSKRBLJENO BO ZA JEDAČO IN PUAČO!

VSI TOPLO VABLJENI!

Prireditve se bodo nadaljevale
tudi v soboto, 1. in nedeljo, 2. julija

TOMANI
POPOLNA
RAZPRODAJA
VSEGA BLAGA

TOMANI

TOMANI

KORZO VERDI 94 - 98 - GORICA

20. julija se preselimo v nove prostore na
Verdievem korzu št. 86

POBUDA SSŠ

Za enotna stališča

ITI naj se preseli v Center
Nobenega krčenja v OŠ

Enotni solski odbor načrtuje v kratkem srečanje z Ministrom za solstvo. Na srečanju naj bi obravnavali celoten sklop vprašanj slovenske sole v Italiji. Tako je Sindikat slovenske sole, prav v vidu omenjenega srečanja, sklical predstavnike Slovenske kulturno gospodarske zveze in Sveta slovenskih organizacij ter slovenske izvoljene predstavnike v goriskem občinskem svetu, z namenom, da se uskladijo in poenotijo stališča, seveda za tista vprašanja, kjer je to potrebno. Na srečanju so obravnavali predvsem vprašanja v zvezi z reorganizacijo višjih srednjih sol, tudi ob upoštevanju sporocil in odločitev, ki jih je ministrstvo že nakazalo. Obravnavali so predvsem prostorsko stisko nižje srednje sole Ivan Trinko ter sprejeli zelo odločno stališče glede nevarnosti, oziroma možnosti nadaljnega krčenja mreže osnovnih sol. Glede slovenske sekcije industrijskega zavoda Galileo Galilei so udeleženci potrdili stališče da se vztraja na osamosvojitvi. Ne glede na možnost realizacije predloga in ne glede na sporočila ministrstva o upravni reorganizaciji, predstavniki krovnih organizacij in izvoljeni predstavniki menijo, da je treba slovensko sekcijo vseliti v novi solski center v Puccinijevi ulici. Problem finančnih sredstev - za najem - nino bi morala namrec

poskrbeti Pokrajina - bodo skušali razrešiti na bližnjem srečanju s pokrajinskim odbornikom Tavagnuttijem in tudi na srečanju s solskim skrbnikom.

Glede nižje srednje sole Ivan Trinko predstavniki so na srečanju opredelili vprašanje takole: občina naj poskrbi za nujno saniranje stavbe v Kapucinski ulici, solam pa naj nameni stavbo, kamor so se vselili mestni redarji.

Glede nevarnosti, oziroma možnosti nadaljnega krčenja mreže osnovnih sol pa so na srečanju zavzeli zelo jasno in odločno stališče: zavrnejo se vsi predlogi ali poskusi krčenja osnovnih sol.

V petek začetek poletnih glasbenih prireditev na gradu

S krstnim nastopom simfoničnega orkestra goriske glasbene sole, v petek, 30. junija, na gradu, se bo pričelo gorisko glasbeno poletje. Do konca septembra se bo na gradu, v mestnih dvoranah, v Pevmskem parku, na razstavišču, na sportnih igriščih in se v nekaterih drugih okoljih, zvrstilo nad trideset pomembnih glasbenih, folklornih in drugih prireditev. Zacenja se torej - pod pokroviteljstvom Občine in v sodelovanju z nekaterimi goriskimi ustanovami, predvsem z mestno glasbeno solo, pobuda "Gorizia armonica". Prireditelji - v prvi vrsti goriska občinska uprava, oziroma odborništvo za kulturo - so si zastavili zelo visok cilj. Glasbene in druge prireditve naj bi Gorico se bolj utrdile mednarodno vlogo Gorice in privabile v naše mesto številne obiskovalce in ljubitelje glasbene in drugih

umetnosti iz sosednjih in tudi bolj oddaljenih dežel. Precejšen delež naj bi imeli gostje, ki v poletnih mesecih letujejo v Gradežu. V ta namen bodo v prihodnjih dneh v turističnem središču razdelili nad šest tisoč vpogojenk z navedbo z navedbo celotnega programa. Vablivo oblikovane plakate pa bodo razobesili na celotnem območju Dezele, v Avstriji in tudi v Sloveniji. Program goriskega poletja, v katerem prednjacijo glasbene prireditve, so predstavili včeraj, na srečanju z novinarji, odbornik Devetag, ravnatelj goriske glasbene sole inž. Sturzi, umetniški vodja sole dirigent Francesco Mander in glasbeni pedagog prof. Tortora. Ponudba glasbenih prireditev bo precej raznolika, pri čemer pa bo pomembno vlogo odigrala prav goriska glasbena sola, oziroma skupine, ki so se izoblikovale v tem okolju.

V PETEK NA BUKOVJU

Poletno-zimski Pajk's show

Bodice nasipala Verč in Kobal (in domači)

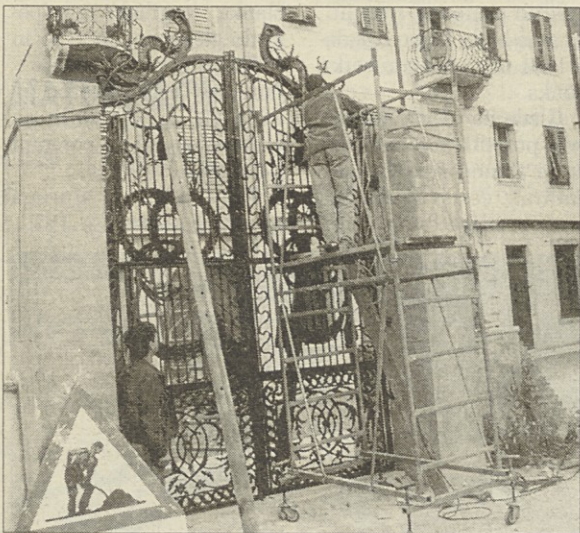
Poletni Pajk's show v Steverjanu je kar uspel, ceprav, zaradi vremena namrec, ni bil prav nič poletni. Malo je namrec manjkalo, da ne bi sunki burje odpih-

nili streho Kulturnega doma na Bukovju in z njo občinstvo in izvajalce. Slo je za kabaretni večer, za zabavo, za razvedrilo, pri čemer je pač treba računati tu-

di na kaksno bodico. Za "uradni del" sporeda sta psokrbela Sergij Verč in Boris Kobal, ki sta obdelala nekaj znanih osebnosti v našem zamejstvu in tudi v matični domovini. Mikrokozmos na Goriskem, oziroma ozadje izida nedavnih občinskih volitev v Steverjanu so udeleženci lahko izvedeli iz intervjuja z zupanom Ivanom Humarjem. Poleg tega so prisluhnili tudi informacijam, iz prve roke, glede dogajanj, zapletov in razpletov ter spletkarenj glede raznih pomembnih ustanov. Občinstvo je presenetil zbor, ki je vadil po pošti in s tem "de facto" dokazal tej in oni zvezi in mnogoterim društvom, kaj je prava konkurenca na področju kulturno prosvetne dejavnosti. Pravzaprav je bilo prijetno in hecno, seveda ce odpisemo prav nič poletno vreme, na katerega so se pobudniki sklicevali. Bo pa jeseni zagotovo jesenski Pajk's show in to v "doc" jesenskih vremenskih razmerah. Na sliki - foto Studio Reportage - s petkovega večera).

SINAGOGA

Stara železna vrata so včeraj spet namestili

Prenova sinagoge v Ascolijeve ulici se je z namestitvijo rekonstruiranih železnih vrat dejansko zaključila. S tem je objekt, ki ga je Občina obnovila s prispevkom Dezele, dobil celovito podobo, pridobila pa je tudi cela ulica Ascoli, ki so jo v zadnjih desetih letih povsem prenovili. (Foto Studio Reportage)

VREME / NIČ KAJ POLETNO

Močni sunki vetra so lomili veje in drugo

Največ težav v prometu

Napovedi vremenslovcev so se tokrat uresničile. Vdor hladnega zraka, močni sunki burje, padavine, ohladi-tev. Sunki vetra so povzročili kar precej težav v prometu, zaradi polomljenih vej in listja na cestiscih, obilico dela gasilcem in uslužben-cem mestnega podjetja, ki so, posebej včeraj dopoldne hiteli odstranjevati vejevje in druge ovire na cestah. Ponekod je bil za krajši čas tudi prekinjen električni tok. Zaradi slabega vremena so sinoci odpovedali kar nekaj prireditev, zlasti takih, ki bi se morale odvijati na oprtem. (Na sliki - gasilci na delu, včeraj dopoldne v severnem delu mesta).

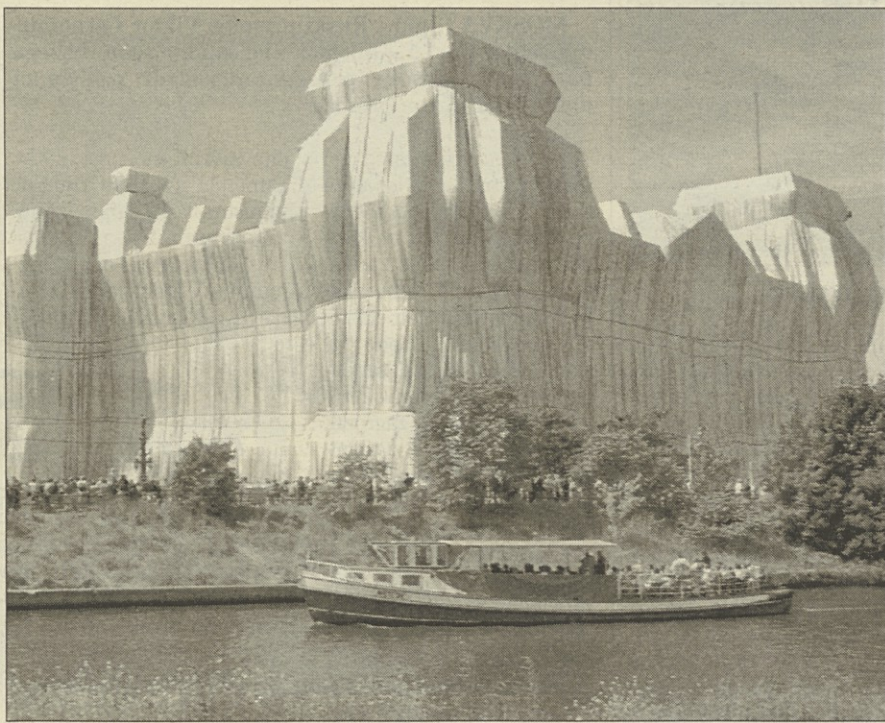

SPAKIRAL GA JE UMETNIŠKI PAR CHRISTO-JEAN CLAUDE

Berlinski Reichstag že v novi preobleki

Predsednica nemškega parlamenta navdušena

BERLIN - Reichstag je spakiran, bolgarsko-ameriski likovnik Christo, ki je skupaj z ženo Jean-Claude v piclem tednu monumentalno palačo nekdanjega parlamenta zavil v sivomodro tancico, pa na moč zadovoljen. Poslopje, kamor se bo se pred koncem tisočletja vselila poslanska zbornica združene Nemcije, izgleda zdaj kakor nekakšen velikanski slap: tak vtis daje pokrivalo, ki se spušča do tal s stotinami navpičnih naborkov in je včeraj zjutraj - po večdnem deževnem in vetrovnem vremenu - kot za stavo odsevalo slepece sončne zarke. Toda Reichstag je podoben tudi starodavni skulpturi, so zatrjevali mnogi med tisoči radovednih Berlinčanov in turistov, ki so se zgneli pod njim. Zvečine so ljudje naklonjeni njegovi preobleki, kot jo vidimo na sliki, predsednica parlamenta Rita Süssmuth pa je naravnost navdušena. Kako bi tudi ne bila, ko pa ni bilo treba Nemcem potrositi niti pare za ta umetniški podvig: stal je 17, 5 milijarde lir, vso investicijo pa je prispeval Christo kar sam! Helmutu Kohlu zadeva ne diši, pa tudi komu drugemu ne, sicer ne bi bil spakiran Reichstag včeraj ob zori tarča atentatorja, ki je izstrelil vanj pozigalno puscico. Skode ni bilo sicer nobene, ker je pokrivalo iz ognju odpornega materiala, Christo pa je za vsak primer že poskrbel za strožje varnostne ukrepe.

ZNANOST / DOSEŽKI AMERIŠKIH RAZISKOVALCEV

Približevanje mitu večne mladosti?

Mladostne gosenice

WASHINGTON - Ne enega temveč kar tri gene so ameriški znanstveniki odkrili v gosenicah, s katerimi bi lahko uresnili čudežni napoj, ki bi podaljševal mladostno življenje. V resnici gre za manipulirane gene, ki izničijo poškodbe zloglasnih prostih radikalov, je povedal britanski znanstvenik Gordon J. Lithgow, ki dela v znanstvenem timu na kolaradski univerzi. Z genetskimi mutacijami genov Age-1, Daf-2 in Spe-26 so gosenicam podaljšali življenje za 50 do 65 odstotkov.

Znanstveniki, ki se v Koloradu že šest let ubadajo s tem problemom, so prepričani, da so ubrali pravo pot. Kot je povedal Gordon so z genetskimi mutacijami gosenicam zagotovili daljše življenje celo v nemogočih življenjskih razmerah. Pod ultravioletnimi žarki in ob visji temperaturi so take gosenice zivele 50 odstotkov dlje kot njihove normalne vrstnice, v normalnih pogojih pa se jim je življenje podaljšalo kar 65 odstotkov. Toplota in ultravioletni žarki namreč povzročajo v celicah

podobne poškodbe kot nastajajo s staranjem. Genetsko spremenjene gosenice so torej uspešno omejevale kvarni vpliv svobodnih radikalov, ohranile so torej stabilno molekularno strukturo.

Gordon je seveda priznal, da je se preuranjeno misliti, da bi to odkritje prenesli na ljudi. Do sedaj so se taki poskusi omejevali le na sadne mušice in na gosenice, izjema so bili le Japonci, ki so tuje izkušnja z bolj bornimi rezultati prenesli na laboratorijske miši.

Upočasnitev staranja

RIM - Tisočletja je clovestvo iskalo večno mladost, pa naj bo to v globinah morja, kot je predlagal velikan Gilgames v asirsko-babilonskem epu, na nedostopnih vrhovih gora, ali pa s čudežnimi napoji. Danes vemo za tak napoj, to je gen age-1, ki so ga raziskovalci kolaradske univerze odkrili v gosenici »caenorhabditis elegans«. To pa je le zadnji od drobcev DNK, encimov in drugih biokemičnih sestavin, ki na naravni način ali z mutacijami upočasnijo staranje.

Ze v začetku devetdesetih let je profesor evolucijske biologije Michael Rose v kalifornijskem Irvinu z nekim genom podaljšal življenje sadnim mušicam za 10 odstotkov. V Dallasu je Rajindar Sohal s pomočjo drugih biologov mušicam vbrižgnil posebne gene, ki preprečujejo oksidacijo celic in s tem mušicam podaljšal življenje za 30 odstotkov. V bistvu so biologi vbrižgnili protioksidacijske gene.

Na Danskem so raziskovalci biotehnološke družbe za preprečevanje staranja Senetek prav tako v mušice vbrižgnili neki gen, ki proizvaja encim EF-1-alfa (Elonging-Factor-1-alfa), in mušicam podaljšali življenje za 41 odstotkov. Če bi to lahko uresnili na cloveku, bi se nase povprečno življenje podaljšalo za osemdesetih na 113 let.

Znanstveniki pa se ne ukvarjajo samo s primitivnimi mušicami. Avgusta 1993 so raziskovalci tokijske univerze in univerze Sinsu sporočili, da so transgenetskim misim od 3 do 6 odstotkov podaljšali življenje, kar pa je najpomembnejše, te transgenetske miši niso imele običajnih tegob staranja. Tudi Japonci so popospešili izločanje encima EF-1-alfa.

Drugi znanstveniki pa skušajo najti »uro«, ki v prvih fazah življenja nadzira delitev celic in jo nato blokira. V kalifornijskem Menlo Parku skupina znanstvenikov proučuje neko genetsko bolezen, ki do skrajnosti pospeši staranje. Molekularno »uro« so odkrili v telomerih, zaporedju DNK, ki sledijo »repom« kromozomov. Ob vsaki celični delitvi se dolžina telomerov skrajša, dokler ne postane tako kratka, da ni več delitev celic, »ura« se ustavi. Kalifornijskim znanstvenikom je uspelo odkriti encim telomerasi, ki pomakne kazalce molekularne ure, ker umetno podaljša telomere. To z uspehom daljša življenje ljudem, ki bolehalo za genetsko predcasno staranje, pri zdravih ljudeh pa bi to imelo lahko neprijetne učinke, prehitre in ne nadzorovane delitve celic. Prav zato kalifornijski znanstveniki ta encim preverjajo v protirakastih raziskavah.

VREME IN KLIMA / ZANIMIVE UGOTOVITVE ZA TE HLADNE DNI

Zadnje 5-letje posebno vroče

RIM - Čeprav se v teh dneh, ko je temperatura padla znatno pod povprečje, to zdi nenavadno, je bilo prvih pet let zadnjega desetletja tega stoletja najtoplejših v zadnjih 120 letih. Najtopleje je bilo leta 1990, ko je povprečna temperatura na našem planetu znašala 15, 47 stopinje Celzija. Leto 1994 je bilo na petem mestu v statističnih podatkih, ki so jih začeli zbirati leta 1860. Povprečna stoletna temperatura na našem planetu znaša namreč 15, 20 stopinje Celzija. Te podatke lahko najdemo v knjigi Vital Signs, ki jo je objavil Worldwatch Institute in ki so jo prevedli tudi v italijansko. Za prevod je poskrbelo ekološko združenje Verdi, Ambiente e Società (Zeleni, okolje in družba), ki poskuša tudi na tak način prevzgojiti ljudi, tako da bi imeli pozitivnejši odnos do narave in okoliš.

lja. Od držav naj bi vse glasneje zahtevali gospodarski razvoj, ki našega planeta ne bi spremenil v mikrovalovno pecico. To nam namreč napovedujejo skrajni ekološki, ki trdijo, da se bo leta 2050 povprečna zemeljska temperatura sukala med 16 in 19 stopinjami Celzija. Ker po letu 1990 ni bilo tistega zvišanja temperature, ki so ga napovedovali, so ekološki znanstveniki že ugotovili, da je bil vsega kriv izbruh ognjenika Pinatub

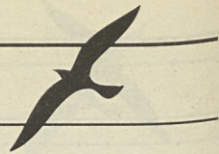
bo na Filipinih, ki je s svojimi zvepljenimi delci zasencil sonce in znižal temperaturo. »Vpliv Pinatuba pa se je koncal leta 1994, tako da se je temperatura letos že začela dvigati,« je zatrdil Lester Brown eden od sestavljalcev poročila Vital Signs. Če se to ne bo zgodilo, bo brzkone poskrbel kak drug Pinatub. Vsekakor so sestavljenci poskrbeli za statistične podatke, ki naj bi dokazovali, da so njihove napovedi točne. V

sedesetih letih naj bi znašala povprečna temperatura na našem planetu 14, 94 stopinje Celzija, v sedemdesetih letih 15, 01 stopinje, v osemdesetih letih 15, 23 stopinje, v prvih petih letih devetdesetih let pa kar 15, 30 stopinje Celzija.

Kot vedno pa ne bi smeli s takimi statističnimi podatki vihrati kot z neomajno resnico, predvsem ne s starejšimi, ko so bili meritveni standardi nezanesljivi, meteorološke postaje pa skoraj izključno v mestih. Ob tem so zanimivi podatki tržaške meteorološke postaje, ki je med najstarejšimi v Sredozemlju, iz katerih pa ne izhaja tak porast temperature. Morda je temu krivo, da se je zaradi gospodarskega nazadovanja, padca populacije mestna mikroklima v Trstu manj izrazito ogrela kot morda v Berlinu, na Dunaju, v

Milanu in v drugih vele-mestih sveta. Seveda ne smemo klica v sili ekologov prezreti in ga celo zaničevati, ker se s podnebjem na našem planetu res nekaj dogaja. Meteorologi nas pomirjajo, češ da je vse v mejah normale, da so bili taki skrajni vremenski pojavi značilni tudi v preteklosti, kar naj bi zgovorno pričale tudi najstarejše kronike.

V Vital Signsu pa so tokrat precejsen poudarek dali tudi demografski eksploziji, ki je brzkone za naš planet nevarnejša od kolorofluorogljikovodikov in ogljikovega dioksida, a kaj ko to vprašanje nace-nja versko problematiko. Ekologi se proti državam se kar uspešno borijo, a da bi se konkretno lotili enega glavnih vprašanj obstoja na našem planetu, jim ne pade na um, saj bi prišli v spor z religijami.

BOSNA IN HERCEGOVINA

Spopadi na vseh frontah

ZDA ruskemu posredniku Čurkinu očitajo neuspeh

SARAJEVO, WASHINGTON (Reuter, dpa) - Včeraj so predstavniki bosanskih Srbov poročali o novih vojaških uspehih svojih enot, sočasno pa so o uspehih vladnih enot v ofenzivi za osvoboditev Sarajeva poročali tudi predstavniki bosanske vojske. Muslimanske enote naj bi včeraj prevzele nadzor nad nekaterimi pomembnimi gorskimi potmi, ki vodijo v bosanko prestolnico in srbski naselji Vogosčo in Ilijas popolnoma odrezali od ostalih ozemelj, ki so pod srbskim nadzorom.

Poveljnik 1. korpusa vladnih enot Vahid Karavelić je izjavil, da so njegovi vojniki osvobodili okoli 200 kvadratnih kilometrov ozemlja in približno 80 vasi vzdolž hribov, ki obdajajo Sarajevo. Vlada vojske nadzoruje tudi vse pomembne opazovalne točke na Treskavici. Kljub silovitim spopadom v okolici bosanske prestolnice je včeraj v Sarajevo prispel kovoj z zdravili in medicinsko opremo. Visoki komisariat ZN za begunce je zaradi bo-

jev in nevarnosti srbskih napadov na mesto začasno zaustavil razdeljevanje vsakrsne pomoči. O bojih med vladno vojsko in silami bosanskih Srbov so včeraj poročali tudi z drugih delov Bosne in Hercegovine. Srbi so med drugim napadli muslimansko enklavo Srebrenico na vzhodu Bosne in Bosansko Krupo na zahodu.

Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je v petek ponoči izjavil, da je bila dosedanja ofenziva vladnih

Bosanske vladne enote v okolici Sarajeva

enot v okolici Sarajeva »popoln polom«; po njegovi izjavi naj bi srbska vojska bosanskim silam prizadejala velike izgube, saj naj bi bilo ubitih več kot tri tisoč muslimanskih vojakov. »Tajne službe poročajo, da je popolnoma uničenih več muslimanskih enot,« je poudaril Karadžić.

Vrhovno poveljstvo srbske vojske pa poroča, da enote vladnih sil kljub hudim izgubam se vedno sku-

sajo prebiti srbski obroč okrog Sarajeva. Bosanski radio je v petek ponoči poročal, da so vladne sile v zadnjih dneh »osvobodile« 40 kvadratnih kilometrov ozemlja med Igmanom in Trnovim. Bosanska televizija je predvajala izjavo brigadnega generala Vahida Karavelića: »Ne bomo odnehali, dokler ne bo najdena resitev za koncanje vojne«. Zaradi omejenega gibanje pripadnikov ZN v Bosni ni moč potrditi nobene od omenjenih izjav.

Bildt, ki je skušal preprečiti širitev spopadov, se je v bosanski prestolnici pogovarjal s predsednikom Alijem Izetbegovićem in poveljnikom sil ZN, generalom Rupertom Smithom, ki se v marsičem ne strinja s predstavniki ZN v Zagrebu. Bildt se je hotel takoj odpraviti se na Pale, vendar je po virih iz Beograda tja poslal nekega visokega vojaškega predstavnika. Ameriški State Department meni, da je rusko posredovanje za mirno koncanje vojne v Bosni propadlo, ker vodja bosanskih Srbov Karadžić in srbski predsednik Milošević vztrajata pri nesprejemljivih stališčih.

Predstavniki ameriske vlade Nicholas Burns je veleposlanikom kontaktne skupine povedal, da je ruski odposlanec Vitalij Čurkin svoj neuspeh pripisal nepopustljivosti srbskih voditeljev. Milošević zahteva popolno ukinitev mednarodnih sankcij, Karadžić pa ni pripravljen sprejeti nacrta kontaktne skupine, po katerem bi bila Bosna razdeljena na skoraj dva enaka dela. Karadžićev odposlanec Nikola Koljević je kljub temu za črnogorski radio izjavil: »Menim, da so možnosti za doseg sporazuma glede delitve Bosne zdaj največje.«

RUSIJA / POLITIČNA KRIZA

Premier se želi sestati z nekaterimi poslanci

Černomirdin osebno na pogajanja o Čečeniji

MOSKVA (dpa) - Ruski premier Viktor Černomirdin želi se pred 1. julijem, ko bo spodnji dom ruskega parlamenta glasoval o nezaupnici vladi, s poslanci dume skleniti kompromis.

Na včerajšnjem zasedanju njegove stranke »Nas dom Rusija« je Černomirdin napovedal, da se želi na ločenih pogovorih sestati z nekaterimi poslanci dume; kakšen kompromis želi skleniti, ni povedal. Če bodo poslanci vladi odrekli zaupanje, je ruski predsednik Boris Jelcin parlamentu zagrozil, da ga bo v skladu z ustavnimi določili razpustil. »V dumi so tudi zanesljivi politiki,« je včeraj izjavil premier. »Razpustitev parlamenta ali vlade ne prinaša nič dobrega, zato moramo poglobljanje politične krize v interesu politične stabilnosti v državi preprečiti,« je se dodal.

Černomirdin je tudi odlo-

čno zavrnil možnost, da bi zamenjal nekatere ključne ministre. To velja predvsem za obrambnega ministra Pavca Gracova in notranjega ministra Viktorja Jerina, ki jima je parlament zaradi voj-

ne v Čečeniji včeraj izglasoval nezaupnico.

Černomirdin je včeraj tudi napovedal, da želi osebno sodelovati na mirovnih pogajanjih o politični prihodnosti kavkaske republike, ki se bodo nadaljevala v torek v čečenski prestolnici Grozni, pri tem pa poudaril, da se mora spor v Čečeniji rešiti po mirni poti.

NOVICE

Ciper spremenil način glasovanja

NIKOZIJA - Ciprski parlamentarci so včeraj sklenili, da bodo nekoliko spremenili dosedanja proporcionalni sistem glasovanja, ki so ga uvedli leta 1980, se pred splošnimi volitvami. Te bodo potekale maja prihodnje leto. Nov način glasovanja, naj bi po mnenju 56-članskega parlamenta manjšim strankam omogočil vstop v spodnji dom parlamenta. Stranke so doslej rabile osem odstotkov glasov, če so hotele dobiti sedež v parlamentu, odslej pa bodo potrebovale le 1,8 odstotka glasov, zbranih v drugem krogu volitev. Stari način glasovanja je onemogočil vstop v parlament desničarski Demokratični stranki, socialistični stranki Edek. Več možnosti, da zasedejo kak parlamentarni sedež, pa so dobile tudi levčarska stranka Adisok, Liberalni stranki in stranka Novi demokrati, ki jo vodi nekdanji ciprski predsednik George Vassiliou. (Reuter)

Odstopil turški minister za kulturo

ANKARA - Turški minister za kulturo Ercan Karakas je v petek pozno zvečer odstopil, ker je, kot je izjavil, izgubil zaupanje v vlado, ki zavlačuje z uvedbo pomembnih demokratičnih reform in zakonov o spoštovanju človekovih pravic. Karakas je odstopil potem, ko je odklonil podpis dveh vladnih dekretov. Prvi predvideva podaljšanje izrednih razmer na jugozahodu države, drugi pa odreka gostoljubje zavezniskim silam, ki varujejo Kurde v severnem Iraku pred napadi Bagdada in imajo sedež v Turčiji. Oba dekreta naj bi parlament sprejel prihodnji teden. »Pred devetdesetimi dnevi je bila demokratizacija naše družbe se realnost, zdaj pa se mi zdi, da za to ni nobenega upanja več,« je Karakas izjavil v pogovoru za zasebno televizijsko postajo ATV. Karakas, član Republikanske ljudske stranke, je postal kulturni minister marca. Turčija je Evropski uniji obljubila, da bo se do oktobra, ko naj bi Ankara in petnajsterica podpisali sporazum o trgovinski uniji, sprejela vrsto demokratičnih reform in tako spremenila ustavo, ki jo je sprejela vojaska hunta leta 1982. »Gre za 20 ključnih zakonov, toda parlament vedno znova na dnevni red postavi nepomembna vprašanja,« je dejal Karakas. (Reuter)

Na Kubi priprli Nixonovega nečaka

WASHINGTON - Kubanske oblasti so pred tremi dnevi priprle nečaka nekdanjega ameriskega predsednika Richarda Nixona, se je izvedelo v Washingtonu. Donald Nixon ml. je nameraval na Kubi obiskati finančnika Roberta Vasca, ki ga ZDA zaradi vrste kaznivih dejanj iščejo že 25 let. Vasco, ki mu ameriske oblasti očitajo poneverbo 224 milijonov dolarjev in nekatera druga kazniva dejanja, je iz ZDA pobegnil leta 1971, enajst let kasneje pa se je naselil na Kubi. Vasco naj bi leta 1972 Richardu Nixonu v zameno za umaknitev neke tožbe za volilno kampanjo ponudil 200 tisoč dolarjev. ZDA Vasca obtožujejo tudi prekupevanj z mamili. Uradna Havana vztrajno zavrača Vaskovo izročitev ameriskim oblastem. (dpa)

Severna Koreja želi razveljaviti sporazum o premirju

SEUL - Severna Koreja namerava 45 let po začetku korejske vojne sporazum o premirju, ki ga je z južno sosedo podpisala tri leta zatem, razglasiti za neveljavnega, sta včeraj v Seulu izjavila neki visoki južnokorejski predstavnik vlade in poveljnik mirovnih sil ZN, ki nadzorujeta premirje. Severna Koreja naj bi ta korak uradno pojasnila danes ob obletnici začetka vojne. Kot je poročala južnokorejska tiskovna agencija Yonhap, so severnokorejske oblasti o svoji nameri že prejšnji teden obvestile predstavnike mirovnih sil ZN v Panmunjonu. Pjongjang želi sporazum o premirju nadomestiti z dvostranskim sporazumom o prenehanju sovražnosti z Washingtonom in tako iz sporazuma izključiti Južno Korejo, ki jo Pjongjang se vedno ni uradno priznal kot mednarodnopravni subjekt in jo krivi za vojno. (dpa)

Vojaški poskusi v beograjski tovarni terjali deset življenj

BEOGRAD (dpa, AFP, telefoto: AP) - Eksplozija v kemični tovarni Grmeč v Zemunu je v petek pozno zvečer terjala najmanj deset življenj, dvanaest delavcev in inženirjev pa je bilo težje ranjenih.

Reševalci se borijo, da je pod ruševinami se več mrtvih in ranjenih, saj se ni znano, koliko delavcev je bilo v času eksplozije, ki je povzročila tudi veliko gmočno škodov, v tovarni. Po še neuradnih podatkih je prišlo do eksplozije v laboratoriju tovarne, kjer pod nadzorom vojaških strokovnjakov izdelujejo

trde snovi za rakete. V prihodnjih dneh bi morali eksploziv testirati. Med ranjenimi sta dve osebi se vedno v kritičnem stanju.

To je že druga tovrstna nesreča v Srbiji: 11. februarja je prišlo do eksplozije v tovarni Milan Blagojević v Lucanih, 140 kilometrov jugozahodno od Beograda, v kateri prav tako izdelujejo snovi za sestavo raket. V eksploziji je bilo ubitih pet ljudi, do nesreče pa je prišlo zaradi napake pri postopku, pri katerem sestavine stiskajo pod visoko temperaturo.

PAKISTAN / NOVE ŽRTVE ETNIČNIH SPOPADOV V KARAČIJU

Indijci obtožili vlado umora enega od voditeljev MQM

KARACI (Reuter dpa) - V dvodnevni spopadih med pakistanskimi rivalskimi skupinami in policijo v Karaciju je bilo ubitih najmanj 20 ljudi, med njimi dva policista.

Spopadi so izbruhnili že v petek, ko je Mohasir-Kaumi nacionalno gibanje (-MQM) indijske manjšine priredilo protestni shod. Udeleženci shoda, večinoma mladina, oborožena z ročnimi bombami, kalasnikovi, železnimi palicami in drugimi predmeti, so demonstriali proti vladajoči Pakistan-

ski ljudski stranki premierke Benazir Buto (na sliki), katere privrženci naj bi posilili 16-letno Indijko, sestro voditelja MQM Sahida Feroze. MQM vlado krivi tudi za umor nekdanjega finančnega sekretarja gibanja.

Med petkovim shodom v središču Karacija so neznanca iz mimovozečega avtomobila ustrelili dva policista. V nekem drugem delu mesta pa je bilo ustreljenih pet oseb, dve osebi sta bili ubiti v sosednjem mestu Hyderabad. Sedem ljudi je bilo ubitih v nočnih spopa-

dih. Včeraj so v spopadih med rivalskimi etničnimi skupinami in policijo življenje izgubile se tri osebe. Protestniki so zazgali najmanj 20 avtobusov, kombijev in osebnih avtomobilov. Zaradi vnovičnega izbruha etničnega nasilja so paki-

stanske oblasti v Karaciju poostrele varnostne ukrepe. Novinarji poročajo, da so ulice skoraj prazne, nakupovalno središče so zaprli do nadaljnjega. Varnostne ukrepe pa so poostreli tudi v okolični konzulatov in multinacionalnih družb v Karaciju.

FRANCIJA / DAN PRED VRHOM EU

Varnostniki so preplavili Cannes

CANNES (AFP, telefoto: AP) - V Cannesu, kjer se bo v ponedeljek začel evropski vrh, bo že danes vse pripravljeno. V pripravljenosti bo tudi velikansko stevilo tistih, ki bodo skrbeli za varnost. Mobilizirali so več kot 25 tisoč policistov in vojakov, ki so razmesceni okrog Festivalne palače, v kateri se bo sestalo 15 predsednikov vlad in držav članic, njim pa se bo pridružilo še enajst predstavnikov iz srednje in vzhodnoevropskih ter baltskih držav, prav tako tudi iz Malte in Cipra.

Zračni, kopenski in pomorski promet bo pod budnim nadzorom - omejen. Z izjemo »uradnih« so prepovedani vsi drugi preleti v krogu 15 milj, prav tako tudi morska plovba in sidranje v območju treh kilometrov. Kopalci se bodo morali odreči kopanju na plazah znamenite

canniske promenade. Poleg članov delegacij in pripadnikov varnosti bo v teh dneh nosilo priponke z imenom in sliko se približno 3500 oseb, ki bodo usmerjale promet znotraj 7470 zapor, ki skupaj merijo 25 kilometrov. V okolici poslopij bo prepovedano parkiranje, da bi se tako izognili morebitnim terorističnim avtomobilom-bombam, zlasti baskovske ETA.

Strastni ljubitelji rulete bodo morali svoje strasti potesiti drugje, kajti igralnice Croisette, Noga Hilton in Carlton bodo v teh dneh zaprte. »Pri 4000 obiskovalcih, kolikor jih gre skozi naše prostore vsak dan, je nemogoče zagotoviti varnost,« je izjavila Martine Maurin, direktorica igralnic, ki bodo sklenile z zunanjim ministrom poseben sporazum o odškodnini za izgubljeni zaslužek.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Kongres je predstavil proračun

Za Američane se je začelo nevarno potovanje v uravnoteženo prihodnost

lekNEW YORK - Državni proračun je samo na prvi pogled dolgotrajna zadeva. Če denarja zanj ni, je enako boleč prinasalec grenkih življenjskih sprememb kot prazna domača denarnica. Ameriški republikanci, večina v najvišjem zakonodajnem telesu, pa so se poleg tega odločili, da bodo s proračunom izvedli še družbeno revolucijo. Po večmesečnih napornih pogajanjih sta oba domova kongresa končno predstavila skupno računico, s katero naj bi v naslednjih sedmih letih spremenili ZDA. V sedmih letih bodo Američani dobili od države za bilijon dolarjev manj uslug, kot pa bi jih dobili brez rezanja proračuna, zato pa jim bo kongres znižal davke za 245 milijard dolarjev.

Manj države in manj davkov sta biblijski zapovedi ameriških konservativcev, toda v zadnjih starih desetletjih demokratske vladavine v kongresu niso mogli narediti veliko. Na novembrskih parlamentarnih volitvah so republikanci dobili zeleno luc za uresničevanje svoje državne filozofije. Volilci, jezni zaradi tisoč in ene stvari, med drugim tudi zaradi 4, 7 bilijonske državne zadolžitve (to je enako 4, 7 tisoč milijardam dolarjev), so nagradili tiste politike, ki so zahtevali uravnoteženo državno bilanco. V začetku so se republikanski politiki se prepirali med seboj, kje je najbolje kriti stroške in ali je pametno hkrati nizati davke. Zgornji in spodnji dom parlamenta sta tako najprej predstavila dva popolnoma različna proračuna in senatna različica je bila veliko manj revolucionarna od predstavniške. Na koncu pa je vendarle zmagal novi guru republikanske stranke Newt

Gingrich, ki se razglasa za razumnega neoreaganta. Pri srcu sta mu prejšnji predsednik Reagan in njegova doktrina zmanjševanja vloge države in nizanja davkov, toda Gingrich noče ponavljati Reaganovih napak. Prav v osemdesetih letih je namreč ameriški državni dolg zrasel do neba in ZDA so se spremenile iz največje svetovne upnice v največjo dolžnico. Toda Ronald Reagan se je zadaljeval, ker je potreboval denar za uničenje Sovjetske zveze. »Carstvo zla« je že zdavnaj propadlo, zato Gingrich upa, da bo lahko uresničil reaganizem v vsej njegovi protidržavni in protidavčni veličini.

Skupni načrt obeh kongresnih domov je velikanski korak naprej v tej smeri, toda republikance zdaj čakajo umazane podrobnosti. Kongresni odbori in pododborji bodo morali v naslednjih mesecih spisati na tisoče zakonov, ki bodo lepa načela o uravnoteženem državnem proračunu spre-

Newt Gingrich je vendarle zmagal

menili v kruto zakonodajo. Ta bo prizadela Američane bolj, kot si sploh predstavljajo po polovici stoletja rooseveltovske različice socialne države. Republikanci bodo zmanjšali rast zdravstvenega zavarovanja za starejše, ki se zdaj hitro približuje bankrotu, in sesekljali zdravstveno zavarovanje za reveže. Pomoc nezaposlenim materam in njihovim otrokom ter podobne programe bo Washington potisnil v roke zveznim državam, ki bodo lahko z njimi počeli, kar bodo hoteli, prav tako številne programe za varovanje okolja, gradnjo cest in izobraževanje. V zameno bodo Američani dobili zmanjšanje dav-

kov za družine z otroki, davke za pridobivanje kapitala, ki so doslej zavirali varčevanje in vrsto olajšav za investitorje.

Republikanski proračun lahko z vetom se vedno ustavi predsednik Clinton. Ker pa je kljub nasprotovanju svojih svetovalcev predsednik predstavil podoben, čeprav desetletni načrt za uravnoteženje primanjkljaja, opazovalci menijo, da je izgubil moralno pravico apriornega nasprotovanja republikanskega proračunu. Nevarno, neznano, morda pa samo prenapihnjeno potovanje v nezadolženo ameriško prihodnost se je zato že zacelo.

Barbara Kramzar

POROČILO MEDNARODNE ORGANIZACIJE ZA NADZOR V ZAPORIH

Ječe so prenatrpane

PARIZ (AFP) - Mednarodna organizacija za nadzor razmer v zaporih je nedavno objavila letno poročilo, v katerem so zbrani podatki o stitidesetih zaporih po svetu. V njem je poudarjeno, da je zaradi »zaostrovanja političnih razmer« v skoraj vseh zaporih - glede na prostorske zmogljivosti - preveliko število ljudi.

Omenjena organizacija je bila ustanovljena leta 1990 z namenom, da »nadzoruje razmere v zaporih, saj naj bi veljalo prepicanje, da v njih krsijo človekove pravice.« Letosnje poročilo je že tretje po vrsti in opisuje razmere v zaporih v letu 1994.

Največ zapornikov je bilo lani v ruandskih zaporih - na 100 tisoč prebivalcev kar 720, sledita ji Rusija s 586 zaporniki na enako število prebivalcev in ZDA (557), kjer je bilo zaprtih več kot milijon ljudi. V Ameriki je kar šestkrat več temnopoltih zapornikov - po zbranih podatkih je šest odstotkov temnopoltih zapornikov starih med 18 in 44 let. Število zapornikov v Evropi na sto tisoč prebivalcev se giblje med 80 do 120. V poročilu je tudi poudarjeno, da v za-

porih »nasilno ravnanje predvsem s tujci in prisilci političnega azila«.

Najslabše z njimi ravnanje v nemških, francoskih, švicarskih, portugalskih, madžarskih in ruskih zaporih. »Tujci, ki bi radi dobili politično zatočišče, večkrat živijo v neznosnih razmerah: v Nemčiji na primer v kontejnerjih, na Madžarskem pa v

nekdanjih nacističnih taboriščih. V Švici ravnanje z njimi najbolj kruto, razmere pa niso nič boljše tudi v francoskih zaporih«.

Organizacija je v svojem poročilu tudi opozorila, da »je vedno pogostje izvedena smrtna kazen«, ki je v veljavi v 17 od skupno 40 držav, ki jih je obiskala komisija. V posebnem

poglavju so zbrani tudi dokazi o mučenju zapornikov in nečloveškem ravnanju z njimi. Komisija je ugotovila, da »v vseh državah odgovorni za zaporniki fizično obracunavajo: običajno jih mucijo tagoj po aretaciji, večkrat tudi med prestajanjem kazni, med zaslišanjem na policiji ali v posebnih skritih prostorih«.

V številnih zaporih najslabše ravnanje s temnopoltimi ujetniki

VS ZN je sprejel tisočo resolucijo

NEW YORK (Reuter) - Varnostni svet Združenih narodov je v petek, tri dni pred 50. obletnico podpisa ustanovne listine te organizacije v San Franciscu, sprejel svojo tisočo resolucijo.

Uradno zabeležena Resolucija 1000 (1995) se nanaša na mirovne sile - 1175 modrih celad - ki so od leta 1964 na Cipru zadolžene za preprečevanje sovražnosti med ciprskimi Turki in Grki.

Prva resolucija je bila sprejeta 25. januarja 1946, zadevala pa je ustanovitev posebne vojaške komisije, telesa, ki ga sestavljajo najvišji predstavniki petih stalnih članic Varnostnega sveta - Združenih držav Amerike, Rusije (nekdanj Sovjetske zveze), Velike Britanije, Kitajske in Francije.

HAITI / SVOBODNE VOLITVE

Razmere na voliščih bodo nadzorovale mirovne sile

PORT-AU-PRINCE - Danes bo 3, 5 milijona volilnih upravičencev na Haitiju volilo nov parlament ter predstavnike lokalnih in mestnih oblasti. Na volilnih seznamih je več kot 10 tisoč kandidatov.

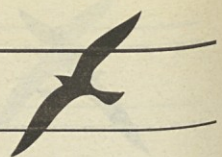
Ze v petek so predstavniki Združenih narodov razdelili volilne listice, nadzorovali pa bodo tudi potek glasovanja na vecini od 10.031 voliščih. Za miren in pravilen potek volitev bo skrbelo šest tisoč modrih celad in 900 pripadnikov policijskih enot iz več držav. Opazovalci menijo, da bo prihodnost Haitija v veliki meri odvisna od izida volitev za najvišje položaje v državi. Glavna kandidata za mesto zupana Port-au-Princea sta Evans Paul, ki ima veliko možnosti, da zmaga na decembrskih predsedniških volitvah in zamenja sedanjega predsednika Jeana-Bertranda Aristida, kar naj bi zadovoljilo tudi Američane, in pevec Manno Chaarlemagne, komunistično usmerjen kandidat, ki ga podpirajo široke ljudske množice.

Predvolilna kampanja, ki se je končala v petek, je potekala mirno, le zadnji dan se je v blizini prestolnice zbralo približno tisoč Aristidovih pri-

vržencev. Čeprav na ulicah ni veliko plakatov s slikami kandidatov, so ameriški in opazovalci ZN poostriili nadzor po vsej državi z namenom, da zagotovijo miren potek volitev, katerih rezultati bodo po mnenju političnih opazovalcev pomembno kazalo predsedniku Aristidu glede prihodnosti. Čeprav se je lani oktobra vrnil v državo po skoraj triletnem izgnanstvu, med katerim je vladala vojaška hunta, je v državi ostalo več sto Ortegovih simpatizerjev, ki čakajo priložnosti za povzročanje nemirov.

Julie Vorman / Reuter

KONFERENCA ZDRUŽENE LISTE

Levo ali še bolj levo, to je zdaj vprašanje

Potrdili osnutek novega programa in predlog članskih volitev

LJUBLJANA - Konferenca Zružene liste socialnih demokratov je po več ur trajajoči razpravi potrdila osnutek novega programa, s katerim naj bi - kot je dejal predsednik Janez Kocijancić - »levica pričakala prelom tisočletja«, kot primerno osnovno za nadaljnje razprave v strankinih organih in med članstvom. Program naj bi sicer potrdili na kongresu, ki bo 21. oktobra letos, dokončno pa naj bi ga sprejeli prihodnje leto pred volitvami.

Bistvo vseh kritik na predlog dokumenta in sploh na podobo stranke bi lahko strnili z besedami Milosa Pavlice, ki meni, da se stranka premika proti sredini in pušča odprt prostor na levi, ki ga lahko zasede kdo drug. Pavlic in za njim se številni drugi razpravljalci so prepričani, da bi morala biti ZLSD »leva, lahko tudi radikalno leva«. »Za-

upokojencev, delavcev« se zdalec ni preživet. Pavlica meni, da delavci ne volijo združene liste zato, ker se v njenem programu ne prepoznajo. Tudi predlagani novi program je, po njegovem mnenju, preveč zapleten, da bi ga razumeli tisti, na katere stranka računa. Drugi razpravljalci - skupaj jih je govorilo več kot trideset - se niso strinjali s podmenno, da stranka izhaja iz krščanskih vrednot (»v imenu teh vrednot je bilo veliko krvavih vojn«), menili so, da »obračun z Janšo ne sodi v program«, da dokument »preoptimistično obravnava možnost totalitarizma« in tudi da bi morali dodati stališča stranke do lokalne samouprave (ker se je novi sistem pokazal kot slabši od prejšnjega) ter vstopanja v Evropo (ZLSD je za, a ne za ceno puščanja neupravičenim zahtevam Italije). Zaradi svojih javnih izjav je ne-

volilce, ampak tudi za druge politične partnerje. Pahor meni, da se bo v prihodnosti politični prostor razdelil na dva bloka, zato se mu zdi modro pri pisanju programa upoštevati »kompatibilnost s partnerji, ki so združeni listi blizu«. Sonja Lokar je na to odgovorila, da tako kot »ni voda samo malo mokra in ženska samo malo noseča« ni mogoče biti »zmeren levicar«, ampak je treba biti pri svoji politiki dosleden.

Polemike so se ponovile tudi ob razpravi o organizacijski mreži liste. Alenka Kovsca je opozorila na dejstvo, da konferenca sploh ni opredeljena v statutu in da so torej vsi sklepi nični. Tone Remc pa je menil, da lahko stranka postane »združenje interesnih lobijev« in opozoril na dejstvo, da veliko pomembnih odlo-

citev sprejema politična direkcija, ki sploh ni regularen organ stranke. Konferenca je sklenila, da bodo vse pomanjkljivosti popravili v statutu na jesenskem kongresu. Člani so tudi skorajda brez pripomb sprejeli predlog članskih volitev v stranki kot eno od najbolj resnih možnosti kandidiranja za nove državne volitve. Tudi o tem bo dokončno sklepal kongres. Sicer pa je konferenca z aplavzom potrdila besede predsednika Janeza Kocijancića, ki je menil, da bo ZL

na volitvah dosegla relativno večino. Listo je ocenil kot »stranko pozitivne alternative«, ki se ne »izživlja v radikalni, zato pa sterilni kritiki razmer«. ZL tudi »ni dezurni krivec za vse napake, zablode in naslije«. Kocijancić je se opozoril, da prava sprava ni mogoča z opravičevanjem preteklih ravnanj in zatrdil, da je združena lista svoje storila s tem, ko je obsodila revolucionarno nasilje in povojni pomor domobrancev.

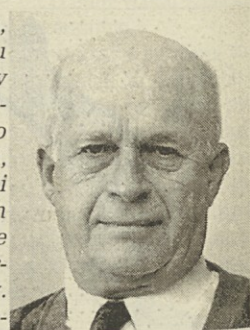
Tanja Staric

Po koncu konference so se člani odpravili na »vseslovenski tradicionalni piknik«, ki ga stranka vsako leto organizira v ljubljanskem Mostecu. Zaradi izredno slabega vremena so nekateri menili, da višje sile iz razumljivih razlogov niso na strani združene liste. Drugi pa so privoskljivo namigovali, da ZL pri tem ni osamljena, saj jo je vreme zagodlo tudi večernim kresovom krščanskih demokratov.

Veliko tehta, a se je nikakor ne da stehtati

Bozo Kovac

Soba je bila brez oken, bolj podobna zaklonišču kot pisarni odločilnega v Sarajevu. Človek, ki je delal v njej, je dvignil glavo in zaokrožil s pogledom, kot da se hoče vsaj z očmi sprehoditi po pobojnih okoli Sarajeva: »Cetnike bomo morali zlepa ali zgrda spraviti s teh hribov. Drugace mesto ne bo preživelo.«

Razumeti je bilo mogoče tudi kot ugotovitev, da Bosnjaki nimajo več kaj izgubiti. Če mednarodni dejavniki ne bodo mogli odpreti mesta, potem bodo to morali storiti sami, naj stane, kar hoče. Seveda cimmanj, zato so se pri pripravi ravnavali po pravilu, da »lonca ni mogoče razbiti od znotraj«.

Boji zdaj divjajo. S spreminjajočo se srečo vladne sile napadajo oblegovalce, ki s topovi neusmiljeno obstreljujejo tudi lastne enote, če so preblizu nasprotnikom. Spopadi so se raztegnili na skoraj sto kilometrov dolgi crti, kar spravlja ob živce srbsko stran, ki ima veliko težkega orožja in za zdaj se dovolj streliva, premalo pa vojakov in se manj bojne morale. Če ne bi bilo tako, Karađić ne bi uvajal prohibicije in celo s smrtno kaznijo grozil mladeničem in starcem, ki bi se izmikal vojaški službi. Takšni ukrepi nimajo dolge življenjske dobe, predvsem pa kažejo, kako sibi so v resnici oblastniki na Palah. Niso le na mednarodnem seznamu osumljencev za vojne zločine, tudi doma nimajo trdnih tal.

Vladna stran ima malo težkega orožja, dovolj vojakov in visoko bojno moralo. Ker se je svetovna politika odločila za poteze, ki do neznosnosti odmikajo uporabne rešitve za tokratno balkansko vojno, je sarajevska oblast morala dati znak za začetek spopadov, v katerih bi prebila obroč okoli mesta. Izgubiti res nima kaj, lahko samo dobi. Če ji do jeseni ne bo uspelo odpreti Sarajeva, svet ne bo mogel neprizadeto opazovati, kako »ruralci« Pal po srednjeveško oblegajo in vsem na obeh uničujejo eno najbolj evropskih mest, tako rekoč ubijajo urbano multikulturalnost, enega od simbolov Evrope. Enote za hitro posredovanje bi morale v takšnem primeru zlepa ali zgrda odpreti koridorje do Sarajeva in tudi do muslimanskih enklav. Umakniti se gotovo ne bi mogle, čeprav se danes zdi, kot da se z Bosno ukvarjajo samo se poklicni humanisti in posebej določeni posredniki. S sabo in z Unproforjevim pratežom bi v vso Evropo peljale tudi vojno.

V vseh primerih, ce vladne sile same odprejo mesto, ce to storijo mednarodne cete, ali ce se bojišce le malo spremeni, osrce Balkana ne bo nikoli več, kot je bilo se do včeraj. Morda bo tudi blizje miru, čeprav se danes zdi, kot da imajo prav tiste, ki napovedujejo, da se bo vojna razširila na Srbijo, Crno goro, Kosovo in Sandžak. Svoje zlovesce preokbe lahko tudi dobro utemeljijo, med drugim s tem, da se je tisti del srbske opozicije, ki objokuje zgodovino lastnega naroda in obenem zatira druge, pridružil Palam in hoče iti do konca.

Vendar je mogoče nasteti tudi nekaj tehtnih razlogov za upanje, da se bo zlo kmalu končalo. Vladne sile v Bosni in Hercegovini so se razvile v resno armado, ki dosega že kar lepe uspehe na bojnem polju. Bosanski Hrvati so začeli vojaško sodelovati z vladnimi enotami, kar je bistveno okrepilo njihovo udarno moc. Hrvaska je postala pomembna vojaška sila in se je samo se do jeseni voljna pogajati z izčrpano Kninsko krajino o »mirni reintegraciji«. Velikanski denar, ki ga je hrvaska oblast vložila v oborožitev, bo namreč treba kmalu upravičiti tudi pred državljani, ki zvečine živijo slabo. Danes so se prepričani, da predvsem zaradi Srbov.

V gospodarsko onemogli Srbiji, veljala naj bi za ključ do miru, je kljub gromkim bojnim klicem narodnih radikalov slišati povsem nove glasove, ki prihajajo naravnost iz vrha sedanje elite. Po teh glasovih mora nacionalnemu slediti anacionalno, ker življenje pač teče v krivuljah. Drugace povedano, čas gesla »vsi Srbi v eni državi« naj bi se umaknil času gospodarskih reform in odpiranju v svet, vselej z isto elito, ki potrebuje mir, varnost in trg, da bi povečala »olastninjeno« premoženje.

Tvegano bi bilo dati na tehtnico argumente za mir in za vojno. Lahko bi se nagnila na napačno stran. Nihče namreč ne ve povedati, koliko tehta pomembnem razlog za morda se hujše spopade, namreč iracionalnost, tako značilna za odzivanje Balkancev (ni misljeno kot zmerljivka) na večja dogajanja. In kdaj se obrabi ter na kakšno zdravi-la ni odpora.

Kot je znano, je v minulih dneh Dusan Kumer ravnatelj poslancev LDS ob predlogu moratorija na vračanje premoženja Cerkev označil kot obračanje po vetru. Zato je Janez Drnovšek poslal Kocijanciću neke vrste opozorilno pismo, o katerem je ta včeraj dejal, da je »premier zamudil sijajno priložnost, da pove kaj o spreminjanju mnenj poslancev LDS med omenjeno razpravo in razpravo o denacionalizaciji«. Joze Smole pa je zahteval oster odgovor, ker bo »o morebitnem izstopu iz kolicije odločala lista sama«. Smole meni, da premir nima pravice do tako arogantnega obnašanja in do »taksnih klofut ZL«. Konferenca je sklenila, da bo Kocijancić s sodelavci napisal Drnovšku javen odgovor.

kaj se sramujemo besede socializem?« se je vprašal predstavnik delavske zveze, ki meni, da »sistem vrednot kot odnos do solstva, zdravstva,

kaj kritik dozivel Borut Pahor, ki je povedal, da se po njegovem mnenju »splaca biti zmeren levicar«. Tako stranka ne bo zanimiva samo za svoje

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES / KONFERENCA ZA SLOVENIJO

Tretje leto izgub in razprtij

Kljub vsemu zmagali pozivi k treznosti - Članstvo se še vedno zmanjšuje

CELJE - Le malo je manjkalo, da na včerajšnji peti letni konferenci v celjskem Narodnem domu slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa ni preprosto ugasnila. Na dan so prisla mnoga razhajanja med zdesetkanim članstvom, ki je v dveh letih upadlo z več kot 700 na približno 140 ljudi, na koncu pa je med 90 udeleženci konference le zmagal zdrav razum.

Na začetku ni kazalo, da bo tako. Jana Valencic je pripravljalec letne konference ocitala pomanjkljivo obveščanje javnosti in članstva ter se začudila, da morajo na konferenci ugovarjati, kdo je plačal članarino in potemtakem sploh sme glasovati. Delovni predsednik Danijel Starman jo je ob tem nekajkrat opomnil, da od nje pričakuje le pozdrav navzočih. Podobnih, tematsko nevezanih razprav in tudi posegov predsedujočega je bilo se več, najbolj pa ta del konference ponazarja sprejemanje dnevnega reda, ko so se člani odločili točko

razno, kar menda ni slovenski izraz, preimenovati v slučajnosti.

Nato pa je besedo prevzela do včeraj se predsednica SSK - konference za Slovenijo Irena Mislej, ki je slovensko konferenco vodila skoraj poltretje leto. Spomnila se je časa po odhodu Spomenke Hribar s te funkcije in dejala, da je nato začelo članstvo upadati, konferenci je primanjkovalo finančnih sredstev za delovanje, zapustili pa so jo vsi stalno nameščeni kadri. Sama je vlogi SSK ves čas videla v povezovanju razumnih in ustvarjalnih Slovencev in ni hotela biti

vpletena v nobeno od strankarskih igrar med članstvom, ki jih ni bilo malo. Ko je pred nekaj meseci SSK pripravljala enega od strokovnih posvetov - ki jih vodi predsednikovanjem Mislejeve ni bilo malo - in sicer o spravi, so udeležbo na njej nenadoma odpovedali povabljeni iz »domobrinskih vrst«, sploh pa se je članstvo SSK v zadnjih dveh mesecih v Sloveniji najbolj zmanjšalo. Tudi po tem, ko je Mislejeva sodelovala v častnem odboru za pripravo proslave ob 50-letnici konca druge svetovne vojne. V organih slovenske konference Mislejeva noče več sodelovati, je pa pripravljena, da je ta na razpotju, ki jo vodi v resno, strokovno delo v prid državi in naroda, ali pa v nenehne konflikte in strankarstvo. »Nestrpnost je vse preveč«, je končala.

Zanimivo je bilo tudi poročilo Rista Gajška o poslovanju slovenske konference SSK, ki je lani imela 566 tisočakov izgub, letos pa se dodatnih 753 tisoč dolarjev izgub. Ob tem ima SSK se vrsto nedokončanih sodnih sporov in tudi za leto 1993 ni povsem znano, kako je konferenca poslovala.

Danijel Malensek je v odgovoru Mislejevi poudaril, da ni nikoli grozil z razpadom SSK, temveč je le opozarjal, da se zaradi razhajanja med člani lahko kaj takega pripeti. Dokaz naj bi bila tudi včerajšnja letna konferenca. Ludvik Toplak je nato pozval navzoče, da bi vendarle presegli dosežanja nasprotja, Vitomir Gros pa je označil, da ve, kdo razbija slovensko konferenco, vendar ni nikogar imenoval. Od vidnejših predstavnikov političnih strank se je konference

udeležil le Janez Janša, ki je poudaril, da mora SSK delovati nadstrankarsko, ne pa protistrankarsko, saj bi se s tem takoj politično opredelil, nato pa predlagal, da bi Slovincem v tujini, ki so pred leti vrnili jugoslovansko državljanstvo, omogočili avtomatično pridobitev slovenskega državljanstva in da bi jim omogočili tudi tehnično pravilno izvedbo sodelovanja na parlamentarnih volitvah.

Zapleti so nastali ob volitvah sveta slovenske konference SSK, ki bo med svojimi člani nato izvolil novega predsednika. Sprva so udeleženci konference zavrnili kandidatno listo, ki jo je pripravil dosedanja svet, nato pa so jo le dopolnili. Včeraj zgodaj zvečer konferenca se ni bila končala, delovala pa je na robu sklepčnosti.

Brane Piano

Nedeljske teme

V SREDIŠČU KATOLIČANSTVA

Strpnost moramo graditi v srcih

Tudi v Večnem mestu muzein petkrat na dan kliče pravoverne muslimane k molitvi. V središču krščanskega sveta so namreč v sredo izročili svojemu namenu eno najlepših in največjih mošej Zahodne Evrope. Bila naj bi luč za kakih 50 tisoč muslimanov, ki živijo v Rimu, saj se bodo tu zbirali ob petkih in ob vseh svojih zapovedanih praznikih, sem bodo prihajali po uteho, po nove sile, tako da bodo lažje kos izzivom sodobnega sveta, sem bodo pošiljali svoje otroke, da bodo spoznali in se učili temeljev islama, tako da jih ne bodo omamile zemeljske dobrine zahodnega sveta. Tu pa naj bi jih učili tudi tiste verske in nacionalne strpnosti, ki sta bili tako značilni za arabski islam pred kolonialnimi osvajanji zahodnih velesil. To je vsaj želja vseh tistih, ki v islamu ne vidijo utelešenja vsega zla, ki islamske skrajneže obravnavajo v kontekstu frustracij in nemoci obubožanih islamskih množic.

Za vse tiste, ki bi radi islamu naprtili nevhvaležno nalogo, da zamenja nekdanjo komunistično nevarnost v podzavesti »dobromislecih« Zahodnjakov z nevarnostjo polmeseca, pa predstavlja rimska mošeja pravi madež, neke vrste leglo islamskega integralizma. Ze sama zgodovina gradnje te mošeje z vsemi svojimi birokratskimi in drugimi zapleti, nam zgovorno dokazuje, da je za premnoge rimska mošeja pravi trn v peti. Casopisje se je v teh dneh na široko razpisalo o vatikanski zahtevi za recipročnost, tako da bi katoliške cerkve gradili tudi v muslimanskih državah. Nedvomno so

take zahteve umestne, a vsebujejo skrajno nevaren naboj, ker ustvarjajo lažnen občutek, da je islam nestrpna, medtem ko je katolicanstvo strpna religija. Resnica pa ni tako črna, kot bi jo hoteli nekateri prikazati. V Iranu in v Sudanu sta režima izkoristila islam za dosego svojih verskoblodnih ciljev; koransko pravo je postalo temelj državne zakonodaje in vsiljujejo ga tudi nemuslimanom. Nestrpni so seveda tudi islamski skrajneži, ki s krvjo nedolžnih do temeljev rušijo tradicionalno islamsko strpnost. Ob teh primerih pa ne smemo trditi, da so vsi muslimani nestrpni, da je islam nestrpna religija. To dobro ve tudi papež Janez Pavel II., ki lažje najde skupen jezik z muslimani, kot z ločenimi brati z Vzhoda. Njegove besede o »recipročnosti« so bržkone poskušale pomiriti tiste katoliške fundamentalistične kroge, ki vidijo v muslimanih le nevernike, ki jih je treba spreobrniti.

Katoliški misijonarji pa že desetletja dobro vedo, da muslimana ne boš prostovoljno prepričal in ga spreobrnili, prej se bo zgodilo obratno. Statistični podatki iz Italije in iz drugih držav Zahodne Evrope nam namreč potrjujejo, da vse več kristjanov sprejme muslimansko vero. Tisti, ki so nasprotovali in se nasprotujejo

rimske mošeje, bržkone mislijo na tako »spreobrnjenje«, kot ga je uvedla španska kraljica Izabela Katoliška po padcu kordobskega kalifata v 15. stoletju; morda si želijo, da bi ponovno uporabili podobne metode, kot pri ponovnem pokristjanjevanju Sicilije v 10. stoletju. Ze ta dva primera nam zgovorno dokazujeta, da se krščanstvo žal ne more postavljati za vzor strpnosti. To dobro vedo Židje, ki so pred Izabelini prekrševalci bežali v Tunizijo, Turčijo in celo v Bosno, kjer jih ni nihče silil, da morajo svojega Jahveja zamenjati za Alaha. Navsezadnje so v Združenih arabskih Emiratih pred kratkim zgradili nekaj novih cerkva, prav tako v Indoneziji. Kristjani nimajo večjih težav ne v Iraku in ne v Tuniziji, prav tako ne v Turčiji.

Seveda vsa zadeva pa ni tako preprosta; meje strpnosti in nestrpnosti so namreč skrajno labilne. Mošeja ob cerkvah je namreč le zunanje znamenje prehoda v večversko skupnost. Ob tem pa se samo po sebi zastavlja vprašanje, ali smo pripravljeni sprejeti medse drugo-

ce, ki nam že z zunanjim izgledom dokazujejo, da jemljejo skrajno resno svojo versko pripadnost. V sekulariziranem in laičnem zahodnem svetu, kjer je potrošništvo postalo edini bog, so za marsikatega muslimani moteci element. Od nas vseh bo odvisno, če jih bomo sprejeli medse in jim dokazali, da smo tudi sami strpni, da nas njihove sege in navade ne motijo. Sola strpnosti seveda ni lahka, traja vse življenje in z njo je treba zaceti že od rane mladosti. Italija in Zahodna Evropa bi se morale sprijazniti s tem dejstvom in že v solah učiti strpnost. To pa je uresničljivo le z medsebojnim spoznavanjem in ne z zapiranjem v svoje ozke verske, nacionalne in kulturne vrednote. Caka nas torej hud izziv, ki ga moramo čimprej rešiti, ker se na obzorju že pojavljajo temni oblaki nestrpnosti.

Evropa je že poznala tak primer večverske strpnosti, po katerem bi se lahko zgledovala, a je dopustila, da jo je peščica nacionalističnih psevdointelektualcev porušila. Bila je to Bosna, kjer sta lahko na isti parceli obiskali dža-

mijo, katoliško cerkev in pravoslavni hram, na sosednji pa židovsko sinagogo. Bili so kraji, kjer je katoliški Hrvat za svoj božič povabil na prigrizek pravoslavnega Srba in muslimanskega Bošnjaka. Srb se je nato sosedom obdolžil za svoj božič, Bošnjak pa za svoj bajram ob koncu ramazana. Vsi trije pa so pazili, da bi bila hrana sprejemljiva za vse, da ne bi koga žalili, da ne bi gresil. Danes pa bomo le s težavo še našli nepoškodovano džamijo ali pa katoliško cerkev. Marsikje so džamije in katoliške cerkve razstrelili in zravnali s tli, kot da bi lahko s tem zbrisali versko pripadnost. Sosed vidi v drugovercu le sovražnika, ki ga je treba uniciti, ker skupno življenje ni več mogoče.

Evropa je mirno gledala ta kulturocid, navsezadnje je zatiskala oči tudi pred pokoli, etničnimi čiščenji in posilstvi, ker je to bolj normalno, kot da se katoličan in pravoslavac veselita bosnjaškega bajrama. Nič čudnega torej, da je pred dobrim letom francoski filozof židovskega rodu Bernard Henry Levy izjavil, da je Evropa dovolila bosanko tragedijo, ker ni hotela imeti na svojem tlu živve priče večverske strpnosti. Na njeno žalost pa bo morala Stara celina prej ali slej ugrizniti tudi v taka jabolka, ker se tudi sama spreminja v večversko Bosno. ..

POBUDA ŠKD CEROVlje-MAVHINJE

Poletni »izpit« z nagradami za amaterske dramske skupine

Prvi festival slovenskih amaterskih dramskih skupin v Italiji: to je ambiciozen projekt, ki ga bo v kratkem v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev in našim dnevnikom in pod pokroviteljstvom devinsko-nabrežinske občinske uprave uresničilo Sportno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje. Festival bo v Mavhinjah od 29. junija do 9. julija, ko bodo podelili nagrade, o katerih bo odločala posebna žirija, predvidena pa je tudi nagrada občinstva. Ob tej priložnosti bo izšla tudi brošura s podatki o nastopajočih in z uvodno mislijo, ki jo povzemamo.

Zamisel za festival zamejskih amaterskih dramskih skupin se je porodila v dolgih, toplih poletnih večerih pod velikim kostanjem mavhinjskega trga, ko je skupina gledaliških navdušencev pripravljala prizor ob priliki proslave 50-letnice požiga starih slovenskih vasi. Zamisel, ki se je nekaterim zdela le prehrka, da bi se ji predali, taka kot so pač sanje, drugim pa drzen izziv, ki se mu nikakor niso hoteli odreči. Prevladala je, ponavljam, dovolj pogumna odločitev, da se v našem prostoru s to pobudo ovrednoti delo številnih amaterjev, ki se leto za letom soočajo z odrskimi deskami in svoje okolje obogatijo s temi izkusnjami. Tej izbiri pa je nedvomno botrovala tudi zavest, da sta prisotnost in delo amaterskih dramskih skupin javno manj priznana kot morda nekatere druge tradicionalne društvene dejavnosti. Izjemo predstavlja vsakoletno priznanje, ki ga ob slovenskem kulturnem prazniku mladim odrskim navdušencem podelujeta Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice. Večjega srečanja amaterskih gledališnikov pa v zamejstvu ne poznamo.

In tako je nastal ta festival. SKD Cerovlje-Mavhinje se je že na samem začetku odločilo, da bo tekmovalnega značaja. K temu je bilo sprva slišati nekaj pripomb, češ da rezultati dela posameznih skupin niso vedno v soraz-

merju z njihovo ljubeznijo in na v - dušenjem do gledališkega snovanja, da marsikatera skupina, skratka, ni kompetitivna. A organizaatorji so pri tej svoji odločitvi vztrajali, ker so mnenja, da je lahko že sama tekmovalnost spodbuda za boljše, za-

vestnejše in vztrajnejše delo. Nagrade same na sebi niso najbolj pomembne, važnejše je dejstvo, da bi vsaka nastopajoča skupina festival zapustila obogatena z vedenjem, da lahko dela bolje in bolj temeljito.

Da je bila odločitev za prvi

vilo več kot dvajset skupin s Trzaskega, Goriskega in Benečije. Mnoge se niso prijavile, vse to pa nam pove, kolikšni sta razširjenost in priljubljenost takih skupin v našem prostoru. Večja skrb in pozornost za to dejavnost bi vsem skupinam nedvomno pomagali pri kvalitetnejši rasti in razvoju. Amaterske gledališke skupine, ki se bodo predstavile na festivalu, so si med seboj tudi zelo različne. Tradicionalne predstave in že bolj avantgardistični gledališki poskusi, poglobljanje v domačo narečno govorico in skrb za čistost knjižnega izraza, navdušenje čisto mladih igralcev

delo, da bi ljubezen do gledališča oplojevalo tudi hotenje po dobrih, kvalitetnih predstavah, da bi se na tem srečanju porodila tudi možnost skupnih večjih projektov, ki prese-gajo zmoglost ene same skupine, in, na koncu, da bi nekateri bolj talentirani in zavzeti igralci ob dodatni izobrazbi in studiju morda svoje delo zaupali stalnejši angažiranosti na tem področju.

Kot pred enim letom se poletna noč tudi danes bohoti nad mavhinjskimi kostanjevim krošnjami, stoletnimi pričami slovenske biti na teh tleh. V teh dneh bodo, upam, uzrli se nekaj več ljubezni do Talijine večno mamljive muze.

M.L.

Na slikah: pod naslovom skupina SKD Gruden, zgoraj levo gledališka sola SSG, spodaj levo Vanka in Tonca, spodaj desno pa dijaki svetoivanske sole.

zamejski festival amaterskih dramskih skupin posrečena zamisel, govorijo tudi številke. Na srečanje se je prija-

in vztrajanje starejših - vse to daje slutiti, da bo to srečanje lahko zanimivo, koristno in privlačno.

Ob festivalu prireja društvo tudi razstavo treh domačih umetnikov. Svoje kamnite in lesene umetnostne izdelke bodo obiskovalcem v pretres ponudili Pavel Hrovatin, Bogomila Doljak in Andrej Mervic.

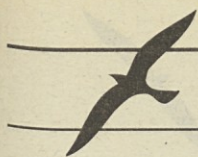
In na začetku te festivalske poti se zelja organizaatorjev, ki je hkrati tudi obljuba. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin naj postane tradicionalno srečanje, ki naj - morda vsaki dve leti - zbliža in združuje slovenske zamejske amaterje. V tem smislu se društvo obvezuje, da bo s to pobudo nadaljevalo tudi v prihodnje.

Kaj naj torej se recemo festivalu na pot? Za vsem skupaj stojita velika želja in upanje: da bi kvaliteta naših gledaliških amaterjev rasla, da bi se te skupine razvijale in stalno izboljševale svoje

RAZPORED PREDSTAV

- 29. junija - dramska skupina ŠKD Cerovlje Mavhinje
- dramska skupina KD Kraški dom Repen
- 30. junija - dijaki srednje sole svetih Cirila in Metoda (Sv. Ivan)
- mladinska skupina SKD Primorec
- 1. julija - gledališki krožek slovenskega kulturne ga kluba Oder 90 - Gorica
- 2. julija - Vanka in Tonca
- gledališka skupina SKD Tabor - Opčine
- 4. julija - mladinska skupina AO Jaka Štoka
- dramska skupina Metronomi
- 5. julija - gledališka sola SSG
- dramska skupina KD Rovte-Kolonkovec
- 7. julija - dramska skupina Štandrež
- Roberto Leopardi
- 8. julija - amaterska dramska skupina SKD Igo Gruden
- Beneško gledališče
- 9. julija - Slavnostno podeljevanje nagrad

Za pravilno vrednotenje dela prekomorskih brigad

ZGODOVINA

**Prekomorci so kar precej pisali o sebi, pri čemer zase-
da glavno mesto brez dvoma Albert Klun z velikim šte-
vilom monografij - teh je kar 25 -, ki imajo nadvse dra-
goceno, zlasti dokumentacijsko vrednost; toda drugi so
prekomorski pojav, ki je bil domala gibanje, prekomor-
ske enote in njihov prispevek k jugoslovanskemu in
slovenskemu osvobodilnemu boju, obravnavali bolj
skromno.**

Poudarka vredno pa je, da so o prekomorskih brigadah, se bolj kot med vojno v tedanji Jugoslaviji ali pa nekaj let po vojni, ko so bile prekomorske brigade doma skorajda namenoma ignorirane, že pred koncem druge svetovne vojne pisali v tujini; tako so na primer niz vesti, pa tudi clankov, objavili »New York Times«, francoski »L'Aurore«, pa tudi »Figaro«, glasilo ameriške vojske »Stars and stripes« in drugi. Med njimi se je odrezal tudi angleški »Times«, ki je kar pogosto poročal o prekomorskih enotah. V Italiji je izstopal »Il mattino« iz Neaplja. Včasih se je oglašala tudi »L'Unità«.

Zgodovina prekomorskih brigad in enot je neskončen in bogat zaklad nadvse pomembnega gradiva; prekomorske brigade so bile med drugo svetovno vojno poseben, skrajno zanimiv pojav ne le tam, kjer so nastajale in na področju tedanje Jugoslavije, marveč tudi v Evropi. Odkrivanje novih segmentov tega pojava je potrebno tudi zagadelj, ker se danes, ne glede na globoke spremembe, ki so nastale v tem delu Balkana in srednje Evrope, marsikje prikrivajo ali celo zanikajo njihovo ključno vlogo pri stvilnih partizanskih, oziroma vojnih operacijah; to se na primer še danes dogaja celo ponekod v Dalmaciji, dasiravno so prekomorske enote zapisale junaske strani zlasti pri osvobajanju tega predela. Zgodovina ponekod se ni dovolj verodostojna, izcrpna in zaokrožena.

Roko na srce tudi v Sloveniji je bilo kar dolgo po drugi svetovni vojni bolj bezno, skorajda sramežljivo govor o prekomorskih brigadah, ki so med drugim bile glavno operativno jedro v sklenih operacijah proti koncu druge svetovne vojne. Sele napori Osrednjega odbora prekomorskih brigad od sredine 60-ih let in pa omenjene monografije ter drugo gradivo so pripomogli, da so te enote zaslužile v slovenski (pa tudi tedanji jugoslovanski) osvobodilni zgodovini mesto, ki jim pritiče. Takorekoc objektivno, pa tudi subjektivno, saj so bili vzvodji, ki so ustvarili prekomorsko epopejo, prav posebni in neprimerljivi z drugimi pojavi med drugo svetovno vojno.

Znano je, da so veliko večino v prekomorskih brigadah in drugih prekomorskih enotah predstavljali Primorci in Istrani, ki so med prvo in drugo svetovno vojno živeli pod Italijo, kjer jih je kar najbolj tedaj fasistični režim. Nad 80 odstotkov obsojencev po posebnem fasističnem sodišču v Italiji od leta 1935 naprej je bilo Primorcev življenje pod tujo peto pa je krepilo in okrepilo njihovo kulturno bit, ki se je kajpak izrazala predvsem v tem, da so si neomajno utrjevali narodno zavest. Fasizem je pri Primorcih dosegel nasprotni učinek. Kakor so z ene strani znali zgraditi neprehodni zid pred nevarnostjo, da jih drugi zasuznijo in uničijo. Bili so zgled žilavega odpora malega naroda.

Bistvena značilnost je potemtakem bila narodnostna trdnost kot prvi izraz nepopisno bogate kulturne dediščine primorskih Slovencev. Kultura in narodnost sta bila pri Primorcih, pozneje Prekomorcih in drugih primorskih partizanskih enotah, vzgibni bionom njihove smeje odločitve v boju za svobodo. Na Primorskem je nastala nazorna simbioza ljudi

iz mest, kakršna sta bila Trst in Gorica (ne pozabimo, da je bilo v Trstu konec preteklega stoletja več Slovencev kot v Ljubljani in da so v Gorici nastale prve slovenske tiskarne), in podeželja, ki se nikoli ni odpovedalo svoji formalno sicer nizki, toda vsebinsko neprecenljivi narodnostni kulturi. Mesta in podeželje so bili celota z obojestransko komplementarnostjo.

Ko so sli Primorci v partizane, so jih že navdihovala ziva kulturna jedra. To je kajpak veljalo tudi za Prekomorce. Ostan Miran, doma iz Bovca, s katerim sva nekaj časa skupaj partizani v prekomorskih enotah in marsikje po Jugoslaviji, je imel vselej v žepu Preserna in Gregorčica. Preje je bil v italijanski mornarici celo glavni radiotelegrafist na slovitom Marconijevem plovilu »Elektra«, ki ga je poznala vsa svetovna znanost. Tudi mnogi Prekomorci se niso, tudi v najhujših trenutkih ne, odpovedali domaci pesmi ali prozi.

Politične razmere so bile po svoje preproste. Primorci in poznejši Prekomorci, ki so živeli in se pogosto mukoma prebijali v mestih ali ob mestih, so bili neobhodno intimno povezani ali navezani na levicarske, pa tudi na socialdemokratske politične tokove, kljub fasistični strahovladi, oziroma prav zaradi nje.

Ljudi na podeželju pa je, kljub njihovemu laicnemu nagibu, saj niso Primorci nikoli bili na strani konzervativnega klerikalizma, v glavnem povezovala cerkev, ki je prepričljivo gojila narodno pripadnost. Po veri so bili katoliki, v življenju pa laiki; nadškofa v Trstu in Gorici, Santin in Margotti (slednji sicer ni bil tak skrajnez kot Santin) sta "kazensko" zlasti od leta 1935 naprej premestila nad 70 odstotkov slovenskih duhovnikov na Primorskem, 12 pa je bilo kar izobčenih.

Tako so se tudi pri Prekomorcih bojevali skupaj; delavci iz mest, kmetje iz podeželja, pa tudi, nenazadnje, okrog 90 izobrazencev in studentov, ki smo obiskovali fakultete v Trstu (tu sicer najmanj, ker je bil režim najbolj oster), "Ca Foscari" v Benetkah, univerze v Padovi, zlasti pa v Bologni, pa tudi v Milanu in Neaplju. Iz Neaplja sva bila pri Prekomorcih dva. Jozko Zigon (njegov stariši so imeli trgovino s tekstilom, oče pa je Josipu Brozu Titu podaril novo srajko nekaj ur preden se je ta julija 1944 srečal s Churchillom v Caserti), ki je bil v drugem letu inženirije, jaz pa prav tako v drugem letniku slovenske književnosti na Vseučiliškem zavodu za orientalske vede. Oba sva imela kot studenta pogosto težave.

Prekomorce, odkoderkoli so pac prišli, iz Afrike, Bliznjega in Srednjega vzhoda, iz zahodnih dežel, je neglede na socialni sloj, ki pa ni bil dosti različen, spodbujala narodna zavest, izhajajoča iz globokih kulturnih korenin. Roko na srce, tudi tistih nekaj primorskih castnikov, ki so po sili razmer bili v italijanski vojski (skupaj jih je bilo okrog 40) nikoli ni ravnalo proti-narodno. Pogosto so znali diskretno, pa tudi odkrito scititi slovenske fante. Enotnost je odklovala odnose med primorskimi ljudmi.

In ni bilo naključje, da smo zlasti med Prekomorci vztrajno poudarjali, da se upor proti fasizmu na Primorskem ni začel leta 1941, marveč se brz po konci prvi svetovni vojni. Zanimivo je, da je bil TIGR takorekoc tajna organizacija, vendar smo domala vsi

Prekomorci (kakor tudi drugod po Primorski) vedeli zanj in intimno podpirali njegov boj. TIGR je bil med Prekomorci domala simbol; Prekomorci so pac bili dalec od domovine, partija se ni uspela uveljaviti pristanskega stalisca, da boj Tigra domnevno ni bil napredni boj; Ferdinand Ferjancic, ki je bil eden vodilnih komunistov med Prekomorci, je zatrjeval, da so vsi "Primorci Tigrovc". Mlajši in starejši, tako mladi fantje, ki so jih nasilno vključili v posebne bataljone, kakor starejši in izkušeni vojaki, ki jih je režim prav tako nasilno in namenoma posiljal na vse mogoče fronte, so srkali duhovno hrano za svoj boj iz najlepših in najpogumnejših strani slovenske in primorske zgodovine. V tej hrani pa so bili tako narodnostni, kakor seveda tudi socialni vitamini.

Prekomorcev v NOB je bilo okrog 35 tisoč, od teh kar blizu 28 tisoč iz Slovenskega Primorja in Istre. Predstavljali so v bistvu največje, v zadnjem delu vojne pa tudi najsoodbojneše, oklepne in motorizirane enote jugoslovanske partizanske vojske. Okrog 700 jih je bilo v tedanji jugoslovanski partizanski mornarici, okrog 1200 pa v letalstvu. Pionirji topniških in tankovskih enot in boja so bili spet Prekomorci. Toda ne samo, da so bili izurjeni borci, saj so mnogo morali leta in leta polniti vrste italijanske vojske; med njimi je bilo nešteto naravno drznih fantov. Malo je na primer znano, da so padalsko ceto, ki so jo sredi leta 1944 ustanovili v Gravini pri Bariju, stela v glavnem fante iz Slovenskega Primorja.

Bili so resnično vzorni bojovníki; angleški poročnik E. Fisher, ki je v taboriščih v južni Italiji, kjer so bili zacasnó nastanjeni Prekomorci, poučeval telekomunikacijske povezave, je poročal, da gre za "kader, ki je izjemno dovtoven za znanje in pogum"; v Bariju sta bili prav tako sredi 1944. leta ceska in poljska vojska delegacija (iz sestava českih in poljskih, Andersovih enot, ki so se z zavezniki bojevale v Italiji), ki ju je angleško poveljstvo po dogovoru z našim poslalo, da se seznanijo s pojavom in urjenjem Prekomorcev. Bili sta navdušeni; poljski polkovnik Growicki je izjavil, da se s takimi borci "da priti kamorkoli". Pozneje se je pokazalo, da je bila tedaj zelo zgoca zamisel Winston Churchill o tem, da bi se zavezniške enote izkrcale nekeje v Istri.

Nekaj enot Prekomorcev je pri Bariju obiskal tudi Randolph Churchill, sin Winstona Churchilla, ko je prišel iz Titovega glavnega staba. Ni mogel prikriti presečenja; polkovniku Radu Pehacku, ki je bil komandant baze NOV in POJ v Bariju, je dejal, da so Prekomorci resnično naredili "iz partizanskih skupin partizan-sko vojsko". Ko so mu razlagali, kaj je Primorce in Istrane gnalo v boj proti zavojevalcu, je odkrito priznal, "da je to vzorni evropski primer".

Se kako je znano, da so prav Prekomorci bili pomembni akterji v bojih za osvoboditev Mostarja, Knina, Bihača in številnih drugih krajev in predelov širom po Dalmaciji, Hercegovini, južni in srednji Bosni, Liki in celo Srbiji seveda proti severu vse do domačega kraja in Koroske. Svoja življenja so žrtvovali tudi za druge narode, za pokrajine, ki jih sploh niso poznali. Protifasistični boj doma jim je vcepil demokracije in altruizma. Bili so verno zrcalo primorskega in slovenskega duha in hotenja. Bili so edinstven osvobodilni primer v tedanji Evropi. Kultura in prozoren narodnostni pregib, ki je izhajal iz nje, sta jih množično pripeljala v zavezniški boj proti zavojevalcu. Partija je svojo sicer odločilno in organizacijsko dovršeno vlogo prevzela pozneje, ko so bili Prekomorci že v prekomorskih enotah. Prej ne, saj Primorci niso

imeli stika z jugoslovanskimi komunisti; tudi tisti ne, ki smo bili v italijanski partiji.

Pravzaprav je partija storila korake že nekoliko prej, ko so partizanske misije iz Barija obiskale kraje, kjer so bili Prekomorci; toda to je bil se zmeraj trenutek, ko so se primorski in istrski fantje odlocali predvsem zaradi narodnostnega vzgona, da bi osvobodili domače kraje in kraj. Mimogrede: za Istrske prekomorce je bilo tedaj značilno, da so zvečine vsi govorili slovensko. Partija je svoje namenke razgaljala pozneje; pri čemer pa je treba v glavnem priznati, da je imela dobre kadre (primorske smo tako že poznali), usposobljene, izhajali so v glavnem iz slovenskih intelektualnih vrst, veliko pa jih je bilo s primorskim porekлом. Z njimi je bilo prijetno in koristno razpravljati in razmisljati. Prej sem bil ilegalno v italijanski KP, ki me je tudi kandidirala za člana prve ustavodajne skupščine, zdaj pa je seveda bilo toliko lepše sodelovati v domačem krogu.

Seveda pa so bile za tudi izjeme; redno smo morali med drugim imeti dolgotrajne politične ure, ki so bile organizirane togo, ozko, enostransko in v bistvu brez učinka. Nizji partijski kadri niso dovoljevali posebnih razprav. Solidarnost ni bila vedno vzorna. Toda Prekomorci, ki so prišli v partizane iz ene in druge hemisfere, so skupaj z drugimi neomajno vztrajali na svoji zmagoviti poti za novo Jugoslavijo, za svobodno in demokratično Slovenijo. Njihov boj je, ponavljam, izhajal iz fasističnih strahovlade in v bistu ni mogel imeti drugega cilja kot pluralno, demokratično državo.

Pri Prekomorcih pa zasluži pozornost dejstvo, da jih je bilo izjemno veliko iz sedanjega zamejstva. Med njimi dobesedno ni bilo primera, da bi se kdo odločil za kako drugo smer. Med mornarji prekomorci, denimo, je bilo, od skupaj 700, kar več kot tristo mladih fantov iz tržaške in goriske okolice.

Prekomorski fenomen je imel (in zgodovinsko kajpak ima) evropsko razsežnost. Skoda je le, da je bilo treba počakati kar dve desetletji, da so ga priznali tudi v tedanji Jugoslaviji, kjer je včasih bil, roko na srce, mestoma tudi hitreje razumljen in sprejet, kot v sami Sloveniji. Jože Zemljak, ki je bil sef kabineta, mi je leta 1957 omogočil pogovor s Koco Popovičem, ki je bil jugoslovanski zunanji minister (govor je bil o odnosih med Jugoslavijo in Italijo) kramljanje pa je naneslo tudi na Prekomorce; Koca Popović je rekel, da je poznal nekaj primorskih Slovencev že pred vojno v Parizu (med njimi slikarja Vena Piona, o katerem pa da je zmeraj mislil, da je Francoz), da je se kako vedel o Prekomorcih in da je včasih obzaloval, da ni tudi pri prvi armadi, ki ji je poveljeval, imel kako prekomorsko enoto.

Edvarda Kardelja, drugega moža tedanje Jugoslavije, sem srečal na Visu julija 1944 pri "Stencasu" vrhovnega staba, na kateri je neznana roka nalepila neko mojo skromno in kajpak demotorno pesem. Pogovor o Prekomorcih je bil neizbežen potem ko je pohvalil Primorce in njihovo narodnostno predanost. Potozil sem se mu, da so Prekomorci po mojem zapostavljeni, kar da se vidi na primer pri tem, da jih pri vodilnem kadru, tudi političnem skoraj ni. Odgovoril mi je, da je to razumljivo, saj domačini bolje poznajo razmere kot mi, da pa bo scasoma bolje. »Potrpeti bo treba,« je dejal, pri tem pa dodal nekaj, kar mi ni prišlo, ces, »tudi Primorci se bodo morali prilagoditi, saj bodo po sili razmer v novi Jugoslaviji.« Ni mi odgovoril na trditev, da je odločitev Primorcev na pripadnost domovini povsem samonikla in prostovoljna.

Nadvse navdušen nad Prekomorci je bil Rado Pehacek, ki je kot polkovnik nekaj mesecev bil poveljnik baze NOVJ v Bariju; vedel je o tem, da naj bi imel nekaj pogovorov z eminentnimi italian-

ukrepe.

Toda ti so bili spet pogosto, ne da bi jih navdajala trohica pretkanosti, dobesedno nezaslišani, vulgarni. Nekaj Prekomorcev so zacasnó odstranili, ker so bili prevec odkriti; njihovo veseljavstvo so včasih razumeli kot odpor. Primeri nezaupanja so bili prozorni. Včasih so bili smešno skrajnostni; Prekomorca je varnostna služba zaprla, ker so pri njem nasli angleški slovar! Za las sem se izognil podobni usodi, ker sem skušal posredovati, ces, da gre za nerazumljivo pocetje.

Marsikateri Prekomorec je to nezaupanje na lastni kozi doživel tudi po vojni. Zal niso zalegla posredovanja ljudi takorekoc na položajih, včasih tudi zato ne, ker so sami, v strahu pred lastno usodo, raje molcali. Stalinske metode so kajpak bile v diametralnem nasprotju s tistim kar so pričakovali Prekomorci. V kaki drugi državi bi prekomorski pojav sprejeli z navdušenjem, kot pomemben zgodovinski adut, pri nas pa, zavoljo mnogih, zapletenih in protislovnih naravno "balkanskih" okolicin, je bilo nemalokrat drugace. Solidarnost ni bila vedno vzorna. Toda Prekomorci, ki so prišli v partizane iz ene in druge hemisfere, so skupaj z drugimi neomajno vztrajali na svoji zmagoviti poti za novo Jugoslavijo, za svobodno in demokratično Slovenijo. Njihov boj je, ponavljam, izhajal iz fasističnih strahovlade in v bistu ni mogel imeti drugega cilja kot pluralno, demokratično državo.

Pri Prekomorcih pa zasluži pozornost dejstvo, da jih je bilo izjemno veliko iz sedanjega zamejstva. Med njimi dobesedno ni bilo primera, da bi se kdo odločil za kako drugo smer. Med mornarji prekomorci, denimo, je bilo, od skupaj 700, kar več kot tristo mladih fantov iz tržaške in goriske okolice.

Prekomorski fenomen je imel (in zgodovinsko kajpak ima) evropsko razsežnost. Skoda je le, da je bilo treba počakati kar dve desetletji, da so ga priznali tudi v tedanji Jugoslaviji, kjer je včasih bil, roko na srce, mestoma tudi hitreje razumljen in sprejet, kot v sami Sloveniji. Jože Zemljak, ki je bil sef kabineta, mi je leta 1957 omogočil pogovor s Koco Popovičem, ki je bil jugoslovanski zunanji minister (govor je bil o odnosih med Jugoslavijo in Italijo) kramljanje pa je naneslo tudi na Prekomorce; Koca Popović je rekel, da je poznal nekaj primorskih Slovencev že pred vojno v Parizu (med njimi slikarja Vena Piona, o katerem pa da je zmeraj mislil, da je Francoz), da je se kako vedel o Prekomorcih in da je včasih obzaloval, da ni tudi pri prvi armadi, ki ji je poveljeval, imel kako prekomorsko enoto.

Edvarda Kardelja, drugega moža tedanje Jugoslavije, sem srečal na Visu julija 1944 pri "Stencasu" vrhovnega staba, na kateri je neznana roka nalepila neko mojo skromno in kajpak demotorno pesem. Pogovor o Prekomorcih je bil neizbežen potem ko je pohvalil Primorce in njihovo narodnostno predanost. Potozil sem se mu, da so Prekomorci po mojem zapostavljeni, kar da se vidi na primer pri tem, da jih pri vodilnem kadru, tudi političnem skoraj ni. Odgovoril mi je, da je to razumljivo, saj domačini bolje poznajo razmere kot mi, da pa bo scasoma bolje. »Potrpeti bo treba,« je dejal, pri tem pa dodal nekaj, kar mi ni prišlo, ces, »tudi Primorci se bodo morali prilagoditi, saj bodo po sili razmer v novi Jugoslaviji.« Ni mi odgovoril na trditev, da je odločitev Primorcev na pripadnost domovini povsem samonikla in prostovoljna.

Nadvse navdušen nad Prekomorci je bil Rado Pehacek, ki je kot polkovnik nekaj mesecev bil poveljnik baze NOVJ v Bariju; vedel je o tem, da naj bi imel nekaj pogovorov z eminentnimi italian-

skimi osebnostmi v južni Italiji, to pac s stalisca, da je prav, da tudi italijanski predstavniki natančneje vedo, kaj se dogaja s Prekomorci v Bariju in kaksni so cilji jugoslovanske partizanske vojske. Pehacek je bil vojak, nenehno pa je poudarjal "povezanost". Primorce pa je poznal kar se da dobro, saj je bil iz Logatca. Eden prvih stikov z italijanskimi osebnostmi je bil z voditeljem italijanske KP, Palmirom Togliattijem, ki je bil tedaj v Neaplju, bil pa je tudi član italijanske vlade na Jugu.

Pri Togliattiju sva bila skupaj z Albinom Kraljem iz Trebc nad Trstom, ki je vec let preživel v italijanskih zaporih in bil nato v Argentini celo član CK KP te dezele. Pogovor je bil kar se da pester; Togliatti je veliko spraseval, omenjal in poudarjal vlogo Tita, bil pa je kategorično odklonilen na del pogovora, ki sva ga načela s Kraljem, o pripadnosti Julijske krajine po vojni. Pojasnjeval je sicer, da ga je Ivan Regent v Moskvi seznanjal s problematiko Slovencev v Italiji, vendar je tudi rekel, da spada "problem ozemelske pripadnosti v povojna pogajanja". Osebnega mnenja ni hotel povedati. O prekomorskih borcih pa je ugotovil, da gre za "patriotični primer", ki ima velik pomen, da pa je vsaka država v zgodovini včasih imela podobne pojave.

Daleč bolj sprossen je bil pogovor z Giorgiom Amendolo, prav tako članom vodstva italijanske KP, ki je sicer bil ilegalno v severni Italiji (bil pa je doma iz Neaplja) na Jug pa je prišel takorekoc po navodila. Nad prekomorskim pojavom je bil navdušen, govoril je, da je to razumljiva reakcija na fasistični režim, da so mali narodi, kot so Slovenci, včasih pomembnejši od velikih in da bo treba po vojni končno uresničiti enakopravnost. Pri tem pa je omenjal vrsto Primorcev, ki so bili z njim v italijanskih zaporih.

Posebej sem se pripravil na pogovor z Benedettom Crocejem, slovitim italijanskim filozofom, liberalcem, fasističnim sovražnikom, tedaj pa ministrom za javno vzgojo v vladi na jugu Italije. Croceja sem sicer poznal že od prej, saj kot student diskretno bil v njegovem krogu v Neaplju. Nikoli ni bil pretirano komunikativen, znal je biti piker in, kakor je sam pravil, "esk-luzivističen". Pogovor pa je bil, nasprotno od pričakovanja, izjemno prisrčen. O Prekomorcih in Primorcih sploh je vedel bolj malo, zastopal pa je stalisce, "da je treba zmeraj podpreti prizadevanja za svobodo". Kajpak je marsikaj vedel o Titu in o jugoslovanskih partizanih; o Titu je dejal, "da je evropski Garibaldi". Pac, sklep slovitega filozofa.

Seveda je bilo nekaj naključnih pogovorov o Prekomorcih tudi s Titom. Vedel je o množični predanosti Primorcev in Istranov Jugoslaviji, pozdravljal je prekomorski pojav, ces, da "vnasa nove elemente v jugoslovansko osvobodilno gibanje" tudi zaradi drugih evropskih narodnosti, ki so bile v prekomorskih enotah (predvsem Italijani), saljivo pa je zatrjeval, da so Primorci "dobri borci, pevci in pivci".

Toda o Prekomorcih je Tito nazorno spregovoril na naključnem pogovoru v Kopru decembra leta 1967. Rekel je: »Ponosna je lahko domovina, ki se je zanj prostovoljno odlocalo tudi na tisoce ljudi, pa ceprav so bili na stotine in tisoce kilometrov dalec od nje; ubrali so najbolj težavno pot, pot nepopisnih zrtev, pa vendar naposled tudi pot narodne in socialne zmage.« Neglede na nekatere zdajšnje sodbe o njem in njegovem delu, ki pa jih bo zgodovina cez cas zagotovo v marsicem popravlja, dasiravno bo določene povojne vrzeli težko zapolnila, je Tito pri tem, pri pojavu Prekomorcev, izrekel veliko resnico.

Miro Kocjan

NAŠI KRAJI

Slikovita Goriška Brda na starih razglednicah

»Bile so nekoč razglednice...« Tako nekako bi lahko pričeli to naše pisanje vsakokrat, ko želimo nekaj napisati o razstavi starih razglednic ali o knjigi, v katerih so zbrane reprodukcije teh črnobelih ali barvnih kartončkov, ki so jih ljudje v prejšnjih desetletjih pisali pogostejše kot to delamo dandanes. Dandanes so naši odnosi z drugimi ljudmi hitrejši in enostavnejši. Dvignemo telefonsko slušalko, zavrtimo številko in po zvonjenju na drugi strani kaj kmalu najdemo

zaželjeno osebo, tudi na drugem koncu sveta. Pogovorimo se. Razen v številkah na dvo-mesečnem telefonskem računu ne bo o tem pogovoru ostalo nič zapisanega. Za tak telefonski pogovor bomo sicer porabili veliko denarja, mnogo več kot smo nekoč plačali za razglednico in živopisano znamkico. Čeprav so današnje znamke lepše izdelane kot one v prejšnjih časih, je očitno danes manj zanimanja zanje. Tudi za razglednice je manj zanimanja, pa čeprav jih dobiš v vsaki trafiki.

Tudi na to sem razmišljal, ko sem si pred dnevi ogledoval zares zanimivo razstavo starih razglednic, tiskanih in odposlanih med leti 1890 in 1940, na območju Brd, tako na tistem, ki je danes v Italiji kot na tistem, ki je znotraj meja Slovenije. Razstava je v gradu na Dobrovem in bo na ogled do 20. avgusta. Potem se bo preselila na italijansko stran, v Krmin, kjer bo na ogled v tamkajšnji zadrugi kleti. Prihodnje leto bo romala v Friesach, na Avstrijsko, v mestece, ki je pobrateno s Krminom.

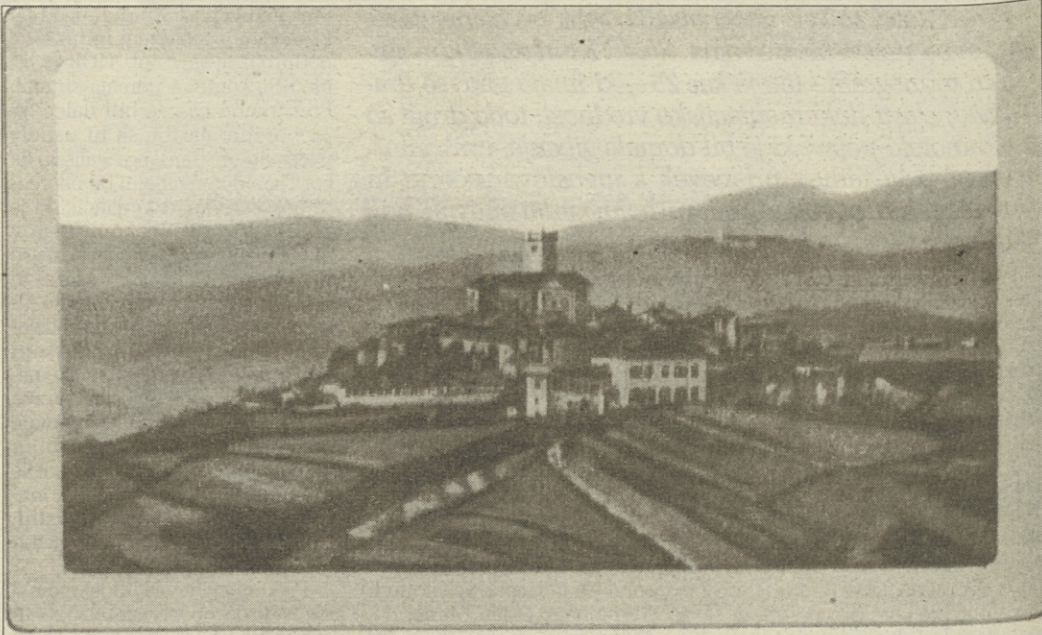
Na ogled je kakih 500 razglednic. Veliko jih je, se posebej če pomislimo, da je obravnavano področje ozemeljsko majhno, čeprav na razglednicah niso samo Brda, ampak tudi kraji ob vznožju tega gričevnatega predela. Seveda tu prednjači Krmin, saj je raznim mestnim predelom in dogodkom v njem namenjenih kar precej razglednic. Seveda so si podobne na več razglednicah pogosto enake in podobne. Zvonik je pac zvonik, pa čeprav ga fotografirajo na začetku stoletja ali trideset let kasneje. Isto velja za županstvo ali kako drugo palačo. Na razglednicah iz Krmina so za naše pojme se zlasti zanimivi tisti dogodki, ki so nekako poveza-

Tu je bila znamenita palača grofov Attems, ki je dandanes ni več, saj je bila porušena med 1. svetovno vojno.

Tudi Pevma je prisotna na več razglednicah. Večino teh smo že videli v brošuri, ki je izšla pred leti, ob priliki poimenovanja pevm-ske osnovne sole. Pevmski most je bil nekaj posebnega do 1. svetovne vojne. Isto velja za nekatere druge prehode čez Soco na tem področju.

Potem tu vidimo se razglednice iz fur-lanskih vasi, ki ležijo ob vznožju Brd, od Moša in Koprivnega, pa tja do Dolenj. Ta vas je takrat že bila odtujena, slovenska sta bila Mirnik in Skrljevo. Cisto v Brda sodijo Steverjan ter številni drugi kraji na slovenski strani državne meje: Dobrovo, Smartno, Kojsko, Medana in cela vrsta manjših vasi in zaselkov. S svojimi močnimi stavbami tu izstopajo gradovi v Smartnem,

imel v rokah, ne glede ali so to razglednice, ki kažejo naše kraje, ali pa kraje drugod po svetu. Ze omenjena založba La Laguna, ki je sicer zelo prisotna s publikacijami o našem prostoru, je že izdala nekaj podobnega o Gradežu (tam so bile pred 1. vojno po zaslugi Andreja Gabrčka tiskane tudi razglednice s slovenskimi in češkimi napisi) ter tudi o drugih krajih. V

Smartno (v Brdah)

ST. FERJAN-FLORIAN pri Gorici.

no odprl podružnico tudi v Trstu. Sicer pa v takratnih slovenskih časopisih dobimo oglase več goriskih fotografov.

Za tisk in prodajo razglednic so skrbeli vsi domači fotografi, nekateri pa so prihajali

ni zanimal. Kasneje, ko se je zbirateljska strast razširila, so starinarji za vsak izvod zahtevali kar precejšnje svote denarja. Se pred nekaj leti se je mariskaj dalo poceni dobiti na Československem in Madžarskem, kamor so razglednice posiljali državni uradniki ter vojaki, ki so pri nas službovali v mirnem času. Med vojno teh razglednic ni bilo več mogoče posiljati. Prepovedane so bile, kajti vojaska cenzura je menila, da bodo te fotografije lahko uporabljali sovražnikovi topničarji in letalci.

Stare razglednice imajo se eno posebnost. Marsikatero stavbo, ki je na njih upodobljena, danes ni več. Porušena je bila v vojni, podrti v mirnem času, spremenjena, in se kaj. Stare razglednice imajo zaradi tega tudi dokumentarno važnost.

Marko Waltritsch

Na slikah:

Zgoraj: vasica Smartno z utrjenim obzidjem.

V sredini: središče Steverjana kakršno je bilo pred razdejanjem v 1. svetovni vojni.

Levo: gostilna Skocir v Podgori.

Spodaj: briske kmetice in kmetje na cesti pri Subidi na poti iz Dobrovega v Krmin.

Podgora

Ko sem brskal med starimi knjigami v pariskih knjigarnah, sem našel mnogo publikacij na to tematiko, in, kar je pri tem bilo najzanimivejše, Francozi so izdali in se izdajajo monografije z razglednicami iz vseh koncev sveta, ne samo iz svoje domovine. V avstrijskih in nemških "buchhandlungih" pa ob vsakem času najdes drobne knjizice v katerih so objavljene razglednice iz posameznih krajev. Kar veliko jih je iz krajev, kjer imajo termalna kopališča.

Za razglednice, ki so jih v avstrijskih casih prodajali pri nas v Gorici je bilo značilno to, da so napisali na njih včasih samo italijanski, včasih samo slovenski, včasih samo nemški, ali pa v dveh od prej omenjenih jezikov, včasih pa kar v vseh treh. Za isto razglednico veljajo razne inačice. Fotografii in trgovci, ki so skrbeli za tisk in prodajo razglednic, so pač skrbeli predvsem na to, da bodo razglednico prodali in da bodo pri tem zaslužili.

V Gorici smo imeli nekaj slovenskih fotografov, ki so se ukvarjali tudi s tem poslom. Največkrat po naročilu podjetnejših gostilničarjev in trgovcev, ki so se, običajno s svojo družino in svojimi delavci, dali slikati pred hišo v kateri je bil njihov obrat. Takšna razglednica je bila zanje ena od oblik reklame. Med slovenskimi fotografii je pri nas izstopal Anton Jerkič. Bil je prisoten na vsaki prireditvi v mestu ter na podeželju in tam sklepal koristne posle. Imel je odlično razvito trgovsko zilico. Tudi pogreb priljubljenega pesnika Simona Gregorčiča je izkoristil in razglednice z njegovega pogreba od Gorice do Vrsnega so sle dobro v promet. Delo je Jerkiču slo tako od rok, da je tik pred 1. svetovno voj-

CORMONS - Chiesa della Subbida

ni s slovenskimi Brdi. Krmin je bil namreč dolgo casa najpomembnejši prodajni trg za sadne pridelke iz naših Brd. Briski kmetje so tja nosili češnje, slive in tudi grozdje ter vino. V avstrijskih casih so jih kupovali trgovci, ki so v Krmin prišli iz raznih krajev cesarstva. Le Brici živci v vzhodnem delu te dezele so prihajali v Gorico. V tem oziru izstopajo razglednice, ki nam kažejo bodisi prihod kmetice in kmetov iz Brd - ena teh slik je bila narejena pred cerkvico na Subidi, kot tiste, na katerih vidimo prizore s trga češenj v središču mesta, pred današnjo občinsko palačo.

Kar precej razglednic je iz Podgore in Pevme, saj so tudi ti kraji sodili in sodijo v briski okoliš. Podgora se je takrat po zaslugi tovarne lepo razvijala, v tej vasi so bile tudi številne gostilne s prenočišči, ki so jim pravili kar hotel.

na Dobrovem in v Vipolzah, na razglednicah pa so tudi številni drugi motivi.

Tokrat razstavljene razglednice so iz zbirk navdušenih in strastnih zbiralcev z obeh strani meje, pa tudi iz nekaterih muzejskih zbirk. Vsi so se jim vsaj za nekaj casa "odpovedali"; prihodnje leto jih bodo spet dobili nazaj in spet spravili v svoje albume. Kdor si bo hotel ohraniti spomin na to razstavo, si lahko nabavi nekaj več kot 60 strani debelo knjizico v kateri je reproduciranih nekaj deset in do dvajset razstavljenih razglednic. Seveda so tu objavljene le najzanimivejše. Knjigo je izdala založba La Laguna iz Trzica, teksti v njej so v treh jezikih: italijanskem, slovenskem in nemškem.

Ko sem listal po knjizici, sem se spraševal, koliko takšnih knjig z reprodukcijami razglednic sem že

Gorici smo dobili že več podobnih knjig, ki so sle dobro v prodajo, pa čeprav so naklade dosegle tudi do dva tisoč izvodov. Običajno so knjige izšle ob raznih razstavah teh razglednic. Izdali so jih goriska občina, združenje Italia nostra, ki je na straneh knjig to kar je bilo na razglednicah izpopolnjevalo tudi z drugimi slikami, izdali so jih se nekateri drugi založniki.

Tudi na Slovenskem je izšlo kar več tovrstnih knjig. V spomin mi prihaja tista debela knjiga o razglednicah na Slovenskem, kjer so objavljene tudi nekatere razglednice iz naših krajev. Takšne stare razglednice smo pred leti dobili tudi na stenskem koledarju v zbirki jadranskega koledarja, in kdor je ta koledar ohranil, si te barvne sličice lahko ogleda. V knjigi "Pozdrav iz Ljubljane" vidimo vrsto lepih razglednic o slovenskem glavnem mestu.

Nepozabno gostovanje Mačkoljanov v Cremi

MePZ
PRIMORSKO

Moker pozdrav, s katerim je Crema sprejela goste iz Mačkolj ob koncu prejšnjega tedna, ni mogel ohladiti pristrčne topline njenih ljudi - nadvse prijaznih gostiteljev, ki so goste naravnost zasuli s tisoč pozornostmi. Tolikšnega navdušenja in gostoljubja zbor že zlepa ni doživel, in ko sta se na večernem srečanju zbora Primorsko in Marinelli združila v celoto ter zazvenela v skupnem pevskem jeziku, je seme prijateljstva, vsejano v Mačkoljah lanskega decembra, obrodilo bogat sadež: občutek pripadnosti eni sami veliki družini, v kateri je smisel za lepo in ubrano petje preteveza in pogoj za širjenje in poglobljanje prijateljskih vezi.

Pot

Pevska turneja MePZ Primorsko se je pričela v soboto 10. junija, ko so se pevke in pevci ter njihovi spremljevalci podali v neznano avanturo v smeri lombardskega mesteca Crema. Pricakovanje je bilo na visku, čeprav se je gostovanje zboru izmikalo, saj nikakor ni bilo mogoče uskladiti termina. Gostitelj - mešani zbor »P. Marinelli« - je namreč naletel na nepredvidene težave in si do skrajnosti prizadeval, da bi vse mogoče nevšečnosti premostil in odpravil.

Stik s cremaskim zborom je bil vzpostavljen s posredovanjem Trzaskega okteta in predvsem njegovega predsednika Borisa Pangerca, ki z mestom goji že večletne prijateljske stike. Tako je zbor iz Creme decembra lani gostoval v Mačkoljah in dolinski občini ter na Opcinah.

Potovanje ni bilo naporno, toda bolj ko je avtobus rezal furlansko in padsko nizino, bolj so se nadenj zgrinjali preteci črni oblaki. Naliv je pevce spremljal tudi ob krajšem postanku ob Gardskem jezeru, ki je valovalo kot razburkano morje.

Končno: Crema. Pred hotelom Il faro v bližnjem Pianegu so nas pričakovali gostitelji, med katerimi predsednik pevске skupine »P. Marinelli« Antonio Chessa in prijazna gospa Piera Cattaneo, ki je nezamenljiva duša zbora. Popoldanski program je bil nekoliko okrnjen zaradi slabega vremena, kljub temu pa so se pevci podali na ogled prve izmed številnih zgodovinskih znamenitosti, ki jih ponovno čuva to malo lombardsko središče.

Crema in njene znamenitosti

Ogled je vodila drobcena, a nadvse prijazna vodička Monica Scorsetti, ki je z izčrpno razlago pritegnila pozornost vseh in jih povedla v dvodnevno potovanje skozi čas, navade in ljudi lastnega kraja.

Mesto Crema (30 tisoč preb.) v pokrajini Cremona je nekakšno vsestransko težišče, pravo trgovsko, industrijsko in kmetijsko središče, ki ga v enakomerni razdalji obkroža pet vecjih mest. Izvrstno je povezano z Milanom, od katerega ga loči le 40 km in beleži zaradi tega in zaradi svojega umirjenega podeželskega življenja pravi naval miru lačnih beguncov iz kaotične lombardske metropole.

Crema se ponasa z bogato zgodovino, o kateri pričajo številni spomeniki in na katero so prebivalci se posebno ponosni. »Cremaschi« so skromni in delavni ljudje, ki so posebno navezani na svoj kraj in lastne korenine, drugače bi si ne mogli

razlagati spora z bližnjo Cremono, ki sega se v 10. stol. Bogat vzpon je mesto doživelo v obdobju beneske republike (1450-1797), Napoleonova oblast mu je prinesla urbanistično prenovilo, v prejšnjem stoletju pa je doživelo t.i. lombardsko renesanso. V zadnjem času je znano predvsem po večletni krizi in zaprtju obrata Olivetti.

In Crema nima nicesar skupnega s sopomenko, ki nam vzbuja slast po sladkih dobrotah. Variant za izvor imena je troje: po ustanovitelju v 6. stol., nekem Cremateju, po starodavnem narečnem izrazu crem, ki pomeni vzpetino, ali iz besede cremata, ki pomeni trgovsko središče za izmenjavo začimb.

Zemljepisno je mesto postavljeno med desnim bregom reke Serio in levim bregom Adde in leži pravzaprav na otoku, ki mu pravijo Fulcheria. Zaradi svoje lege je izpostavljeno vodnim ujмам, pred katerimi je zaščiteno z zelo učinkovito kanalizacijsko mrežo, katere temelji segajo se v rimsko obdobje. Nadenj, pravzaprav poden se zgrinjajo vode z gora, tudi ko mesto doživlja suho obdobje. Voda namreč pronica iz tal po principu veznih posod, ko se rečna gladina dvigne, tako da so mnoge hiše opremljene s kletnimi črpalkami, saj voda lahko v nekaj urah povzroči nepopravljivo škodo. Celo mesto pravzaprav lebdi nad podzemnim jezerom.

Krajsi postanek za ogled svetišča, romanske cerkve Sv. Marije od Kriza, je bil pravi užitek za oči. Cerkev iz obdobja okoli leta 1500 je pravi arhitektonski in umetniški biser. Grajena iz rdeče glinaste opeke v Bramantskem slogu, je znotraj v celoti poslikana s freskami.

Koncert in srečanje z gostitelji

Za večerni koncert so gostitelji izbrali župnijsko cerkev Sv. Karla, ki je del novejšega kulturno-rekreacijskega kompleksa. Kljub sodobni strukturi je cerkev zelo akustična, kot nalašč za take prireditve, ki pa morajo biti seveda vezane na sakralno vsebino.

Koncert sta priredila Odbornistvo za kulturo Občine Crema in zbor »P. Marinelli« s podporo Ljudske banke iz Creme. Večer je uvedel zbor Marinelli, ki ga vodi Gianantonio Rocco, s tremi pesmimi, ki so izzvenele v pozdrav in dobrodoslico. Svoje misli in občutke ob snidenju ter pozdrav vseh svojih pevcev je ubesedil predsednik zbora Antonio Chessa, ki je naglasil dejstvo, da prihajamo z vzhodne meje kot Slovenci in ljudje z dvojnimi poslanstvom ter poudaril našo naveza-

nost na prvinske, prvobitne vrednote življenja.

S pozdravom v slovenščini je prisotnim utrgal aplavz predsednik mačkoljanskega zbora David Stepančič. V svojem nagovoru je v bistvenih potezah orisal nase značilnosti, poudaril bogastvo drugačnosti in pomembnost gojenja in poglobljanja prijateljskih stikov se posebno v času pretresov in hudih konfliktov. Nakar je besedo prevzel zbor. Pevke in pevci so se zvrstili pred občinstvo, prednje je stopil zborovodja Tone Baloh, trenutek zbranosti in vzmah v prvo pesem sporeda, ki je zajemal pretežno sakralno glasbo. Spored je bil zal okrnjen zaradi vremenskih nepravil, saj bi bil moral drugi del programa (ljudske in umetne pesmi) zbor odpeti v odprtem auditoriju. Kljub temu je zbor podal dovolj izčrpen prikaz sakralne glasbe od renesanse do danes in kljub utrujenosti je zazvenel v prijetnem sozvočju, ki ga je presenetljiva akustičnost se poudarila.

Navdušenje občinstva je iz pesmi in pesem narasčalo in se posebno je nagradilo izvedbo slovenske ljudske v Bučarjevi priredbi Angelček varuh moj, ki jo je izvedel moški nonet zbora. Župniku don Lucianu Cappelli je ta pesem tako prirasla k srcu, da so mu jo fantje kasneje na družabnosti morali se dodatno zapeti.

Topel aplavz je pozela tudi mlada flavtistka Anna Mattiotti, ki je spremljala izvedbo angloameriške pesmi O Dearest Lord. Njeno suvereno, tehnično zrelo in muzikalično doživeto obvladovanje instrumenta je prisotne ocaralo.

Večer je dosegel višek z združitvijo obeh zborov, ki sta pod izmeničnim vodstvom zborovodij skupaj zapela se Signore delle cime in Canto dell'amizizia.

Ob priložnostni izmenjavi daril je zboru Primorsko v ime občinske uprave v Cremi izročil spominsko plaketo odbor- nika za sport in prosti čas Simone Donarini.

»Uradni« del večera je spon- tano sklenila se dodatna skupna pesem, nakar so se pevke in pevci s spremstvom preselili v družabne prostore župnišča, kjer so jih domačini nadvse gostoljubno postregli. Med zboroma je tu padla se zadnja pregrada in skozi prenikavo opno poznanstva so pognale tople prijateljske vezi. Večer je bil

tako nabit z dogodki (in potrebo), da so se pevci s tezavo locili od prijaznih gostiteljev.

Nedelja

Jutro je goste zbudilo z nalivom, vendar jih to se zdaleč ni potrla. Morala je bila na visku, ko so jih gostitelji z vodičko Monico pospremili na ogled starega mestnega središča. Celo sonce je boječe pokukalo izza oblakov, ko so odkrivali starodavne lepote tega mesta, v katero je nekdo vodilo dvoje vrat. Mestna katedrala je pravi dragulj lombardske gotike. Impozantna rdeča opečnata zgradba skriva v notranjosti neprecenljive umetnostne dragocenosti, med katerimi se posebno casce- no leseno skulpturo Krizaneza iz 14. stol. in znamenite orgle. Cremaski mojstri so bili znani daleč naokoli kot izvrstni izdelovalci orgel (Vatikan, Ciudad de Mexico idr.). Mestni trg je bil v celoti prenovljen s posebnimi tehnikami, ki so mu povrnila prvotno, izvirno podobo, ob priliki papeževega obiska. O navezanosti na katoliško izročilo prica nebroj cerkva, ki stoje takorekoc na vsakem koraku (samo znotraj obzidja jih je devet) in nekatere so bile razsvet- svene za druge dejavnosti. Kar pozornega obiskovalca tudi preseneča, je stevilo bancnih zavodov, ki jih je v malem mestu kar 14.

Pot je pevce vodila po ozkih ulicah mimo stare tržnice do cerkve Sv. Trojice, v kateri je bil zbor najavljen za spremljavo nedeljskega, pravzaprav praz-

ničnega bogoslužja, saj je Cerkev tega dne obhajala praznik sv. Trojice. Cerkev je čudovit primer baročne umetnosti in že bežen pogled na njeno pročelje napravi na gledalca močan vtis. Njena zunanost je tako razgibana, da daje občutek nepopisnega življenja. Ko pa stopiš v notranjost, ti zastane dih. Nepopisljivo bogastvo fresk in intarzij, igre luci in barv se naravnost zgrinjajo na obiskovalca. Cerkev je bila za priložnost se posebno lepo ovencana, saj se je po masi v njej odvijal poročni obred. Med maso, ki jo je daroval župnik don Mauro Inzoli, je zbor odpel pet pesmi. Tik pred razidom se je župnik zboru zahvalil za to, da je s pesmijo obogatil ta praznični dan in prisotne povabil, naj prisluhnejo se pesmi Signore delle cime.

Krajsi napitek v župnišću in ze je bila ura obeda. V nekaj kilometrov oddaljeni Passareri je v daleč naokoli renimiranem gostišču cakala goste prava poročna pojedina. Tu so se med eno postrežbo in drugo razvezali jeziki in oglasila se je pesem v poklon gostiteljem in v odobravanje večje skupine nekega krajevnega društva, ki je tu obedovala. Imeli smo priložnost izvedeti se marsikaj zanimivega o življenju in običajih ljudi o njihovem vdanem in obenem trdovratnem boju z vodo, o njihovi navezanosti na domači kraj, o dobrohotnem rivalstvu s sosednjo Cremono. Razkrili so nam vsestranske stike in nacrte, ki jih uresničujejo na zborov-

skem področju. Seznanili so nas z domačimi specialitetami, nad katerimi so se posebno ponosni in med katerimi izstopajo znani »tortellini cremaschi«, ki jih v vsaki vasi pripravljajo malo drugače. To je v preteklosti izzvalo pravo tekmovalnost med vasmi in so za vaše praznike trume obiskovalcev romale od kraja do kraja samo zaradi slastnih »tortellov«.

Bilo je pravzaprav, kot da bi se vedno poznali, saj nas je družil skupen jezik: ljubezen do petja.

Profi domu

Nenaadni občutki so nas prevzemali ob slovesu: preziveli smo dva dneva nabitost polna novih spoznanj, bilo je lepo in »zadusljivo«, hkrati, saj so nas gostitelji naravnost oblegali in crkljali. Ko smo ob odhodu iz avtobusa zrlji v obraze ganjene Piere, Terese, Antonia in ostalih, nas je stisnilo pri srcu, kako ti ljudje živijo za drugega in z drugim. Mogoče je v tem tudi naša podobnost.

Tudi povratna vožnja je bila nadvse dejavna in zabavna, saj sta jo animatorja Tone in Step vseskozi držala na visku in je moral prav vsak od udeležencev povedati svojo.

Ko bi le ne bilo finančnih pregrad, ki nacenjajo temelje vsakršnemu kulturnemu udejst- vovanju. KD Primorsko se je le- toš res do skrajnosti potrudilo, da je zboru omogočilo tolikšno vsakršno kulturno dejavnost: od izida glasbene kasete do zadnjega gostovanja, prenove garderobe in se bi lahko navedeli. Brez poztvornosti vseh članov bi zbor le stezka uresnil svoje nacrte. Tako je predsednik zbora David Stepančič med povratkom zaključil to nadvse uspelo gostovanje, s katerim je zbor kronal letosnjo bogato sezono, in izrekel vsem članom iskreno zahvalo za trud in poztvornost.

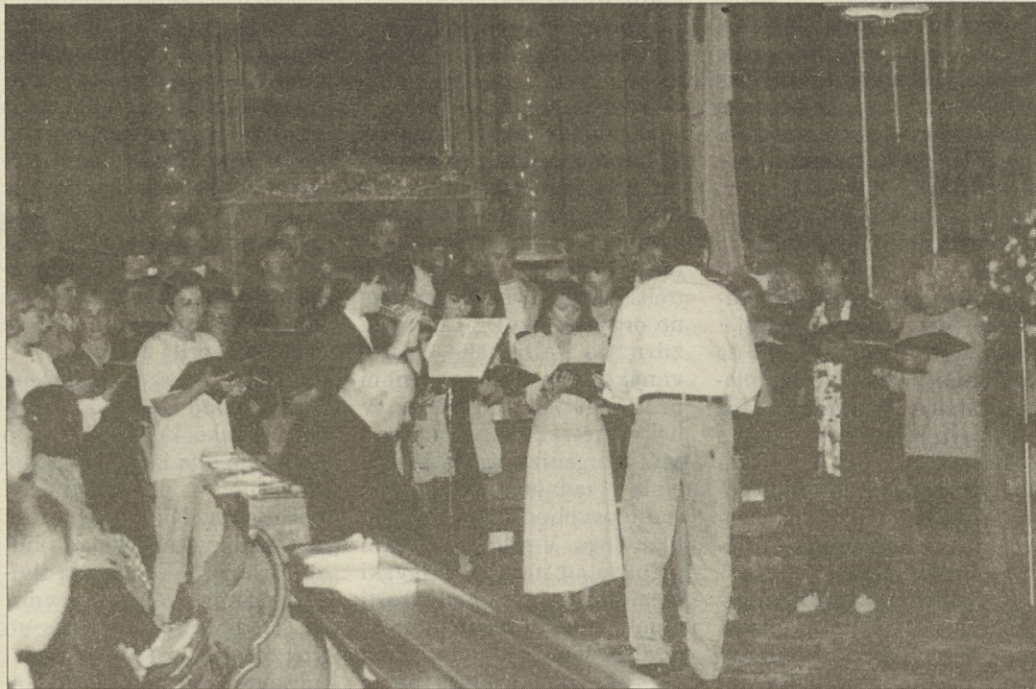
Zadovoljstvo in pohvalo je izrazil tudi zborovodja Tone Baloh. S tem uspešnim gostovanjem je zbor se dodatno preveril svoje zmogljivosti in lahko z optimizmom zre v prihodnost.

Anaroža Slavec

Na slikah:

Zgoraj zbora Primorsko in Marinelli med skupnim nastopom v cerkvi sv. Karla.

Levo: med nedeljsko maso v cerkvi sv. Trojice s flavtistko Anno Mattiotti (Foto Biondi)

Osvoboditev Primorske

Danes bo v Ilirski Bistrici osrednja proslava ob 50. obletnici osvoboditve Primorske. To bo sklepni dogodek slovesnosti, ki so se začele pred skoraj dvema mesecema. Ob priložnosti današnje proslave, pa tudi za zaokrožitev poročanja o dogajanjih iz pred 50 let, objavljamo zapis tržaškega zgodovinarja Milana Pahorja o 50-letnici osvoboditve Trsta in Slovenskega Primorja.

Prve dni maja 1945 je narodnoosvobodilna vojska Jugoslavije z enotami IV. armade, IX. korpusa in z oboroženimi enotami znotraj okupiranega ozemlja v hitrem in kombiniranem napadu zlomila odpor nemških sil in ostankov italijanskega fasizma ter osvobodila Trst, Tržico, Gorico, Cedad. Po uničenju nacifasističnih sil in njihove oblasti so demokratične, protifasistične množice obeh narodnosti slavile veliko zmago. Vzpostavile so svojo ljudsko oblast in tako uresničile zgodovinske težnje delavskega razreda in vseh izkorisčenih in zapostavljenih ljudskih množic.

Kot začetek sklepnih operacij za končno osvoboditev slovenskega narodnostnega ozemlja lahko stojemo dvoje trenutkov: a) ko se je črta sovjetsko-nemškega bojišča premaknila na slovensko ozemlje v Prekmurju; b) začetek resko-tržaške operacije 4. armade v Gorskem kotaru in ob Kolpi.

Prve enote rdečearmejske 3. ukrajinske fronte so 29. marca 1945 stopile na slovenska tla v Prekmurju, 3. aprila pa so enote Rdece armade s Prekmursko partizansko četo že vkorakale v Murško Soboto. Naslednjega dne je bilo svobodno vse Prekmurje. Rdeča armada je od prvega dne spostovala oblast Osvobodilne fronte in se ni vmešavala v krajevne zadeve. Vzpostavitev oblasti OF v Prekmurju in prihod delegacije SNOS (slovenski narodnoosvobodilni svet) sta imela izreden pomen. To je bil že kosček dokončno osvojenega slovenske zemlje, na katerem je bila oblast slovenskega ljudstva, združenja v OF - del svobodne Slovenije v novi jugoslaviji.

Medtem ko so enote Rdece armade po srditih bojih zavzele 13. aprila Dunaj in prodrele globoko v notranjost Avstrije, sta ameriška 5. in britanska 8. armada začeli 9. aprila svojo poslednjo ofenzivo s področja Apeninov v Padsko nizino. Tudi na jugoslovanskem delu proti Hitlerjevskemu bojišču med Prekmurjem in Jadranom se je začel položaj bistveno spreminjati, strnjena bojna črta je dotlej potekala ob Dravi in Donavi do sremske fronte. 6. aprila 1945 (na obletnico nemškega napada na staro Jugoslavijo) je jugoslovanska armija (JA) osvobodila Sarajevo, do 16. aprila pa sta 1. in 3. armada JA prebili sremsko fronto. Hkrati se

nadzoru je razvilo in utrdilo razvejano in trdno politično in vojaško organizacijo. Z odredbo 3. avgusta 1944 je bila postavljena Komanda mesta Trst, za komandanta je bil imenovan Martin Greif - Rudi, za namestnika pa Vinko Sumrada - Rados. Komanda mesta Trst je bila imenovana zaradi posopitve priprav na končno vstajo in osvoboditev mesta samega, podrejena je bila direktno štabu IX. korpusa. Konec septembra 1944 so v Trst poslali radijsko oddajno-sprejemno postajo z radiotelegrafistom Borisom Mozečičem, ki je začel redno oddajati v oktobru. Od takrat je imel stab IX. korpusa redno vsakodnevno radijsko zvezo s Komando mesta; poleg tega je stalno delovala redna tedenska kurirska zveza. Radijska postaja je uspešno in neprekinjeno delovala vse do osvoboditve. V prvih dneh avgusta 1944 je bil sestanek Komande mesta Trst (KMT) s političnim vodstvom OF in KP ter z aktivisti, ki so bili zadolženi za delo po vojaški liniji. Z nekaterimi od teh so dopolnili stab KMT. Dogovorili so se za organizacijo potrdnih sektorskih stabov KMT, ki se je pokrivala z že obstoječo politično razdelitvijo mesta Trst na devet okrajev. Februarja 1945 je bila izvedena delna preureditev KMT, saj so ustanovili štiri vojaške sekcije s posebnimi stiki. Prvi sektor je obsegal Barkovlje, Greto, Trstenik in Rojan; sektor je zajemal središče mesta od Rojana do ladjedelnice in kamnoloma, Faccanoni; tretji sektor so sestavljali Sv. Jakob, Rocol, M. Magdalena zgornja do pokopališča pri Sv. Ani; četrti sektor je obsegal M. Magdaleno spodnjo, Skedenj, Sv. Ano in Dacjo. Preko teh sektorskih stabov in opirajoč se na množično protifasistično gibanje v mestu je Komanda mesta organizirala šestnajst bataljonov in samostojno četo, ki so imeli preko 2.500 borcev in več kot petsto pusk. To je bila oborožena pest osvobodilnega gibanja obeh narodnosti. Poleg Komande mesta je imela pri tem vojskemu delu veliko besedo Delavska enotnost - Unità operaia.

Zametke organizacije DE v Trstu zasledimo že mesece pred razsulo fasistične Italije, pravi razmah pa lahko postavimo v leto 1944. Takrat je bil sprejet sklep, da je treba postaviti na-noge močno noorganizacijo DE-UO, ki bi združila italijanske in slovenske delavce v enotnem protifasističnem gibanju. V nekaj mesecih je nastala množična organizacija, ki je odigrala v zadnjem obdobju narodnoosvobodilne vojne veliko vlogo. V sklopu vojaških priprav so nastali delavski bataljoni Delavske enotnosti v posameznih tovarnah in na terenu. Vse bataljone DE in ostale vojaške skupine je

združevala Komanda mesta Trst. Tako je Delavska enotnost odigrala eno ključnih vlog pri zaključnih bojih spomladi 1945. Organizacija DE je, razen v mestu Trst delovala v Miljah in v Trzicu. Omenim naj še to, da so spomladi 1945 osvobodilne organizacije združevale ves demokratični in protifasistični Trst obeh narodnosti.

27. aprila (na obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte) je IX. korpus obvladoval vse izhodiščne položaje za pot proti Trstu, Gorici in Cedadu. Tedaj sta se na reskem bojišču že začela splošna ofenziva 4. armade in njen uspešen prodor v sovražnikovo zaledje. V Trstu je bilo vse pripravljeno za vstajo, manjše enote so že začele z akcijami. Na Predmeji in Otlici so bile zaključene priprave enot IX. korpusa za pohod proti Trstu in Gorici. Kolone angloameriških sil so v Italiji uredile pontonske mostove čez reko Pad, predhodnice so prodrele do Piave. Italijanski odbor narodne osvoboditve - Comitato di Liberazione Nazionale (CLN) - je 25. aprila izdal proglas o splošni vstaji. Partizani italijanske Resistenze so odločno vdrali in zasedali mesta severne Italije. 27. aprila je marsal Josip Broz - Tito ukazal, naj se brez odlašanja začnejo zaključni boji za Trst, ki je bil najvažnejši cilj. Stab 4. armade je takrat vzpostavil neposredni stik s stabom IX. korpusa, ki je poslal KMT radijsko depešo: »Bodite pripravljeni. Nase enote so zasedle St. Peter in Ilirsko Bistrico.« 28. aprila je prišel ukaz vrhovnega komandanta Tita, naj IX. korpus začne boji za osvoboditev Trsta in Gorice. Takrat je v Vipavsko dolino krenila XXX. divizija. Z enotami, ki so že bile na Krasu, je sestavljala operativno skupino za napad na Trst. Borce sta zajela navdušenje in ponos. Gregorčičeva brigada je začela pohod s Krmice ter se po utrdilnem nočnem maršu ustavila v Škrbini na Krasu. Bazoviška brigada s stabom divizije in korpusnim toplotnim DE. Borci 4. sektorja Komande mesta pa so iz Skednja napadli toplotne položaje na gricu Sv. Pantelejuna in jih zasedli. Hkrati so vse formacije KMT razoroževale predvsem enote okupatorjevih sodelavcev.

Naslednjega dne, 30. aprila, je stab IX. korpusa ukazal XXXI. diviziji, naj krene proti spodnjemu toku Soce. Prešernova brigada je krenila proti Gorici in se na predvečer 1. maja začela pripravljati za vdor v mesto središče. Skofjeloski odred je prodrl do Solkana. Drugi dve brigadi, Gradnikova in Vojkova, sta iz Komna, ena skozi Opatje selo, druga skozi Nabrezino, hoteli proti Trzicu (Monfalcone). Do mraka je Gradnikova brigada prisla v Opatje selo, brigada

lijanskimi, cetniskimi in domobranskimi cetami v zaledju med Ilirsko Bistrico, Postojno, Trstom in Socu. Obramba je začela razpadati.

V Trstu so borci v sklopu Komande mesta že izvedli več bojnih akcij, ko je 28. aprila ob 16. uri prišlo težko pričakovano povelje IX. korpusa, da je treba začeti z vstajo. Kurirji so nemudoma raznesli ukaz sektorskim poveljstvom. Sprostila se je napetost in borbene skupine KMT so začele vsaka na svojem območju napadati in razoroževati predvsem obojene skupine Guardie Civiche, X Mas in druge sodelavce nemškega okupatorja. Na je bilo potrebno, ker so na pobudo tržaškega prefekta Cocenija Nemci formalno že 27. aprila izročili oblast italijanskemu CLN, ki je izdal proglas, naj oborožene formacije in policija odbrižjo oročje ter zavarujejo javne zgradbe. Zato so borci KMT morali stopiti v akcijo proti omenjenim edincem. Skupine KMT so v prvi noči zasedle in osvobodile del Barkovlj, Sv. Alojzij, Lonjer ter Kolonkovec. Zvečer 28. aprila je po radiu govoril tržaški škof Santin in pozival Tržacane, naj se vzdržijo vsake oborožene akcije. Pocakajo naj na zahodne zasednice, ki jih bodo vsak čas prišli osvoboditi.

Devetindvajsetega aprila zvečer so se brigade XXX. divizije približale Trstu do Repentabna in ceste Prosek - Opcline. Enote XXXI. divizije pa so se prebile skozi Vipavsko dolino na rob Krasa na območju Stanjela. Okrepljena 20. divizija 4. armade pa je skozi St. Peter krenila proti Divaci, od koder pa je se sovražnikova posadka brez boja umaknila proti Trstu. Iz Gorenjske je na Primorsko prišel se Skofjeloski odred in se usmeril proti Gorici. 29. aprila so potekali hudi boji v samem Trstu. Posebni spopadi so bili zlasti v Barkovljah, pri Sv. Ani in okoli ladjedelnic, kjer so nastopili bataljoni DE. Borci 4. sektorja Komande mesta pa so iz Skednja napadli toplotne položaje na gricu Sv. Pantelejuna in jih zasedli. Hkrati so vse formacije KMT razoroževale predvsem enote okupatorjevih sodelavcev.

Naslednjega dne, 30. aprila, je stab IX. korpusa ukazal XXXI. diviziji, naj krene proti spodnjemu toku Soce. Prešernova brigada je krenila proti Gorici in se na predvečer 1. maja začela pripravljati za vdor v mesto središče. Skofjeloski odred je prodrl do Solkana. Drugi dve brigadi, Gradnikova in Vojkova, sta iz Komna, ena skozi Opatje selo, druga skozi Nabrezino, hoteli proti Trzicu (Monfalcone). Do mraka je Gradnikova brigada prisla v Opatje selo, brigada

Janka Premrla - Vojka pa je osvobodila Nabrezino in presekala cesto Tržic - Trst. Medtem je seveda XXX. divizija nadaljevala svoj prodor proti Trstu. Njena brigada Simona Gregorčiča je zjutraj presekala cesto Opcline - Prosek in prodrla do ceste Trst - Tržic, kljub močnemu toplotnemu obstreljevanju s sovražnikovih ladij na morju. Do večera je brigada prisla do Barkovlj, kjer se je združila z borci KMT. Tako je bil že sklenjen obroč okrog Trsta, saj je bil sovražnik že taktično obkrojen, prosta je bila le pot po morju. Prav tako zgodaj zjutraj istega dne je z Repentabna prodrla proti Trstu brigada Srečka Kosovela, iz Dutovelj pa je prodrla Bazoviška brigada. Obe sta se blizili Opclinam, ceprav so ju močno obstreljevali z morja. V napadu sta zavzeli železniško postajo ter prodrli globoko v notranjost naselja. Naleteli sta na močno posadko, ki se je ne samo ogročno branila, temveč je s protinapadi hotela prisiliti partizane k umiku. Njena naloga je bila ocitna: Opcline so bile ena izmed osnovnih točk obrambe v sistemu Trsta. Hoteli so zadržati enote narodnoosvobodilne vojske do prihoda zahodnih zavezničev. Ze dopoldne istega dne je položaje Kosovelevo brigade prevzela 18. SNOUB Bazoviška, da bi Kosovela izoblikovala močno udarno bojno skupino za vdor v sam Trst. Sestavili so skupino 80 borcev, ki so bili izredno močno oboroženi, saj so imeli dvoje lahkih, dve težki strojnici ter dva lahka minometa. Tej skupini so dodelili posebne vodnike od KMT. Nato je skupina dobila nalogo, da v noči od 30. aprila na 1. maj obide sovražnikovo obrambo na Opclinah z zahodne strani ter se peko Openskega hriba spusti v mestno predmestje Rojan. Tam naj zapre dohodek železniški postaji in delno k pristanišču. Nalogo je skupina uspešno izvršila. Tako so enote XXX. divizije v enem samem neprekinjenem pohodu prodrele z obrobja Trnovskega gozda do Trsta.

Dopolnilo 30. aprila so enote 18. brigade IX. korpusa stopile v stik z enotami 20. divizije 4. armade, ki je iz smeri Divace prodrla proti Trstu. Njena 9. brigada je osvobodila Sezano in se nato pridružila ostalim enotam, ki so se napadale močno posadko na Opclinah. Ostale enote 20. divizije so prodrale iz Divace proti Bazoviški skozi Lokvo in Kozino. Zvečer sta dosegli črto Opcline - Bazoviška, tik pred sovražnikovimi položaji.

Tega dne so boji v samem Trstu dosegli svoj vrhunec. Bataljoni pod poveljstvom Komande mesta Trst so odločno napadali sovražnika. Do noči konec 30. aprila so nadzorovali skoraj vse mesto, razen nekaterih utrjenih točk, ki niso mogli zavzeti iz preprostega razloga, ker niso imeli težkega orožja. Te-

lefone zveze so bile vse pretrgane, sovražnikova dejavnost je bila omejena le na posamezne točke. Tistega dne so bili močnejši spopadi pri Barkovljah, ker so si hoteli izsiliti izhod iz mesta proti Trzicu. Hujski spopadi so bili okrog univerze ter na področju Rizarne oziroma tovarn okoli nje. Na tem sektorju so posamezni objekti večkrat presli iz rok v roke. Stevilne tovarne in občinsko palaco pa so enote KMT zasedle. Obenem so razoroževale nemške enote, ki so prihajale v mesto iz istrske smeri, od koder so se umikale pod pristikom edinic 4. armade.

Če gledamo na položaj v Trstu dne 30. aprila 1945 prdemo do naslednje ugotovitve: okupator in njegovi sodelavci so bili dejansko brez moči zaradi velikega pritiska čet Komande mesta Trst. To so bile osvobodilne sile, ki so bile sestavljene iz delovnih ljudi obeh narodnosti: Slovencev in Italijanov. Oba naroda sta se z ramo ob rami bojevala za to da bi strli nacističnega nasprotnika. Te cete so držno napadale sovražnika v samem mestu. Ko so cete KMT dobile stik z enotami 4. armade so z njimi sodelovali v boju in jim nudile obilno pomoč tudi kot vodniki in obveščevalci. Če bi hoteli dogodke podrobneje tolmачiti, bi se verjetno pokazalo, da je prav zaradi dejavnosti enot KMZ in bataljonov DE razpadla okupatorjeva obramba na ločne točke odpora. Zaradi tega ni mogel sovražnik uresničiti namere, da strnjeno brani celotno mestno jedro. Pripravljenost enot KMT je nedvomno presenetila nemško vojsko. Tako se je lahko sovražnik v noči od 30. aprila na 1. maj 1945 branil le na nekaterih točkah. Celoten cilj pa je bil: vzdržati do prihoda zahodnih zavezničev. Motorizirane enote zavezničev so takrat došle do Soce.

Prvega maja zjutraj so se torej Nemci bnašli se na gradu Sv. Jušta, v sodni palači, v bunkerju in pristanišču na področju Sv. Andreja, na kvarturi, v vojašnicah na Rocolu in Montebellu ter v villi Geiringer. Posebno poglavje pa predstavljajo Opcline. Tistega prvega maja je vodstvo tržaškega CLN ocenilo, da je prišel čas za njihov nastop. Zgodaj zjutraj so razposlali dogovorjeni znak. Po tem znaku naj bi pripadniki CLN zasedli vse pomembnejše točke v mestu. S tem bi dokazali Anglo-Americanom in njihovemu prihodu v Trst, da so oni dejanski gospodarji položaja. Do tega pa ni prišlo. Zbralo se je bore malo pristavev CLN, nemstvo nactronvanih ali pričakovanih tisocev. Niso zmogli zasedati strateško važnih točk. Na drugi strani pa so se zavedali, da zavezniške enote se ni so tako blizu. Dopoldne je ostalo ocitno, da Anglo-Ame-

ricanov tistega dne ne bo v Trstu. Kot dokončen udarec nameram CLN, da bi se predstavljal v luci osvoboditelja, je bila akcija enot KMT, ki je v nekaj urah razorožila enote, ki so se proglasale za enote CLN. Tako je vsa akcija CLN 1. maja bolj klavarno propadla.

Prvega maja se je torej nemška posadka na Opclinah trdovratno upirala napadom Bazoviške brigade XXX. divizije in 9. brigade 20. divizije. Tem enotam so prisle na pomoč tudi edince tankov 4. armade. Na drugi strani je bil skoraj ves Trst v rokah enot KMT in rednih jugoslovanskih edinic. Gregorčičeva brigada je napadla radijsko postajo in iz Barkovlj prodrla proti mestnemu jedru. Kosovela je zasedla četrt Rojan in prodrla proti novemu pristanišču. Pri železniški postaji in novem pristanišču je v napadih sodelovala 2. brigada Narodne obrambe. Ze ponosi so s severovzhodne strani prisle v mesto enote 8. in 10. brigade 20. divizije. Prodrele so do sodne palače, kjer je se trajal strd odpor okupatorja. Del teh enot se je povzpela do grada Sv. Justa, ki so ga se bolj trdnobokili. S temi novimi silami pa je bil dokončno strd odpor okoli železniške postaje. Medtem je 11. brigada 26. divizije napadla vojašnico na Montebellu, kjer so se proti večeru vdali. Iz Istre so prodrele nadalje enote 9. divizije, ki so naletele na hujski odpor pred tovarno Alba pri Sv. Soboti. Na področju Milj in Zavelj pa je že operirala 3. brigada 43. istrske divizije. Proti večeru se je morala 10. brigada 20. divizije vrniti na Opcline, kajti napadajoči brigadi sta imeli hude izgube in nista mogli streti sovražnikove obrambe.

Hkrati ko so v Trstu potekali zaključni boji, je morarški odred Koper vkorakal v Piran in Portorzo, potem ko je 30. aprila osvobodil Koper in Izolo. Inženirski bataljon XXX. divizije se je tolkel z nemsko posadko v Nabrezini. Vojkova brigada je hotela po prodoru skozi Kriz in Nabrezino popolnoma zasedati ceto Trst - Tržic. Brigada ni bila v stanju opraviti svoje naloge zaradi hudega toplotnega ognja. Nemci so si hoteli zagotoviti prosto pot po obalni cesti Trst - Tržic. Vendar ceste nemške cete le niso mogle uporabiti za umik, zaradi prisotnosti enot IX. korpusa vzdol vse njene dolzine. Umik sovražnikovih cet je bil možen le po morju. Gradnikova brigada je medtem prodrla v Tržic, kjer je razorožila okrog 700 vojakov, ki so bili namenjeni čez Socu, da bi se vdali zahodnim zavezničkom. Predhodnica novozelandske 2. divizije, ki je presla Socu južno od Gradiska (Gradisca), se je v Zagragu srečala z bataljonom Gradnikove brigade. Zavezniška motorizirana kolona je

se istega dne (1. maja) nadaljevala pot skozi Tržic proti Trstu. Penocila je v Miramaru.

Nemške ladje so že 1. maja iz tržaškega pristanišča odplule proti Benetkam, da bi se tam vdale. Ko je v prvih popoldanskih urah 2. maja 1945 prisla v Trst iz Miramara notorizirana kolona novozelandske 2. divizije, jo je prebivalstvo sprejemalo na ulicah z jugoslovanskimi, slovenskimi in italijanskimi zastavami s peterokrako rdečo zvezdo. Del zavezniških cet se je napotil v določene vojašnice, tanki z nekaj pehote pa so se usmerili proti poslednjim točkam sovražnikovega odpora. Večino malo prej navedenih obrambnih sovražnikovih točk so enote JA ob stalni pomoči bataljonov KMT in DE strle že dopoldne 2. maja. Popolnoma obkoljena nemška skupina v poslopiju sodišča je ob 16. uri razobesila belo zastavo. Ko pa so branilci opazili skupino britanskih tankov, so boj nadaljevali. Ob sodelovanju jugoslovanskih tankov, katerim so se pridružili britanski, so borci 10. brigade 20. divizije vdrli v poslopje. Proti večeru, okoli 19.30, se je končno nemška skupina vdala. Do večera so padle se nekatere manjše odporne točke. Na gradu so se branili tako dolgo, dokler se ni prikazalo nekaj britanskih tankov. Najdlje so se držali nemški branilci na Opclinah, ki so jih napadale že kar štiri partizanske brigade. Med sreditimi boji je sovražnik opravil nekaj protinapadov. Boji so se ob hudih izgubah na obeh straneh nadaljevali vso noč med 2. in 3. majem. Selez jutraj 3. maja so bili branilci na koncu svojih moči. Okoli 10. ure so se na Opcline podali Britanci z dvema tankoma in oklepnim avtomobilom. Zaeli so se pogovori o vdaji. Na zahtevo komandanta 20. divizije so končno privolili v brezpogojno vdajo vse posadke jugoslovanskim silam. Vdalo se je preko 300 mozi in oficirjev.

Osvoboditev Trsta - v katerem se je vstaja začela že 28. aprila in je bil osvobojen že 1. maja, naslednjega dne pa ociscen vseh nemških enot, 3. maja je bil zlomljen se odpor na Opclinah - je bila zelo uspešna vojaška operacija osvobodilnih enot 4. armade in IX. korpusa ob dolocilnem doprinosu enot Komande mesta Trst in bataljonov Delavske enotnosti, za katerimi je seveda bila vsa močna organizacija Osvobodilne fronte in Komunistične partije v Trstu. Pri tem ne smemo mimo važnega dejstva: sodelovanje protifasističnega prebivalstva obeh narodnosti.

Preselimo se za nekaj dni nazaj, 30. aprila so se bataljoni 7. SNOUB France Prešern približali predmestju Gorice, ki je bila takrat polna cet. Enote nemškega 10. SS

policijskega polka so se začele pomikati po dolini Soce proti severu, italijanski fasistični bataljoni so razpadali. V glavnem so v Gorici ostali cetniki, nedicevci in domobranci. Morda so zeleli pocakati angloameriške cete na tem poslednjem robu slovenskega narodnostnega ozemlja, ker so si se delali utvare, da bodo z zahodnimi zavezniški skupno prodrali proti stari italijansko-jugoslovanski meji. V Gorico so se te cete začele množično stekati zaradi prodora JA proti Trstu in Postojni. 27. aprila je cetnisko vodstvo masovno začelo posiljati svoje cete skozi Razdrto in po Vipavski dolini do Gorice, saj so se cetniske in nedicevske enote znasle v težkem vojaškem položaju. Iz istega razloga se je v Gorico umaknil 30. aprila 1. udarni polk SNVZ (slovenskega narodnega varnostnega zbora), ki je sprva nameraval v Vipavski dolini pocakati na zahodne zavezniške.

Zgodaj zjutraj 1. maja so začeli bataljoni Prešernove brigade napadati cetnisko obrambo iz smeri St. Petra (sedaj Sempeter pri Novi Gorici). Skofjeloski odred, ki je že bil v Solkanu, pa je s pomočjo domačinov prodrl do severne železniške postaje. V naskoku so nato partizani zavzeli vse mesto do Soce, kjer so se srečali z zavezniško tankovsko enoto, ki je lahko ugotovila, da je v glavnem mestu v rokah partizanov. Zavezniške cete so se razdelile na troje: del jih je ostal v Gorici, del se je obrnil proti Krmnu, del pa je zavil po dolini Soce. V Gorici sta bili nastanjeni dve vojski. Prešernova brigada se je naslednjega dne spopadala s cetniki, ki so se umikali proti Krmnu in v Brda.

Medtem so enote 29. divizije napadle 1. maja Postojno. Mesto je imelo zelo pomembne položaje, saj si lahko od tam ogrozil celotno tržaško operacijo. V Postojni je bila izredno močna posadka, ki so jo sestavljali Nemci, domobranci in okrog tisoč italijanskih vojakov, ki so dotlej varovali železniško prog. Vneli so se hudi boji, ki so trajali vse do noči, ko je bilo mesto osvobojeno in so se glavne okupatorjeve sile umaknile proti Rakeku.

Na skrajnem zahodnem predelu slovenskega narodnostnega ozemlja so bili aktivni partizanski bataljoni operativnega staba za zapadlo Primorsko. Ko so enote IX. korpusa začele zaključne operacije za osvoboditev z roba Trnovskega gozda, so bataljoni operativnega staba začeli akcijo s ciljem, da osvobodijo - slovensko ozemlje do narodnostnih meja. Najprej so pregnali kozake iz Breginja nad Kobari-dom, nato sta 1. bataljon operativnega staba in italijanski garibalbinski bataljon Manin v dneh od 28. do 30. aprila

osvobodila Cento (Tarcento). Bataljona sta nato prodrala proti Huminu (Gemoni), kjer sta 2. maja prisla v stik z britanskimi enotami.

28. aprila je v Srednjem v Beneciji prišlo do spopada med Beneskim bataljonom in kozaskim polkom. Partizani so premagali kozake. Beneski bataljon je nato prodrl do sosednje doline ob Nedizi, kjer je prodrl najprej do Spetra Slovenov in ga zavzel. Nato so se partizani spustili nekaj kilometrov nižje do blazine Cedadu. 30. aprila je Beneski bataljon skupno z novo nastalo garibalbinsko brigado Manin napadel posadko v Cedadu, ki se je naslednji dan (1. maj) vdala.

Rezijski bataljon operativnega staba za zapadno Primorsko, ki je bil konec aprila na Bovskem, je 30. aprila napadel nemsko posadko v Zagbi pri Bovcu. Istega dne se je Komandi mesta Kobariid in ceti beneskega bataljona vdala posadka v Kobariid. Hkrati je 2. bataljon operativnega staba osvobajal področje Soske doline. Ko je že kazalo, da je osvobojena vsa dolina, sta se vanjo spustili dve nemski koloni iz Gorice in Cedadu, ki sta se nato uspeli prebiti do Bovca, ceprav sta morali zaradi podrtih mostov pustiti teško orožje in motorizacijo.

Če izvzamemo boje s cetniki na obronkih Brd, je bilo torej 2. maja 1945 osvobojeno vse Slovensko primorje, razen skrajnega dela pri Ilirski Bistrici, kjer je glavnina 4. armade JA že stiskala nemski 97. armadni korpus v tesnem obroču. Zahodna narodnostna meja slovenskega ozemlja je bila osvobodjena. V Slovenskem primorju so vso oblast prevzeli narodnoosvobodilni odbori. Pri tem je na mestu ugotovitev, da cete zahodnih zavezničev niso v celoti spostovala dejstva, da so oborožene sile jugoslovanskih narodov osvobodile slovensko zahodno narodnostno mejo. Izkorisčajoc najesjen položaj in številčno siboost slovenskih osvobodilnih sil, so izoblikovali svoje garnizije v Trstu, Gorici in Cedadu, (ki imajo narodnostno mešano prebivalstvo) ter v Kobariidu in Bovcu (ki sta slovenska). Anglo-Americanje je zanimalo nadalje obvladovanje prometne zveze Trst - Gorica - Tolmin - Bovec - Trbiz, na drugi strani je tudi res, da niso sirili svoje dejavnosti v notranjost. Slovenskih partizanov niso razoroževali, kot so to pomenjali z italijanskimi. Ostaja pa dejstvo, da se niso ozirali na dejanska narodnostne meje, do katerih so prodrele cete jugoslovanskih narodov.

Če tržaško operacijo presegamo čisto z vojaškega stališča, je treba ugotoviti naslednje. Po obhodu reske obrambne crte bi lahko briga-

de 9., 20., 26., 43. divizije morale se hitreje napredovati in drzneje vdreti v Trst. Prav bi bilo vsaj eno motorizirano kolono poslati čez Kras na obalni odsek Trst - Tržic v pomoč malostevilnim enotam IX. korpusa. Tak ukrep bi pospešil vdajo sovražnikovih cet v Trstu in ob obali do Soce in Gorice. Stab IX. korpusa je tak ukrep predlagal, saj se je zavedal, da se bodo partizanske enote prav na omenjenem odseku srečale z enotami zahodnih zavezničev. Na vsak način pa je bilo naglo prodiranje enot 4. armade in IX. korpusa proti Trstu presenečenje za vsilja poveljstva zavezniških sil v Italiji. Na drugi strani pa je res, da se je zaledje reske fronte in sama obramba Trsta prej zrusila kot so predvidevali stabi brigad in divizij 4. armade. Dogodki so si sledili s filmsko naglico, zveze med enotami pa so bile večkrat prepočasne. Poveljniki manjših enot so morali večkrat sprejemati zelo pomembne odločitve, o katerih se niso mogli posvetovati z nadrejenimi. Na vsak način lahko ocenimo operacijo Trst za uspešno politično in vojaško akcijo.

Bitka za Trst in Slovensko primorje se ni bila končana, nadaljevala se je na političnem in diplomatskem področju.

Viri

- Narodna in studijska knjižnica v Trstu, Odsek za zgodovino, fond NOB.
- Zgodovina Slovencev, Ljubljana 1979.
- Narodnoosvobodilna vojna na Slovenskem 1941-1945, Ljubljana 1976.
- Slovinci v zamejstvu, pregled zgodovine 1918-1945, Ljubljana 1974.
- Slovensko primorje in Istra, Beograd 1953.
- Uros Kostic, Oslobođenje Istre, Slovenackog primorja i Trsta, Beograd 1978.
- Bogdan C. Novak, Trieste 1941-1945, Torino 1973.
- Mario Pacor, Confine orientale, Milano 1964.
- Trieste nella lotta per la democrazia, Trst 1945.
- Boj za svobodo, Trst 1975.
- Stanko Petelin, Osvoboditev Slovenskega primorja, Nova Gorica 1965.
- Stanko Petelin, Gradnikova brigada, Nova Gorica 1966.
- Stanko Petelin, Prešernova brigada, Nova Gorica 1967.
- Stanko Petelin, Vojkova brigada, Nova Gorica 1968.
- Isakovic Rade, Kosovela brigada, Ljubljana 1973.
- Jozko Osnjak, Pod Matjurjem, Ljubljana 1970.
- Metod Mikuz, Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, 5. knjiga, Ljubljana 1973.

NASI
OTROCI
RISEJO
IN
PISEJO

Izlet v Marano Lagunare

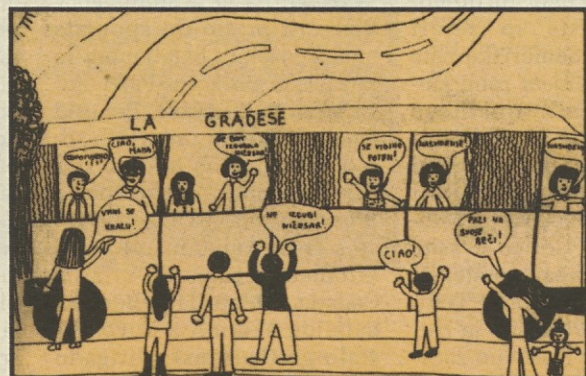
Odhod

Desetega marca smo se odpeljali na solski izlet. Učenci, učiteljice, starsi, bratje, sestre, smo se zbrali ob sedmih štirideset pred trgovino COOP. Dan prej je deževalo, zato smo z veseljem ugotovili, da je nebo kar jasno.

Vstopili smo v velik in visok dvonadstropni avtobus. Starsi so natočili pri prtljajniku kosilo, ki so nam ga pripravile solske kuharice. Pozdravili smo tiste, ki so ostali pri Domju in smo odpotovali.

V avtobusu

V avtobusu se je vsak

diapozitivov in nam razložil, kaj je laguna in kako je nastala. Spoznali smo rastlinje in zivalstvo, ki živi v tem okolju. Kdor je bil nadvođen, je lahko kaj vprašal in je dobil odgovor. Na diapozitivih nam

Nekateri otoki so zelo nizki, zato jih prekrije ob plimi voda. Na teh rastejo samo alge. Tudi na višjih otokih je rastlinstvo zelo skromno. Skoraj vsako površino pokriva trs. Iz trsa so »casoni«.

Opazovanje ptic

Komaj smo zapluli iz pristanišča, se je zbrala jata galebov. Vedeli so, da bodo dobili kaj za pod... kljun. Vzeli smo sendviče, pojedli salamo, kruh pa metali pticam. Nekateri so ulovile kosčke kruha kar v zraku. Bilo jih je vedno več. Zdelo se nam je, da so zadovoljni.

Gospod, ki je bil član WWF, nam je svetoval, naj pripravimo daljnogled. Tako smo ubogali. Po mikrofoni nam je rekel, naj gledamo zdaj na desno, zdaj na levo in zdaj naprej. Tako smo videli mnogo vodnih ptic: malega in rdečenočrno martina, velikega skurha, mlakarico, sivko, copasto cmico, laboda grbca, malega ponirka, kormorana... Ptice so bile kar vaje-

je tudi pokazal, kod bomo pluli v laguni.

Vkrncanje

Po ogledu diapozitivov smo se napotili v pristanišče. Ob pomolu je bila privezana motorna ladja »Saturno 2«. Čakali so nas. Vkrncali smo se po ozki deski. Stekli smo na zgornji most, odložili nahrbtnike in se posedli.

Kapetan je prižgal motor, ladja se je stresla. Odpluli smo!

Laguna

Z daljnogledi smo opazovali vso laguno. Nekateri so jo tudi slikali. Laguna nastane ob nizki obali tako.

Reke prinašajo v zaliv naplavine in rečni tok jih odnaša proti odprtemu morju, morski valovi bu-tajo v zaliv in kopičijo ob obali pesek in prod. Zato nastanejo ob vzhodu v zaliv nasipi in otoki. Tu se pomešata morska in rečna voda. Zato voda v laguni ni ne sladka, ne slana.

ne človeka. Odletele in odcofovale so le, ko smo se jim prevec približali.

Casoni

Med potjo smo opazili

Diapozitivni

Ob trgu je poslopje, v katerem je sedež WWF. Pospremili so nas v malo dvorano. Član WWF nam je pokazal mnogo

mного »casonov«. Te koče imajo leseno ogrodje, na katero pritrdijo trsje, ki ga je tu veliko. Nekoč so bile to ribiške koče, danes pa služijo večinoma za vikendice. Imajo zelo visoko strmo streho. Nimajo dimnika, tako ostane toplota noter. Ogrevajo jih z enostavnimi ognjišči.

Ob takem »casonu« se je zasedla naša ladja. Izkrkali smo se, vstopili vanj in se posedli na klo- peh ob dolgih mizah. Na sredi sobe je na ognjišču prasketal ogenj. Bivši ribič nam je razložil, kako gradijo »cason« in kako so živeli nekoč ribiči.

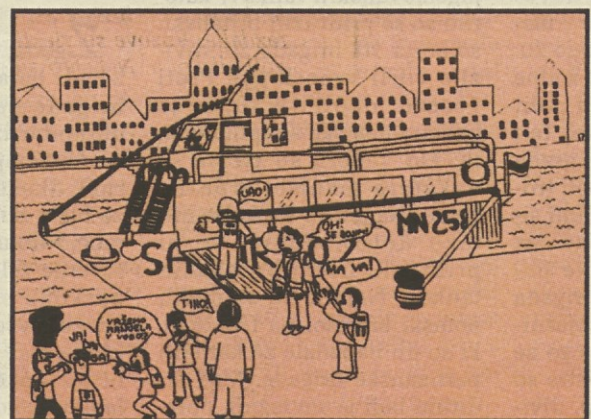
Na otoku

Iz nahrbtnikov smo vzeli hrano in pokosili. V koči je tako smrdelo po dimu, da smo zaceli kašljati. Zato

Ob pomolu nas je čakal avtobus. Kdor se je počutil med jutranjo vožnjo slabo, se je posedel kar na prva mesta v avtobusu. Med povratkom smo nekajkrat zapeli, klepetali in se igrali. Tu pa tam je kdo malo pospel.

Prispeli smo v Domjo. Čakali so nas starsi. Pobrali smo nahrbtnike in stekli k njim. Presrečni smo jim pripovedovali o zanimivem in zabavnem izletu.

Sestavili učenci 4. razreda: Eliza Berdon, Breda Berzan, Jessica Cergol, Enrico Chendi, Andrea Corbatti, Manuel Corbatti, Maja Kapic, Bojan Kuret, Jessica Perak, Anja Pertot.

smo odprli okna. Po kosilu smo se po vrsti podpisali v spomin-sko knjigo. Sli smo ven. Nekateri so metali ka-menje v vodo, drugi so se lovili po otokcu.

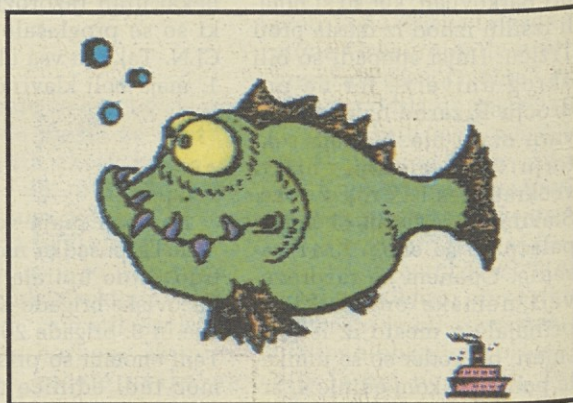

Zopet smo se zbrali v koči. Ribič je zaigral na kitari in zapel nekaj nar- ečnih pesmi. Vsi skupaj pa smo zapeli dve v tržaškem narečju. Pove- dala smo mu, da je Ylenia zmagala na pevskem tekmovanju »Lo zecchi- no d'oro«. Zapeli smo še nekaj veselih. Smo tudi zaplesali. Zavrtelo se se tudi nekatere učiteljice. Učiteljica Majna je zape- la solo neko staro pesem.

Povratek

Ko smo se zopet vkr- cali na ladjo, je sijalo to- plo sonce. Kapetan nam je dovolil, da je vsak za par minut krmari ladjo.

Morje

V daljavo gledam
sinje morje vidim,
ladje na njem plujejo
in tudi nafto spuščajo

nekač treba bo storiti,
za vse to rešiti.

V vodki ribice
pa pomre;
ptice prilete
in perutke onesnaže.

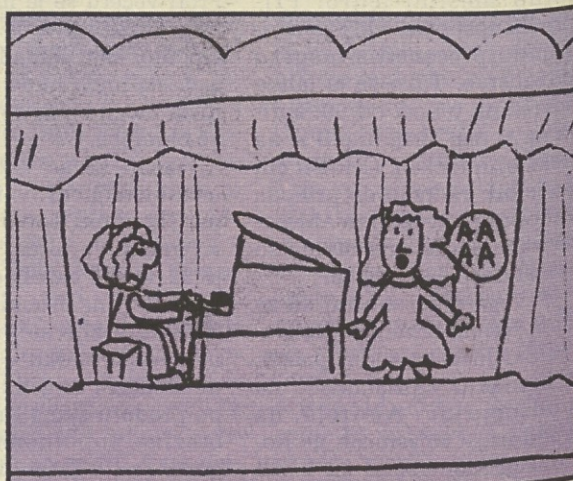
Ribice in ptice
se bodo veselile,
kakor bele miške.

Meni pa srce poka,
da morje umira.

Simon Mikol, 5. razred

Moja psička

Moja psička se imenuje Beba. Je bele, rdeče in sive barve. Spi v pesjaku. Psička čuva hišo, laja in renči. Se rada igra z mano. Moja psička je meso in pije mleko. Petra Terčon in Mitja Zobec, 1. razred

Življenje nekoč in danes

Smo učenci 2. razreda, deset nas je. Z našimi dedki smo se pogovarjali o načinu življenja nekoč in danes. Ugotovili smo, da je bilo življenje v dedkovih casih precej drugačno kot danes.

Stevilo družinskih članov.
DANES:
Sesteli smo družinske člane naših družin. Skupno je 38 članov v 10 družinah.

NEKOČ:
V dedkovih casih je bilo v 10 družinah 75 članov. Ugo- tovali smo, da je bilo nekoč v družinah več otrok.

Dom - hišna oprema
DANES:

Vsa naša stanovanja imajo kuhinjo, dnevno sobo, spalnice, kopalnico s stranišcem, nekatera pa še knjižnico, balkone, garazo, klet in shrambo. Vsa stanovanja so ogrevana in imajo napeljavno vodo in elektriko. Veliko imamo tudi gospodinskih strojev: pralni stroj, pomivalni stroj, hladilnik, zamrzovalnik, električno peč, mesalnik, sesalnik, televizor, telefon, radio, računalnik...

NEKOČ:
Hiše so bile majhne. Imele so kuhinjo in dve spalnici. Dnevne sobe ni imel nihče. Večina ni imela niti kopalnice. Ob hiši je bil na- vadno hlev in kunik. Elek- trika je bila za napeljavno, a uporabljali so jo samo za razsvetljavo. Hrano so hrani- li v shrambi ali v kleti, ker niso imeli hladilnikov. Kuhali so v kotlih na ognjišču ali na štedilniku na drva. Gospodinje so morale vsa gospodinska dela oprati ročno. Prale so v skafu. Vo- do so si prinašale iz potoka ali iz vodnjaka.

Prehrana
DANES:

Naša prehrana je zelo pe- stra. Jemo najrazličnejše jedi in predvsem to, kar si zaleli- mo. V nas jedilnik spadajo razne slaščice, cokolade, sokovi, meso, ribe, testenine, zelenjava, mineralna voda, zamrznjena hrana... Hrano kupujemo v trgo- vnah ali veleblagovnicah. Kuhamo jo na plinskem štedilniku, električni peči ali mikrovalovni pečici.

NEKOČ:
Hrana dedkov je bila zelo različna od naše. Takrat so bili vsi ljudje bolj revni, zato je bila tudi hrana skrom-

nejša in manj obilna. Dedki so bili tudi večkrat lačni. Najpogostejše jedi so bile: krompir, poletna, repa, minestra, kruh, mleko. Meso in juho so jedli samo ob ne- deljah. Slaščice so spekli sa- mo ob velikih praznikih. Sadje in zelenjavo so pride-

li cel dan, da so pokosili travnik, naslednji dan so tra- vo pograbili in jo z vozom peljali domov. Tretji dan so travo postavili na kupčke, da se je posušila. Seno so hranili na seniku ter z njim hranili živino pozimi.

Sedaj imajo kmetje veliko

smo molzli trikrat na dan. Mleko smo dajali v velike vrce. Večino mleka smo pro- dajali. V Trst ga je nosila moja babica. Zene, ki so no- sile mleko v mesto, so se imenovale mlekarice.

Prevoz
DANES:
Ugotovili smo, da ima vsaka naša družina vsaj po en avto, nekatere tudi dva ali več.

Mi vsi se vsak dan vozi- mo v solo z avtom ali sola- busom. Z avtom gremo po- gosto na izlete. Med zimski- mi in poletnimi počitnicami potujemo tudi z ladjo, vlakom, avtobusom in celo z letalom.

NEKOČ:
Nasi dedje niso toliko po- tovali kot mi. Počitnice niso imeli, kvečjemu so šli na enodnevni izlet. Nekateri so hodili na počitnice v kolo- nijo.

V solo in drugam so hodi- li pes. Z vozom so se vozili le, ko so morali na daljše razdalje. Vozove so vlekli voli ali konji. Nekateri so imeli tudi osle.

Igre in igrače
DANES:

Mi imamo veliko najraz- ličnejših igrac. Med letom nam jih večkrat kupijo. Nase igrace so lepe, pisanih barv, drage, a se tudi hitro pokva- rijo. Da delujejo, rabijo bate- rije. V našem razredu se naj- raje igramo z lego kockami, video igracami, punčkami, roboti, avti, plastičnimi igracami, plisastimi zivalmi.

Z njimi se igramo predv- sem sami ali s prijateljem, največkrat v spalnici ali dnevni sobi.

NEKOČ:
Dedki so imeli malo igrac in se te so bile bolj revne. Med najbolj pogostimi je bil lesen voziček, lesene kocke, punčka iz cunj, loki, fraca, frnikule, kamenčki. Nasi dedki in babice so se igrali v skupinah in predvsem na prostem, na travniku, ob po- toku, na dvorišču, na cesti, na njivah, v gozdu. Igre so si izmisljali sami.

Raziskavo smo opravi- li: Samantha Cergol, Mar- tin Heber, Marko Bara- zutti, Erika Pertot, Sa- mantha Guglia, Natasa Valentinc, Caterina Lik, Erika Bersenda, Daniel Di Donato, Matej Čigui.

Mi ne bomo izumrli

Dinozavri so usli,
na počitnice odšli.
Videli jih nismo več,
pozrla jih je goreča pec.

Ne! Tako ne gre,
kje so, kje so?
Na vprašanje nikoli odgovor,
zato menjam pogovor.
Gledam zemljo in mislim, kako je bilo prej,
ko so drugi bivali na njen.
Velikanske zivali,
prave pošasti.
Imele pa so svoj car,
bil je pravi zivalski raj.
Cistoča in neonesnaženost
sta vladali povsod.
Danes pa taka onesnaženost!

Kaj z nami bo?
Preživeti moramo.
Katja Spetič, 5. razred

lovali na njivah, kdor jih je imel. Hrano, ki je niso imeli doma, so kupovali. Trgovine so bile majhne in v vsaki va- si. Ljudje so v njih kupovali le sol, sladkor, moko, kavo, mlo in se kaj malega.

Delo
NEKOČ - DANES
Nekoč so kmetje zamudi-

kosilnico, s katero en sam človek opravi v nekaj urah delo, ki ga je nekoč opravilo več ljudi v več dneh.

Nekoč so kmetje kopali njive s sapa ali pa so jih ora- li s pomočjo vola, ki je vlekel plug. Sedaj orjejo nje- ve s traktorji.

Dedek je se povedal:
»Imeli smo dve kravi. Krave

NASI
OTROCI
RISEJO
IN
PISEJO

Zvečer

Luna iz gore sije,
ko jo vidim mi srce bije,
svetle zvezde se bleščijo
in po temnem nebu se izgubijo.

Takrat je večer,
gledam zvezde in pomislim na mir,
ki ga na Zemlji ni,
kruta vojna vsem grozi

Ko zagledam drobno lunco,
vidim lepo nežno punco,
ki me gleda
in se v malem jezeru pogleda,
a naenkrat je več ni,
in mene srce boli.

Luna več ne sije
in se v gorovju skrrije,
pa jo bom počakal tudi drug večer,
zdaj pa grem na delo, ker sem pastir.

Martina Olenik, 5. razred

Opazovanje

Na solskem izletu smo opazovali ptice. Bile so prav zamive! Tudi ti jih lahko opa- zuješ.

Za to potrebuješ:
Daljnogled - tisti z oznako 88 x30 mm
Beležko
Pisalo za zapiske in risbe
Barvnike
Kasetofon - za sne- manje pticjega oglašanja
Fotografski aparat
Priročnik za do- ločanje ptic
Nekaj koristnih na- svetov

V obdobju parjenja so ptice nekoliko zi- vahnejše, zato pri za- lezovanju bodi prih in premikaj se previdno.

Brez večjih težav jih boš lahko opazo- val v obdobju gnez- denja, ko so bolj umirjene.

Najbolj zanimive pa so, ko se pri- pravljajo na selitev in se družijo v jate.

Opazovanje ptic je prav zanimiva in poučna dejavnost, vendar vsakokrat poišči PRIMERNO SKRIVALISČE in bo- di IZREDNO POTR- PEZLJIV!

Aris Pregarc, 3. r.

Vesolje

Raketa je vzletela v ve- solje, za sabo pa je pustila go- rivo olje.

Astronavt je obracal v volan in skrbno gledal v en- ran.

Ko prišel je z atmosfere, je zagledal visje sfere, Videl je zvezde repatice in oddaljene bele megle- nice.

Raketa letela je visoko in obkrožila nebo široko. Mars, Jupiter, Saturn, Uran

vse je videl lepo v ekran.

Saturn imel je kolobar, Luna pa je oddajala po- seben car.

Vzel je fotografski aparat in slikal Luno kar trikrat. Zagledal je Rimsko cesto in mislil, da je prišel v kraljestvo.

Ko je Peter opravil svoj polet, se na Zemljo vrnil je spet.

Raketa rahlo je pristala matična ladja pa je v ve- solju ostala.

Peter je bil vesel, ker je mamico objel. Piero Barazutti, 5. razred

Oljka

Oljčno drevo uspeva v to- plih krajih in tudi pri nas. Plodu pravimo oljka.

Oljčna veja je simbol mi- ru.

Novembra meseca smo bi- li pri Martini. Njen dedek je obiral oljke. Drevesa so bila polna sadežev.

Tudi mi smo smukali čr- ne in zelene oljke.

Ogledali smo si tudi tolkijo. Videli smo posode polne oljčnega olja.

Francesca Vinci in Davide Stoll, 1. razred

Prvošolčki

Ce dobro nas pogledate, z leve ali desne strani pre- stetje,

samo sest nas je. Sest malčkov prvošolckov. Davide, Mitja moskega spo- la,

kar pa ostane ženskega. Doma smo iz raznih krajev in vasi,

a naša pot nas vsak dan v solo v Domjo vodi.

Prepričani smo, da smo ju- naki, korenjaki in učenjaki.

Bilo je res lepo in za- bavno.

Anna Angiolini, 4. r.

Marionete v gledališču

V četrtek, 16. marca, smo sli v gledališče Ros- setti. V Trst nas je peljal solabus.

V gledališče je vodilo veliko stopnišče, pred vzhodom pa so bili visoki stebri. Ko smo vstopili, smo si slekli jopice v garderobi. Potem smo se postavili v vrsto. V vezi je bil ogromen barvan kip nekega gospoda. Dvorana je bila okrasena z mavcnimi zlatimi ok- raski. Stene so bile roza barve. Pred nami je bil dolg lesen oder.

Usedli smo se na se- deže. Luce so se ugasile in začela se je predstava z naslovom "Varietà". Nastopale so znane Po- dreccove marionete.

Začela se je glasba in zaprli so zavese. Plesali so fosforescentni kosi. Potem smo videli, da so

to deli človeškega telesa, ki so sestavljali mozička. Zaprle so se zavese, druga glasba, druge ma- rionete, zaprle so se za- zave, druga glasba; tako do konca predstave.

Za nami so bili učenci italijanskih sol, ki so cel

cas zvižgali, ropotali, kricali... Mi pa smo plo- skali marionetam.

Najvec so me prizade- le marionete zenini-oko- stnjaki, ki so se tepli za nevesto-okostnjakinjo. Potem je prišel tudi pes- okostnjak. Glasba je bila strasna.

Dolgočasno je bilo, ko je bil pianist s pevko in plesalko.

Ploskali smo tudi hu- dickom, vojakom, opi- cam, orkestru...

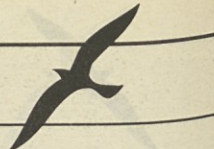
Ko je igrila koncala, smo sli z učiteljicami po jopice.

Bilo je res lepo in za- bavno.

Najina muca

Moja muca je bela. Spi v košarici. Rada se igra z volno. Pije mleko in je meso. Naša muca vidi tudi ponoči in pridno lovi miši. V naročju prede.

Valentina Filippi in Emma Marinelli, 1. razred

Slike groze in trpljenja

V državah razvite zahodne civilizacije vlada mir, blagostanje, ni ne vojn, ne terorizma, ne lakote, ne nasilja, ne torture

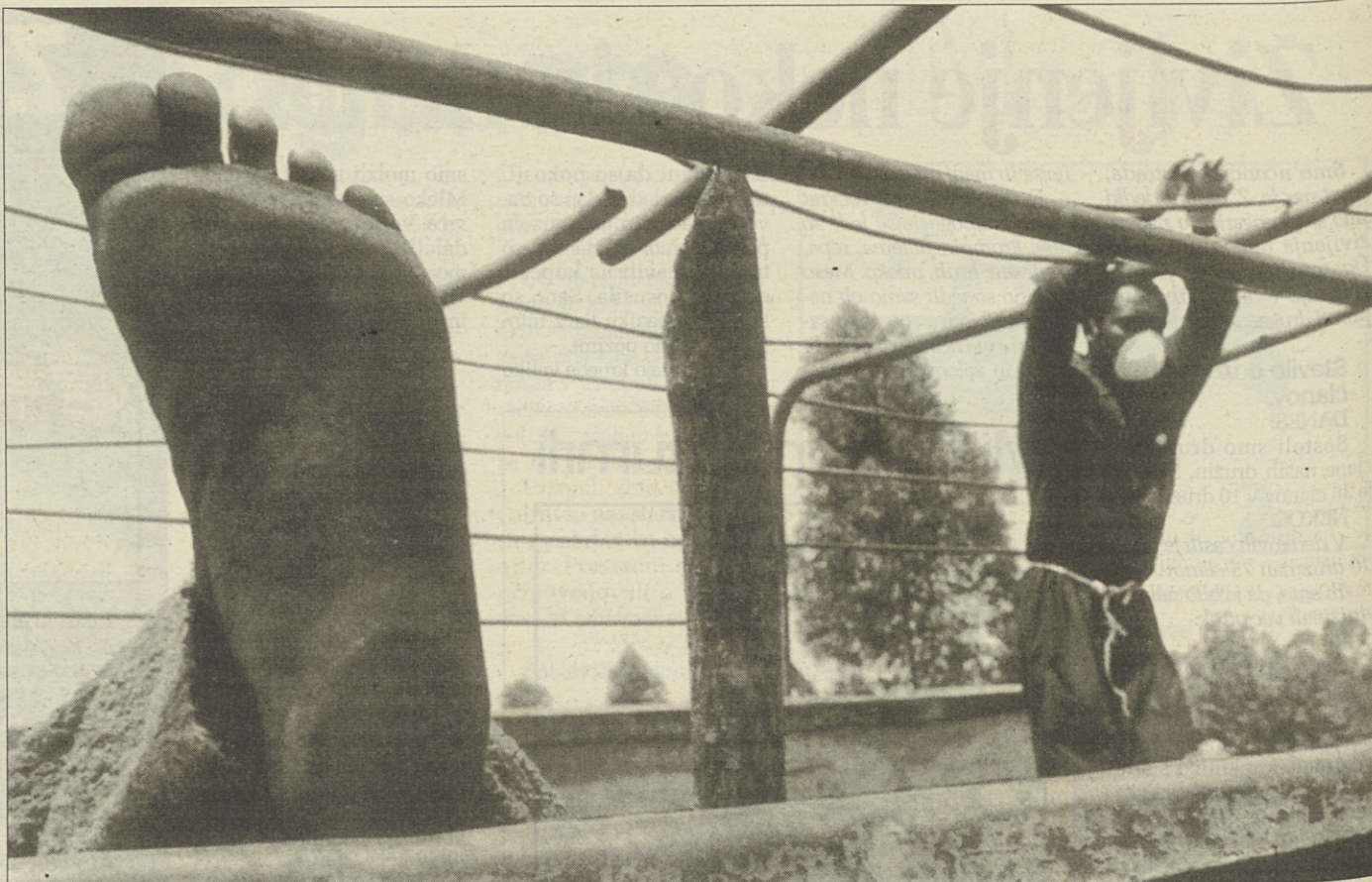
Kako da pojav avdiovizualnih in elektronskih medijev, ki iz dneva v dan dozivljajo nesluten razvoj, ni zmanjšal pomena fotografije kot medija (tako v vsakdanjem, historiografskem beleženju in ovekovečenju dogajanj in dogodkov, kakor tudi v iskanju novih oblik umetniškega izraza), potrjuje dejstvo, da čedalje bolj narašča pomen fotografije kot medija »fiksne slike«, katere avtentičnost in validnost se ne zmanjšuje, čeprav so za povprečno oko morda privlačnejše tako imenovane žive ali gibljive slike, ki jih ponujajo film, TV in sodobni videoizraz.

Cedalje večje je število visko-profesionaliziranih agencij v svetu, ki na vse bolj razvitem trgu fotografije ponujajo različne storitve z različnimi vrstami in podvrstami, kot jih razvrščajo fototeke: časopisna, reklamna, dokumentarna, umetniška, sportna, glasbena, kulturna fotografija itn. Poleg tega je s pojavom elektronskih medijev in računalništva, s katerim se vse bolj vsestransko povezuje in prepleta klasična fotografska perspektiva, postavljena pred nove sisteme odprtih in neslutnih možnosti. Prav v tem in taksem sobesedilu je zanimivo gledati nedavno otvoritev mednarodne razstave World Press Photo, ki se zmeraj traja in končani seminar na temo novinarske fotografije, ki ga je pripravil Cankarjev dom.

Razstava WPP, kar je potrdil tudi spremljajoči seminar, po eni strani predstavlja panoramo sodobne časopisne fotografije v njeni tako imenovani primarni obliki s poudarkom na realnih vrednotah (različnosti pristopa, svobodi izbire objekta oziroma teme fotografiranja, različnih pogledih na vsebino, ne glede na možnosti tiska); po drugi strani pa tako razstava kot katalog pomenita svojevrstno dokumentacijo, zgodovinsko »zamor-

znitev« dogodkov in dogajanja v svetu, v katerem živimo, saj sta sporočilo in sled za prihodnje generacije.

Preden spregovorimo o teh sporočilih, namenjenih sedanjim in se posebej prihajajočim generacijam, navedimo še nekaj temeljnih podatkov World Press Photo '95. Deset-clanska žirija (Michele Stephenson, predsednik iz ZDA, Steve Blogg iz Velike Britanije, Christiane Grehner iz Nemčije, Alain Mingam iz Francije, Wubbo de Jong iz Nizozemske, Pablo Ortiz Monasterio iz Mehike, Greg Mainovich iz Južnoafriške republike, Nikolaj Ignatjev iz Rusije in Shahidul Alam iz Bangladeša) je imela zares težko nalogo - najprej zaradi količine. Med več kot 30 tisoč fotografijami, ki jih je za natečaj prijavilo 2997 avtorjev iz 97 držav, je morala oceniti, izbrati in nagraditi 67 posamičnih fotografij (single) ali tematsko povezanih (stories), razvrščenih v 16 kategorij po področjih, na katera se fotografije nanašajo: novice (spot news), ljudje v novicah (people in the news), znanost in tehnologija (science and technology), vsakdanje življenje (daily life), narava in okolje (nature and the environment), umetnost

Iz kataloga: Ena od podob ruandske tragedije. Posnel jo je James Nachtwey za agencijo Magnum Photos (tretja nagrada za fotozgodbo)

(arts), sport (sports), udarne novice (headlines) in splosne vesti (general news).

Kljub velikim naporom organizatorjev WPP '95, znatnim finančnim sredstvom, afirmaciji časopisne fotografije, dobrim namenom in podobnemu (tudi Cankarjevemu domu, ki nam je omogočil, da vse to vidimo in slišimo v Ljubljani) je ta razstava, čeprav to ni bil njen namen, odprla vrsto kocljivih vprašanj, povezanih z »nepristransko-stjo« novinarstva, katerega se-

stavni del je press fotografija. Ta vprašanja so povezana s preverjenim in velikanskim vplivom množičnih občil na stališča, misljenje in ravnanje posameznikov in svetovnega prebivalstva, z racionalizacijo množičnih občil dejanskih dogajanj po svetu, s poudarjanjem posledic in prikrivanjem vzrokov, potiskanjem določenih dogodkov v prvi plan ter odri-vanjem, prikrivanjem in zamolčevanjem drugih.

Ce je bila velika večina prijavljenih in nagrajenih fotografij (z oznako najboljših, ki nakazujejo prihodnje trende) objavljena v različnih časopisih po svetu, če omenjeno razstavo in katalog prav tako vidi precejšen del svetovnega prebivalstva, potem nam - v skladu s pravilom, da »za povprečne ljudi ne obstaja nič, kar se ni zgodilo v množičnih obcih« - nagrajene fotografije sporočajo tole:

- Na zemeljski obli sploh ne obstaja milijarda Kitajcev in drugih pripadnikov rumene rase in se ne dogaja nič, kar bi bilo za svet pomembno (če seveda govorimo o svetovni novinarski fotografiji), ali pa to ni zabeleženo na filmskih trakovih časopisnih fotografij. To potrjuje tudi sestava žirije, v kateri ni bilo niti enega samega predstavnika rumene ali črne rase. V njej ni bilo nobenega Indijca, kot kaže tudi Arabci ne obstajajo. Nemara so tudi Japonci dile-tanti ali pa se s fotografijo sploh ne ukvarjajo!?

- V državah razvite zahodne civilizacije vlada mir, blagostanje, ni ne vojn, ne terorizma, ne lakote, ne nasilja, ne torture, saj so vandalizmi, cloveko-vo trpljenje, lakota in beda, pokoli in podobne »ekskluzivnosti« očitno lastnosti nekaterih daljnih, »neciviliziranih« in obarvanih »divjih« plemen, ki so sama po sebi »zla« in v svojem jedru »necloveška«. Tako nam vsaj zatrjuje večina objavljenih fotografij, ne glede na to, za katero kategorijo gre (ruandski pokoli med Hutujci in Tutsiji, nemiri in pokoli na Haitiju, milijon ogroženih brezdomskih otrok, ki živijo na

ulicah Brazilije, napor Ameri-canov pri zagotavljanju pomoči, da bi preživela pešica preostalih avtohtonih Ameri-canov Indijancev v Južni Dakoti, ki bodo sicer - zaradi svoje zlobe? - izbrisani z oblicja zemlje, razvoj znanosti in tehnologije je med drugim podkrepjen z dosežki najsodobnejše vojske

tijo v živo in na svoji kozi. Služijo pač zato, da našim sonarodnjakom lahko pokažejo, kako zelo morajo biti hvaležni svojim Hurdom, Juppéjem, Clintonom..., ker so jim prihranjena trpljenja, ki so si jih sama nakopala nekakšna odljudna in necivilizirana afriška, azijska in balkanska plemena.

Amsterdamska fondacija WPP, ki so jo ustanovili pred štiridesetimi leti, od ustanovitve dalje vsako leto organizira mednarodni natečaj novinarske fotografije, izbrana in nagrajena dela pa objavlja v posebnem katalogu. Vsakoletni izbor fotografij predstavi na razstavah v približno šestdesetih kulturnih središčih, v 35 državah, med katerimi je tudi Cankarjev dom iz Ljubljane. Ta nevtralna fondacija se poleg omenjenih ukvarja se z vrsto dodatnih dejavnosti, izobraževalnih, znanstvenih, povezovalnih in informativnih, njihov cilj pa je napredek stroke in združevanje poklicnih fotoreporterjev z vsega sveta.

opreme, vsakdanje življenje v francoski Gvajani je prikazano v podobi legionarjev, ki v vojaških vscinah usposablajo domorodce v nemogocih okoliščinah, v vodi, nad katero je razpeta bodeča zica...).

A vse to trpljenje in strahote se dogajajo neke daleč, v nekakšnih eksotičnih »banan-skih« republikah. V Bosni in Hercegovini, v srcu Evrope se ne dogaja nič, nihče ob gluhem molku zahodnih sil nikogar ne ubije, ne rusi mest, ubija civilisti-ov, napada bolnišnic...

- Novinarstvo in časopisna fotografija sta popolnoma objektivna, tako v temah, ki jih izbirata, kot tudi v kontekstualnih interpretacijah. Tako vsaj zatrjujejo kriteriji in obrazložitve žirije. Recept za prihodnje aspirante za nagrade je zapisan v trendih, ki so očitni na prvi pogled: pojdite na čim bolj nevtralnici točke, čim dlje od visokorazvitega zahodnega sveta, kjer ljudje najbolj trpijo, mi pa vam bomo teh trpljenj namnožili kolikor hočete, da jih boste lahko fotografirali. Fotografije tako ali tako niso zanimive za tiste, ki prizore, kakrsne je ujelo oko kamere, obcu-

To pa so samo nekatera vprašanja, ki se nanašajo na pojem sodobnega novinarstva, časopisne fotografije, pristranskosti predstavljanja stvarnih dogajanj v množičnih obcih, kjer, kot povsod drugod, igrajo vodilno vlogo najbolj razvite države, ki imajo monopol ne samo nad distribucijo, pač pa zlasti nad izbiro in razlago dogajanja, ki modelirajo dojevanje sodobnega cloveka, bombardiranega z množičnimi obci, tako da je ob prevladi akcijskih filmov in grozljivk, groze vsakdanjosti, preprosto željan informacij, v katerih je vsaj nekaj sto mrtvih, polmrtvih, razkosanih in umirajocih od lakote. Zato se ne gre cuditi, da danes kot nekaj povsem normalnega gledamo te umetniške pokole, ki se dogajajo v živo, neke daleč od nasega praga, hkrati pa zelo blizu.

Sicer si velja letosnji WPP ogledati tudi zaradi številnih drugih koristnih vidikov novinarstva, uklenjenega v večno moralno dilemo med svojo politično (ne) samostojnostjo in vsiljene trzne obrazce na področju množične kulture, ki se jim mora podrejati.

Besim Spahic

Magija ritma Christopha Donetta

Za razliko od kontroverzne časopisne fotografije, predstavljene na WPP, je Cankarjev dom slovensko kulturno življenje v zadnjih mesecih obo-gatil z nekaterimi izjemno zanimivimi razstavami umetniške in konceptualne fotografije v Mali galeriji. Omenimo samo nekatere najbolj uspešne: Dejana Habichta (Zodiak), Dragana Arriglerja (Klick), Marka Modica (Ratio Cut)...

Med razstavo WPP pa je kot kontrapunkt in prava poslastica učinkovala zanimiva, kreativna in inspirativna razstava fotografije francoskega pesnika, skladatelja in glasbenika ter plodnega umetniškega fotografa Cristopha Donnetta z naslovom »Smiselni odkloni«. Natančno in pretanjeno izbrani motivi približno 40 Donnetovih fotografij, ki so pretežno nastale v Istri in francoskih predelih Sredozemlja, odražajo avtorjevo tenkočutno in

pesniško doziveto fascinacijo sprico naravnih pojavov in ambienta Sredozemlja. Te impresije avtor sinergično prenaša v svojo poezijo in jih kreativno vgrajuje v svoje briljantne glasbene kompozicije, med katerimi tiste, ki imajo besedilo, večinoma tudi sam interpretira. Njegova razstava je v bistvu praznik vseh čutov - fantastičen sinestetični dozivljaj. Med številnimi, večinoma pozitivnimi kritikami Donnetove fotografije (ena od njih - Stephana Reya v časopisu L'Echo, oktobra 1992 - je zgoscena v naslov pričujoče razstave) omenimo tudi ugotovitev znamenitega Andréa Drossarta, da so »Donnetove podobe hkrati poezija, filozofija in glasba« (1994). (B. S.)

Na sliki: Cristophe Donnet je na otvoritvi razstave v CD zapel tudi svojo skladbo Oznanimi rojstvo novega časa.

Bachova cvetna terapija

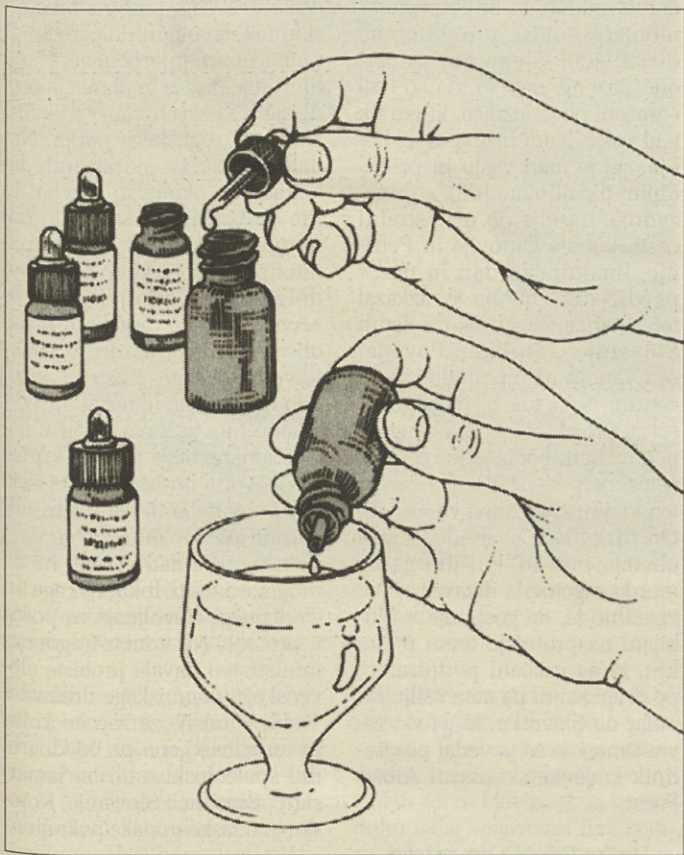
Vsak od 38 cvetov je primeren za zdravljenje drugačnega duševnega stanja

»Bolezen je v bistvu posledica spopada med dušo in razumom - dokler sta naša duša in osebnost skladni, vladajo radost in mir, sreča in zdravje. Ko pa naša osebnost zaradi lastnih posvetnih želja ali pod tujim vplivom zaide s poti, ki jo je zacrtala duša, se pojavi konflikt,« je govoril dr. Edward Bach, utemeljitelj zdravljenja s cvetličnimi zdravili.

Delal je številne poskuse z rastlinami in kmalu je toliko razvil svojo intuicijo, da je lahko cutil lastnosti rastline, če je nad njo podržal roko. Kadar je bil na primer zaskrbljen, je držal roke nad rastlinami in skušal ugotoviti, katera rastlina je primerna za zdravljenje zaskrbljenosti in njenih simptomov.

Bach je izbral 38 divjih cvetov, iz katerih je pripravljaval zdravila. Vztrajal je pri tem, da jih je treba pripraviti po metodi, ki jo je razvil sam. Cvetne glavice »je treba posuti po vodni gladini v navadni stekleni skledi in jih nato za tri ure izpostaviti sončni svetlobi, sele potem jih lahko spravim v steklenico«.

Po smrti dr. Edwarda Bacha so njegovo delo nadaljevali njegovi učenci, ki so ustanovili Bachov center v Wallingfordu v Oxfordu. Se danes v tem centru pripravljajo cvetlična zdravila po receptih dr. Bacha in tiskajo priročnike, kako jih uporabljati.

Dve ali tri kapljice koncentriranega zdravila (ali vsakega zdravila, če jih jemljete več) je treba kaniti v posebno stekleničko z destilirano vodo

Vibracije

Ce bi zeleli predstaviti človeka, bi lahko rekli, da je splet fizičnega, čustvenega in psihičnega telesa.

»Toda pri tem ne gre toliko za različne, med seboj ločene dele, kot za celoto, ki jo ustvarjajo različne vibracije; vsaka pripada določeni vibraciji. Tako ima fizično telo najnižje vibracije, da se lahko utelesi. Toda vibracije sestavljajo tudi naše čustveno in psihično telo, le da se te razlikujejo od prejšnjih po frekvenci,« razlaga Cynthia Alves, ki se že več let ukvarja z zdravljenjem s cvetličnimi zdravili dr. Bacha. Ne smemo pozabiti, da imamo opravka s celoto. Različne so samo stvari, ki jih lahko izkusamo po teh različnih delih. Fizično telo ni nič drugega kot slika celote, je torej proizvod zapletenega usklajevanja med različnimi notranjimi deli.

Ce zbolimo, bolezen torej ni proizvod fizičnega telesa, tem-

več je kazalec, da različne vibracije znotraj (tudi čustvene in psihične) niso usklajene (harmonične). Zato moramo pri zdravljenju upoštevati vse dele, ne samo fizičnega telesa. Ce počnemo le

»Vcasih me ljudje sprašujejo, kako naj vedo, da cvetlična zdravila res učinkujejo. Odgovor je zelo preprost: ponavadi se pomirijo, toda to ni tista umirjenost, ki jo tako radi zamenjujejo s pasivnostjo. To je aktivno stanje, bolj neko vedenje, kaj je treba storiti in kakaj, zavedanje stvari. Uvod v takšno umirjenost utegne biti velika vzemirjenost, mogoče celo izbruhi joka ali veselja, se pravi nekakšno čiščenje, sproščanje notranjih napetosti, 'presežkov'.« meni Cynthia Alves.

to, pri tem pa spregledamo čustveno in psihično telo, se bo obolenje ponavljalo, dokler ne bomo uskladili vseh delov, s tem pa odpravili tudi vzrok bolezni.

pise o harmoniji življenja, niso samo »fizična« zdravila - lahko bi celo trdili, da je ozdravljenje obolenja stranski učinek njihovega delovanja - ampak nam pomagajo tudi na poti duhovne rasti.

Cvetlična zdravila lahko jemljemo po nasvetu strokovnjaka, lahko si pomagamo s preglednicami ali se opremo na intuicijo.

»Vcasih smo tako zmedeni, da se ne znamo toliko umiriti, da bi prepoznali, kaj je za nas tisti trenutek najboljše. Tedaj je dobro, da zaupamo nekomu, ki bo od zunaj

lažje prepoznal našo težavo. Ni pa to pravilo. Ce cvetlična zdravila morda ne bi delovala, gotovo ne morejo škodovati. To pomeni, da jih lahko uporabljamo tudi sami, brez posebnega strokovnega nasveta. Sama jih uporabljam po potrebi. Nekako vem, kaj mi v kakšnem trenutku ustreza. So zdravila, ki jih dolgo ne uporabljam, pa se spet vrnem k njim.«

S tem ko pomagamo sebi do boljšega, ne samo fizičnega, temveč tudi duševnega počutja, smo sposobni pozitivno vplivati tudi na druge. To pomeni, da s harmonijo v sebi ustvarjamo tudi harmonijo okrog sebe.

»Nekdo, ki vidi okrog sebe samo jezne, nestrpne ljudi, se mora najprej ozreti vase. Če v njem ne bi bilo jeze ali nestrpnosti, je tudi pri drugih ne bi mogel opaziti. Cvetlična zdravila nam pomagajo spoznavati sebe, se 'uglasiti', s tem pa se spremeni tudi naš pogled navzven.«

Kako uporabljamo cvetlična zdravila?

Najbolj razširjena in uveljavljena uporaba cvetličnih zdravil je uživanje koncentrata (po dve kapljici), izbranega glede na težavo, ki jih imamo. Lahko vzamemo tudi več ustreznih koncentratov naenkrat, jih raztopimo v trideset mililitrih vode in po želji dodamo malo alkohola. Nato uživamo to mešanico po stiri kapljice štirikrat na dan. Iz cvetličnih zdravil si lahko pripravimo tudi kopel ali obkladek.

Pri pripravi kopeli bodite pozorni na odmerek in vrsto cvetličnega zdravila; temperatura kopeli naj bo tolikšna, da med kopeljo lahko sproščeno počivate. Kad očistite s sodo bikarbono ali limoninim sokom, potem pa jo delno napolnite z vodo (približno pet galon; 1 galona = 4, 5 litra), ki ima telesno temperaturo ali kakšno stopinjo več. Dodate sedem kapljic koncentrata (če uporabljate več kot eno zdravilo, dodate sedem kapljic že pripravljene mešanice različnih zdravil). Najprej se rahlo dognete s kro po iz naravnih materialov, namočeno v kopel. Nato potopite svoje telo v pripravljeno kopel. Prepustite se ji za dvajset do trideset minut. Nato nekaj minut počivajte, noge naj bodo višje kot glava. Ce se vas loti vrtoglavica, se osredotocite na dihanje. Ce nimate možnosti, da bi se okopali v celo-

ti, si lahko privoscite takšno kopel za roke ali noge.

Obkladek uporabite pri udarninah, zvinih, izpahih, ranah, vrcini in podobnem. Posodo delno napolnite s toplo vodo in dodajte ustrezno cvetlično zdravilo ali pa različna tovrstna zdravila kombinirajte. Namočite krpo iz naravnih materialov v pripravljeno mešanico in jo ožmite toliko, da ne kaplja iz nje. Položite jo na boleči del telesa za deset do dvajset minut, pri tem večkrat osvežite obkladek z ostankom mešanice. Za obkladek ran je priporočljiva lesnika (crab apple).

Pomoč pri opeklinah

Za prvo pomoč pri opeklinah lahko uporabite že pripravljeno mešanico, imenovano rescue. V hladno vodo kanite nekaj kapljic tega zdravila, v to mešanico pa namočite opečeni del telesa. Kasneje si lahko opeklino namažete s kremo, ki je sestavljena iz istih cvetličnih zdravil kot zdravilo rescue.

Zdravilo rescue je eno najbolj znanih Bachovih zdravil za nujno pomoč. Sestavljeno je iz petih zdravil in ga je mogoče uporabiti »v vseh primerih panike, žalosti, soka, groze ob nepričakovanih slabih novicah in nesrečah«. To zdravilo ne more nadomestiti zdravljenja telesnih poškodb, vendar nam precej pomaga pri ohranjanju takšnega notranjega stanja, ki spodbuja proces samozdravljenja. Ce ste v soku, panični, ovirate zdravljenje, s tem pa lahko se pospesite infekcijo ali poslabšate zdravstveno stanje. Rescue pomaga uravnovesiti notranje stanje tako, da pospešujete proces samozdravljenja.

Dr. Edward Bach (1880-1936) je študiral patologijo in bakteriologijo; diplomiral je v Londonu tik pred prvo svetovno vojno. Postal je nezadovoljen z uradno medicino, zato je poskusil s homeopatijo. Ko je preskušal homeopatska zdravila, se mu je utrnla misel, da bi homeopatsko prepričanje o pomembnosti pacienta lahko učinkovito izkoristil za predpisovanje zdravil na osnovi bolnikovega čustvenega stanja. Bach je bil prepričan, da bi lahko to povezal z ustreznim zdravilom, deloma na osnovi prakse in izkušenj (nekatera zdravila so posebno učinkovita proti depresiji), deloma pa na temelju intuicije.

Rescue priporočajo tudi ob velikih čustvenih sokih, na primer ob izgubi bližnjega. Uporabite ga lahko vselej, ko ste pod hudim telesnim, čustvenim ali psihičnim stresom. Pri tem so odveč vsi po-

misleki, da bi lahko postali odvisni od tega zdravila. Uporablja ga lahko vsakdo ne glede na starost. Njegova učinkovitost pa je preverjena tudi za rastline in živali.

Ksenija Kvas

Bachova cvetlična zdravila in kako jih uporabljati

skupina in zdravilo	pojavnost, potreben zdravljenja	skupina in zdravilo	pojavnost, potreben zdravljenja
STRAH cistus mimulus marelica	groza, zelo hud strah ali panika strah pred znanimi stvarmi, plašnost strah pred živčnim zlomom in nadzorovanim besom	PRETIRANA SKRBE ZA DOBRO DRUGIH radič	posesivnost, samopomilovanje, želja po pozornosti
trepetlika rdeči divji kostanj	strah pred neznanim, tesnoba in trepet pretiran strah ali tesnoba zaradi drugih	sporš	preveliko navdušenje, ki povzroča napetost, stres, skrajna napetost in bes zaradi krivice
NEGOTOVOST Cerastigma willmottianum Sceranthus	negotovost in pogosto iskanje nasvetov neodločnost, oklevanje in neuravnovešenost	vinska trta -	občutek dominacije, neelastičnosti, trdosrčnosti in lakote po moči nestrpnost, predrznost, kritiziranje drugih
encijan	depresija iz neznanih vzrokov, dvom in pesimizem	bukev	samozatajavanje, samozanikovanje in mučenstvo v želji po idealnosti
košeničnica beli gaber	brezup in obup dvom v lastno moč, utrujenost in nerazpoloženost	oljka	izčrpanost po stresu in duševna utrujenost
divji oves	nezadovoljstvo in zbežanost	beli divji kostanj	neodjenljive, nehotene utrujajoče misli, notranji dvomi
POMANJKANJE ZANIMANJA ZA SEDANJOST srobot	vdajanje sanjarjenju in ravnodušnost, nepozornost in beg pred resničnostjo	gorčica	globoka depresija, žalost in melanholija brez očitnega razloga
kovačnik divja vrtnica	življenje v preteklosti, nostalgija vdanost, otopelost	popek divjega kostanja	počasno dožemanje življenjskih lekcij, nenehno ponavljanje istih napak
MALODUSJE IN OBUP macesen	pomanjkanje zaupanja, strah pred neuspehom, ki bi lahko podrl načrte, občutek manjvrednosti	OSAMLJENOST vodna vijolica	ponos, zadržanost, uživanje v samoti, občutek večvrednosti in vzvišenosti
bor	občutek krivde, samoobtoževanje, občutek ničvrednosti, samoobtoževanje za napake drugih	vodenke vresje	nestrpnost in razdražljivost prevelika zaskrbljenost zase, težave s samoto, nedojemljivost za težave drugih
brest domači kostanj	občasen občutek neodgovornosti občutek skrajne tesnobe in zapučenosti (ne samomorilne)	PREOBCUTLJIVOST mala torica	tesnoba in duševno trpljenje, skrito za trdnostjo
Trientalis borealis vrba hrast	vse oblike šoka - telesnega, duševnega in čustvenega bes in zagrenjenost malodušje zaradi neuspešnosti, trmasto otepanje z nenaklonjenimi okoliščinami	zlati grmiček	slaba volja, pretirana želja po ugajanju, občutek ničevosti, uslužnost
lesnika	občutek nečistega duha in telesa ter odpor do sebe	oreh	pomembne življenjske spremembe (puberteta, mena), preobčutljivost za močne zunanje vplive
		božje dreve	ljubosumje, sovraštvo in sumničanje

Ksenija Kvas

Brinje ali asfalt

Ekologi so proti posegu v naravo, domačini pa ga brezpogojno ne zavračajo

Obcinski svet novoustanovljene občine Hrpelje-Kozina je imel 5. junija na dnevnem redu pobudo za izgradnjo dirkališča za avtomoto prireditve na Podgorskem krasu. Mnenja obcinskih svetnikov so bila deljena. Dejstvo je, da bi bilo dirkališče za te gospodarsko pasivne kraje pomembna pridobitev. Po drugi strani pa se odpira vprašanje, kaj bi ta dokaj obsežen poseg v prostor pomenil za naravno okolje tega predela, ki je bilo do zdaj neokrnjeno. Zato so svetniki odločitev o zadevi odložili do takrat, ko bodo dobili več podatkov o projektu z ustrezno studijo o vplivih na okolje.

Zamisel ni nova, njen pobudnik Vojko Princič, predstavnik podjetja Phoenix-Euro Inc., je že pred dobrimi dvema leti poskušal zanj dobiti podporo v sezanski občini, pod katero je tedaj sodilo območje Podgorskega krasa. Zaradi burnih reakcij »zelenih« javnosti je stvar utonila v pozabo, zdaj pa se je znova pojavila v novi občini Hrpelje-Kozina.

Gre za zelo ambiciozen projekt. Dirkališče naj bi bilo grajeno po standardih za dirke Grand Prix formule 1. Predvidena je krožna asfaltna steza, širine 5 do 10 metrov, dolga 6200 metrov, torej druga najdaljša na svetu (za pisto v Hohenheimu pri Frankfurtu, ki je dolga 6900 metrov). Poleg same piste naj bi zgradili še tri kilometre dovoznih cest in osem tisoč kvadratnih metrov asfaltiranih površin za park tehničnih ekip in parkirišča sodelujočih in tehničnih vozil, za obiskovalce pa se dodatnih 70 tisoč kvadratnih metrov parkirišča.

Računi brez krčmarja?

Predvideni so se objekti za administracijo, boksi in garaže ter mehanične delavnice, vsega skupaj približno stiri tisoč kvadratnih metrov. Pokrite tribune za obiskovalce bi imele 1200 kvadratnih metrov, dodatne, nepokrite tribune pa bi bile urejene na gricah v okolici steze, ki tvorijo naravni amfiteater. Naložba bi bila po oceni vredna 34 milijonov ameriških dolarjev, gradnja pa bi bila končana v osmih mesecih po začetku.

Pobudniki projekta pričakujejo, da bi ga po dograditvi FIA uvrstila v svoj koledar dirk. Skupaj pa naj bi bile tu letno tri prireditve s po 25 do 30 vozili in povprečno 25 tisoč gledalci. V zasnovi projekta so posebej obdelani tudi ukrepi za varstvo okolja: meteorna kanalizacija z odtoki prek lovilcev olj z vseh urejenih površin, čistilna naprava za fekalne odplake, zaščita kraskih jam na območju dirkališča ter čiščenje smeti in kosovnih odpadkov.

Predsednik občinskega sveta občine Hrpelje-Kozina Vitomir Pockaj pravi: »Če projekt prinaša kraju korist, smo za. Seveda pa pred odločitvijo hočemo strokovno oceno, kaj to pomeni za okolje. Sicer pa dvomim, da taka steza predstavlja obremenitev. Navsezadnje imajo dirkališče v Montecarlju ob sami plaži, v Monzi pa sredi parka. Zanesljivo je več škodljivih vplivov zaradi infrastrukture, ki jo imamo že sedaj tu: regionalna cesta, lokalne ceste, železnica, dva daljnovoda, pa se avtocesta bo sla tu mimo...« Novoustanovljena občina Kozina bo po Pockajevem mnenju se kako potrebovala večjo naložbo, ki bi spodbudila razvoj teh krajev. »Tukajšnja podjetja oziroma obrati so skorajda vsi v krizi: Kovinar, Mehano-tehnika, Pletenina stoji, veliko ljudi je brez dela. Gospodinj se vozijo v Trst pospravljat stanovanja, celo ljudje z izobrazbo hodijo pometat v Trst. Vasi na Brkinih so izpraznjene, prebivalci tu ne vidijo perspektive. Od nase nove občine veliko pri-

čakujejo, mi pa nimamo česa vzeti v roke...« Predsednik občinskega odbora za urejanje prostora Mitja Dodic prav tako meni, da je treba realno oceniti vplive projekta na okolje. »Dejstvo je, da se po cestah in železnici tod mimo vsakodnevno vozijo cisterne z nevarnimi tovor. Samo ena teh cisteren pa predstavlja tisočkrat večjo nevarnost za okolje kot dirkališče. Po drugi strani pa nihče noče vlagati v razvoj tega območja. Če bomo projekt dirkališča podprli, bomo zahtevali, da se izvede v skladu z najstrožjimi varnostnimi predpisi, ki jih trenutno poznajo v svetu...«

Seveda je bilo neizogibno, da se je zamisel o dirkališču sprevrgla v politično vprašanje. Zeleni Slovenije so prejšnjo soboto v Sostanju sprejeli protest proti načrtovani gradnji, njihov predsednik Vane Gošnik pa si je v sredo na licu mesta ogledal območje, kjer naj bi bilo dirkališče. »Taksno krajino redko vidimo, enkratna je prav zato, ker tu ni bilo se nobenih cloveskih posegov. To pa je iz leta v leto vse bolj dragoceno. Kraski teren je izredno občutljiv za onesnaževanje, tu pa naj bi se zbiral po 50 tisoč ljudi naenkrat, s svojimi potrebami in neizogibnimi odpadki.

Zeleni podpirajo vlado

Zato v tem primeru podpiramo vlado, ki namerava to območje razglasiti za krajinski park. Razumemo pa tudi tukajšnje prebivalce, ki hočejo nekaj imeti od tega. Poskusali bomo posredovati pri vladi, da ljudem namesto dirkališča zagotovi kaj drugega,« pravi predsednik Zelenih Slovenije. V stranki menijo, da imajo naravni parki velik ekonomski potencial in da bi tudi z naravnim turizmom lahko dosegli samozaposlovanje lokalnega prebivalstva. Vprašljiva se jim zdi tudi ekonomska upravičenost oziroma rentabilnost projekta. Predvsem pa poudarjajo negativne vplive na okolje - od možnosti izliva olj, škodljivih

Tam, kjer raste le redko brinje in borovci, naj bi že kmalu hrumeli dirkalni avtomobili (Foto: B.V.)

izpusnih plinov, od hrupa. Zato predlagajo, da se za to regijo pripravi alternativni program razvoja, ki bo upošteval omejenost naravnih danosti območja.

Najbolj neposredno zadeva projekt prebivalce Presnice, ki je približno kilometer oddaljena od mesta, kjer naj bi bilo dirkališče. Predsednik krajevnne skupnosti Albert Pecar pravi: »Če bi s tako zamisljo prišli k nam pred 30 leti, bi jih zavrnili. Tedaj je bilo tu še 250 glav živine, sedaj jih ni niti 20. Območje je zaraščeno, pašnikov tu ne bo nikoli več. Sedaj pa se pravzaprav vsi vaščani strinjajo, da je to dobra možnost za razvoj našega kraja.« Presnica ima 146 prebivalcev, v vasi je 72 his, od tega jih je 48 se naseljenih. »Zadnjih nekaj let vas spet ozivlja, vse več mladih ostaja tu. Večina se vozi na delo v Koper, v Sežano, pomagajo si tudi s kmetovanjem. Za nas so predvsem zanimiva nova delovna mesta, ki bi jih prineslo dirkališče. Vemo, da ne bomo direktorji, bo pa približno 20 delovnih mest za vzdrževalce in podobno. Ma, cetudi bi jo-

gurtove lončke čistili, v današnjih casih, ko ni dela, se vse naredi,« pravi predsednik krajevnne skupnosti. V vasi so se dogovorili, da zemljišč za dirkališče, ki so praktično vsa v njihovi lasti, ne bi prodali, pač pa oddali v dolgoročni najem. Poleg delovnih mest si od projekta obetajo tudi razvoj gostinske in turistične ponudbe, ki bi ga prinesel množičen obisk prireditev na dirkališču. Glede nevarnosti onesnaženja menijo, da so bolj ogroženi od železnice, ki gre tik nad vasjo. Tudi hrupa se ne bojijo, saj je med vasjo in prihodnjim dirkališčem hrib. »Navsezadnje, naselja ob magistralni cesti, kot sta Dutovlje in Petrinje, imajo hrup dan in noč,« pravi Pecar. Prav on je razkazal teren tudi predsedniku Zelenih Slovenije Gošniku. »Povedal sem mu: če nam ponudijo samo cetrtno tega, kar bi nam prinesel ta projekt, se bomo drugače pogovarjali. Najlaže je reči: Ne smeš, pa pika...« Vas je edina v teh krajih, ki se nima vodovoda. Od dirkališča si med drugim obetajo tudi to. Ali jim ga bo morda zagotovila država? »Prav znatno je, da gospodje v Ljubljani nasprotujejo temu projektu, ki ga vaščani podpiramo, po drugi strani pa nam vsiljujejo radar na Slavniku, ki ga vsi zavračamo,« je se povedal predsednik krajevnne skupnosti Albert Pecar.

Vojko Princič ne zaupa medijem

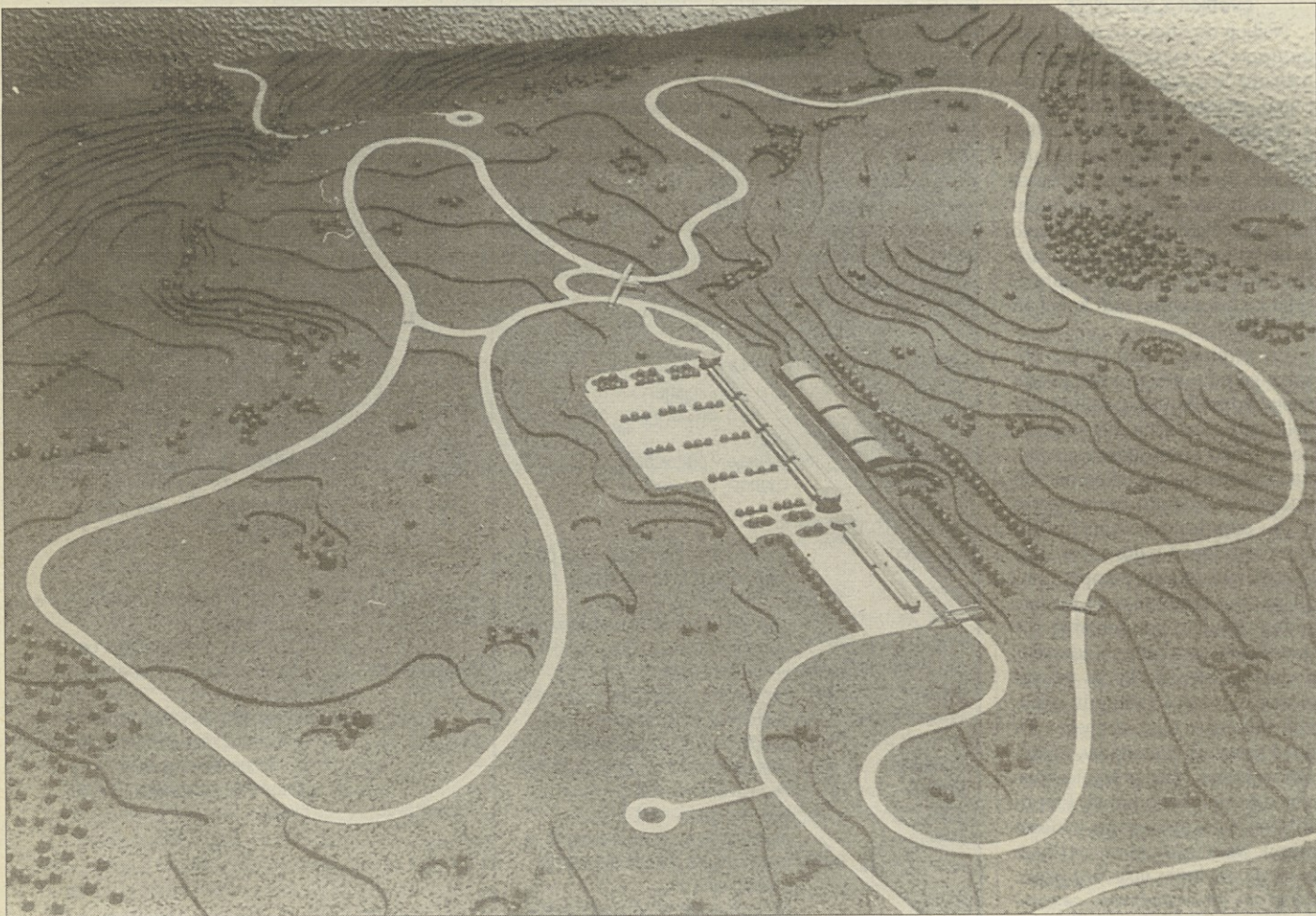
Pobudnik in glavni akter projekta Vojko Princič je zelo nezaupljiv do predstavnikov medijev. »Kogar je picila kaka,« pravi in pove, da je pred dvema leti, ko je zamisel prvič pršla v javnost, dozivel povsem nerazumljivo kampanjo, v kateri ni manjkalo namigovanj in podtikanj o mafijskih povezavah in podobnih neumnostih. »Tudi zdaj se ponavljajo podobni zapisi in spekulacije. Gre pa za povsem normalen poslovni projekt. Da v tem trenutku se ne morem razkriti imen tujih vlagateljev, je pametnim lahko razumljivo: seveda ti ne želijo biti izpostavljeni, dokler je projekt se v zraku in ni jamstva, da bo prislo do realizacije.« Glede na to, da je gospod Princič direktor podjetja Avtoemona, ki zastopa Volkswagen in Porsche, si morda lahko dovolimo sklepanje, da je tam nekje naletel na poslovne povezave, ki so ga pripeljale do zamisli o dirkališču.

»Sicer pa, dokler ne bo odločitve ministrstva za okolje in prostor, ne želimo, da bi se o tem vodile javne polemike,« je v četrtek povedal Princič.

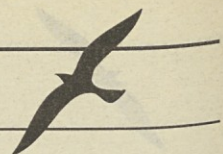
Medtem pa je že prislo mnenje ministrstva, za katerega je podjetje Phoenix Euro Inc. zaprosilo 12. junija. Ministrstvo navaja, da je program gradnje dirkališča v nasprotju s prostorskimi sestavinami dolgoročnega plana in srednjeročnega plana Slovenije, ker je to območje predlagano za zavarovanje v okviru Kraskega regijskega parka. Nadalje ministrstvo navaja tudi deklaracijo o okolju in razvoju iz Rio de Janeira, ki Slovenijo obvezuje za prehod k trajnostnemu tipu razvoja, ki bo sposoben dolgoročno ohranjati naravo. »Avtomobilsko dirkališče z vso obsežno infrastrukturo v občutljivem krasnem prostoru, ki bi bilo namenjeno le nekaj prireditvam letno, je v nasprotju z navedenimi načeli razvoja,« piše v odgovoru ministrstva. Soglasja za spremembe državnih in občinskih planov ministrstvo torej ne namerava dati in tako ne bo mogocje izdati lokacijskega in gradbenega dovoljenja za poseg v prostor. Na koncu odgovora ministrstvo navaja proteste slovenskega planinskega društva v Trstu, komisije za zascito krasa in turistične jame pri Mednarodni speleološki uniji ter jamar-skih organizacij Slovenije, Koroske in trzasko-goriške pokrajine.

V negativnem odgovoru ministrstva je vendarle nakazana možnost, da se zadeve premaknejo v pozitivno smer: če bi studija za celovito presojo vplivov na okolje pokazala relativno neskladnost posega, bi lahko prislo do spremembe planskih aktov. Vprašanje pa je, če bodo glede na dosedanj razplet zgoraj predvideni tuji vlagatelji pripravljali financirati takšno studijo. Bolj verjetno je, da bodo dvignili roke od čudaste države, ki ji je kamnita gmajna s suhim otepi trave in brinjem (med katerim - kot pravijo v Presnici - niti gadov ni več) bolj pomembna kot blagostanje njenih ljudi. Sirše območje Podgorskega krasa bo torej ostalo neokrnjeno v veselje in cast varuhov narave, predvidenih 34 milijonov ameriških dolarjev bo slo kam drugam, prebivalci Presnice pa bodo imeli namesto vodovoda se naprej kapnice in »sonaravno« zivotarili kot doslej...

Boris Vuk

Takole naj bi zgledala druga najdaljša dirkalna steza za avtomobile formula 1 na svetu s pripadajočimi objekti - maketa

LJUDJE,
ODNOSI,
LETA

Skrivni pomen moške govorice

Kaj mi moški pripoveduje in kaj si pravzaprav misli

Tako kot moški niso nikoli popolnoma prepričani, da pravilno razumejo vse, kar jim rečejo ženske, je tudi moški »jezik« ženskam velikokrat skrivnost. In strokovnjaki ne bi bili strokovnjaki, če se ne bi lotili tudi tega problema. Britanci so vzeli pod drobnogled nekaj najpogostejših fraz v vsakodnevnem komuniciranju in poiskali njihove »prevode« oziroma prave pomene - ali povedano drugače, kaj se zares skriva v tistem, kar rečejo lepšemu spolu.

Res mi pomenis veliko.
(Vseč si mi, nisem pa vate zaljubljen.)

(Si mi morala res povedati, da se včasih tudi zlažeš?)

Kmalu se bova spet videla.
(Sploh te ne bi rad več videl.)

Seksi oblekica.
(Meji na prostasko.)

Joj, najbrz sem zamudil zadnji avtobus.
(Bi lahko prespal pri tebi?)

Videti si fantastično.
(No, ja, še kar.)

Izredno lep obraz imas.
(Lahko pa bi shušala za nekaj kilogramov.)

Se vedno sva lahko prijatelja.
(Zbogom!)

Lepo, da si me poklicala. Kako si kaj?
(Kdo, hudiča, pa si?)

Ali nisi tega že videla?
(Kmalu bo prenos »moje« tekme.)

Obcudujem tvojo odkritosrčnost.

Zasluzis si kaj boljšega.
(Zlasti si to zaslužim jaz.)

Ti skuhaj, jaz bom pomil.
(Ti skuhaj, pomila boš potem.)

Poklical te bom.
(Nikoli več me ne boš slisala.)

Saj nisem proti poroki...
(... a s teboj se ne bom poročil.)

Moja prejšnja punca je bila prava koza.
(Dala me je na čevlji.)

Nikar se ne muči, veš, kako je daleč do mene.
(Nocoj te nočem videti.)

Prinesel sem poletne aranžmaje agencij.
(Odločil sem se, kam greva na dopust.)

Grem se oprhat in obrit.
(Bi sla v posteljo?)

Tvoja mati je res karakter.
(Zmesana je.)

Vseč so mi pametne ženske.
(Raje pa imam tiste, ki so dobre v postelji.)

V moji družini so vsi malo čudni.
(Nocem, da jih spoznaš.)

Bom naredil potem.
(Če bom dolgo odlašal, boš naredila ti.)

Tudi tako je mogoče gledati na stvar.
(Nimas pojma, o čem govoris.)

Je kakšno pivo v hladilniku?
(Prinesi mi ga.)

Bi se malo muckala?
(Si za seks?)

Ne morem verjeti, da nima fanta.
(Rad bi se zmenil z njo.)

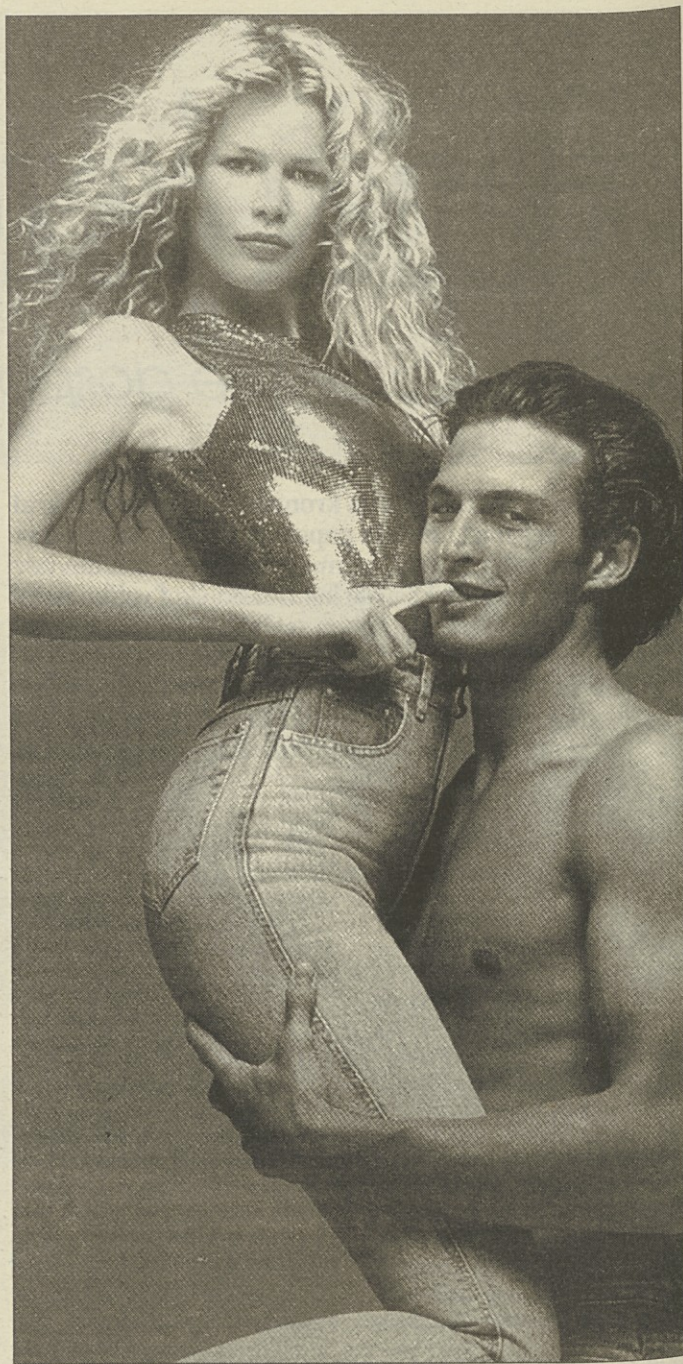
Pravzaprav nisem mislil tako.
(Kako to, da vedno veš, kaj mislim?)

To je torej tvoja najboljša prijateljica?
(Ni mi vsek.)

Saj veš, da te imam rad.
(Ne prenesem tvoje sentimentalnosti.)

Spremenila si privesko.
(Grozna je.)

(KaN)

Ne pustimo se opičji pameti

Nasi možgani so vsak dan zaposleni z neskončnimi tihimi samogovori, ki nas utrujajo in povzročajo neverjetno napetost. »Če bom dokončala projekt, me bodo morda zaposlili, ne morem verjeti, da Marjana ni poklicala, kaj neki naj skuham za večerjo?« Budistični duhovniki so si za fantazije, prebliske upanja ali strahu in valove jeze, ki nas prevevajo podnevi in celo ponoči, izmislili posebno ime: opicija pamet. Takšna razmisljanja niso samo bedasta, preprečujejo nam tudi uživanje vsake minute življenja. Toda zdravniki zdaj potrjujejo, kar so vzhodnjaski filozofi vedeli že stoletja: takšne razprave lahko utišamo. Nauciti se moramo osredotočiti se.

Ce svojo pamet naučimo, da razmislija o sedanjosti, ne o preteklih dogodkih ali prihodnjih skrbih, se zgodi nekaj izjemnega. Stres se umakne, odnosi s partnerjem, starši, otroki in prijatelji se poglobijo, delo nas bolj izpolnjuje, manj trpimo in nase življenjske izkušnje so nenadoma bogatejše. Toda pozor, strokovnjaki ne govorijo o laserju podobni koncentraciji ali obsedenosti odločenosti človeku tipa A, ki ga zahodna kultura tako povzdiguje. Gre za lahkotno, sproščeno čuječnost, ki koncentracijo združuje z dovezetnostjo za vse novo. Osredotočena pamet je kot zongler, ki se lahko poi-grava s šestimi žogami v zraku. Sposobna je številnih hkratnih predstav. Osredotočenje nam omogoča, da mirno opazujemo opicijo pamet, ne pa da nas opicija pamet obvladuje. S tem bistveno zmanjšamo stres.

Najbolj znan način koncentracije je meditacija, starodavna disciplina, ki zahteva, da mirno sedimo in hladnokrvno prenasamo izmenjajoče se misli in občutke. Skozi možgane nam plešejo stavki, kot so »Nos me srbi, ali ima sef kaj proti meni?«, toda ljudje, ki znajo meditirati, se ne pustijo zapeljati v reševanje teh težav. Namesto tega pustijo, da drsijo skozi zavest kot oblaki na nebu. Raziskovalci na ameriški univerzi v Massachusettsu so osem tednov zdravili v meditaciji 22 ljudi, ki so trpeli zaradi napadov panike in zaskrbljenosti. Pri dvajsetih je program, ki prepozna težave, še preden povzročijo pravo razdejanie v duševnosti, korenito zmanjšal depresijo. Pomembne rezultate so dosegli tudi pri bolni-kih, ki so trpeli hude bolečine. Naučili so jih, da locijo bolečino od občutkov strahu in jeze, ki jo pogosto spremljajo.

Za meditacijo, ki pomaga v vsakdanjem življenju, ni treba ure in ure sedeti v položaju jogijev, ki se najbolj spominja na zvito

presto. Osredotocimo se lahko na dejavnost, ki jo pravkar počnemo. Ce nas pri tem napadejo neprijetne misli, jih preprosto stejemo. Predstavljamo si, da opazujemo ptice, toda zanima nas samo število. Ne spuščamo se v razglabljanje. Lahko se tudi usedemo za nekaj minut (nastavimo si uro, da nas ne skrbi čas) ter pustimo mislim, da pridejo in gredo. Pri tem lahko opazujemo oblake ali ogenj v peči, ali pa samo sedimo z zaprtimi očmi v sobi. Takšna preprosta meditacija pomaga, da resnično uživamo v tem, kar počnemo. Se več, osredotocimo se lahko tudi na osebnost razmerja in jih s tem obogatimo. Razmislimo o celotni partnerjevi osebnosti, poskusimo najti lastnosti, ki jih še ne poznamo, opazimo spremembe

na bolje. Oididimo kam, kamor se nikoli nismo sli, pa čeprav je to morda samo gledališče ali nogometna tekma. Sprožimo pogovor o stvareh, o katerih se nikoli nismo razpravljali. Poskusimo nove seksualne položaje. Bodimo prisotni.

Strokovnjaki svetujejo tudi podrobnosti. V ljubezenskem življenju ne smemo spolnosti enaciti z odnosi nasploh. Spolni akt ni enak spolnemu življenju, zato se ne smemo razburjati, če partnerju ta trenutek ni do tega. Zavedati se moramo, da je spolnost tudi biološka potreba, ki na primer nastopi vsakih 24 ur. Cikle pa lahko počasi združimo tako, da skupaj lezimo v prijetnem položaju in se čim bolj odkrito pogovarjamo o naših željah v spolnosti ali dru-

gih stvareh. Pozorni moramo biti tudi, da se ne zapletemo pregloboko v romantiko. Strast ni enaka resnični čustveni blizini. Od partnerja ne smemo pričakovati, da bo zadovoljil prav vse naše čustvene potrebe! Nadvse pomembno je tudi spoštovanje resnice. Skrivnosti, pomembne in nepomembne, povzročijo v osebnih odnosih pravo razdejanie. Poleg tega je priznanje resnice brez obtoževanja najboljši afrodiziak.

Stres ni dogodek, ki nas razburi, ampak nase dojevanje tega dogodka. Stvar, ob kateri se nekdo samo zdrzne, pri drugemu povzroči pravi živčni zlom. Zato je pomembno, kako dogodke doživljamo. Za vse, kar nas muči, natančno premislimo, ali lahko kaj ukrenemo. Ce lahko, to tudi storimo, ce ne, na težavo pozabimo z meditacijo ali osredotočenjem. Znane pa so še druge tehnike. Globoko, počasno dihanje (izdih dvakrat počasnejši od vdih) ne zmanjšuje le stresa, ampak tudi nevarnost infarkta, so pokazale raziskave. Nekaterim pomaga dolga hoja v gozdu, drugim molitev. Ali pa za minuto zapremo oči in si predstavljamo, da ležimo na topli plaži ob modrem morju ali pa sedimo na hrbtu velikanke prijazne ptice med letom.

Osredotočenje pomaga tudi v službi. V ZDA vse več podjetij dovoljuje zaposlenim, da delajo, ko so na vrhuncu svojih moči. Raziskave kažejo, da premični delovni čas poveča produktivnost in zmanjša bolniške izostanke. Ker pa marsikje taka organizacija dela še ni mogoca, si lahko pomagata drugače. Natančno si določite cilje za vsak delovni dan in ne dovolite, da vas zmoti preveč nenadnih opravkov. Poleg tega si zapisite tudi bolj dolgorocne cilje, na primer izboljšanje komunikacije s sodelavci, prizadevanje za napredovanje. Zapišite tudi čas, ki ga boste potrebovali zanje. Razmislite o boljši organizaciji svojega dela, na primer o tem, da bi najbolj zoprne naloge opravili takrat, ko ste najbolj spociti. Poleg tega je pomembno, zlasti za ženske, ki tega pogosto niso navajene, da odkrito poveste, kaj vas moti. Prizadevati si je treba tudi za skupne projekte in skupinsko delo, saj raziskave kažejo, da ljudje, ki delajo vse sami, celo umirajo prej!

Kjer je le mogoče, prelisicite stres! Tudi pri odnosih z družino, prijatelji in organizaciji gospodinjstva lahko zmanjšate pritisk na svojo duševnost. Malo vzhodnjasko filozofije in malo zdrave pameti lahko naredi čudeže.

(Po reviji Self priredila B. D. M.)

Predstavljanju razkrije (ne) moč in(ne) učinkovitost

Vsakodnevno življenje, številni medosebni odnosi, različne dejavnosti terjajo, da se drugim ljudem tudi predstavljamo. Ne, to ni nauk o lepem vedenju, ampak dejanska predstavitev naše osebnosti v različnih življenjskih situacijah in z določenimi nameni. Za ustrezno vključevanje v specifične odnose z drugimi v različnih življenjskih situacijah je pomembna spretnost samopredstavljanja.

Kje vse se predstavljamo?

V bistvu se predstavljamo v vseh tistih dejavnostih, ki se odvijajo zunaj našega domačega kroga, najpomembnejšo vlogo pa ima samopredstavljanje na vseh področjih dela, kjer se najpogosteje presoja učinkovitost našega samopredstavljanja. Drugi ljudje nas ocenjujejo, ko nastopamo, govorimo, prepričujemo, razlagamo, telefoniramo, se vključujemo v skupinsko delo, udeležujemo različnih treningov, odločamo v skupini, sprejemamo novo delovno mesto in tako naprej. To pa so tudi vse tiste situacije, v katerih nas lahko zagrabi panika ali strah, ko se sprašujemo, kako bomo nastopili pred drugimi, kako bomo predstavili svoje sposobnosti. Saj skozi samopredstavljanje kazemo svojo osebno moč in učinkovitost.

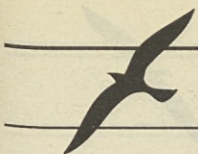
Vsakdo želi biti v življenju uspešen, učinkovit. Tako se tudi v samopredstavitvi želimo prikazati v najboljši luči. Da bi to dosegli, je zelo pomembno, da sami sebi zaupamo, to želimo in razvijamo ter utrjujemo spretnosti samopredstavljanja.

Osnovna načela samopredstavitve

Samopredstavitve ni posnemanje drugih, ki so nam denimo vzor v svojih nastopih ali samopredstavitvah. Uspešno samopredstavljanje je mogoče le, če smo to, kar smo - edinstvene osebnosti. Vsak človek lahko kaj pove! Ko se predstavljamo, pogovarjamo, nastopamo, vnašamo svoja stališča, pričakovanja, verovanja in izkušnje. Vse to posredujemo na svoj povsem osebni komunikacijski način. Vsak posameznik ima edinstven glas - višino, obseg, barvo, jakost. Vsakdo v to komunikacijo na poseben, edinstven način vnasa tudi svoje telo, oči, usesa, roke, noge, vse tisto, kar je sestavni del komunikacijskega sloga vsakega od nas.

Biti slisan

Vsakdo ima pravico biti slisan, je drugo načelo samopredstavitve. Ta pravica je tesno povezana oziroma celo odvisna od naše osebne odgovornosti. Bolj avtentično se znamo predstaviti, bolj nas bodo drugi slisali in sprejeli. Težje bomo slisani ali sprejeti, če bomo druge ljudi krivili ali obsojali, da nas ne slisijo, ne da bi upostevali svoj delež v tem. Da bi nas drugi poslušali in resnično slisali, je pomembno, da v samopredstavljanju preverjamo, ali smo res bili slisani in razumljeni. Preden obsodimo druge, da nas ne slisijo, preverimo torej sebe, svoj način komuniciranja in samopredstavljanja. Usklajenost besed, telesa in vedenja v samopredstavljanju nam zagotavlja ne le, da nas bodo druge osebe slisale, ampak tudi, da nas bodo sprejele in posredovale pozitivne povratne informacije o nas, naši osebni učinkovitosti. Z odmerjenjem časa in zavedanjem o tem, kako se bomo predstavili, se izognemo besedicevju in »cvekanju«, ki gotovo odvraca pozornost tistih, ki naj bi nas slisali in sprejeli. Kajti ni boljše samopredstavitve od tiste, ko jasno in jedrnatost ter z zadostno mero samozaupanja vzpostavimo in oblikujemo odnos z drugimi in si tako pridobimo tudi njihovo zaupanje!

OB KONCU POUKA

Popravni izpit je tu, kaj pa zdaj?

Otroku s popravnim izpitom ni vseeno, kaj si drugi mislijo o njem in kakšen žig mu želijo pritisniti

Solsko leto je končano. Spricevala so doma, uspeh je znan. Veliko je bilo veselja prvi dan počitnic, pa tudi marsikatera grenka kaplja je kanila v družinski vsakdan in skalila vedrost. Hudo je bilo staršem in hudo je bilo otroku, toda zavedati se moramo, da je življenje sestavljeno tudi iz popravnih izpitov, ki nam dajejo možnost, da popravimo marsikaj, kar nismo, ali nam ni uspelo storiti med letom.

Običajno govorimo le o popravnih izpitih v soli, a starsi naj ob tem pomislijo na vse popravne izpite v življenju, skozi katere so sli samki in bodo zagotovo se sli. Tako bodo laže razumeli otroka, ki mu gotovo ni vseeno, kaj je z njim, z njegovim neuspehom in s pečatom, ki bi mu ga nekateri radi pritisnili. Kako torej ravnati z učencem, ki ima slabo spricevalo, o tem pogovor s specialno pedagoginjo, Zdenko Kolbe.

Kako je s ponavljanjem razreda, ali je ponavljanje smotno?

Mislim, da odločitev o ponavljanju sploh ni enostavna odločitev. Vsako ponavljanje je potrebno dobro pretehtati, predvsem glede na posameznega otroka in glede na okolje. To pomeni, da je lahko za nekega otroka ponavljanje smotno, za drugega pa ne, čeprav imata na videz enake pogoje - negativno oceno iz nekega predmeta.

Potrebno je torej pretehtati in dobro premisliti korak pred odločitvijo?

Seveda. Pri vsakem otroku je potrebno upoštevati sposobnosti, predznanje, ucljivost, pogoje, motiviranost, izkušnje, starost, zrelost, težave, občutljivost... Skratka, vse tiste dejavnike, ki vplivajo na uspešnost učenja. Čim manj je dejavnikov, ki vplivajo zavrhalno, temveč je možnosti, da bi otrok uspel zadostiti zahtevam sole.

Vendar so si mnenja o ponavljanju razreda različna, kako naj se starsi znajdejo pri tem?

Kljub razlagam za in proti ponavljanju, mislim, da je v sistemu, ki ga imamo, včasih bolje, da otrok razred ponavlja, kot da napreduje za vsako ceno. Nas sistem temelji na nadgrajevanju, zato je za otroka, ki ne obvlada minimalnega učnega programa bolje, da razred ponavlja. Upanje, da bo vrzeli nadoknadil v naslednjem razredu, je lahko tvegano. Nasprotno, vrzeli se lahko se povečajo in tako ima

praktično vedno manj možnosti za uspešnost. Vsekakor je bolje, da otrok ponavlja pravčasno, kot pa prepozno. Raziskave in rezultati kažejo, da je bolje ponavljati na nizji kot na visji stopnji. Seveda, to ni pravilo, temveč je potrebno odločitev skrbno pretehtati ob vsakem otroku posebej.

So starsi dovolj poučeni, kako je s tem problemom?

O ponavljanju oziroma napredovanju učenca odloča sola, učitelj in tudi starsi. Pri tem je potrebno upoštevati tudi predpise, to je Pravilnik o ocenjevanju in napredovanju učencev, ki pravi: da naj učenec praviloma napreduje v visji razred, lahko tudi z negativno oceno pod določenimi pogoji. Učenec ne more napredovati, če ima dve leti zapovrstjo negativno oceno iz istega predmeta. Pravilnik tudi opredeljuje, da naj razred ponavlja učenec, ki si tudi z dopolnilnim poukom in drugimi oblikami pomoči ni pridobil potrebne znanja za uspešno delo v visjem razredu. Torej je vsekakor bolje, da otrok ponavlja pravčasno kot pa prepozno. Raziskave kažejo, da je bolje pona-

vljati na nizji kot na visji stopnji, to si velja zapomniti.

Morda nasvet staršem, kakšna naj bo njihova vloga pri odločanju, saj ne gre samo za neuspeh, gre tudi za hudo stisko učenca, ki mu lahko pusti posledice...

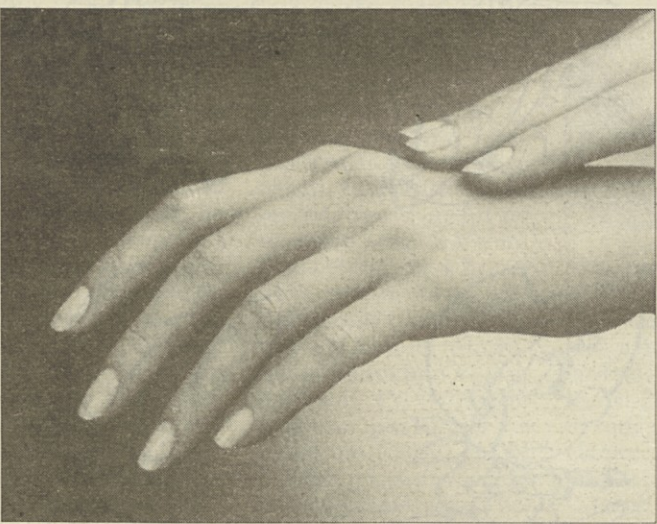
Kot sem dejala, imajo starsi pravico soodločati pri tem, ali naj otrok ponavlja, oziroma napreduje. Pri tem naj poskušajo presoditi predvsem, kaj je najbolje za otroka. Jasno je, da si vsi starsi želijo, da bi njihov otrok izdelal razred, vendar tudi napredovanje za vsako ceno je lahko tvegano. Otrok se lahko znajde pred zanj pretežkim nalogami, katerim ni kos in lahko popolnoma omaga. V nekaterih primerih je prav ponavljanje za otroka odročno. V enem letu lahko utrdi svoje znanje in dohiti svoje sosolce. S tem ima več možnosti za uspeh in tako tudi možnost, da ni vedno najslabši v razredu. V pogovoru starsi pogosto izražajo skrb, da bo ponavljanje otroka prizadelo. Res je lahko otrok custveno prizadet, vendar pogosto tudi zato, ker cuti, da je razocaral starše. Torej je zelo pomembno, kako starsi sprejmejo ponavljanje, to se prenaša tudi na otroka. Če sprejmejo to kot ugodnejšo možnost, potem se bo s tem lažje sprijaznil tudi otrok. V nasprotnem primeru otrok cuti, da ni izpolnil pričakovanj staršev in solski neuspeh tako postane dvojni neuspeh.

Silvija Mozetic

Mladi ljubijo hitrost

Mladi neizkušeni vozniki ljubijo hitrost, radi vozijo tik za avtomobilom pred seboj in nasploh izzivajo usodo, dokler se jim res kaj ne zgodi, ugotavlja psiholog Frank McKenna z univerze v Readingu v ZDA. »Ce združite te dejavnike, dobite smrtonosni koktajl.« McKenna je posnel nevarne trenutke na cesti in jih predvajal voznikom, ki jih je vključil v svojo studijo. Ugotovil je, da so izkušeni vozniki opazili nevarnost, kakršna so na primer pesci, ki prečkajo cesto, in se ustrezno odzvali, medtem ko so se vozniki brez izkušenj »izkazali« z zelo skromnimi »vesčinami«. Poleg tega, da so neizkušeni, mladi vozniki, večinoma moški, toliko bolj ljubijo hitrost. McKenna pravi, da se občutek za nevarnost razvija nekaj let, kar bi morali upoštevati tudi učitelji v avtosolah. (New Scientist)

Uspešen človek je odpornejši proti bolečinam. Tako trajajo in so tudi dokazali ameriški psihologi v obsežni študiji. Pri poskusi zanj so zbrali veliko študentov, ki so morali obe roki potopiti v mrzlo vodo. Uspešni študentje, torej tisti z dobrimi ocenami, so bili manj občutljivi na ledeno vodo kot oni, ki jim študij teče manj gladko.

USODNE ODLOČITVE / IZBIRA POKLICA

Pogumneje v svet odraslih

Veliko se jih podredi željam staršev, malo pa jih je s tem zadovoljnih

Medtem ko se večina solarjev odloča za kraj in način preživljanja počitnic, se osmošolci in maturanti ubadajo z usodnejšimi odločitvami: o tem, v kateri soli bodo presedeli nekaj naslednjih let oziroma kateremu kolesčku civilizacijskega mehanizma bodo služili v zameno za vsakdanji kruh in igre. V navdušenju spričo osvobojenosti iz stare solske kletke in v upanju na svobodnejši dih v novi, se najbrž nihče od mladih ne zaveda teže svoje odločitve - in dobro je tako, saj bi si sicer pokvarili se tisto, kar jim je ostalo od velikodušno dodeljenih počitnic.

Izbira poklicne usmeritve je prva večja samostojnejša odločitev mladih. Dotlej so se smeli odločati in udejanjati svoje zelje zgolj v nepomembnih malenkostih, medtem ko so morali večino svojega casa in energije porabljati za dejavnosti, v katere so bili takorekoc prisiljeni oziroma o katerih so zaradi njihove domneve nezrelosti odločali starsi in institucije. Vendar se veliko mladih tudi za izbiro poklica ne odloča samostojno; namesto njih to nalogo opravi starsi, ces da so veliko bolj izkušeni, v resnici pa na otrocih uresnicujejo svoje ambiciozne zelje, ki so jih potihem ali naglas gojili ze od otrokovega rojstva. Ni cudno torej, da se veliko mladih prisiljuje k usposabljanju za poklic v primezu bojazni pred reakcijami staršev, ki v primeru otrokovega neuspeha grozijo s kaznimi, najraje takimi, ki v mladih obujajo hudo eksistenčno negotovost (prekinitev finančne podpore,

groznje z napornimi, nepriljubljenimi fizičnimi deli ali brezposelnostjo...). Zagotovo jih je precej, ki mukoma uresničujejo starševska pričakovanja, vendar jih je zelo malo zadovoljnih s sugeriranim solanjem in poklicem; večini se solanje pod pritiskom upre, za svoj neuspeh pa okrivijo vse drugo, samo starše ne: učitelje, zahtevnost učnega programa in bolezn, v katere se zatečejo - kajti bojazen pred starševsko avtoriteto je premočna, da bi si jih drznili okriviti za dobre namere, ki vodijo v pekel.

Starsi imajo v nečem zagotovo prav: mladostniki nimajo dovolj izkušenj za ustrezno izbiro življenjskega poklica, saj se niso spoznali niti tisočinke dobrih in slabih plati studija in dela. Mladi, ki ta pomemben korak storijo samostojno, se zanj praviloma odločijo na osnovi iluzij, ki so si jih o studiju in poklicu zgradili v trenutkih, ko so od daleč opazovali zaposlene ljudi, pri čemer so praviloma opazali samo tiste plati, ki so jih zeleti videti in so jim pogrevala idealizirana prikazovanja poklicev v dvodimenzionalnih slikah, ki jih imenujemo film. Taka podoba pa se zelo razlikuje od resničnosti. Resničen studij je vse prej kot kreativno osvajanje izbranega področja; v največji meri je trpanje glave z nepotrebnimi podatki in abstraktnimi konstrukti, ki nimajo nobene zveze s konkretnim delom. Ni cudno torej, da toliko dijakov in študentov ze v prvem letniku ugotovi, da so se znasli v nekem tujem svetu, drastično drugačnem od zelenega; sledijo razocaranja, menjave studijske smeri, negotovost, radikalne kritike solskega sistema ali pa vztrajanje v zacetni smeri, kljub vsem težavam.

Kakorkoli se mladi ze odločijo pod pritiskom starševske

sugestije ali samostojno, prav nič jim ne zagotavlja, da bodo zadeli. Vpis na visjo izobraževalno stopnjo je loterija, ki ji sledijo mucna spoznanja o krutosti in neizprosnosti resničnega življenja, polnega preizkušenj in izzivov in praznega zacrtane gotovosti. Ampak kljub temu je veliko boljše, ce se mladostnik odloča samostojno, kajti v tem primeru ne bo nikdar imel občutka, da ga je nekdo zavedel, ampak da je preprosto naredil napako; samostojno narejene napake pa so cudovita priloznost za osebnostno rast, za lucsenje pravih vrednot od laznih in za samostojno odkrivanje resnicnih, trajnejših življenjskih vrednot.

Nihče ne more nadomestiti nikogaršnjih izkustev in nihče ne more nikogar obvarovati niti pred pastmi, ki jih ne predvideva, kaj sele pred tistimi, ki jih v prihodnosti projicira na osnovi svojih negativnih izkušenj. Starejši lahko mladostnikom najbolje pomagajo z odpovedjo iluzij, da so nezagresljivi mojstri življenja, nepogresljivi pri vzgoji in izobraževanju mladega rodu ter s tem odresijo mlade nenehnih pritiskov, risanja krute prihodnosti in laznih upov ter jim dajo možnost, da samostojno spoznajo svet odraslih, v katerega vstopajo, vsaj do te mere, da si razbijejo lastne iluzije in sprejmejo socialna pravila igre - ali pa poiščejo način za njihovo konstruktivno spremembo. Vsak mladostnik bi moral imeti v obdobju pubertete leto ali dve »pavze«, da se oddahne od solskega tempa, prediha svoje emocionalne nevihte, strese z zmedeno glavo, razpre oci in napne svoje mozganske celice, zasluti in obudi zatrté notranje kriterije o tem, kaj je prav in kaj ne, in se samostojno, s polno odgovornostjo poda svoji prihodnosti naproti. Posameznik, ki mu je dana ta možnost, v življenju zagotovo ne bo toliko begal, niti se ne bo obnašal kot programirani robot, ampak bo k problemu stopal z lastno voljo in kreativno naravnostjo, zaradi cesar bo zagotovo uspešnejši, pa tudi srečnejši - ali vsaj manj nesrečen.

Ampak ne! Ni škoda zamujenega leta penzije?

Bojan Rauter Kosic

Grafiti

Grafiti morda bolje od marsikaterih komentarjev resnih opazovalcev pričajo o tem, kakšno je to nase življenje. Eden od njih na vprašanje, zakaj piše po zidu, odgovarja - zato, ker je tu! Strokovna razlaga pravi, da je grafit vrsta mehkega ogljikovega minerala, poetične duše pa pravijo, da je to »srce v svincniku«. Za posledek nekaj domacij in tujih stenskih sporočil.

Grafiti so mascevanje neartikularnega proletariata. Nikoli ne pijem - razen, kadar sem sam ali ko sem v družbi. Pomagajte mi - anonimni sem! On je matematik, ona pa nepreračunljiva. Gresi ti je človeško, obsojati druga pa se bolj. Ce se na napakah učimo, potem bodo naši voditelji knalu postali geniji. Moški brez zenske je kot zob brez zobobola. Vse ima svoj konec - samo klobasa ima dva. Življenje je bolezen, ki se prenaša s seksom.

Hvala bogu, da sem ateist! Nimam predsodkov, sovražim vse živo. Samo norcu se zdi svet normalen. Dandanes mora biti človek zmesan, da ne bi znorel. Najzaneslivejša kontracepcija je: »Ne!« Bodi prebrisan - ostani butast. Kdor vsak dan zabija čas, ni lenuh. Ce nimate kaj početi - delajte to kod drugod. Tudi prihodnost ni več takšna, kot je bila. Bodimo stvarni - zahtevajmo nemogoče!

(KaN)

ZA NOVO

OTROCI JO POTREBUJEMO!

PRISPEVAJTE PO SVOJIH MOČEH!

Žiro račun: 50101-654-41037.

Hvala.

Objave o prispevkih preberite v reviji Otrok in družina.

Metka dobi očeta

Če hočeš biti zvest moraš včasih iti tudi skozi preizkušnje in težave

Prijazna gospa

Metka je stekla v mesto. Tokrat ne po hrano, ampak vprašati ljudi, kje je Astravatska ulica 63. Vsi so ji odgovarjali: »Na samoti!« Le neka 35-letna gospa jo je popeljala. Morali sta na avtobus. Metka je vzela denar, a jo je gospa zavrnila, naj nikar ne jemlje denarja, saj bo ona placala za obe. Metka se ji je lepo zahvalila in sedli sta. Ko sta izstopili, ji je gospa rekla: »Sedaj pa le se pol kilometra do te ulice.« Metka je rekla: »Hvala, najlepša hvala. Brez vas ne bi bilo nič. Res hvala, sedaj bom šla pa že sama.«

Gospa je ponosno rekla: »Prosim, dobri deklic!« Vrnila se je na avtobusno postajo in čakala. Metka je medtem že izginila za vogalom. Neki gospod je sprevidel, da deklica nekaj isče, in jo je vprašal: »Ali bi kaj rada?« Metka se je začudila in rekla: »Da, rada bi vedela, kje je Astravatska ulica 63. Neka gospa je placala tudi zame avtobus in me pripeljala do sem. Potem sem pa rekla, da bom šla sama naprej.« Gospod pa jo je vprašal: »Ali si se zahvalila?« »Seveda, kdo pa se ne bi, če je pa bila tako dobra z menoj.«

Dobri gospod

»Dobro, zares si dobra deklica,« je odgovoril gospod. »Zato ker vem, da si dobra, te bom popeljal do nje.« »Res?« se je začudila Metka. »Seveda, kar z menoj pojdi!« »Hvala, tisočkrat najlepših hvala!« »Prosim,« ji je odvrnil gospod in sedla sta v njegov avto. Preden sta stopila v avto, je deklica vprašala, če je kaj za placati in kazala 1000 SIT. »Kje pa, taka luskana deklica, pa bi placevala. Nic ne bo stalo!« Odpeljala sta se. Voznje je bilo zelo malo. Ko sta prispela, je gospod vprašal: »Naj grem s tabo?« »Ne, hvala,« ga je zavrnila Metka. »Na-

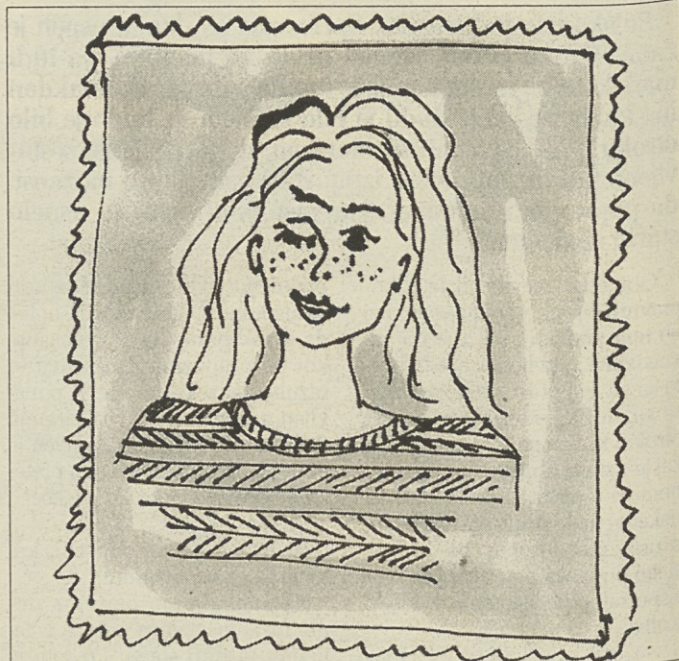
svidenje!« ga je se pozdravila in se mu še enkrat zahvalila. Gospod ji je uspel le še pomahati, nato pa je odpeljal. Metki so zdaj pritekale solze, ker ni vedela, če se je mama še spomni. Pozvonila je dvakrat, vendar nihče ni prišel odpret. Ko je pozvonila se tretjič, je zaslislala korake, ki so bili zmeraj bolj glasni, saj so se približevali vrtom. Vedela je, da je to mama in to je resnično tudi bila.

Presrečna mama

Mamin glas je spregovoril: »Kdo je?« Metka je molčala. Ker mama ni dobila odgovora, je razbila vrata in obstala. Pred vrati je bila Metka. Mama Janja se je uscipnila v nogo. Videla je, da ne sanja. Zajokala je in jo močno objela, Metka pa je storila enako. Obe sta bili presrečni. Objemali sta se pol ure. Nato je mama rekla: »Kdo te je pripeljal vse od Trzica pa do Pariza?« »Nihče, prepotovala sem vso pot in med potjo so me tudi ugrabili.« Metka je povedala vso zgodbo in mama jo je zelo občudovala, nato pa je pripravila kovčke, da bosta odpotovali v Metkin rojstni dom. Se isti dan sta s srečo in veseljem odpotovali. Tokrat nista šli pes, ampak sta se peljali z avionom. Metka je na avionu srečala zidarja, ki sta ob pogledu nanjo od veselja zakricala in jo tako objela, da jo je kar davilo. Mama je bila presrečna, da ju vidi v živo, in se ji ma je zahvaljevala, ker sta dala vse od sebe za njeno hčerko. Zidarja sta dala Janji roko in izstopila na naslednji postaji. Mama in Metka sta se odpeljali naprej. Mama je rekla: »Zvesta si in ko bos pršla k meni na obisk v službo, ti bojo vsi rekli: »Dober dan, zvesta lepota.« Metka je kar žarela od veselja.

Metkino novo življenje

Končno sta prispeli do Italije. Ko so jih sosedje zagledali, so planili na prage in ju začel objemati. Sele ko so izvedeli za Metkino zgodbo, so začeli vpiti: »Povej nam, povej nam!« Vsi so se sli spodobno

oblec in pogrnili so veliko mizo. Metka jim je pripovedovala zgodbo in ni spustila niti najmanjšega delčka. Gospa Beglič, najboljša prijateljica Janje, je dobila hčerko, ki ji je bilo ime Lila in je bila stara dve leti. Ko je Metka nehala pripovedovati, je začela voziti voziček. Vsi gostje pa so vpili: »Zvesta hči gospe Hlognikove!« Cez nekaj časa je prišel se Miha Skrabec z Janjem - avtobusarjem. Skrabec se je Janji opravičil za izgnanstvo in rekel, da bo dobivala dvakrat toliko plače kot prej. Jani avtobusar in Janja sta se cez nekaj časa srečno poročila. Metka je dobila očeta. Do vseh je bil Jani zelo prijazen, posebno pa do Janje in Metke. Metko je tudi zelo lepo vzgajal. Sosednje so imeli radi to družino. Za 12. rojstni dan pa sta ji starša podarila majhno muco. Bila je bela in je imela sem pa ke tudi kakšno črno liso. Na njeno veliko zadovoljstvo je ta muca ostala zmeraj majhna in je zelo ubogala. Janja in Metka sta bili zelo zadovoljni z Janjem. Posebej Metka, saj je dobila očeta, ki ni bil zabušant niti popivac. »Takega se težko najde,« je sama pri sebi vzklila.

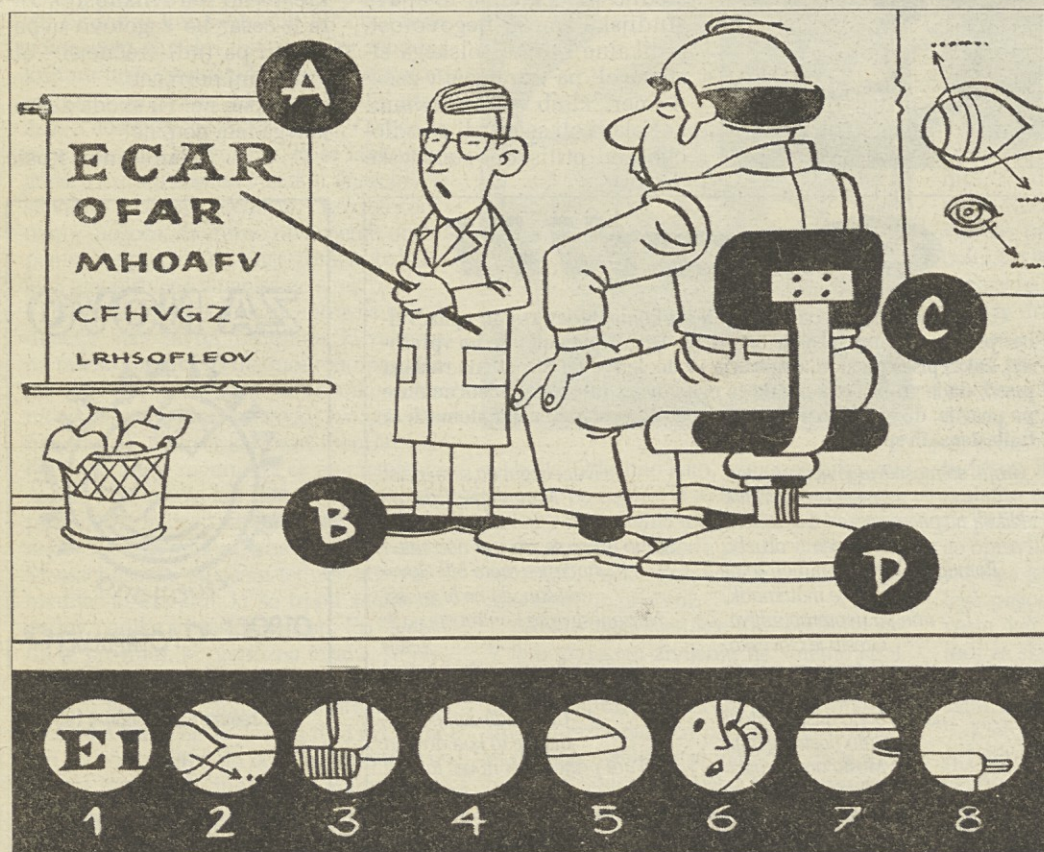
Vsa družina je bila presrečna. Ko je bila Metka stara dvanajst let in pol, so dobili novorojenčka. Bila je deklica in dali so ji ime Nina. Na zalost mama ni imela celo leto prosto. Niti enega dneva ne. Zato pa je Jani peljal vsak dan Janjo in Nino v mamino službo. Tam so pogovor mami pisali na listek in potem je ona odlocila, kateri je pravi krivec. Tokrat je imela vse prav. Bili sta v posebni sobi (topli, da je bila mama v službi, vendar z Nino). Domov ju je po službi vsak dan pripeljal Jani skupaj z Metko. Kmalu je minilo eno leto in mama je morala biti v službi običajno - kot drugi. Enoletno Nino so za dopoldne dali v varstvo prijazni babici Nezi, ki jo je z veseljem sprejela. Vsa družina je lepo živela. Imeli so tudi precej denarja. Seveda jim ni bil naklonjen samo denar, saj jim ni slo zanj, ampak tudi velika življenjska sreča. Ziveli so skupaj v sreči, miru in večnem veselju. Ta zgodba pripoveduje o zvesti hčerki gospe Hlognikove. Če hočeš biti zvest, moraš včasih iti tudi skozi preizkušnje in težave.

Lenka Glozancev (Konec)

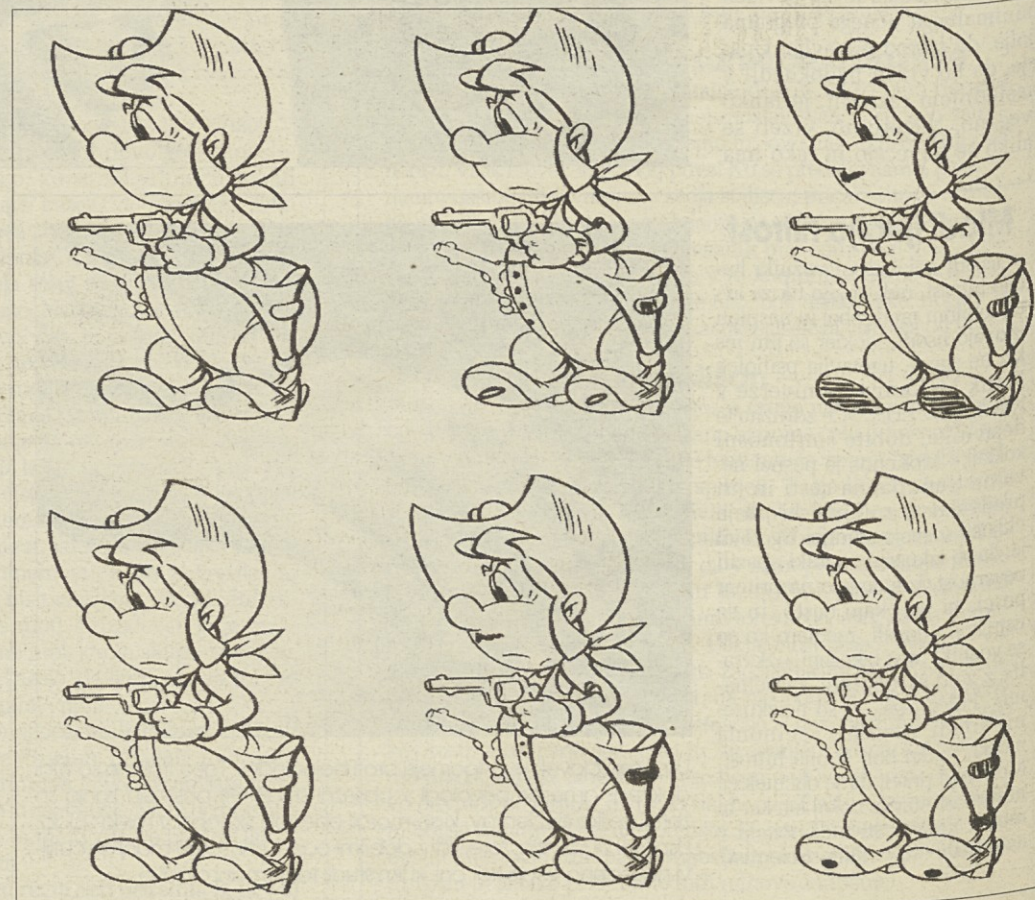
Janja in Jani se poročita (Ilustracija: Lidija Bučar)

LUKNJE V SLIKI

Ugotovi, katera polja je risar izrezal iz zgornje risbe!

KATERA LIKA STA ENAKA?

Dežela: zakon o registru tik pred zdajci

Druga komisija deželnega sveta FJK je te dni odobrila predlog deželnega zakona, ki ustanavlja register kmetijskih podjetnikov. Zakonsko besedilo je sinteza več predlogov, tako da ga bo skupščina v prihodnjih dneh predvidoma odobrila brez zapletov.

Zakon opredeljuje kmetijskega podjetnika po merilih Evropske unije in italijanske zakonodaje. Ta naslov pripada tistim kmetom, ki imajo ustrezne poklicne sposobnosti, ki posvečajo kmetijski dejavnosti vsaj polovico svojega časa in ki od nje pridobivajo vsaj polovico svojega skupnega dohodka. Zakon razteza status kmetijskega podjetnika tudi na pravne osebe (družbe in zadruge).

Kot receno, uvaja zakon register kmetijskih podjetnikov, ki bo nadomestil dosedanjí poklicni seznam (albo). Vanj se bodo poleg tistih, katerim je kmetijska glavna dejavnost, lahko vpisali tudi tisti, ki so samo nosilci oziroma lastniki kmetijskega podjetja. Register bo namreč razdeljen v sedem oddelkov glede na različne profile, ki jih priznava zakonodaja. Za priznanje dejavnosti in vpis v register bo pristojna pokrajinska komisija.

Zelo pomembno je tudi to, da zakon določa prioritete za dodeljevanje prispevkov in drugih spodbujevalnih posegov za razvoj kmetijstva.

KMEČKA ZVEZA / Z ZASEDANJA GLAVNEGA SVETA

Skrb za uresničevanje kmetijskega načrta

KZ je v zvezi z njim že nastopila pri pristojnih upravah

Pretekli četrtek se je sestal glavni svet Kmečke zveze, ki je imel na dnevnem redu pregled delovanja organizacije, položaj kmetijstva v luči aktualnih družbenih, gospodarskih in političnih razmer, organizacijska vprašanja in razno. Ob lepi udeležbi članov sveta je zasedanje odprl predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis, ki je udeležence seznanil z delom organizacije in nanizal najvažnejše opravljene naloge, in to predvsem smislu uresničevanja smernic, ki so izšle z občnega zbora.

Med temi je gotovo najvažnejša uresničevanje globalnega načrta za razvoj kmetijstva v trzaski pokrajini. S to pobudo, ki je bila poudarjena na občnem zboru, so organi Kmečke zveze nastopili pri vseh pristojnih in odgovornih oblasteh, predvsem pri deželni upravi, kjer je odbornik za kmetijstvo Beppino Zopolato zagotovil uresničenje tega načrta s strani Dezele in zagotovil tudi finančno podporo v ta namen. Prav tako sta se pozitivno odzvali tudi Pokrajina Trst, Trgovinska zbornica, vse občine na Trzaskem, Kraska gorska skupnost, prefektura in deželni zavod za razvoj kmetijstva ERSA, kateremu je deželno odbornišvo za kmetijstvo že poverilo naloge, da koordinira postopek za uresničenje tega načrta. Zelo razveseljivo je tudi dejstvo, da je bil v zaključnem poročilu tretje trzasko pokrajinske gospodarske konference se posebej omenjen ta primarni sektor in da je bilo poudarjeno, da je treba za razvoj kmetijstva v trzaski pokrajini izdelati integriran načrt za razvoj kmetijstva. Kmečka zveza si to razlaga kot priznanje vsem stanovskim organizacijam, ki delujejo v trzaski pokrajini, saj so nasle skupen jezik in enotno nastopile pri ustanovah in političnih silah.

V nadaljevanju je bilo na glavnem svetu poudarjeno delo, ki je bilo opravljeno za to, da se vse trzasko ozemlje vključi oziroma prizna kot zapostavljeno območje. Tem območjem je na-

menjena posebna pozornost Evropske unije pri njenih gospodarskih ukrepih in zato uživajo posebne prispevke in ugodnosti. Beseda je tekla tudi o klavnici, ki jo je treba uresničiti v trzaski pokrajini za potrebe živinorejcev in seveda tudi vseh tistih kmetov in agroturističnih operaterjev, ki prodajajo svoje pridelke na kmetiji. V tem smislu je Trgovinska zbornica že zagotovila svojo finančno podporo in bo s posebno konvencijo uresničila posodobitev oziroma prilagoditev klavnice na Proseku evropskim standardom.

V nadaljevanju je glavni svet z zadovoljstvom vzel v vednost, da je deželni zavod za razvoj kmetijstva ERSA predal cvetličarski center na Proseku v upravo domačim cvetličarjem, ki so že izdelali načrt za kulturo, ki jih bodo eksperimentalni. Zelo pohvalno se je glavni svet izrazil o pobudi Enokras, ki jo je na Devinskem gradu organiziral Konzorcij za zaščito porekla kraskih vin Kras, pri čemer je poudaril, da so take pobude vredne vse podpore in da bi se morale ponavljati. Beseda je tekla tudi o deželni konferenci o teritoriju, ki bo v prihodnjih dneh in na kateri bi bilo tudi potrebno znova opozoriti na potrebo po zagotavljanju razvojnih možnosti za kmetijstvo. Člani glavnega sveta so nato govorili o nastopu predstavnikov Kmečke zveze na posvetu, ki bo v slovenskem parlamentu na temo manjšina kot subjekt, pa tudi o stikih s Slovenijo oziroma s pristojnimi organi vlade Republike Slovenije za podporo kmetijstvu in kmetijskim obratom v zamejstvu.

Med organizacijskimi vprašanji je glavni svet razpravljal o tradicionalnem izletu Kmečke zveze, ki bo prve dni septembra, seveda pa bo priložnost tudi za udeležbo na drugih izletih, kot na tistem, ki ga Zveza prireja s Kmetijsko zadrugo o oljkarstvu, drugega pa z Zvezo upokojencev v Toskano. Člani glavnega sveta so se dotaknili tudi selitve v nove, veliko ustrežnejše prostore, ki

bodo sicer v isti stavbi, vendar v prvem nadstropju, kjer je zdaj Slovensko deželno gospodarsko združenje, ki se seli v sosednjo stavbo.

Pod zadnjo točko dnevnega reda je glavni svet je razpravljal o novem dezelnem zakonu, ki uvaja novosti glede poklicnega seznama kmetijskih podjetnikov. Ta bo kot doslej voden na Trgovinski zbornici, vendar ne bodo več predvidene volitve, seznam pa bo dejansko vodila pokrajinska komisija, katere člani bodo poleg predstavnika Trgovinske zbornice in predstavnika agronomov in kmetijskih izvedencev - se pet predstavnikov kmetov. Okrog tega problema se je razvilo precej diskusije, predvsem zato, ker bi morale v tej dobi pred uvedbo novega zakona obstoječe občinske in pokrajinske komisije opraviti revizijo obstoječega poklicnega seznama. Po mnenju članov glavnega sveta Kmečke zveze pa ni videti praktične koristi, tudi zato, ker bo v bodočem zakonu seznam razčlenjen po različnih kategorijah in zato ne bi imelo smisla, da bi danes črtali nekatere, ki niso profesionalni kmetje, in jih jutri ponovno vpisovali v posebne kategorije ne-profesionalnih kmetov.

Na koncu je glavni svet sprejel predlog za srečanje s slovenskimi bančnimi zavodi, ki jim bo Kmečka zveza predstavila svoje pobude in jih seznanila z nekaterimi problemi, ki zadevajo kmetijstvo, skratka za skupno boljše sodelovanje.

Glavni svet je na koncu sprejel pet novih članov Kmečke zveze in izrazil potrebo po srečanju z jusarskimi upravičenci na slovenski strani meje, da se uredijo njihove pravice. Izražena je bila tudi potreba po pospeševanju stikov z gospodarskimi in drugimi dejavniki v maticni državi, kajti Slovenija se pripravlja za vstop v Evropsko unijo, to pa v perspektivi pomeni, da bo kmetijstvu v trenutku, ko ne bo več meje, veliko bolj vezano na krasko realnost, ki je seveda dosti širša kot je sedanje naše krasko-območje.

ČLOVÉK IN ZEMLJA

NOVICE

Zadnji dnevi za plačilo davka ICI

Do konca tega meseca je treba plačati občinski davek na nepremičnine ICI. Občina je prek pooblaščenec davčne izterjevalnice CRT poslala davčnim zavezancem na dom položnice tekočega računa za plačilo tega davka. Kmečka zveza sporoča svojim članom, katerim izpolnjuje davčne obveznosti vključno z ICI, da jim teh položnic ni treba uporabljati, ker za plačilo davka ICI poskrbi sama.

Do konca meseca izjava UMA

Ravnatelj pokr. kmetijskega nadzornistva dr. G. Dejenhardt je naslovil na stanovske kmečke organizacije pismo, v katerem poziva njihove člane, koristnike pogonskega goriva po znižani ceni (UMA), da morajo do 30. junija t.l. poslati uradu UMA letno izjavo, da so upravičeni dobivati gorivo po znižani ceni za kmetijske stroje, kakor tudi o morebitnih ostankih tega goriva.

Doslej te obveznosti se vedno ni izpolnilo 180 kmetijskih podjetij v trzaski pokrajini. Kolikor kmetijsko nadzornistvo do predvidenega roka zahtevanih pismenih izjav o upravičenosti prejemanja goriva UMA ne bi prejelo, bo moralo o tem obvestiti pristojne finančne urade za predvidene kazni.

Prispevki za vzrejo bikcev

Kmečka zveza obvešča govedorejce, da 30. junija zapade rok za predstavitev prošenj za prispevek (290.000 lir) za vzrejo bikcev, ki so dopolnili vsaj 8 mesecev (prvo obdobje) ali 21 mesecev (drugo obdobje). S prošnjo se rejec obveže, da bo redil bikca se najmanj 60 dni po 8. oziroma 21. mesecu starosti. Obvezno je tudi vodenje hlevskega registra (registro di stalla), na podlagi katerega je možno preveriti starost bikcev.

Prošnje morajo biti naslovljene na zavod AIMA v Rimu do navedenega datuma, zato bo Kmečka zveza izpolnjevala prošnje do srede, 28. junija. Interesenti naj se nemudoma zglašijo v njenih uradih.

Prijaviti odpravo vinograda

Kdor namerava obnoviti vinograd, mora do 30. junija prijaviti službi za vinogradništvo in vinarstvo pri zavodu ERSA v Vidmu (Casa del vino) odpravo starega vinograda. Na posebnem obrazcu je treba navesti nekatere tehnične podatke (sorto, razporeditev nasada, vzgojno obliko, stevilo trt itd.). Prijavi je treba priložiti tudi katastrski izvleček in izvleček iz katastrske mape zemljiške parcele ter notorični akt, v katerem interesent izjavlja, da je dejanski lastnik vinograda, ki ga namerava izruti. V primeru solastništva ali najemništva je potrebna tudi izjava o soglasju solastnikov ali najemnika.

STROKOVNI NASVETI / OKRASNE RASTLINE

Škodljivci v okrasnem vrtu

Kako jih razpoznavamo in kako ukrepamo proti povzročiteljem

V tem času dosegajo naše okrasne rastline vrhunec svoje lepote. S toplimi dnevi pa nastanejo v vrtu tudi razne nevsečnosti. Oglejmo si najpogostejše bolezni in škodljivce okrasnega vrta.

S toplim vremenom se lahko na vrtnicah pojavi **oidij**, ki ga povzroča glivica *Sphaerotheca pannosa* var. *rosae*. Listi se nagubajo in zvijejo, vejice in poganjki osibijo in se pokrijejo z belo prevleko. Najbolj prizadeti pa so cvetovi. Ob zgodnjem napadu bela prevleka prepreči cvetenje. Če oidij napade že odprt cvet, se na venčnih listih pojavijo madeži, listi pa nato odpadejo. Bolne dele moramo odstraniti in vrtnice skropiti z antioidicnimi pripravki. Kaze, da žveplo le delno pomaga. Boljši je na primer Dinocap, ki ga uporabimo v

dozi 10 gr na 10 litrov vode. Dober pripravek je tudi Bupirimate (3-6 gr na 10 litrov vode). Naj omenimo še sistemska sredstva Bayleton in Bayfidan ter druga. Pozorni moramo biti predvsem na mlade rastline.

Omembe vreden je tudi **skrlup** na vrtnicah, ki se siri posebno takrat, ko vlačno vreme traja dalj časa. Sirjenje bolezní pospešuje tudi pogosto zalivanje, predvsem če voda zastaja na listih in če so vrtnice sajene preblizu. Proti skrlupu skropimo z bakrenimi pripravki (50 gr na 10 litrov vode) ob prvih bolezenskih znakih. Bolezen se namreč hitro siri in listi kmalu odpadejo. Če vlačno vreme vztraja, moramo skropljenje ponoviti vsakih 8-10 dni.

Deževna pomlad je letos lahko pripomogla, da

se je na pelargoniji razvila **rja**, ki jo povzroča glivica *Puccinia pelargoni*. Bolezenske znake je mogoče zlahka prepoznati. Na zgornji strani lista so opazni rumeni madeži, na spodnji strani pa so razločne črne pike. To so glivični razmnoževalni organi. Bolne liste moramo odstraniti in jih po možnosti sezgati. Nemudoma skropimo z bakrenimi pripravki ali di-tiokarbamati, kot npr. Citeb ali Ciram. Skropljenje ponovimo vsakih 8-10 dni. Pri zalivanju moramo paziti, da ne zmocimo listov, kar bi bolezen pospešilo. Ker se pod ugodnimi pogoji bolezen naglo širi, moramo posebno v vlačnem vremenu dnevno opazovati liste, da ne bi imeli bolezenskih znakov.

Pelargonijo lahko napadeta tudi **peronospora**

(*Plasmopara gerani*) in glivica *Macrosporium al-pineaum*. Listi porumenijo, nato se pojavijo rjavi madeži, sledi odpadanje listov. Proti temu dvema in tudi proti ostalim glivičnim boleznim skropimo kot pri rji.

Letos se je v okrasnem vrtu in tudi v sadovnjaku pojavilo precej **listnih usi**. Te se zelo hitro razmnožujejo in pogosto dosežejo zelo veliko število. Listne usi se naselijo po-

sebeno na mlade poganjke, iz katerih srkajo rastlinski sok. Rastlina se na splošno osibi. Proti listnim usem obstajajo številni aficidi. Dobro in nizko škodljivo skropilno sredstvo je npr. piretro, ki ga pridobivajo iz socvetja neke tropске vrste krizanteme. Skropljenje moramo opraviti brz ko se usi pojavijo oziroma ze ko opazimo jajčeca in licinke. Pri ze močno razviti populaciji je nadzor nad usmi izredno težaven.

S toplim vremenom se

lahko pojavijo tudi **kaparji**, zuzelke polkroglaste oblike. Podobno kot listne usi tudi kaparji srkajo rastlinski sok in veckrat proizvajajo medeno roso, kar privablja sajavost in številne mravlje. Problem kaparjev učinkovito rešimo z belim mineralnim oljem (150 gr na 10 l vode).

Na koncu velja omeniti se **zelene gosenice**, ki so zelo pozresne za liste okrasnih rastlin. Veckrat je dovolj, da gosenice ročno po-

beremo in jih odstranimo, v hujših primerih pa moramo poseči po skropilih. Lahko izberemo na primer bioloski insekticid na podlagi bakterije *Bacillus thuringiensis* v dozi 10 gr na 10 l vode. Ta insekticid ima prednost, da je popolnoma neškodljiv za cloveka, zivali in okolje.

dr. Magda Sturman

Na posnetkih: levo primer skrlupa na listih vrtnice, desno pa oidij na vrtnicinem popku.

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Izzi-vi zivljenja (vodi Piero Angela)
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.45	Masa
11.45	Aktualno: Sedmi dan, vmes (12.00) papežev blagoslov
12.20	Aktualno: Zelena linija
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Gelato al limone (vodita B. Boccoli, M. Panni), vmes (14.45) film L' uomo che non sapeva amare (dram., ZDA '64, i. G. Peppard, A. Ladd)
18.00	Dnevnik
18.10	Variete: Gelato al limone
19.50	Vremenska napoved, dnevnik in sport
20.40	Variete: Domenica in... America (vodita Mara Venier, S. Masciarelli)
23.20	Dnevnik
23.25	Sportna nedelja
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Program v sodelovanju s France 3 - Sredozemlje
1.00	Film: Omicron (kom., It. '63, r. U. Gregoretti, i. R. Salvatori, R. Dexter)

RAI 2

6.30	Videocomic
7.10	Nan.: La clinica della Foresta nera
7.55	Film: I bucanieri (pust., ZDA '58, r. A. Quinn, i. Y. Brynner), vmes (9.00, 10.00) dnevnik
10.05	Domenica Disney, vmes risanke
10.30	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.25	Nan.: Blossom
12.00	Dnevnik
12.05	Nan.: Zdravnik med medvedi
13.00	Dnevnik, oddaja o motorjih, aktualnosti - Telecamere, vreme
14.05	Film: Lo smemorato di Collegno (kom., It. '62)
15.35	Variete: Cercando, cercando
16.35	Film: La brigata del diavolo (vojni, ZDA '68, i. W. Holden, C. Robertson)
18.45	Dvojni obraz pravice
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
20.55	Nogomet: Brazilija-Italija (SP Master over 35)
22.25	TG2 Dosje
23.30	Dnevnik in vreme
24.00	Zidovska kultura

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.00	Aktualno: Il restauro del Giudizio Universale
10.00	Nan.: Vendetta
10.30	Film: Il cameraman (kom., ZDA '28)
11.40	Film: Scena all' aperto (kom., It. '54, r. A. Blasetti, i. V. De Sica)
12.00	Film: Fedora (dram., Fr. '78, i. W. Holden)
14.00	Deželni dnevnik
14.15	Spopoldanski dnevnik
14.25	Sport: kotalkanje, kolesarstvo, avtomobilizem, atletika
19.00	Vreme, dnevnik, dezelneste vesti, sport, Blob
20.30	Film: Qualcosa che scotta (dram., ZDA '92, i. C. Stevens, D. McGuire)
22.05	Dok.: Pubblimania
22.30	Dnevnik, dezelneste vesti
22.50	Nan.: Komisar Maigret
0.30	Pregled tiska, vreme
0.50	Film v originalu: Una notte all' opera (kom., ZDA '35, i. bratje Marx)

RETE 4

7.00	Nan.: Lou Grant, 8.00 Tre nipoti e un maggiordomo
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.30	Dnevnik
11.35	Variete: Il principe azzurro (vodi R. Carrà)
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Il cacciatore di taglie (pust., ZDA '80, i. S. McQueen, E. Wallach)
16.00	Varieteja: La verità Vip, 16.30 Tra moglie e marito Vip
17.00	Nan.: I casi di Rosie O'Neill, 18.00 Colombo, vmes (19.00) dnevnik
20.30	TV film: La carne e il diavolo (dram., It. '94, i. L. Lamas, B. Cupisti, 2.)
22.30	Film: Strani compagni di letto (kom., ZDA '64, i. R. Hudson), vmes (23.30 dnevnik), 0.30 koncert
1.30	Pregled tiska

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Film: Ma guarda un po' sti americani (kom., '85)
11.45	Risanke: Simpsonovi
12.15	Glasba: Superclassifica Show (vod. G. Scotti)
13.00	Dnevnik
13.30	Variete: Sapore di mare (vodi Luca Barbareschi)
15.30	Film: L' allenatore nel pallone (kom., It. '84)
17.30	Film: Greystoke: la leggenda di Tarzan il signore delle scimmie (pust., VB '83, i. C. Lambert)
19.30	Nan.: Casa Vianello
20.00	Dnevnik TG 5 in vreme
20.30	Film: Poliziotti a due zampe (kom., '90, i. D. Aykroyd, G. Hackman)
22.30	Nan.: Casa Vianello
23.00	Aktualno: Nonsolomoda, 23.40 A tutto volume
24.00	Nocni dnevnik

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.30	Nan.: Superboy, 11.30 MacGyver
12.25	Odpri studio
12.30	Sport: Grand Prix,
13.30	Nan.: Adam 12
14.00	Odpri studio
14.30	Film: Pazzi da legare (kom., ZDA '86, i. J. Candy, E. Levy)
16.30	Nan.: MacGyver, 18.30 Magnum P.I.
19.30	Odpri studio, vreme
20.00	Nan.: I vicini di casa
20.30	Film: Le montagne della luna (pust., ZDA '90, i. P. Bergin, Ian Glen)
23.30	Film: Dove vai in vacanza? (kom., It. '78, i. A. Rizzoli, P. Villaggio)
0.30	Italija 1 sport
1.35	Film: L' insegnante al mare con tutta la classe (kom., It. '80)

TELE 4

19.15	21.50 Dogodki in odmevi
20.30	Nan.: Mike Hammer,
21.20	Maguy
22.00	Telequattro sport

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.45, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Sport: atletika
20.50	Film: Gor (fant., ZDA '88, i. J. Palance, O. Reed)
23.00	Film: L' assassino della domenica (dram., VB '77)

RAI 3 slovenski program

20.25	Risanka: Podobe
20.30	Dnevnik
20.45	Alpe-Donava-Jadran

SLOVENIJA 1

08.25	Ocividec, 12. del angleške dokumentarne serije
08.55	Ziv zav, ponovitev
09.40	Arabela se vrača, ponovitev 10/14 ceske nadaljevalke
10.10	Sprehodi po Stari Ljubljani, ponovitev
10.35	Za TV kamero, ponovitev
10.50	15. srečanje tamburaskih skupin in orkestrov slovenije
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, ponovitev
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Malibujska cesta 2000, ponovitev 2/6 del ameriške nadaljevalke
14.00	Samorastniki, slovenski film
15.25	Seff, 2. del ceske nanizanke
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po doma
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.45	Zrcalo tedna
20.00	Slovesnost ob dnevu državnosti, prenos
21.20	Vojna in pogajanja, 1 del slovenskega dokumentarnega filma
22.25	TV dnevnik 3, vreme
22.35	Sport
22.45	Sova: Zbavljaci, 2. zadnji del angleške nadaljevalke

SLOVENIJA 2

10.00	Marjanca '95, 1. del
11.25	Sova, ponovitev
12.15	Irske noci nad Slovenijo, ponovitev
13.50	Finale evropskega atletskega pokala, posnetek iz Villeneuve D'Ascq
14.50	Finale evropskega atletskega pokala, prenos iz Villeneuve D'Ascq
18.00	Prvaki in izzivalci, sportni film
18.30	Kolesarska dirka maraton Franja, reportaza
18.40	Kolesarska dirka za VN Krke, reportaza
19.25	Lahkih nog naokrog, 5. oddaja
20.10	Lovec na jelene, ameriški film
23.05	Biblija, 24. oddaja
23.35	Knjiga modrosti
23.35	Sportni pregled

KANAL A

09.00	Kalicopko
10.00	Burleska
10.30	Male zivali
11.10	Splosna praksa, ponovitev
12.25	Epikurejske zgodbe
12.40	Zametne vrtnice, cestitke
18.20	Zametne vrtnice, ponovitev
19.00	Generacija transformerjev II
19.30	Ziveti danes
20.00	Vreme
20.05	Beverly Hills 90210 III, ponovitev 18. dela
20.55	Beverly Hills 90210 III
21.45	Kino, kino, kino
22.25	Klasična video glava
23.15	Zenska z dvema obrazoma, ponovitev 1. dela ameriškega filma

Koper

16.00	»Vela...diamo noi!«, oddaja o jadrnanju
17.00	Achtung baby, oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
17.30	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja filmu
18.00	Slovenski program
19.00	Kam vodijo nase stezice
19.00	Vsedanes
19.30	»Canale 27«
19.50	tedenski TV spored
19.50	Ezopove basni
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Oliver Twist, angleski film, 1948
22.20	Igrajo: Alec Guinness, Robert newton in drugi
22.35	Režija: David Lean
22.35	Vsedanes
22.35	Svet danes

ORF Avstrija 1

06.00	Black Beauty
08.30	Hisa v Jeruzalemu
09.55	Speedy Gonzales
10.20	Duck Tales
10.45	Bugs Bunny
11.10	Konfeti
11.20	Dinozavri
11.45	Leo in Fred
11.50	Superman - Lois in Clark
12.55	Blossom
13.05	Peneci se cianid, ameriška kriminalka, 1993
13.05	Igrajo: Christine Belford, Josef Sommer, Anthony Browne, Deborah Raffin in drugi
14.35	Tri breze na travniku, nemski domacijski film, 1956
16.00	Willow, ameriški fantazijski film, 1988
16.00	Igrajo: Val Kilmer, Joanne Whalley, Warwick Davis, Jean Marsh in drugi
18.00	Polna hiša
18.25	Vozovnica za dva
19.00	Korak za korakom
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Pogledi od strani
20.15	Dr. Markus Merthin
21.05	Skrita kamera
21.50	K stvari
23.05	Cas v sliki
23.10	Vizije
23.15	Odeti parlament:
00.00	Lili Marlen, nemška melodrama, 1980
01.55	Hanna Schygulla, Giancarlo Giannini in drugi
03.25	Spet petek trinajstega, ponovitev
03.25	Slepa jeza, ameriški film

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Glasba za tebe, avstrijska komedija, 1937
10.25	Cudovite slike iz zivalskega sveta
12.00	Porocila iz parlamenta
12.30	Orientacija
13.00	Cas v sliki
13.30	Dober dan, Koroska
14.00	Pogledi od strani
14.30	Reke
15.15	Zakladnica zemlja
16.00	Sport
17.00	Cas v sliki
17.05	Klub za seniorje
17.55	Lipova ulica
18.25	Kristjan v času
18.30	Slika Avstrije
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.45	Vreme
19.54	Sport
20.15	Kraj zločina
21.45	Cas v sliki
21.55	Glavni osumljenec, britanski triler, 1991
21.55	Igrajo: Helen Mirren, Tom Bell in drugi

Hrvatska 1

09.05	TV koledar
09.15	Porocila
09.20	Biblijske zgodbe, 3/13 del risane serije
09.45	Tarzan in Amazonke, ameriški film
10.00	Igrajo: Johnny Weissmüller, Brenda Joyce, Johnny Sheffield, Mary Stephenson in drugi
11.00	Porocila
11.05	Kutina '95: Mali Juke box, posnetek otroškega festivala
12.05	Risani film
12.10	Narodna glasba
12.40	Mir in dobrot
13.10	Duhovni klic
13.25	Porocila
13.35	Plodovi zemlje
15.05	Opera Box
15.35	Mesta: Havana, 8/10 del dokumentarne oddaje
16.25	Beverly Hills, 19/30 del ameriške nanizanke
17.10	Risanka
17.20	Romanca na Orient Expressu, britanski film
17.20	Igrajo: cherryl Ladd, Stuart Wilson, John Gielgud in drugi
18.50	Režija: Laurence Gordon Clark
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik, vreme
20.03	Sport
20.10	Sedma noc
21.55	Dr. Quinn, 19. del ameriške serije
22.40	Dnevnik
23.00	Slika na sliko
23.50	Reportaza
00.00	Sanje brez meja

Hrvatska 2

14.00	TV koledar
14.10	Slika na sliko
15.40	Klic na pomoč, 911, ponovitev
15.45	Cro Pop Rock
16.30	Kosarka: NBA pregled
17.05	Golf turnir
17.25	Zagreb: Avtomobilizem
17.55	Karlovac: Rokomet
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.10	Crno belo v barvah
20.10	Mestece Payton, 3/134 del ameriške serije
20.10	Bullit, ameriški film

MTV Madžarska

07.50	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	Dirigent se obrne k nam
11.50	Zanimivo
12.00	Zvon
12.05	Priporočamo filme
12.50	Pricetek korejske vojne
13.00	Gospodicna
15.00	Delta
15.25	Nujna pomoc
15.35	Evangelicanski verski program
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Napisne table pripovedujejo
17.35	Varstvo mest
18.25	Kolo sreče
19.00	Teden, notranjepolitni pregled
20.00	Nedeljska deklamacija
20.10	Oscar, ameriški film
22.00	Pravljice v novi preobleki
22.05	Zorni kot
22.45	Vodnar

NBC

12.00	Ushuaia
13.00	Potni list
13.30	Cudovite hiše sveta
14.00	Danes
15.00	Spoznajte tisk
16.00	McLaughlinova skupina
16.30	Evropa 2000
17.00	Golf
18.00	Konji v akciji
18.30	Kosarka
19.00	ITN novice
19.30	Potni list
20.00	Video moda
20.30	Frontalno
21.30	Govoreci jazz
22.00	ITN
00.30	NBC večerna porocila
01.00	Frontalno
02.00	McLaughlinova skupina
02.30	Evropa 2000

CNN

10.00	Pinnacle
10.30	World Bussiness This Week
11.00	Larry King Weekend
12.00	Showbiz Today
12.30	Style With Elsa Klensch
13.00	Earth Matters
13.30	Inside Business
14.00	World Report
16.00	Your Money
16.30	Reliable Sources
17.00	Travel Guide
17.30	NFL Preview
18.00	World Business This Week
18.30	International Correspondents
19.00	Futurewatch
19.30	Moneyweek
20.00	The Week in Review
21.00	World Report
24.00	Headline News
03.00	This Week in NBA
03.30	Headline News

DISCOVERY

17.00	Resnični zahod, film roparjih na divjem zahodu
18.00	Film divjine, film o snemanju v divjini
18.30	V mojem svetu, film o pajkih
19.00	Narava stvari, film o močvirjih
20.00	Svetovna družina, film o risih
20.30	Himalaja, film o Himalaji
21.00	Skrivnosti, film o Bermudskem trikotniku
22.00	Super ladje, film o najnovejših potniških ladjah
23.00	Skrivnosti, magija in čudeži, film o auri
23.30	Skrivnostno veselje Arthurja C. Clarka
00.00	Po letu 2000, film o cepivih itd.

SKY NEWS

	TVS 2	23.05
	BIBLIJA, 24. del Knjiga modrosti	

Tudi Knjiga modrosti, kakor večina starozaveznih knjig, nima podpisa avtorja niti označenega časa nastanka. Judovsko izročilo jo je pripisalo kralju Salamonu, simbolu vladarske modrosti, vendar je gotovo, da se je avtor skril za njegovo ime, da bi besedilo pridobilo na veljavi. Iz raznih slogovnih značilnosti je mogoče sklepati, da je knjiga nastala sredi prvega stoletja pred Kristusom. Pomeni pa zanimiv sprehod skozi tisočletno zgodovino judovstva.

	RAS 3	10.05
	ORKESTRI IN SOLISTI	

V tej redni nedeljski glasbeni oddaji bodo nastopali: mešani zbor »Consortium musicum« in orkester Slovenske filharmonije, salzburski orkester Mozarteum in flautista Wolfgang Schultz, Slovaska filharmonija in pianistka Ida Cernecka, Akademija St. Martin in the Fields, flautist Aurele Nicolet in oboist Heinz Hollinger, Londonski simfonični orkester in violinistka Isabella van Keulen, Komorni orkester iz Lausanne in hornist Bruno Schneider ter Državni akademski simfonični orkester (nekdanje) Sovjetske zveze in pianist Viktor Eresko. Predvajali bodo dela Georga Friedricha Handla, Wolfganga Amadfeusa Mozarta, Felixa Mendelssohna, Antonia Salierija, Camilla Saint - Seansa, Richarda Straussa in Sergeja Rahmanina.

	KANAL A	10.30
	MALE ŽIVALI, Oddaja o hišnih ljubljencih	

Ne zamudite zadnje kontaktne oddaje Male živali pred poletjem. Poklepetali bomo s člani kluba Tibetanske pasme in zaključili nagradno igro Unichem Zoo - ja, ki bo nagradil se nekaj pridnih reševalcev naših nagradnih vprašanj.

	TVS 1	21.15
	VOJNA IN POGAJANJA, sl. dokumen. film, 1. del	

Dokumentarni film Vojna in pogajanja obravnava znane dogodke v letu 1991 od razglasitve slovenske samostojnosti do odhoda jugoslovanske armade iz Slovenije. Čeprav velja, da je slovenska vojna trajala deset dni, je naša država tiste štiri mesece formalnopravno živela v stanju prekinitve ognja. Film temelji na v Sloveniji dosegljivih dokumentih, arhivskem gradivu in seveda na pričevanjih, osredotoča pa se predvsem na pogajanja med Slovenijo in jugoslovansko armado. V njem sodelujejo ljudje, ki so bili neposredno udeleženi v vodenju procesa osamosvajanja in ljudje, ki so bili tako povezani z nekdanjo jugoslovansko armado ali so živeli v neposredni bližini njenih objektov, da se je zanje vojna dejansko lahko končala sele 26. oktobra 1991.

Scenarij: Helena Koder
Kamera: Pavle Sribar
Montaza: Sonja Peklenk
Režija: Marjan Franković

Scenaristka Helena Koder

	ORF	13.30
	DOBER DAN, KOROŠKA, informativna oddaja	

Prva matura na zvezni dvojezični trgovski akademiji v Celovcu pomeni skorajšnjo urešničenje v solskem letu 1990/91 zasnovanega gesla o dijakih, ki so danes sosolci, jutri pa bodo poslovni partnerji. »**Zbori pojo za živeto sosedstvo**«. Tokrat v plebiscitnem in evropskem mestu Velikovu.

Žitara vas: Iz nekdanjega vinorodnega okolisa se je občina preusmerila v turizem in malo obrt.

Življenje pod Stolom in Kocno: Le trdoživi vztrajajo v Rutah.

»**Tour kviz '95**« naravne lepote doma in pri sosedih: Tokrat v mirnem ribiskem Raju ob Savi.

	KANAL A	20.55
	BEVERLY HILLS 90210, ameriška nanizanka, 19. del	

Igrajo: Jason Priestley, Shannen Doherty, Luke Perry, Jeannie Garth, Gabrielle Carteris

Dylanov oče je nepričakovano pogojno izpuščen iz zapora. V hotelu ga pričaka skupina novinarjev, ki bi radi vedeli, kdo bo povrnil dolžnikom denar, ki ga je Jack zapravil z goljufivimi posli. Jim svetuje hčerki, naj se preveč ne približuje Jacku Mc Kayu. Brenda ga uboga in se ne udeleži zabave, ki jo priredi Dylan. Vendar na zabavo pride Kelly. Dylan jo povabi, da pri njem prespi.

L. Perry in S. Doherty

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.30 US TOP 20 Video; 10.30 MTV novice; 11.00 Velika slika; 11.30 Evropski top 20; 13.30 Prvi pogled; 14.00 Šport; 14.30 Real World 1; 15.00 Pulse; 20.30 MTV novice; 21.00 120 minut; 23.00 Beavis & Buttthead; 23.30 Headbangers Ball; 02.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

14.00 Marvel Action Hour; 15.00 Paradise Beach; 15.30 Teech; 16.00 Star Trek; 17.00 Entertainment; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Vesoljske steze; 23.00 Renegade; 00.00 Entertainment Tonight; 01.00 S.I.B.S.; 01.30 Rachel Gunn, R. N.

PRO 7

12.00 Superboy; 12.25 Mož iz Atlantide; 13.20 V avstralski tropski divjini; 14.30 Modri raj, kanadski pustolovski film, 1981; 16.15 R. O. B. O. D. O. G., ameriška komedija, 1979; 17.55 Diagnoza: Umor; 20.15 Trabi gre v Hollywood, ameriška komedija, 1990; 22.05 Palm Beach Duo; 00.45 Dva proti dva; 01.15 Poročila

PREMIERE

11.00 Morski psi pred kamero; 11.50 Money For Nothing; 15.00 Rojen v Queensu, ameriški film, 1991; 18.05 MOžnosti za kariero, ameriška komedija, 1991; 20.15 Passion Fish, ameriška drama, 1992; 22.10 Kolkofov zaslon; 22.20 One More Mountain, ameriški vestern, 1994; 23.50 Iščaklo ubijanje, ameriški film, 1993; 01.20 The Hidden II, ameriški film, 1993

SAT 1

08.20 Svet senzacij, ameriški pustolovski film, 1959; 10.05 Znamenje maščevanja, ameriški vestern, 1954; 11.40 Akcija, skeči in iluzije; 12.35 Trgovca s pticami, nemški glasbeni film, 1953; 14.45 Club Paradise, ameriška glasbena komedija, 1986; 18.15 Kolo sreče; 19.00 Poročila; 19.10 Samo ljubezen ne šteje; 20.15 Ljubim moža moje hčerke, nemška melodrama, 1995; 22.10 Pogovor v stolpu; 23.30 24 ur; 00.05 Movie, Movie, ameriška komedija, 1978

EUROSPORT

08.30 Ritmična gimnastika; 10.30 Motociklizem; 11.30 Boks; 13.30 Atletika; 18.00 Tenis, prenos ATP turnirja iz Halleja; 20.00 Nogomet; 21.00 DTM, ponovitev; 22.00 Indy Car, posnetek iz Portlanda; 00.30 Boks, vrhunec

FILMNET +

16.00 Sommersby, ameriški film, 1993; 18.00 The Crying Game, ameriški film, 1992; 20.00 Fugitive Nights: Danger In The Desert, ameriški triler, 1993; 22.00 Under Siege;

RTL

11.20 Nazaj v preteklost; 13.05 Tropska vročica; 14.00 Kdo je šef; 14.25 Nanny; 14.50 Herbieju se zmeša, ameriška komedija; 16.50 Klic v sili; 17.45 Westerdreich; 18.45 Poročila; 19.15 Boris Becker; 20.15 Zares Harder, uvodni film k nemški seriji; 23.00 Prime Time - pozna izdaja; 23.20 Eden; Kanal 4 - reportaža; 01.35 Klic v sili Kalifornija; 02.30 Umor je napisala; 03.20 Ilona Christen

RTL 2

15.05 California College; 15.30 Camp Wilder; 15.55 Davov svet; 16.20 Dober nasvet je drag; 16.50 A Chorus Line, ameriški glasbeni film, 1985; 21.15 Na jug; 22.15 Peepl, vodi Amanda Lear; 23.20 Gun-crazy - mladi morilci, ameriški triler, 1992; 00.55 Davov svet; 01.20 World News Tonight

SKY MOVIES

13.00 A Promise To Keep, ameriški film, 1990; 15.00 In Like Flint, ameriški film, 1967; 17.00 Wuthering Heights, angleški film, 1992; 19.00 Homeward Bound: The Incredible Journey, ameriški film, 1993; 21.00 Tennessee Nights, ameriške drama, 1990; 23.00 Midnight Heat, ameriški film, 1993; 00.35 Last Hurrah For Chivalry, ameriški film, 1978; 02.50 Broken Promises, ameriški film, 1993

MOVIE CHANNEL

09.00 If You Knew Susie, ameriški film, 1948; 11.00 Much Ado About Nothing, ameriški film, 1993; 13.00 The Pirates Of Blood River, ameriški pustolovski film, 1962; 15.00 Wild Hearts Can't Be Broken, ameriški film, 1991; 17.00 Willy Wonka And The Chocolate Factory ameriški film, 1971; 19.00 Much Ado About Nothing, ameriški film, 1993; 21.00 Last Action Hero, ameriški film, 1993; 23.10 Arcade, ameriška srhljivka, 1993; 02.35 Shattered Trust, ameriški film, 1993; 04.05 A taste For Killing, ameriški triler, 1992

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Super avtomobili; Super Shop; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 17.00 Hoop It Up; 19.00 Poročila; 19.30 Počitniški cilji; 20.30 Frontalno; 21.30 Govorimo o jazzu; 22.00 Poročila; Frontalno; McLaughlinova skupina; Evropa 2000

TNT

20.00 Christmas In Connecticut, ameriški film, 1945; 22.00 The Best, With Five Fingers, ameriški film, 1946; 00.00 Beat Girl, ameriški film, 1959; 01.35 Mrs. Brown You've Got A Lovely Daughter, ameriški film, 1968; 03.10 Hussy

ZDF

12.47 Vidiki; 18.15 Mona Lisa; 19.00 Danes, vreme; 19.30 Naravne katastrofe; 20.15 Veseli muzikantje; 22.00 Peš in brez denarja; 23.30 Mednarodna tek-movanje pevcev

DSF

08.00 Wildlife; 09.00 Monster Trucks; 10.00 Kaskaderji; 10.45 Klasični športi; 11.45 Klasični športi; 12.00 Normalno; 13.00 Boks; 14.00 Motošport; 15.00 Futbol Mundial; 19.30 Plavanje; 21.00 Boks; 21.45 Športna poročila; 21.55 Hattrick; 22.45 Motošport; 23.45 Billiard

VOX

09.05 Dominijon; 09.25 Regal Shop; 09.55 Format NZZ; 10.40 Spiegel TV Special; 14.55 Komisar Moulin, pon.; 16.20 Z mečem in sabljico; 18.25 Voxtour; 19.15 Airwolf; 20.15 Vsi so prekleli, ameriški film, 1958; 22.15 V mreži strasti, ameriški film, 1991

3 - SAT

11.10 Mlada Bess, ameriški film, 1953; 13.05 Tednik; 16.30 Predvsem občutek; 17.00 Oceanopolis; 19.00 Danes; 19.10 Talkshow; 20.15 Pozdrav za Hannsa Dietra Hüscha; 21.00 Slike sveta in podpisi vojne; 23.00 Klic 110

FILMNET

12.00 Kraljevska poroka, ameriška glasbena drama, 1951; 14.00 Milijondolarni otroci, ameriška nanizanka, 1994; 18.00 Krik; 20.05 Novice, ameriška drama, 1987; 22.00 Sence in megla, ameriška drama, 1992

CARTOON NETWORK

06.00 Dotik modrega med zvezdami; 06.30 Svetovne risanke; 07.00 Sharkey & George; 07.30 Kapitan Planet; 08.30 Yogijev lov za zakladom; 09.00 Nove pustolovščine z otoka Gillian; 10.00 Scooby & Scrappy Doo; 10.30 Jabber Jaw; 11.00 Sharky & George; 11.30 Scoobyjeva olimpiada; 12.00 Počakaj, da tvoj oče pride domov; 12.30 Na pomoč, kosmati medved; 13.00 Skrivnostna veverica; 13.00 Glavne risanke; 13.45 Vesoljski duh; 14.00 Super kos; 16.00 Detektiv Plaec; 16.30 Ed Grimley; 17.00 Glavne risanke; 17.30 Kapitan lanet; 18.00 Bugs & Daffy nocoj; 18.30 Scooby Doo, kje si?; 19.00 Jetsonovi; 19.30 Kremenčkov

TV 5

16.10 Claire Lamarche; 17.45 Za konec tedna; 18.15 Korespondenca; 19.00 Trideset milijonov prijateljev; 19.25 Poročila; 20.00 Magazin; 21.00 Atene, ali iskanje izgubljenega mesta; 21.55 Poročila; 22.40 Naslednje poletje; 00.10 Dvorjenje; 00.30 Večer; 01.00 Ameriške vizije

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 uhovna misel; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Kviz: Quo vadis?; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Poslušalci čestitajo; 13.10 Obvestila in osmrtnice; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Gost; 18.00 Reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.40 Kulturne prireditve; 9.45 Uganka; 10.00 Stergo ergo; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 Šport, vmes glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.35 Popevki tedna; 19.30 Top albumov; 21.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet, prenos RS.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 MePZ Obala; 14.05 Zabavna Igra; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, potopisi; 19.30 Cerkvena glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Slovenija, moja domovina; 22.05 Sodobni literarni portret; 22.30 G. Puccini; Maša slave; 23.55 Literični utrinek; 24.00 Nočni progr. RS.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.6 - 98.1 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvoritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 10.35 Javna odd. v Znanjadu; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du ješ?; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 17.30 Poročila; 18.00-20.00 Nogometni večer; 19.30-23.15 Večerni pr. Modrega Vala Radia Koper.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15, 17.15 Poročila; 7.00 Kalimerova družčina; 9.30 Kam danes; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 MTV Slovenian Top Ten; 15.00 Vodeni program; 16.45 Vreme; 17.15 Hollywood - oddaja o filmu; 19.00 Ameriška glasbena lestvica; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.00 Majstri kuhanja; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 14.30 Čestitke ob dnevu državnosti; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 Večerni pr. - Glasba po izboru S. Rogelj.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Zeleli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Zeleli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

11.00 Poklopredpotop; 12.00 Nisam ja odavde; 15.30 Beneški biennale 95; 17.00 Povesti Zlatka Zajca; 19.00 TB: Tindersticks; 20.00 Simbolna menjava in smrt (J. Bau-drillard); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: The Real Kids - Grown Up Wrong.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder; Na lovu za tihotapci (M. Perat, r. A. Rustja); 10.30 Veselo po domače; 11.00 Čakole na placu; 11.10 Orkestri; 11.30 Nabožna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena; Srce brez potnega lista (J. Povše, 7. nad.); 14.40 Tropicana; 15.00 Z naših prireditev, nato Potpuri; 17.30 Šport in glasba; 19.20 Spored za naslednji dan.

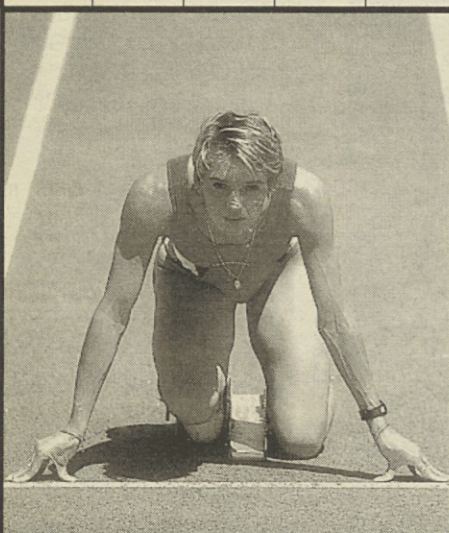
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem (župnik Florian Zergoi); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

					AVTOR: SIMON BIZJAK	NAMIZNO PREGRINJALO	URESNICE- VALEC	DELAVEC V APRETURI	ZRASČENJE	NOBELUJ	STRČELJ	PRAVILO ZA RACUNANJE VOLUMNA VRTENIN	LOJZE KOVACIC	MAKEDONSKI PEŠNIK SOPOV	--- IN KRIK	BOSANSKI POLITIK GANIC	AVSTRALSKI TENISAC (PAT)					
					OMEJEN, NEUMEN CLOVEK																	
					OBNAVLJA- NJE PROIZ- VODNJE																	
					TEZA EMBALAZE					ROMANA LOGAR		ZNACILNOST JEDI »? IN 40 RAZ- BOJNIKOV«										
					RAZMOCENA ZEMLJA	BOGASTVO GOZDOV PROSTOR ZA RAZISKAVE				SLAVILNA PESEM DANSKI OTOK			NERED, BREZ- VLADJE	PETER HANDKE ČERNEJ ANICA			PRIPADNIK NARODA V TURČIJI, IRANU ...	OKENSKA NAVOJNICA, ROLO				
	UVOZNA ALI IZVOZNA DAJATEV	STGR. KIPAR (IZ CRK SONATA)	JESENSKO JABOLKO	IME VEČ SL. KRAJEV TURČIJA					MESTO V ARMENIJI, ALEKSAN- DROPOL ZELEZNA PRIPRAVA ZA ZACASNO SPENJANJE									OPICA IZ JV. AZIJE	KORALNI OTOK	OKENSKA NAVOJNICA, ROLO	DRUGO NAJVEČJE ALŽIRSKO MESTO	
ARGENTINSKI PISATELJ (JULIO)														JAPONSKI MOJSTER LESOREZA								
KALČUEV GLINENEC						MOSKO IME FRIDOLIN (OKR.)	1	CISTA DUSA V BRAHMA- NIZMU	REKA IN DEPARTMA V JUŽNI FRANCIJI				MISIČA OBRACALKA RIM. MIT. PODZEMLJE									
OTOK V KVARNERJU				SLANA VODA, V KATERI JE BILO MESO					HOJA OKROG CESA								IND. MESTO (BOMBAZ) SL. PEVKA VILER					
SL. IGRALKA DA KRAVANJA (RINA)				ERIC CLAPTON	KRISTUS LOMASTENJE				FR. PLEMISKI NASLOV DELEZ DRUŽABNIKA						DEL TRAN- SPORTA VOJNIH UJETNIKOV							
PRINCIP						BREZBIZ- NOST TRGOVSKO BLAGO					JURE KOSIR KORNER				LOSC, EMAJL RIM. BOG. JUTR. ZARJE				GR. POKRA- JINA S SREDIŠČEM ATENE	2	AMERIŠKA IGRALKA GARDNER	
VRHUNSKI SPORTNIK			BIVSI IT. DOLGO- PROGAS (ALBERTO)			POGRESEK JAP.-KIT. UTEZNA MERA							AM. HUM. (GEORGE) DEL IGER Z ZOGO				NORV. GLASB. SKUPINA NOGOMETAS RUSH					
	PREPROSTO LEZIŠČE IZ DESK	Z VODO MEŠANO GAŠENO APNO	POSMEHLJIV CLOVEK	PRAZNIK VINA									SVARJENJE RADIOAKTI- VEN ELEMENT (TH)									
MESTO NA S. KITAJSKE (IZ CRK PIA)				GOROVJE V NOTR. AZIJI MUSLIMAN- SKO Z. IME				NEMSKI GEOGRAF (CARL)							GOROVJE NA KRIMU MADZ. PIŠEC JOKAI							
SUROVA KRMA (STAR.)								TINE LOGAR KANOVO PODROČJE			TURKINJE, OSMANKE PUBLICIST FINCI										ZENSKO IME	
PRIVRZENEC GNOSTI- CIZMA						PRIMOZ KOZAK DALJICA PREKOTNICA			SKANDI- NAVSKI DROBIZ				PODZEMNI HODNIK NAPETOST				ČETRTI RIMSKI KRALJ SANJE					
SL. MINI- STRICA KLINAR				MACESNU PODOBEN IGLAVEC				NAJDALJŠA REKA JUŽNE AMERIKE	MESTO V J. SPANJI PROGRAMSKI JEZIK								ALUMINIJ NAJDALJŠA REKA V FRANCIJI					
KISLINA				ODTUIJTEV RICHARD BURTON											OLEG VIDOV	MESTO NA STAJERSKEM IND. MESTO, VARANASI						
GLAVNO MESTO SENEGALA					KOZNA RAZPOKA	ST. IT. PEVEC (SALVATORE) MUSLIM. DOB- RODELNA UST.					SVICARSKI PRAKANTON	FANT (POG.) SKRIVNI JUD. NAUK					AM. JEZIK. CHOMSKY VREDNOST BLAGA					
																		STRIM. POZDRAV VHOD				
					MALAJSKA BLAZNOST (IZ CRK KOMA)				SL. PEVEC PREDIN							ZIVČNA CELICA MATI						
					AFRIŠKA DRŽAVA (GL. MESTO AKRA)				OTOK BLIŽU ZADRA ZOGA ZUNAJ IGRISCA					FR. ARHITEKT (PODSTRESNA SOBICA) POVRTNINA								
					GOROVJE V BURMI (IZ CRK ANKARA)					ANTON TRSTENJAK	STROJ, NAPRAVA								NIKELJ DRAGO IBLER			
					ZENSKA, KI DELA						GLAVNO MESTO TOGA						GERMANŠKI BOG WODAN					
					OČE			ZMIKAVT, KRADLJIVEC			VRSTA FRANCOSKIH PREPROG						LOČILO NA KONCU PRI- POVEDNEGA STAVKA					

Gesla križanke »18-06«

smreka, bor, cipresa, 1 - sekvoja, 2 - tisa, 3 - klek, 4 - pacipresa, 5 - macesen,
6 - jelka, 7 - aravkarija

Rešitev križanke »18-06«

Vodoravno: svetovalnica, pomenoslovec, azilant, Jon, Zane, JA, vik, smreka, psika, Ra, nota, Ran, NB, sosed, atmosfera, Vostok, Esma, sinusoida, barvilo, klek, tron, let, os, sir, Vir, KE, sin, Iso-la, Ozava, oč, San, tkalstvo, Ba, In, Jelena, Amati, Čap, Kana, akant, macesen, Atanas, DZ, magistralna cesta, ajda, svojta, cikličnost, Re, Lateran, sipa, plinar, Ila, Jara, ideja, prot, MK, eksil, Krka, olevek, LA, Ressel, VT, presevek, cipresa, pravaš, Roš, konta, elita, koala, aravkarija, podmol, Tana, ranar, ostina, Idi, odziv, Potokar, VI, ladja, IL, Kata.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM,
tel.: 061/ 222-815

V torek, 27. junija, ob 20. uri:
SKUPINA NORDEY -
ARMANDO LLAMAS:
14 V PAST UJETIH IGER (+2).

*Režiser je Stanislas Nordey - najnovej-
se odkritje francoskega gledališča.
Dvoumna in sprevržena spolnost.
Komično v tragičnem,
tragično v komičnem.
Predstava presenečenj!*

LGL,
tel.: 061/ 314-962

V ponedeljek, 26. junija:

*med 10. in 13. uro bo na bregu Lju-
bljanice in na Dvornem trgu lutko-
vna delavnica, otroke bo zabaval*
ZMAJCEK, gostja pa bo SVETLANA
MAKAROVIC;
*med 15. in 18. uro bo na Dvornem tr-
gu predstava JAJCE, CAROBNA HI-
SA, nastopil bo carovnik KRUNO*
ANTONIC s predstavo CAROBNE
KOCKE in SAPRAMISKA;
*ob 22. uri: predstava MEDENA PRA-
VLJICA z gostjo SVETLANO MAKAROVIC.*

KUD FRANCE PRESEREN,
tel.: 061/ 332-288

V sredo, 28. junija, ob 21. uri: DIVINA
DIVANOVA v izvedbi Gledališča Ane
Monro.

CELJE

SLG,
tel.: 063/ 25-332

V sredo, 28. junija, ob 21. uri: O. Župan-
cic - VERONIKA DESENISKA, za abon-
ma sobota večerni I in izven. Predstava
bo se v četrtek, 29. junija, isti uri, za
abonma sobotni večerni II in izven.

MARIBOR

SNG DRAMA, tel.: 062/ 221-206

V sredo, 28. junija, Minoritska cerkev ob
21. uri: R. Serling - OBMOCJE SOMRA-
KA.

V soboto, 1. julija, Slomskov trg pred gle-
daliscem ob 21. uri: PRVA POLETNA
NOC DRAME - Predstavitev nove reper-
toarne podobe Drame v sezoni 95/96.

SNG OPERA IN BALET,

tel.: 062/ 221-206

V četrtek, 29. junija, ob 21.30: J. Strauss -
PLES KADETOV, balet.

LGM,

tel.: 062/ 26-748

Danes, 25. junija, ob 11. uri: Papila,
Ankarana - PIPO.

V nedeljo, 2. julija, atrij mariborskega
gradu ob 11. uri: Nace Simoncic - VELIKI
KIKIRIKI.

MURSKA SOBOTA

*Danes, 25. junija, Soboski grad (graj-
ska dvorana) ob 18. uri: John Strauss*
ml. - PLES KADETOV.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich
Mednarodni festival operete 1995 bo na spo-
redu od 4. julija do 13. avgusta.
Festival bodo otvorili z Leharjevo opereto
»Dezela smehljaja« (Il paese del sorriso). Pod
vodstvom Tiziana Severinija bodo nastopili
orkester, zbor in balet gledališča Verdi.
Premierska predstava bo v torek, 4. julija, ob
20.30 (red A). Ponovitve bodo trajale do 8.
julija.

Avditorij Muzeja Revoltella
Poletni koncerti: Jutri, 26. t. m., ob 20.30,
klavirski recital Jurija in Olge Cherbakove.

KOROŠKA

CELOVEC

Koroška hala (Sejmišče): do 1. julija 1995 je
na sporedu muzikal »Cats«. Urnik: vsak dan
(razen ponedeljkov) ob 20.00, ob sobotah in
nedeljah dodatno tudi ob 15.00. Vsak torek
(ob 20.00) in vsako nedeljo (ob 15.00) so
predstave v angleščini.
nazije za Slovence.

PODPECA

Pri Persmanu: Zveeza koroskih partizanov

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

GLEDALISKI KLUB KRKA,
Dunajska 65
V torek, 27. junija, ob 19.30: srečanje z NA-
CETOM SIMONCICEM.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE,
Celovška c. 23
V sredo, 28. junija, ob 11. uri: predstavitev
CD-ROM-a Slovenski bankovci in kovanci
1918-1995.

VODNIKOVA DOMACIJA,
Vodnikova 65
V torek, 27. junija, ob 19.30: predstavitev
knjige BOJANA MESERKA - Sanjalisce.

GALERIJA SKUC, Stari trg 21
Predavanji ruskega lingvista in antropologa
kulture ALEKSEJA JURČAKA:
- v torek, 27. junija, ob 19. uri: CINICNI
RAZUM POZNEGA SOCIALIZMA.
- sredo, 28. junija, ob 19. uri: ESTETIKA
ABSURDNEGA NA SOVJETSKI NEODVI-
SNI ROCK SCENI V 80. LETIH.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej judovske skupnosti iz Trsta »Carlo in
Vera Wagner« (Ul. del Monte 5): jutri, 26. t.
m., ob 18.30 spominška svečanost ob 50.
obletnici smrti Ane Frank. Ob priložnosti
bodo tudi odprli razstavo, ki bo trajala do 31.
julija.

ČRNOMELJ

ZKOS, Stefanova 5
Danes, 25. junija, ob 16. uri: SRECANJE
IZVIRNIH FOLKLORNIH SKUPIN SLO-
VENIJE.

KOPER

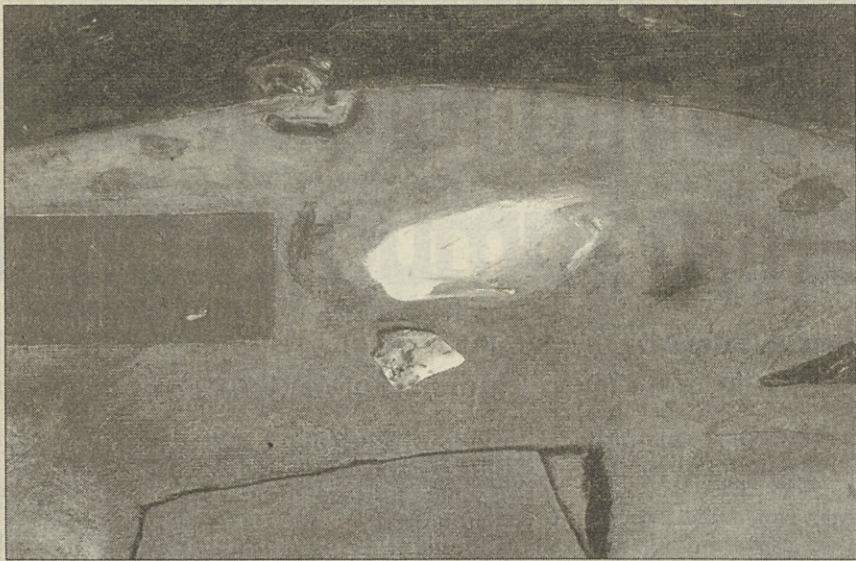
CENTER ZA GLASBENO VZGOJO,
Gallusova ul. 2
V četrtek, 29. junija, ob 19.30: predstavitev
knjig založbe Nova revija: GEORGES BA-
TAILL - Zgodba o očesu, ARTHUR
SCHNITZLER - Porocnik Gustl, Gospodi-
čna Else in Slovenska kronika XX. stoletja.

BAD RADKERSBURG -
GORNJA RADGONA

MEJA NA REKI

Danes, 25. junija, KD Gornja Radgona ob
20. uri: T. Bernhard - PRED UPOKOJITVI-
JO (v slovenscini). Gostovanje Mestnega
gledališča ljubljanskega.

Obcinska galerija: do 16. julija si lahko ogle-
date razstavo, ki je posvecena italijanskemu
opernemu pevcu Enzu de Muro z naslovom
»Il magico splendor lo sguardo abbaglia«
(Magični blesek privablja pogled).

V
Galeriji
Božidarja
Jakca v
Kostanjevici
na Krki
je na ogled
razstava slik
JONA
GALA
PLANINCA

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESEREN,
tel.: 061/ 332-288
Danes, 25. junija, ob 17. uri: CYBERCAFFE -
Linz po Linzu.
V četrtek, 29. junija, ob 20. uri: koncert THE
SPOONS.
KRIZANKE
Danes, 25. junija, ob 21.30: performance LA-
URIE ANDERSON.
V torek, 27. junija, ob 19. uri: ROCK FEST.

BLED

V petek, 30. junija, Cerkev Sv. Martina ob
20.30: koncert GODALNEGA KVARTETA
SANKT-PETERSBURG MOZARTEUM.

V ponedeljek, 26. junija, cerkev na otoku ob 20.
uri: večer komorne glasbe STANKO ARNOLD
(trobenta) & LJERKA OČIC-TURULIN (orgle).

36. MEDNARODNI JAZZ
FESTIVAL

Krizanke in Cankarjev dom
od 28. junija do 1. julija

Sreda, 28. junija, ob 20. uri: JOHN
PATITUCCI'S MISTURA FINA BAND in
ABBEY LINCOLN QUARTET.

GROBLJE PRI DOMŽALAH

V torek, 27. junija, cerkev sv. Mohorja in sv.

Fortunata ob 20. uri: 4. koncert ANDREASA
REINERJA (violina) in ACIJA BERTONCLJA
(klavir).

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 26. junija, Soboski grad, ob 20.
uri: KONCERT PEVSKIH ZBOROV.

ROGAŠKA SLATINA

Danes, 25. junija, Kapelica Svete Ane ob
20.30: koncert I. GAVRIŠA (violoncelo) in L.
Bloka (klavir).

ŠKOFJA LOKA

KAPELA LOSKEGA GRADU
Danes, 25. junija, ob 20.30: 24. LETNI NA-
STOP KOMORNEGA PEVSKEGA ZBORA
LOKA.

RAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V Mali galeriji je do 2. julija na ogled
fotografska razstava CHRISTOPHA
DONNETA.

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRA-
FICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je
na ogled do 10. septembra.

Razstava svetovne novinarske fotogra-
fije WORLD PRESS PHOTO je na
ogled do 5. julija.

MODERNA GALERIJA

Razstava PETRA VARL SIMONCIC v Ma-
li galeriji bo na ogled do 3. septembra.

GALERIJA ARS, Cevljarska 2

Razstava lutk SILVANA OMERZUJA je
na ogled do 29. junija.

GALERIJA GLINA, Gornji trg 11

Razstava del POMPEA PIANEZZOLA je
na ogled do 15. julija.

INSTITUT JOZEF STEFAN

Razstava slik in grafik BINETA ROGLJA
je na ogled do 21. julija.

BREŽICE

GALERIJA POSAVSKEGA MUZEJA

Razstava OROZJE PRETEKLOSTI je na
ogled do 28. avgusta.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava Prostor za pripoved ERICHA
PRASCHAKA je na ogled do 30. junija.

GRAD DOBROVO

Razstava kipov in risb FRANCETA
GORSETA iz ameriskega obdobja.

IZOLA

GALERIJA INSULA

Razstava OTROSKO KIPARSTVO - Ki-
parska delavnica ZKO Koper 1990.

KOSTANJEVICA NA KRKI

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC

Razstava slik JONA GALA PLANINCA je
na ogled do 31. avgusta.

MARIBOR

GALERIJA DLUM, Zidovski trg 10

Razstava plastik VOJKA STUHECA je na
ogled do 25. julija.

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ,

Kraigherjeva 3

Razstava BRANKA LENARTA fotogra-
fije (1972-1993) je na ogled do 22. juli-
ja.

NOVA GORICA

GALERIJA ARTES

Na ogled je razstava del DIMITARJA MALI-
DANOVA.

PIRAN

MESTNA GALERIJA PIRAN
Razstava fotoreportaze JOHNA PHILLIPSA AME-
RICANI MED PARTIZANI SLOVENIJE je na
ogled do 12. julija.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Razstava likovnih del STANETA JAR-
MA je na ogled do 4. julija.

SLOVENJ GRADEC

Razstava fotografij STANETA JERSICA je
na ogled do 1. avgusta.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA IVANA GROHARJA

Razstava slik LOJZETA CEMAZARJA.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Muzej Revoltella-Galerija moderne umetno-
sti (Ul. Diaz 27): do 10.9. je na ogled razstava
umetnika pop-arta Jamesa Rosenquista.

Miramarski park-Konjusnica: do 23.7. je na
ogled razstava »Dali kipar, Dali ilustrator».
Galerija Rettori Tribbio: razstavlja slikar Ot-
tavo Bomben.

Grad sv. Justa-Bastione fiorito: na ogled je
antološka razstava slikarja Fulvia Juricica.
Galerija Art Light Hall: do 30.6., razstavlja
fotograf Maurizio Maier.

Galerija Bassanese: na ogled je razstava z
naslovom »Ordine, caos e frattali».
Peterlinova dvorana-Ul. Donizetti 3: na
ogled je razstava del slikarke Marte Kunaver.
SESLJAN - Sedez turistične ustanove: do
4.7. razstavlja Michela Stradi.

GORICA

Kulturni dom: se danes, 24. t.m., je na ogled
fotografska razstava »Benecija v miru in voj-
ni».

Špeter Slovenov

Beneska galerija: se jutri, 26.6., je na ogled
vsak dan, razen ob nedeljah, razstava ikon.
Urnik: 17-19.

ŠTANJEL

V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do
30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela
trzaskega umetnika. Urnik: od delavnikih od
14.00-19. ure (razen ponedeljkov); ob sobo-
tah, nedeljah in praznikih od 10.00-12.00 in
od 14.-19.00

KOROŠKA

CELOVEC

Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razsta-
va »Do danes-dve stoletji umetnosti na Ko-
roskem»

Hisa umetnikov: do 8.7. so na ogled dela
Güntherja Brusa.

Mestna hisa-Mestna galerija: do 16.7. je od-
prta razstava Jeana Eggerja.

Kunstforum: do 7.7. je odprta razstava Kurta
Weltherja.

TINJE

Galerija Tinje: se danes, 25. t. m., je na ogled
razstava del Garyja Bikovnika iz New Yorka.

ŠPITAL OB DRAVI

Galerija v gradu Porcia: do 25. t. m. je na
ogled razstava del Rudija Benetika.

KOŠARKA / 29. MOŠKO EVROPSKO PRVENSTVO V ATENAH

Jugoslavija nadigrala Italijo Slovenija zamudila priložnost

Pri »azzurrih« je bil najboljši Gregor Fučka, ki je dal tudi 19 točk - Slovenci so se do konca enakovredno upirali favoriziranim Rusom - Danes prost dan

SKUPINA A
ZR Jugoslavija - Italija 87:74 (49:37)

ZR JUGOSLAVIJA: Bodi-roga 7, Danilović 18, Obradović 3, Paspalj 8, Berić 4, Djordjević 22, Rebraca 4, Divac 11, Savić 8, Koturović 2, Sretenović, Tomašević, trener Ivković.

ITALIJA: Coldebella 3, Gentile 11, Pittis 5, Esposito 15, Conti 4, Abbio 7, Fučka 19, Pieri, Forisini 6, Carera 4, Rusconi, Magnifico, trener Messina.

SODNIKA: Toliver (ZDA) in Jungegrand (Finska), PM: Jugoslavija 32:36, Italija 12:15. PON: Carera (37). TRI TOCKE: Jugoslavija 3:8 (Bodorigo 0:1, Danilović 1:2, Obradović 0:2, Djordjević 1:1, Divac 1:2), Italija 8:17 (Gentile 3:5, Pittis 1:2, Esposito 3:6, Abbio 0:2, Fučka 1:2). GLEDALCEV: 2.000.

ATENE - »Ni bil polom, temveč le poraz«, je bil po včerajšnji tekmi z ZR Jugoslavijo splošen komentar v italijanskem taboru. Skromna uteha za »azzurre«, ki so izgubili s premočnimi Jugoslovani »le« s 13 točkami razlike, jasno pa je bilo, da so Djordjević in ostali razpolagali s svojimi tekmeči vselej, kot so želeli. Jugoslovanom je namreč zadostovalo nekaj minut »prave igre«, ko so »azzurrom« zadali delni razliko 20:3 v prvem in 10:0 v drugem polcasu, tako da je bilo vprašanje zmagovalca rešeno.

Zvezni trener Italije Ettore Messina po tekmi ni bil zadovoljen, a ne zaradi končnega izida, temveč ker so se njegovi vaorvanci že vnaprej predali usodi in se niso zagrizeno borili.

V jugoslovanski ekipi

sta bila včeraj najboljša »Italijana« Djordjević in Danilović, v uvodnih minutah pa je Dviac pokazal svojo pravo moč. V italijanski ekipi je bil najboljši Gregor Fučka (19 točk, 8:12 pri metu za 2 točki in 10 skokov), razocarala pa sta predvsem Rusconi in Coldebella, tudi Esposito in Carera nista igrala kot na prejšnjih tekmah.

Jugoslovanski kosarkarji so bili v svojih izjavah po tekmi precej »prizanesljivi« do azzurrov. »Italijani so igrali zares dobro, predvsem pa se je izkazala Fučka« je dejal Bodi-roga. Tudi Sasa Danilović, ki bo 6. julija v Bologni predstavil svojo knjigo »Jaz, Sasa«, se je laskavo izrazil o igri Italijanov. Verjetno najbolj »iskren« je bil Vlade Divac, ki je dejal: »Jugoslavija je bila v vseh elementih premocna, zares nismo mogli izgubiti«.

Italijanski zvezni trener Ettore Messina: »Iz tekme v tekmo kažemo napredek. Zmagali smo, s tem da smo igrali slabo. Nakar smo bolje igrali, toda tudi izgubili. Zadovoljen sem predvsem z igro Gregorja Fučke. Po porazu z Jugoslavijo je naša uteha ta, da je moral Ivković poslati na igrisce najboljše postavbo, da si je lahko spet priigrala zanesljivo prednost«.

Izrael - Nemčija 78:60 (40:20)

IZRAEL: Hanefeld 7 (0:2), Fleisher 7 (1:1), Goodes 16, Leaf 2, Cohen, Gordon, Mocharty 2, Sheffer 14 (3:4), Gamchi 20 (5:6), Baloule 2, Ardity, Daniel 8.

NEMCIJA: Freyer, Rödl

10, Koch 22 (3:5), Musch, Wucherer 7 (5:8), Welp 6 (4:4), Öztürk, King, Gnad 6 (0:2), Nürnberger 5, Okulaja 4, Knörr.

SODNIKA: Richardson (V. Britanija) in Kamnikar (Slovenija). PM: Izrael 9:13 (69%), Nemčija 12:19 (63%). ZA 2 TOCKI: Izrael 21:42 (50%), Nemčija 18:36 (50%). ZA 3 TOCKE: Izrael 9:19 (47%), Nemčija 4:13 (31%). ON: Izrael 20, Nemčija 15.

SKUPINA B
Rusija - Slovenija 92:82 (50:44)

RUSIJA: Karasev 8 (4:6), Kudelin 8 (1:2), Domani, Kisurin, Pasutin, Bazarević 35 (11:14), Babkov 9 (5:6), Mikailov 14 (0:1), Fetisov 15 (3:4), Ivanov, Panov, Nsov 3.

SLOVENIJA: Horvat 9 (1:1), Tovornik, Daneu 1 (1:3), Jeklin, Kraljević 6, Zdovc 16 (5:7), Tušek, Alibegović 25 (2:5), Milic, Gorenc 10 (2:3), Kotnik 15 (3:4), Kunc.

SODNIKA: Cazzaro (Italija) in Klaar (Svedska). PM: Rusija 25:35 (71%), Slovenija 14:23 (61%). ZA 2 TOCKI: Rusija 26:36

(71%), Slovenija 28:53 (53%). ZA 3 TOCKE: Rusija 5:16 (31%), Slovenija 4:16 (25%). ON: Rusija 17, Slovenija 26. GLEDALCEV: 1.500.

Ruska reprezentanca, kateri je bil to že četrti zaporedni nastop, je srečanje zaslužno dobila, čeprav bi bilo lahko tudi drugače. Se tri minute pred koncem je bil namreč izid 82:80 za Ruse, vendar Slovenci izredne priložnosti za prvo zmago na prvenstvu niso izkoristili, tako da bodo morali sedaj »rešitev« ishati jutri proti Španiji.

Slovenci igralci so prvi polčas odigrali zelo dobro ter predvsem v zadnjih dveh minutah zapravili priložnost za se ugodnejši izhodišni položaj pred nadaljevanjem. Prvi točki na srečanju je dosegel Slavko Kotnik, nato pa so Rusi prevzeli vajeti v svoje roke ter zlasti preko razpoloženega Sergeja Bazarevica, ki je samo v prvem delu dosegel 16 točk, presli v vodstvo. Tako so v 6. minuti povedli za šest točk (16:10) in vse je kazalo, da bodo Rusi dosegli se eno lahko zmago. Tedaj so se

razigrali tudi slovenski igralci, med katerimi je se posebej dobro igral Boris Gorenc. V vrstah Slovenije znova ni najbolje delovala obramba, saj so Rusi zlahka prihajali pod kos, kjer jih Marijan Kraljević, Teoman Alibegović in Slavko Kotnik niso mogli zaustaviti. Slovenska reprezentanca je v prvem delu največ vodila za tri točke v 11. minuti pri izidu 26:23. Nadaljevanje je bilo se bolj zanimivo, saj so se Slovenci po treh minutah igre približali na dve točki zaostanka (55:57), nato pa so potrebovali še dodatnih pet minut, da so v 28. minuti drugič na srečanju presli v vodstvo (66:65). Največjo prednost je imela Slovenija v 30. minuti, ko je bil izid 71:67. Odločilen trenutek tekme je bila 32. minuta, ko je Teoman Alibegović, tokrat najboljši igralec Slovenije, napravil peto osebno napako in moral zapustiti igrisce. Od tu naprej slovenski reprezentanci ni več uspelo zdržati ritma in Rusi so v zadnjih dveh minutah le potrdili tretjo zmago na prvenstvu.

Divac 11, Rusconi 0 točk (Telefoto AP)

V slovenski vrsti je najbolje igral Teoman Alibegović, ki je dosegel 25 točk, od tega tri trojke, pri Rusih pa je bil nezaustavljiv Sergej Bazarević s 35 točkami in izrednim odstotkom meta. Tako je za dve točki metal 9:11, trojke pa 2:3, pri tem, da so Slovenci nad njim napravili osem prekrskov.

Francija - Turčija 90:76 (47:49)

FRANCIJA: Forte 2 (2:2), Sonko 4 (2:2), Rigaudau 23 (3:3), Hamm, Bonato 16 (2:2), Ostrowski 6, Occansey 16 (3:3), Gadou 5 (1:1), Gadou, Butter, Bilba 18 (2:3), Domon.

TURCIJA: Konuk, Turkan, Evliyaoglou, Ene 9 (4:5), Kutluay 18 (2:2), Erdenay 16 (2:3), Apaydin, Topsakal 11 (0:1), Buyukaycan 16 (2:2), Oyuguc 6, Aribogan, Yildirim.

SODNIKA: George (Nemčija) in Virovnik (Izrael). PM: Francija 15:16 (93%), Turčija 10:13 (76%). ZA 2 TOCKI: Francija 24:38 (63%), Turčija 24:40 (60%). ZA 3 TOCKE: Francija 9:17 (52%), Turčija 6:16 (37%). ON: Francija 18, Turčija 17.

Hrvaska - Španija 80:70 (37:35)

HRVASKA: J. Vranković, Perasović 3, Komazec 25 (10:12), Kukoc 20 (4:6), Alanović 4 (2:2), Marić 7, Zurić, S. Vranković 6, Gregov, Mršić 9 (3:4), Radja 6.

ŠPANIJA: Angulo, Galilea, Smith 14 (5:6), Orenge 4, Rodriguez, Laso 5 (1:1), Fernandez 4, Herreros 19 (4:4), Reyes 12 (2:3), Martinez 12 (5:6), Martin.

SODNIKA: Zych (Poljska) in Brazauskas (Litva). PROSTI METI: Hrvaska 21:28 (75%), Španija 17:20 (85%). ZA DVE TOCKI: Hrvaska 19:31 (61%), Španija 19:37 (51%). ZA TRI TOCKE: Hrvaska 7:20 (35%), Španija 5:14 (35%).

Dino Radja pod »pritiskom«
Hrvaski as Dino Radja ne preživlja lepih trenutkov. Potem ko se je sprl s trenerjem Petrovićem, ker ga ni vključil v peterko na podaljsku proti Rusiji, je prejel se fax, ki mu ga je poslal Boston Celtics. V njem je zapisano, da mora Radja do potankosti sposlovati pogodbo, se pravi, da brez zavarovanje ne bi smel igrati.

NOVICE

»Giro« za amaterje: podvig Di Grandeja

BASSANO DEL GRAPPA (VICENZA) - 22-letni Sicilijanec Giuseppe Di Grande je na včerajšnji 11. etapi mednarodne italijanske dirke za amaterje poskrbel za pravi podvig. Dobil je naporno etapo in zadal svojima neposrednima tekmečema za končno zmago Sgnaolinu in Fincatu zajetna zaostanka ter tako prevzel vodstvo na skupni lestvici. »Giro« se bo koncal danes.

Maraton Franja prestavljen

LJUBLJANA - V Tacnu pod Smarno goro bi se včeraj jutraj moral začeti 14. kolesarski maraton Franja, vendar so ga organizatorji zaradi nemogočih razmer na progi prestavili na 15. julij. Bolj kot deževno vreme in spolzko cestisce je izvedbo onemogočil močan veter in pesek na cesti med Logatcem in Cerknim.

S kolesi za mir in okolje

TRST - 130 udeležencev kolesarskega maratona od Carmagnole (Turin) do Opatije na Hrvaškem je včeraj dopotovalo v Trst, kjer jih je sprejel občinski odborik za sport Franco Degrassi. Udeleženci tega maratona, ki včeraj niso mogli kolesariti zaradi slabega vremena, bodo nadaljevali pot do Opatije z avtobusom.

Avellino spet v B ligi

PESCARA - Avellino je v finalu »play-off« B skupine C1 lige premagal po enajstmetrovkah s 7:6 (1:1 po regularnem delu) ekipo Gualda in tako napredoval v B ligo. Za dolocitev včerajšnjega zmagovalca sta ekipi izvedli kar 14 enajstmetrovk.

TENIS / TURNIR START SPORT

V finalu brez Gajinih igralcev

Brata Plesničar out že v četrtfinalu

V današnjih finalnih dvobojih na teniskem turnirju »Start sport« na Padricah (od 15.30 dalje) zal ne bo nobenega Gajinega tenisaca. Lanski zmagovalc in letosnji 1. nosilec Aleš Plesničar je izpadel že v četrtfinalu proti današnjemu finalistu, osmemu nosilcu Olivottu. Plesničar je imel zmago že skoraj v zepu, saj je osvojil prvi set, v drugem pa povedel s 5:3 in 30:0, vendar je nato proti odličnemu branilcu, ki je vračal vsak udarec, izgubil koncentracijo. V četrtfinalu je izpadel tudi njegov brat Borut, ki ga je v svojo mrežo varijacij vprežil kasnejši finalist Leva, proti kateremu je dobro igral le v drugem setu.

Od članov Gaje se je

najdlje prebila Cirila Devetti, ki je sele v polfinalu klonila pred 1. nosilko Turcehttovo.

Izidi
Moški, četrtfinale: Olivotto (8) - A. Plesničar (1) 3:6, 7:5, 6:1; Damborsi (4) - Samele (12) 6:1, 2:6, 6:4; Leva (6) - B. Plesničar (3) 7:6, 1:6, 6:4; Degrassi (2) - Montesano (7) 6:3, 6:3. Polfinale: Olivotto - Dambrosi 5:5; Damborsi odstopil; Leva - Degrassi 6:2, 6:4.

Zenske, četrtfinale: Turchetto (1) - Papagna (8) 6:4, 6:2; Devetti - Bertuzzi (4) 6:3, 6:1; Predonzani (3) - Poli 6:1, 6:7, 6:3; Variolo (7) - MLach (2) 7:5, 5:2; MLach odstopila. Polfinale: Turchetto - Devetti 6:4, 6:2; Variola - Predonzani 6:1, 6:1.

KOŠARKA / 3. OPEN TURNIR ZA NAŠE EKIPE

V doslej najzanimivejši tekmi Breg boljši od Bora

Cicibona je visoko premagala Prosek - Nadaljevanje jutri

V četrtem kolu košarkarskega članskega turnirja Open sta zmago dosegla Cicibona in Breg. Uspeh belozelenih ne preseneca, saj so imeli opravka z zelo okrnjeno postavbo Proseka, kjer so se sicer izkazali razni Lokar, Grilanc in Pozar, s samimi petimi igralci (Sterni se je poskušoval po par minutah igre) pa plavi niso bili kos cicibonasem (super Rich), ki so zabeležili se drugo visoko zmago. V doslej najzanimivejši tekmi turnirja so se borovci in Brežani pomerili za prvo mesto v B skupini, zal pa sta ekipi nastopili v nepopolnih postavbah. Trener Krecić ni imel poskodovanega Percica, Rasman je odsel v Španijo, Smotlaka pa ni bilo v Trstu. Na drugi strani pa je bil odsoten David Pregarc, ker je zbolel. Ekipi sta si bili enakovredni z dvoboji Arena - Azman in Korosec - Barini, odločitev pa je padla v zadnjih minutah, ko se je na igrisce vrnil Samec. S kosi Korosca je Breg, z delnim izidom 8:0, povedel s 84:77 in zaslužno ujel končno prvo mesto v svoji skupini.

Cicibona - Prosek 120:93 (59:38)

CICIBONA: Giacomini 6 (2:2), Jogan 2, Oberdan 7, Battilana 20 (0:2), Krizmancic 14 (0:3), Tomsic 12, F.Fortunati 17, G.Fortunati 8, Iv.Bajc 22 (1:1), P.Furlan 14 (2:2); trener Battilana.

PM 5:10. SON: 20. 3T: Battilana 2, Oberdan 1, F.Fortunati 1, Iv.Bajc 1.

PROSEK: Pavlica 11 (1:2), Pozar 19 (4:6), Grilanc 26 (4:6), Sterni 4, Lokar 27 (4:5)/Presl 6; trener Nabergoj.

PM 13:19. SON: 11. 3T: Lokar 5, Pozar 3, Grilanc 2, Presl 2.

Sodnika: Penzo in Castelli (oba Ts) MVP: Rich Battilana. Matchwinner: Ivan Bajc. Nad pričakovanjem: Sergio Pozar. Pod pričakovanjem: Gabriele Fortunati. Najboljša peterka: Marko Lokar, Ivo Grilanc, Rich Battilana, Ivan Bajc, Peter Furlan.

Breg - Bor 90:84 (43:47)

BREG: D.Kovačić 2, Korosec 24 (6:7), Corbati, Slavec nv, R.Zerjal 3 (1:2), Race 14, Arena 36 (7:11), Kneipp 2, Samec 8 (4:6), Gobbo 1 (1:2); trener D.Salvi.

PM 19:28. SON: 18. 3T: Arena 5, Korosec 2, BOR: Possega 5 (1:2), Susani 7, Debeljuh 9 (5:6), Azman 25 (4:6), D.Barini 20 (2:2), Rustja 5 (1:2), Bosser 6 (0:2), R.Simonic 4 (2:4), S.Zuppin 3 (1:2); trener Krecić.

PM 16:26. SON: 23. 3T: D.Barini 2, Susani 1, Azman 1.

Sodnika: Penzo in Castelli (oba Ts) MVP: Christian Arena. Matchwinner: Fabrizio Korosec. Nad pričakovanjem: Bostjan Race. Pod pričakovanjem: Maurizio Susani. Najboljša peterka: Fabrizio Korosec, David Barini, Peter Azman, Christian Arena, Stefan Samec.

Skupina A: Cicibona in Polet 4, Općine in Prosek 0. **Skupina B:** Breg 4, Bor in Kontovel 2. Sokol 0. **Jutri:** Polet - Cicibona (ob 19.30); Sokol - Breg (ob 21.00) (VJ)

ATLETIKA / EVROPSKI SUPERPOKAL

Po prvem dnevu Nemci in Rusinje

Ruska ženska štafeta 4 x 100 metrov dosegla najboljši letošnji rezultat na svetu (42.74)

VILLENEUVE D'ASCQ (dpa) - Nemski atleti imajo po prvem dnevu evropskega superpokala vse možnosti, da ubranijo lovoriko, ki so jo osvojili lani. Nemci vodijo z 62 točkami pred Veliko Britanijo (53) in Rusijo (51). Pri ženskah vodi Rusija s 63 točkami pred Veliko Britanijo (59) in Nemčijo (46). Ruska ženska štafeta 4 x 100 metrov je premagala evropske prvakinja Nemke in s časom 42.74 sekunde dosegla najboljši letošnji rezultat na svetu in tudi najboljšo znamko prvega dne v Villeneuve d'Ascq.

Zelo dobro sta v sprintu pred samo osem tisoč gledalci nastopila Linford Christie, ki je s se dovoljnim vetrom v hrbet zmagal z 10.05, in Melanie Paschke z 11.08. Kaze, da je olimpijski zmagovalec in svetovni prvak prebrodil krizo zadnjih tednov.

Izidi: moski 100 m (+2, 0): 1. Christie (VB) 10.05, 2. Grigorjev (Rus) 10.27, 3. Madonia (Ita) 10.32, 4. Ghansah (Sve) 10.32, 5. Blume (Nem) 10.37, 6. Mayoral (Spa) 10.46; 7. Vanjaikin (Ukr) 10.48, 8. Zalewski (Pol) 10.64; 4 x 100 m: 1. Velika Britanija (Gardena, Jarrett, Braithwaite, Christie) 38.73, 2. Nemčija 39.12, 3. Italija 39.19, 4. Švedska 39.31, 5. Ukrajina 39.31, 6. Španija 39.77, 7. Poljska 39.86, 8. Rusija 40.93; 400 m: 1. Richardson (VB) 45.43, 2. Nuti (Ita) 46.40, 3. Just (Nem) 46.42, 4. Kulbatskij (Ukr) 46.47, 5. Kosov (Rus) 46.84, 6. Granat (Sve) 47.18, 7. Januszewski (Pol) 47.44, 8. Cornet (Spa) 47.56; 1.500 m: 1. Stenzel (Nem) 3:42.58, 2. Sabunin (Rus) 3:42.59, 3. Cacho (Spa) 3:44.20, 4. Lough (VB) 3:45.11, 5. Bulkovski (Ukr) 3:45.87, 6. Rostkowski (Pol) 3:46.08, 7. D'Urso (Ita) 3:39.46, 8. Zaki (Sve) 3:50.96; 10.000 m: 1. Baldini (Ita) 28:45.77, 2. Freigang (Nem) 28:46.34, 3. Gomez (Spa) 28:46.76, 4. Strizakov (Rus) 29:00.78, 5. Cesak (Ukr) 29:22.07, 6. Hobbs (VB) 29:25.92, 7. Thysell (Sve) 29:48.42, 8. Gladki (Pol) 29:48.42; 400 m ovire: 1. Ottoz (Ita) 49.30, 2. Maschenko (Rus) 49.49, 3.

Nylander (Sve) 49.64, 4. Jennings (VB) 50.43, 5. Gorbenco (Ukr) 50.54, 6. Kaul (Nem) 50.63, 7. Kotlarski (Pol) 50.84, 8. Montreal (Spa) 51.86; visina: 1. Smith (VB) 231, 2. Sjöberg (Sve) 231, 3. Partyka (Pol) 225, 4. Beyer (Nem) 225, 5. Tirtisnik (Ukr) 223, 6. Ortiz (Spa) 221, 7. Fjodorov (Rus) 215, 8. Ceresoli (Ita) 215; daljava: 1. Tarasenko (Rus) 832 (+3.6 m/S; regularen skok 814), 2. Krause (Nem) 811, 3. Kirilenko (Ukr) 811, 4. Coltri (Ita) 811, 5. Luczak (Pol) 796, 6. Olivan (Spa) 786, 7. Oldin (Sve) 769, 8. Munroe (VB) 764; krogla: 1. Bagač (Ukr) 20.65, 2. Buder (Nem) 20.28, 3. Dal Soglio (Ita) 19.80, 4. Martinez (Spa) 18.97, 5. Hammarstein (Sve) 18.54, 6. Nikolajev (Rus) 18.49, 7. Perzylo (Pol) 18.11, 8. Simson (VB) 17.72; kopje: 1. Hecht (Nem) 87.24, 2. Morujev (Rus) 82.80, 3. Backley (VB) 81.96, 4. Wittek (Pol) 78.00, 5. Uglov (Ukr) 75.82, 6. Borglund (Sve) 73.76, 7. Sonogo (Ita) 68.92, 8. Sotelo (Spanien) 64.58.

Zenske - 100 m (veter +2.0 m/s): 1. Paschke (Nem) 11.08, 2. Lesova (Rus) 11.16, 3. Combe (Fra) 11.30, 4. Douglas (VB) 11.30, 5. Puha (Ukr) 11.35, 6. Vinogradova (Blr) 11.49, 7. Ardisone (Ita) 11.55, 8. Czajko (Pol) 11.64; 4 x 100 m: 1. Rusija 42.74 (najboljši rezultat sezone na svetu), 2. Nemčija 43.15, 3. Francija 43.63, 4. Velika Britanija 44.10, 5. Italija 44.27, 6. Ukrajina 44.35, 7. Belorusija 44.85, 8. Poljska 45.47; 400 m: 1. Neef (VB)

Moški po 10 disciplinah

1. Nemčija 62,
2. Velika Britanija 53,
3. Rusija 51,
4. Italija 50.5,
5. Ukrajina 45,
6. Švedska 38.5,
7. Španija 32,
8. Poljska 28

Ženske po 9 disciplinah

1. Rusija 63,
2. Velika Britanija 50,
3. Nemčija 46,
4. Francija 44,
5. Belorusija 39,
6. Ukrajina 37,
7. Italija 26,
8. Poljska 19

RUGBY / SVETOVNO PRVENSTVO

Južnoafričani prejeli pokal iz rok Nelsona Mandele

JAR - Nova Zelandija 15:12 (9:9)

JOHANNESBURG - Stadion Ellisa Parka, 62.000 gledalcev, sodnik Morrison (Anglija).

JAR: Joubert, Small (Venter), Mulder, Le Roux, Williams, Stransky, Van der Westhuizen, Andrews (Strauli), Kruger, Pienaar, Strydom, Wiese, Swart (Pagel), Rossouw, Du Randt.

NOVA ZELANDIJA: Osborne, Wilson (Ellis), Bunce, Little, Lomu, Mehrtens, Bachop (Strachan), Z. Brooke, Kronfeld, Brewer (Joseph), R. Brooke, Jones, Brown, Fitzpatrick, Dowd (Loe).

Prvi nastop Južnoafriške republike na tekmovanju za svetovno prvenstvo v rugbyju so igralci v zelenem po večletni izolaciji zaradi vladavine apartheida kronali s prvim mestom. Zmago so si južnoafričani priigrali tik pred zaključkom podaljška, ko se jim je zmaga zaradi pravila - da v primeru neodločenega izida tudi po podaljških zmaga tisto mostvo, ki je imelo med turnirjem manj izključenih igralcev - vse bolj odmikala.

Boj obeh ekip sta vodila Andrew Mehrtens pri Novi Zelandiji in Joel Stransky pri Južnoafriški republiki, ki sta tudi dosegla vse točke. Izid je bil vseskozi izenačen, saj si nobena ekipa ni prii-

grala večje prednosti kot tri točke. Po končanem rednem delu je bil izid 9:9, v podaljšku pa je bil uspešnejši Stransky, ki je zadel dvakrat in popeljal JAR do pokala. Obe ekipi nista prebili obrambe, se posebej to velja za Novozelance, ki so stavili na hitrega Jonaha Lomuja, ki pa tokrat ni zmozel priti mimo Andreja Jouberta in Jamesa Smalla. Južnoafriška obramba je tako onemogocila novozelandsko »oklepno konico« in Kiviji so neuspešno poskusali s prebojem druge. Obrambna vrsta Južnoafriške republike Andrews in Pienaar ter Kruger v ospredju so spravili nekaj uporabnih zog do Stranskyja, ta pa je bil v strelih iz igre natancnejši kot Mehrtens. Stransky je trikrat zadel iz prostih strel in dvakrat iz igre, medtem ko je bil Mehrtens poleg treh prostih strel iz igre uspešen le enkrat.

Južnoafričani so prvi pokal prejeli iz rok predsednika Južnoafriške republike Nelsona Mandele (na sliki), ki je bil ob tej priložnosti oblečen v nacionalni dres svoje reprezentance - podobno kakršne si pred nekaj leti ni bilo mogoče zamisliti. (JuM)

NOVICE

Daly zavmil ponudbo Knicksov

NEW YORK (STA/Hina) - Znani ameriški kosarkarski trener Chuck Daly je zavmil trenersko mesto pri profesionalnem kosarkarskem mostvu NBA New York Knicks. Daly, ki je se pred dvema letoma treniral New Jersey Netse, je zavmil ponudbo z obrazložitvijo, da ni pripravljen za vodenje mostva NBA. Po neuradnih podatkih naj bi Knicksi Dalyju ponujali za dveletno pogodbo šest milijonov dolarjev.

Lille deseti kandidat za OI leta 2004

LILLE (STA/AP) - Francosko mesto Lille bo kandidiralo za organizatorja letnih olimpijskih iger leta 2004, je sporočil zupan mesta Pierre Mouroy. S tem je Lille postal že deseti kandidat. Poprej so svoje kandidature objavili Peking, Carigrad (oba kandidirala že za igre leta 2000), Bruselj, Buenos Aires, Capetown, Rio de Janiero, Rim, San Juan in Stockholm. Izvršni odbor MOK bo gostitelja OI leta 2002 izbral septembra 1997.

Frana prvi v Nottinghamu

NOTTINGHAM (STA) - Argentinec Javier Frana je zmagovalec teniskega turnirja ATP z nagradnim skladom 328.000 ameriških dolarjev v angleškem Nottinghamu. V finalu je premagal sedmega nosilca Avstralcia Todda Woodbridgea s 7:6 (7:4), 6:3.

Evropski rekord Wameckeja

WARENDORF (dpa) - Mark Warnecke je na nemškem državnem plavalnem prvenstvu postavil nov evropski rekord na 50 metrov prsno. S časom 27.82 je za 23 stotnik sekunde popravil stari rekord, ki sta ga imela Rus Dimitij Volkov in Ukrajinec Aleksander Džaburija. Rekordni doseg Warneckeja je hkrati tudi najboljši letošnji rezultat na svetu.

V finalu Halleja Rosset in Stich

HALLE (dpa) - Lanski zmagovalec mednarodnega moskega teniskega turnirja v nemškem Halleju domačin Michael Stich se je tudi letos uvrstil v finale tega tekmovanja. V polfinalu je Stich premagal Nizozemca Paula Haarhuisa s 7:6 (7:4) in 6:1 ter se bo danes pomeril z olimpijskim prvakom Svcarjem Markom Rosset, ki je premagal Nizozemca Jacco Elthinga z 7:6 (7:4) in 7:5

V finalu Ulihrach in Muster

ST. PÖLTEN (STA/APA) - Avstrijec Thomas Muster se je s svojo 39. zaporedno zmago na peščenih igriščih uvrstil v finale teniskega turnirja ATP v avstrijskem St. Pöltnu. V polfinalu je premagal 170. igralca s svetovne računalniške lestvice Italijana Stefana Pescosolida s 6:0, 3:6 in 6:4. Muster je v tretjem nizui zgubljal že z 1:3 v igrah, vendar njegov nasprotnik ni izkoristil dveh break zog za vodstvo s 4:1. Muster bo v finalu igral proti 20-letnemu Cehu Bohdanu Ulihrachu. Slednji je v češkem obračunu premagal Slavo Dosedela s 7:5 in 6:0.

Nova žrtev belgijskih religijev

YPRES (STA/AP) - Na začetku religija 24 ur Ypresa v Belgiji je prislo do tragične nesreče, ko je avto, ki sta ga vozila dva francoska voznika Jerry Damez in Jacques Samy, trčil v skupino otrok ob cesti. V nesreči je eden izmed njih umrl, trije pa so bili hudo poškodovani. To je že druga tragična nesreča na belgijskih religijah v dveh letih. Lani decembra je namreč v podobni nesreči prav tako umrl en otrok, 15 ljudi pa je bilo poškodovanih.

Tauziatova prva v Eastbournu

EASTBOURNE (dpa) - V finalu teniskega turnirja v Eastbournu je Francozinja Nathalie Tauziat premagala Amerikanko Chando Rubin s 3:6, 6:0, in 7:5. Med ženskimi dvojicami pa sta prvi nosilki Cehinja Jana Novotna in Španka Arantxa Sanchez Vicario premagali drugo postavljeno dvojico Amerikanko Gigi Fernandez in Belorusinjo Nataso Zverev z 0:6, 6:3 in 6:4.

Nov svetovni rekord Bartove

WESEL (dpa) - Cehinja Daniela Bartova je na atletskem tekmovanju v nemškem Weselu s preskočenimi 413 centimetri za centimeter izboljšala svoj svetovni rekord v skoku s palico, ki ga je dosegla letos v Duisburgu.

Rominger še vodi, Jalabert tretji

LAUSANNE (STA/AFP) - Svcarski kolesar Tony Rominger kljub odstopu na dirki Po Svcici se vedno zanesljivo vodi na lestvici Svetovne kolesarske zveze (UCI). Drugi je Španec Miguel Indurain, na tretje mesto pa se je prebil zmagovalec dirke po Kataloniji Laurent Jalabert.

Sestavili skupine za odbojbarski EP

ARNHEM - V Arnhemu so z zrebom določili sestavo kvalifikacijskih skupin za finalni fazi moskega in zenskega odbojbarskega prvenstva, ki bosta od 8. do 16. septembra v Grčiji oziroma od 23. septembra do 1. oktobra na Nizozemskem. Moski, skupina A: Nizozemska, Grčija, Nemčija, Ukrajina, ZR Jugoslavija, Latvija. Skupina B: Italija, Rusija, Bolgarija, Poljska, Romunija, Češka. Zenske, skupina A: Rusija, Belorusija, Ukrajina, Lettonska, Poljska, Nemčija. Skupina B: Nizozemska, Češka, Italija, Hrvaška, Bolgarija, Turcija.

MOTOCIKLIZEM / VELIKA NAGRADA NIZOZEMSKKE

ASSEN 1995

Biaggi po zmagi v Assnu (Telefoto AP)

ASSEN - Svetovni prvak Michael Doohan je z drugo zaporedno zmago (sicer 23. v karieri) na dirkališču v Assnu prevzel vodstvo v skupnem seštevku. Avstralec je dirko začel s tretjega startnega mesta, bil vseskozi na drugem mestu za Špancem Albertom Puigom. Tri kroge pred ciljem je po notranji strani sikane prehitel Španca in prevzel vodstvo, ki ga je obdržal do zmage. Pol kroga pred ciljem je Puiga prehitel rojak, Doohanov kolega iz mostva Alex Criville.

Doohan je s to zmago zopet prevzel vodstvo v skupnem seštevku s 120 točkami, saj si je njegov rojak in vodilni do vce-

rajsnje dirke v skupnem seštevku Daryl Beattie na petkovem treningu zlomil ključnico in včeraj ni nastopil.

Sicer pa je dirko najbolje začel Loris Capirossi, vendar je do 6. kroga že zdrsnil na četrto mesto. Vodstvo je prevzel Puig, ki mu je za ovrtnik neprestano dihal Doohan, medtem ko je Criville čakal do zadnjega kroga in napadel.

»Pet krogov pred ciljem se je prava dirka pravzaprav se začela. Začel sem napadati in po nekaj poskusih mi je uspelo prehiteti Alberta,« je povedal Doohan. Čeprav je Puigova honda dosti počasnejša, je zadrževal

Doohan in Biaggi znova na najvišji stopnički

Dramatičen razplet zadnjega kroga v razredu do 250 ccm

Doohana vse do konca 17. kroga. Puig ni pričakoval, da ga bo prehitel tudi Criville: »To je bila moja napaka. Toda prepričan sem, da se mi kaj taksnega ne bo nikoli več zgodilo.«

V razredu do 250 ccm je prvak Max Biaggi zmagal se tretjič zapored in ima zdaj 25 točk prednosti pred Japoncem Tetsuyo Harado, ki včeraj zaradi petkovskega padca ni nastopil.

Dirka je bila nezanimiva, saj je bil Biaggi daleč pred vsemi. Toda dirka je imela dramatičen zaključek, ki ga je povzročila nenadna nevihta. Na spolkem cestiscu je v sikani tik pred ciljem padlo kar pet motociklistov, med njimi tudi Francoz Jean-Michel Bayle, ki si je obetal tretje mesto.

Izidi - do 500 ccm: 1. Doohan (Avs, honda) 41:27.422 (povprečna hi-

trost 175.092 km/h), 2. Criville (Spa, honda) 41:27.563, 3. Puig (Spa, honda) 41:28.018, 4. Capirossi (Ita, honda) 41:33.040, 5. Barros (Bra, honda) 41:39.877, 6. Abe (Jap, yamaha) 41:42.722, 7. Cadalora (Ita, yamaha) 41:58.162, 8. Itoh (Jap, honda) 42:05.892, 9. Reggiani (Ita, aprilija) 42:20.066, 10. Borja (Spa, ROC yamaha) 42:20.077; **250 ccm:** 1. Biaggi (Ita, aprilija) 38:24.532 (povp. hitrost 170.089 km/h), 2. Waldmann (Nem, honda) 38:29.154, 3. Okada (Jap, honda) 38:29.428, 4. Ruggia (Fra, honda) 38:41.966, 5. Roberts (ZDA, yamaha) 38:52.186, 6. J. Van den Goorbergh (Niz, honda) 38:53.027, 7. N. Aoki (Jap, honda) 39:04.842, 8. Gramigni (Ita, honda) 39:15.308, 9. D'Antin (Spa, honda) 39:15.425, 10. Fuchs (Nem, honda)

39:15.431; **125 ccm:** 1. Raudies (Nem, honda) 38:50.272 (158.865 km/h), 2. Öttl (Nem, aprilija) 38:55.150, 3. Saito (Jap, honda) 38:55.282, 4. Sakata (Jap, aprilija) 38:55.670, 5. H. Aoki (Jap, honda) 38:55.808, 6. Torrontegui (Spa, honda) 38:56.876, 7. Perugini (Ita, aprilija) 38:56.890, 8. Nakajoh (Jap, honda) 38:57.388, 9. Manako (Jap, honda) 38:58.370, 10. Scalvini (Ita, aprilija) 39:17.648.

Vrstni red za svetovno prvenstvo - do 500 ccm: 1. Doohan 120, 2. Beattie (Avs, suzuki) 119, 3. Puig 99, 4. Criville 92, 5. Cadalora 79; **do 250 ccm:** 1. Biaggi 143, 2. Harada (Jap, yamaha) 118, 3. Waldmann 107, 4. Aoki 74, 5. Okada 69; **125 ccm:** 1. Aoki 136, 2. Perugini 82, 3. Sakata 73, 4. Saito 66, 5. Raudies 56.5.

(MAN)

NAMIZNI TENIS

V prvih dveh dneh za ŠK Kras še tri kolajne

V dvojicah dva srebra in en bron - Skupno že 22 kolajn

Krasovi namiznoteniški igralci nas se naprej razveseljujejo z osvajanjem medalj. Na absolutnem državnem prvenstvu v Alasiju pri Genovi so v prvih dveh dneh osvojili še dve srebrni in eno bronasto medaljo. V skupnem sestevku je Kras na državnem prvenstvu zbral doslej rekordno število 22 kolajn.

Ze prvi dan v Alasiju je prinesel Krasovi mešani dvojici Andrea Bertolotti/Ivana Stubelj v konkurenci tretje kategorije drugo mesto. V igri dvojic drugokategorikov so spet blestele Krasove dvojice. Mešani par sestavljen iz Vanje Milic in nekdanjega Krasovega igralca Christiana Mersija je s solidno igro zasedel drugo mesto. Katja Milic (Kras) in Debora Balboni (A4 Verzuolo) sta stopili kot tretjevrščeni na zmagovalni

oder ženskih dvojic. Rahlo razocaranje je bil le poraz Krasove ženske dvojice Ana Bersan/Vanja Milic v prvem krogu. V posamični konkurenci tretjekategorikov sta Bertolotti z uvrstitvijo med prvih 16 in Ivana Stubelj z uvrstitvijo med prvih osem igralc pridobila pravico do nastopa med drugokategorniki. Skupaj z Vanjo in Katjo Milic sta v tej konkurenci merila moči včeraj. Na tej stopnji je konkurenca zelo ostra. Realno je težko pričakovati, da bi krasovci posegli v samo diamantno spico italijanskega namiznega tenisa, a velik uspeh bo, če pridejo do vrnitve na vrh.

Državno prvenstvo se bo zaključilo drevi z razglasitvijo absolutnega prvaka oziroma prvakinja 1995. Krasu pa ostaja 22 osvojenih medalj. (J.J.)

NOGOMET / PROTI TILAVENTINI

Primorec danes pred poslednjo preizkušnjo za obstanek v 2. AL

Trebenski Primorec bo danes v zadnjem kolu turnirja za obstanek v 2. amaterski ligi igral proti ekipi Tilaventina, ki je pred tem turnirjem veljala za najmočnejšo od vseh ostalih mostev na tem turnirju.

Tilaventina pa je v prejšnjem kolu doživela hud spodrsljaj, saj je kar doma zanesljivo izgubila z Diano. Trebensi tekmeči morajo danes nujno zmagati, če hočejo se upati na obstanek v ligi.

»Tilaventina bo proti nam igrala na vse ali nič. To mora biti jasno. Zato bomo morali zelo paziti, da ohranimo mirne živce in da igramo svojo tekmo,« nam je uvodoma dejal predsednik SD Primorec Bogdan Kralj.

»Ne smemo izgubiti te prilike, in si zagotoviti obstanek v ligi je po tej tekmi. Od šestih možnih lahko računamo na štiri rezultate v našo korist. Prepričan pa sem, da se bomo že po tekni s Tilaventino veselili obstanka v ligi. Fantje so zelo motivirani za to srečanje.

Poskodb in izključitev ni, tako da bomo lahko igrali s standardno postavo,« je se nadaljeval predsednik.

Kot je znano, bodo v 2. AL ostale prve tri uvrščene ekipe tega turnirja. San Vito al Torre je brez točke in je že »odpisan«, v nizjo ligo pa izpadeta dve ekipi. Če bo danes Primorec zmagal ali igral neodločeno, bo zanesljivo ostal v 2. AL. Izognil se bo nazadovanju tudi v primeru poraza, toda mora upati na ugoden izid srečanja med Diano in Bagnaria Arso. Diana mora namreč zmagati ali igrati neodločeno. V primeru poraza Primorca in Diane bi imele na vrhu lestvice kar štiri ekipe enako število točk (5) in stvari bi se se kako zapletle.

DANASNJI SPORED (17.00): Primorec - Tilaventina; Diana - Bagnaria Arsa, prost San Vito al Torre.

VRSTNI RED: Diana in Primorec 5, Tilaventina in Bagnaria Arsa 3, San Vito al Torre 0. (bl)

OBNOVA 1. MAJA

Kljub slabemu vremenu so dela v polnem teku

Zadružna kraška banka bo prispevala za opremo dvoran

Kljub slabemu vremenu, ki v teh dneh precej pesti delovno ekipo, dela pri obnovi velike telovadnice na stadionu »1. maj« dobro napredujejo. Monterji so že dokončali obe krajni steni, trenutno pa polagajo notranjo oblogo bocnih sten, tako da objekt že dobiva obliko, ki nakazuje, kakšen bo, ko bo povsem dokončan. Zadnja burja je pritrjevanje nove strehe sicer nekoliko zavrlam, vendar pa je podjetje okrepilo delovno ekipo, ki bo skušala nadomestiti zamujeni čas. Seveda, treba bo opraviti do jeseni še vrsto del, toda tempo prenove dopušča upanje, da bo vse dokončano do zastavljenega in dogovorjenega roka.

Pra tako je društveno vodstvo skupaj z Odborom za ohranitev stadiona »1. maj« že podvzelo prve korake za nadaljevanje obnove male dvorane in ostalih prostorov. Kot je znano je bila že pred časom opravljena prva faza obnove stropa, zdaj pa bo prišla na vrsto še insonorizacija. Položen bo novi pod, sledilo bo barvanje prostorov itd.

Odbor se vedno nadaljuje z akcijo zbiranja sredstev za obnovitvena dela, s svojimi prispevki pa so priskocili na pomoč - poleg mnogih zasebnikov - tudi nekatere ustanove. Med temi je sprejela sklep za pomoč pri obnovi objektov na stadionu »1. maj« tudi Zadružna kraška banka - Credito Cooperativo del Carso z Opčin, ki bo sponsorizirala nabavo nove notranje opreme v prenovljeni veliki telovadnici. Za stadion bo to velika pridobitev, saj bo predstavljala nova oprema pomembno posodobitev kosarkarskih in odbojcarskih igrišč, kar bo ugodno sprejelo tako občinstvo, kot igralci.

Tako lahko recemo, da trud, ki sta ga vložila

ODBOJKA

Koimpex in Körting za prestop v D ligo

Danes v San Giorgiu di N.

Zenska Slogina ekipa Koimpex in združena ekipa Bora in Sloge Körting bosta jutri v San Giorgiu di Nogaru sodelovali na kvalifikacijah za napredovanje v odbojcarsko D ligo. Celodnevni četverboj med drugouvrščenimi sesterkami iz starih pokrajinskih prvenstev bi bil moral biti na sporedu že prejšnji teden, vendar so ga odložili za teden dni. Ekipe se bodo pomerile med sabo po sistemu vsak z vsakim na dva dobljena niza brez tie breaka. Končni vrstni red bo določil neke vrste prednostne lestvice, iz katere bodo crpali mostva, ki bodo zapolnila morebitne vrzeli v četrtoligaski konkurenci. Po nekaterih izračunih naj bi v mosko D ligo napredovale celo vse udeležene turnirja, v ženski pa najmanj tri, vendar to ni uradno, zato bosta morali obe slovenski sesterki skušati doseči seveda cimvisjo uvrstitev.

Sporod moski (sportna palaca): 9.30 Videm - Ronchi; sledi Körting - Pordenon, sledi Ronchi - Körting, 16.00 Pordenon - Videm, Videm - Körting, Pordenon - Ronchi.

Sporod ženske (srednja sola): 9.30 Videm - Corridoni, Koimpex - Pordenon, Corridoni - Koimpex, 16.30 Pordenon - Videm, Videm - Koimpex, Pordenon - Corridoni.

Zidovi se podirajo, meje padajo kot stene iz papirja, propadajo ideologije, pod uničujočo silo sovražnih voda se podirajo mostovi, ceste in okopi. Naš čas (in tudi izraze) označujejo torej katastrofe in uničevanje. Prav iz tega scenarija v zvezi z »day after« pa izhaja paradoksalna in posredna reklama - poleg vsega brezplačna - za tiste, ki si s prevejanjem a kontroliranim optimizmom drznejo graditi in obnavljati, namesto da bi se vključili v perverzno uživanje ob uničevanju. Glede konkretnih primerov začnimo pri tistih, ki stvari, zidove resnično ustvarjajo s pomočjo opeke in zidarske žlice.

Beseda hiša že sama po sebi pomeni nekaj dobrega, zveni prijateljsko in prijetno. Ob tem je dovolj že, da črpamo iz neizmerne rezervoarja človeške domišljije. Kaj dela torej človek, ko se zamisli in išče navdih? Odgovor je jasen: misli na povsem običajne stvari. In kakšna je ženska naših sanj? Je angel ob ognjišču. In miren in uravnovešen moški? Jasno: skrbi za dom. Kakšen pa je hrustajoč kruh? Seveda ne more biti drugačen kot domač. In tako naprej. Hiša torej, pa naj bo majhna ali velika kot opatija, vzbuja tople misli o varnem gnezdu, o čustvih. Če zaradi drugega ne, potem zato, ker človek ni polž in zanj predstavlja določen prostor iz opek nek načrt, cilj, pridobitev, fantazijo.

Zato so dobrodošli in zaslužni tisti angeli, ki svojim bližnjim s svojim delom in strokovnostjo zagotavljajo te bivalne ugodnosti. Dobrodošli vsi tisti, ki te delavce usposabljaajo v svojih laboratorijih in mini gradbiščih na zavodih, ki se imenujejo Scuola edile (gradbene šole). Oboji - učenci in učitelji - predstavljajo primer resnosti, trdnosti in pripravljenosti, da nekaj storijo, kar v današnjem času predstavlja nezanimljivo simbolično in pozitivno vrednoto.

Tako je tudi v Trstu, kjer na krajevni gradbeni šoli Scuola Edile kujejo nove gradbene delavce. Po 2400 urah v dvoletnem tečaju se jim po opravljenih izpitih odprejo vrata v svet možne zaposlitve. In pri tem se ta cikel v okviru te šole ponavlja že več kot trideset let.

GRADIMO GRADBENE IZVEDENCE

TEČAJI ZA ZIDARJE - POLAGALCE PLOŠČIC - TESARJE - UPRAVLJALCE STROJEV ZA OBDELAVO ZEMLJIŠČ

Začetek tečajev v oktobru, vpis in obiskovanje tečajev je brezplačen

SCUOLA EDILE TRIESTE ŠOLA ZA GRADBINCCE

Paritetni organ združenja gradbincev in sindikatov gradbenih delavcev Trst - Miramarski drevored 89 - Tel. 040-43626

Nekaterim stvarjem se
v zamejstvu
ne znamo odgovedati.

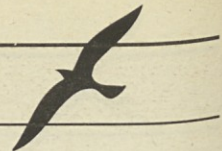

GRAFICENTER / FOTO: SERGIO FERRARI

Nekaterim drugim
se ne smemo.

Primorski dnevnik
Moj dnevnik!

NOVINARJI NA OBISKU V DUBROVNIKU

Južna Dalmacija še čaka na turiste

Vabijo jih s čisto naravo in znižanimi cenami

Nedavno se je iz Dubrovnika vrnila skupina slovenskih turističnih agentov in organizatorjev potovanj ter novinarjev, ki so se odzvali vabilu turistične skupnosti dubrovnisko-neretvanske županije in preživeli tri dni na nekdanji najbolj turističnem območju.

V te kraje turisti ne prihajajo več. Tako je tukaj raj za vse, ki si želijo samote, miru in pustolovščin. Vse sameva, od hotelov, gostiln, kampov, do čudovitih dolgih peščenih in skalnatih plaz in tudi znamenite dubrovniske Place. Vse je prazno in precej žalostno, saj smo bili vajeni neprestane živžava, ko si se moral po Placi (Stradunu) prerivati s komolci, če si želel priti, kamor si bil

namenjen. Tudi znamenita uličica Prijeko, znana po barčkih, sedaj sameva, le tu pa tam vidis pred gostilno nekaj mizic... Prazno in žalostno.

Hrvaska, ki je bila od nekdaj usmerjena k tržnemu gospodarstvu, daje prednost turizmu kot enemu od temeljev celotnega razvoja in napredka. Glavni hrvaški turistični adut je prav gotovo Jadransko morje, ki velja za eno najčistejših, po drugi strani pa ima dežela marsikje povsem neokrnjeno naravo. Ob izvirnem hrvaškem načinu življenja je čar tudi arhitektura in folklor pa razvedrilo in gastronomska kultura. Hrvaska se s svojo turistično ponudbo spet vrača na svetovno turistično tržišče.

Na območju dubrovnisko-neretvanske županije s 126 tisoč prebivalci in 1779 kvadratnimi kilometri površine, pa se skupino Elafitskih otokov so imeli leta 1990, torej pred vojno, sto tisoč postelj, od tega 30 tisoč v hotelih, večinoma B-kategorije, ostale pa v višjih kategorijah. V tem letu so nasteli 6, 5 milijona nočitev, od tega je več kot polovica pripadala tujim gostom. Lani so na tem območju ustvarili petsto tisoč nočitev, za letosjo sezono pričakujejo, da jih bo trikrat več. Zaradi blizine evropskega tržišča, ugodnih cen penzionskih in izvenpenzionskih storitev, neonesnaženega morja, neokrnjene narave in kakovostne ponudbe, ki ustreza evropskim

Lopud

standardom, Hrvaska lahko pričakuje določen del tujih gostov v Istri, hrvaškem primorju in Dalmaciji z otoki.

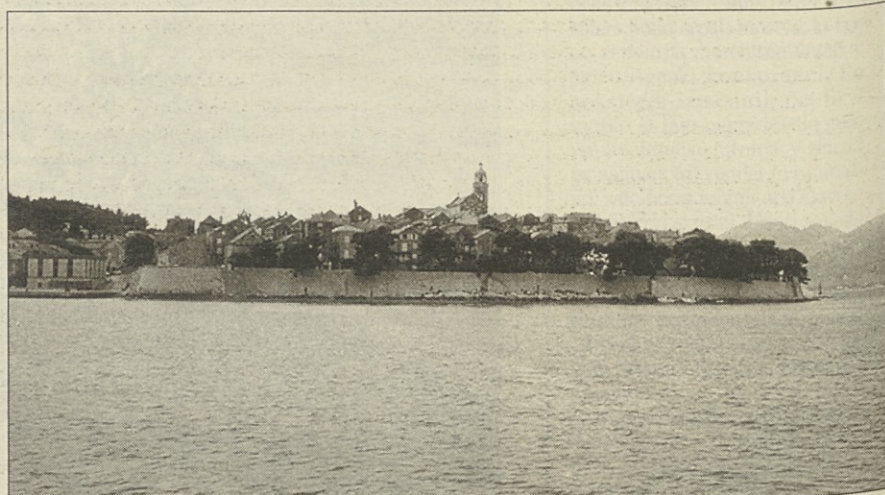
In posledice vojne?

Vsako leto obnavljajo v vojni poškodovane objekte, hotele, ceste, pročelja hiš in za letosnjo sezono so pripravili 50 hotelov s 16 tisoč posteljami, od tega 5 do 6 tisoč v zasebnih sobah in avtokampih, vse od Zupe Dubrovačke do Slanega in Elafitskih otokov. Ob tem se vseeno človek vpraša, kdo se se odloča za prenočevanja v hotelskih »panjih«, ko pa si obkrožen s precudovito naravo in čistim zrakom.

»Za območje samega Dubrovnika smo pripravili 20 hotelskih objektov,« je dejal župan Dubrovnika Ilija Zanetić in dodal, »da se usmerjamo tudi na tako imenovani družinski turizem«. Poleg tega so precej znižali tudi cene, saj je v manjših hotelih treba dnevno odsteti od 30 do 40 nemških mark, do približno 70 nemških mark v večjih, odvisno pač od kategorije hotela in sobe.

Do Dubrovnika in otokov je mogoče priti po zraku in vodi. Tako leti Adria Airways do Splita, nato pa je mogoče pot nadaljevati s trajektom ali ladjo do Korčule, Lastova in ostalih otokov. Povezuje med samimi otoki pa je redna - dnevna.

Slovenski turisti omenjene južnodalmatinske kraje in otoke poznajo se

Korčula

iz boljših za Dubrovnik in otocje »zlatih časov«, ki pa se že počasi vračajo. »Upamo, da bomo dovolj močni in se znova uveljavili na vedno močnejšem turističnem tržišču,« je na koncu dejal Vladimir Bakić, direktor urada tu-

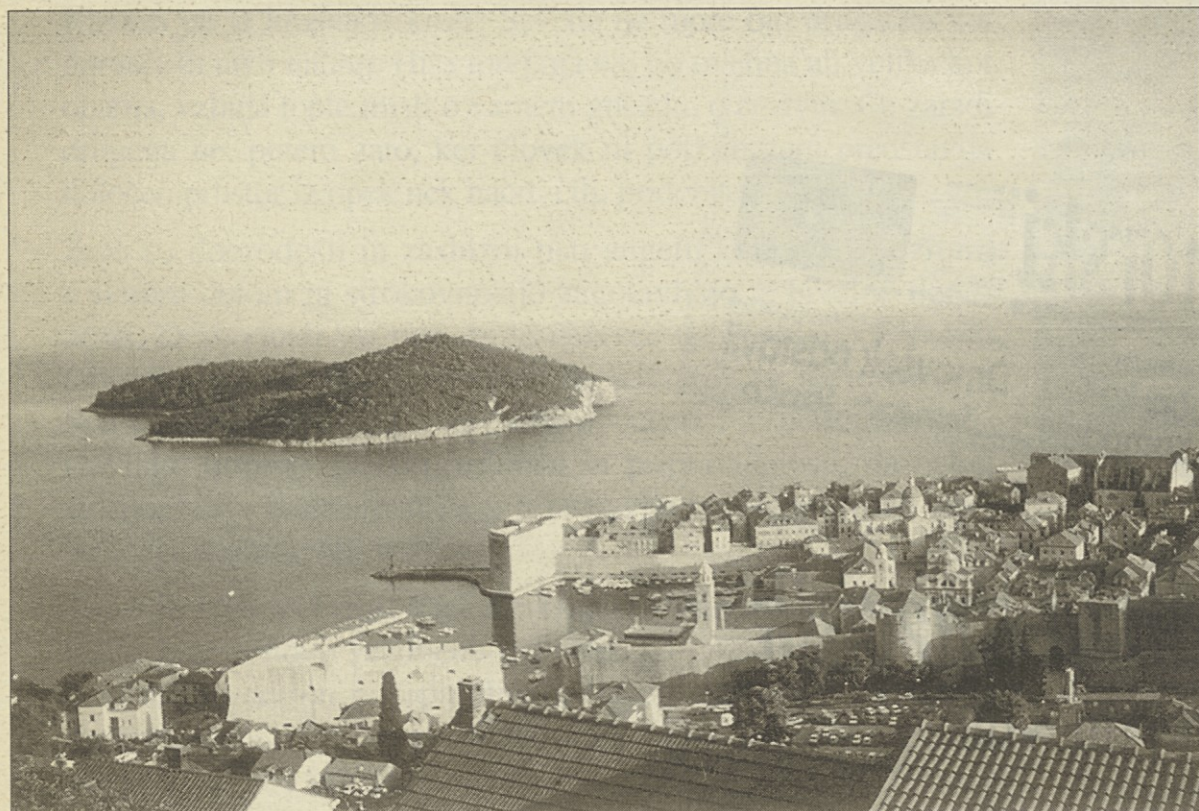
ristične skupnosti Dubrovnisko-neretvanske županije, in dodal, »da bomo vsakega gosta, se posebno iz Slovenije, zelo veseli«. Ce ste že bili na Hrvaskem, se prav gotovo se spominjate vročih poletij ali carobnih jeseni, nedo-

taknjene narave in enkratnih starih mest, dopusta, ko ste imeli plazo le zase, nedolgo zatem pa ste se, če vam je bilo do tega, znašli sredi mestnega vrveža ali razgibanega življenja na hotelski terasi.

Barbara Sedmak

Dubrovniški Knežji dvor s Srdjem v ozadju

Dubrovnik in otok Lokrum

Korčula - del obzidja s stolpom (Vse fotografije: Barbara Sedmak)

Horoskop

zapisal

B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Odsotnost ljube osebe vas ne bo pretirano mučila, saj boste v mislih in srcu vseskozi pri njej. Izkoristite priložnost in ji izpo-vejte svoje resnične misli in čustva.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Uvideli boste, da čar prihodnosti ni obnavljanje preteklosti, ampak odprtost za novo. Razčistite že enkrat z navlako preteklosti, sicer se boste do konca vrteli v krogu.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Preziveli boste prijeten dan, poln brezskrbnega predavanja zdravilnemu brezdelju - razen seveda, če boste nasledil samoprisilam po uslužnosti za vsako ceno.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Čeprav je vaša samozavest na psu, se boste vendarle raje oprli na svoje raziskovalne in umske sposobnosti kot da bi se naprej računali na dvomljivo modrost drugih.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Ljudje, za katere se vam je zdelo, da vas gledajo postrani, vam bodo nenadoma postali nenavadno naklonjeni. Ne predajajte se napuhu - gotovo imajo nekaj za bregom.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Ljudje se bodo radi zadrževali v vaši bližini in pritrjevali vašim sijajnim zamislam. Pritegnite jih k skupnemu nacrtu in jih medtem skušajte navdušiti za novega.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Razmisljati boste o drugačni organizaciji svojega življenja. Nič več samoprisil, nič več garanja za minljive stvari, ampak le se prizadevanje za trajne vrednote.

SKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Ljuba oseba vas bo navdusila za novo ljubezensko igro. Dokler boste lahko dominirali, bo še nekako slo, ko pa se boste morali predati njeni volji, bo zaskripalo.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Kljub zahtevam okoli- ce boste vendarle našli dovolj časa zase in za svoje globlje vzgibe. Če želite v življenju prispeti na svoj veliki cilj, si večkrat privoščite samoto.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Vaša ustvarjalna zili- ca bo tako napeta, da bo malone bolela, pravega navdiha pa od nikoder. Skušajte izprazniti svoj um in dopustite, da vas preseneti iz praznine nica.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Igranje prijaznega dobrodusneza se vam bo na lepem priskutilo, za- to boste pogumno pokazali svoj pravi obraz. Jezi bo sledila zadrega, tej pa radostno ravnodušje.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Ne skušajte na silo spreminja- ti smeri, v katero vas nagibajo vetrovi usode. Po- čakajte raje, da se utrudijo, nato pa se podajte v smer, ki vam jo bo narekovalo srce.

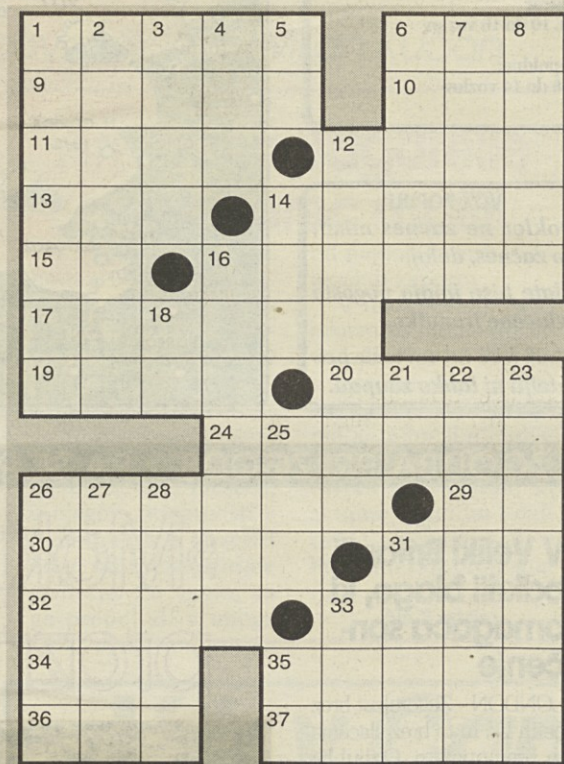
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. najdaljša francoska reka, 6. pogovor, 9. televizijski zaslon, 10. prva ženska, 11. omlaten snop slame, 12. krma za konje, 13. organ voja, 14. francoski skladatelj (Jacques), 15. prvi crki abecede, 16. zakon molčecno- sti pri italijanski mafiji, 17. izumitelj ladijskega vijaka (Josef), 19. razmnoževanje rib, 20. antično ime otoka Visa, 24. slovenski letalski pionir, ki se je smrtno po- nesrečil leta 1911 (Edvard), 26. nemški filozof (Bern- hard), 29. začetnici literarnega junaka Twista, 30. cir- kusko prizorišče, 31. ime slovenskega glasbenika Sos- sa, 32. ime hrvaske popevkarice Ukraden, 33. srebrno bela, zelo trda kovina (Cr), 34. poklon, 35. ime nekda- njega boksarja Carnere, 36. ime slovenskega glasbeni- ka Kersnika, 37. poučna zgodba iz zivalskega sveta.

Navpično:

1. ime ameriškega dirigenta Bernsteina, 2. deseti me- sec, 3. grški bog vojne, 4. moderna crnska glasba, 5. kemijski znak za aktinon, 6. zaslec, 7. nekdanja ameri- ska teniska igralka (Chris), 8. vase zaprt družbeni sloj, 12. konicasto zaključen steber iz enega kamna, 14. na- ziv, 16. konica, ost, 18. enaka soglasnika, 21. začetnici pisatelja Jenka, 22. otok v Gvinejskem zalivu, ki sku- paj z otokom Principe tvori državo (dve besedi), 23. siva, krhka kovina z znakom Sb, 25. mejna reka med Bosno in Hrvasko, 26. tolpa, drhal, 27. področje, 28. kovinska ali plastična posoda za vodo, 31. kosarkarski klub iz Soluna, 33. zemeljska ozina na Malaki, 35. ke- mijski znak za svinco.

OT, arena, Alt, Neda, krom, dar, Primo, Alo, basen
Ibert, ab, omerta, drst, Issa, Rusljan, Bavnik,
Vodoravno: Loara, rek, ekan, Eva, otep, oves, nos,
RESITEV

VESELA NEDEL'A NA MMTV

Oddaja Vesela nedel'a je na sporedu vsako nede- ljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krim kanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

13 naj naj

1. I Believe / Blessed uni- on of souls
2. Unchained Melody / R. Green & J. Flynn
3. Think of You / Whig- field
4. I Know / Dionne Farris
5. That Look in Your Eye / Ali Campbell
6. Hurt So Good / Jimmy Somerville
7. Your Loving Arms / Bil- lie Ray Martin
8. Can't Cry Anymore / Sheryl Crow
9. Dreamer / Livin' Joy
10. Surrender Your Love / Nightcrawlers
11. Fly Away / Haddaway
12. Freedom / Michele Gaye
13. Hands Up! Hands Up!

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Skrita želja: _____

Prijavljam se na karaoke: **DA** **NE**

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:

Republika

Boundy d. o. o.
Linhartova 7,
61000 Ljubljana

Boudy d.o.o. Ljubljana, generalni zastopnik laserskih video sistemov, karaok in »domačega kina« firme Pioneer, tel./fax: 061/327-762. Prodaja in izposoja videolaserskih plošč (fil- mov, karaok, glasbe, ...)

Lestvica najbolj izposojanih filmov: 1. Pentathlon (v gl. vlogi: Dolph Lundgren); 2. The Jungle Book (film W. Disneya); 3. Trapped in Paradise (Nicolas Cage, John Lovitz, Dana Car-vey); 4. Don't Talk to Strangers (Pierce Brosnan); 5. The Scout (Albert Brooks, Brendan Fraser)

Best of the best karaoke »Republike« v živo: četrtek, 29.6.: Pizzeria Jurman, Ljubljana; petek, 30.6.: Rodeo Club, Hipo- drom Komenda; sobota, 1.7.: Gostilna Sterk, Visnja Gora.

ŠAH

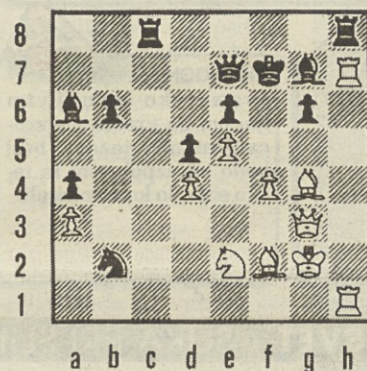
Karpov - Quinteros / Buenos Aires 1980

Nekdanji svetovni prvak Karpov je vse svo- je figure usmeril na kraljevo krilo, kjer se zadržuje tudi črni kralj. Toda pot do črnega kralja je se dolga, saj je trenutno v dobrem varstvu figur in dveh kmetov na sedmi vrsti. Velemojster Karpov, ki je na potezi, z žrtvi- jo sprostí vazno polje za svoje figure in v napadu zmaga.

Resitev naloge

S potezo 1.f5!! je Karpov sprostil polje f4 za skakaca in pričel z rušenjem črne obrambe. Črni je najprej zelel zamenjati trdnjavo 1...Th7: / tudi na 1...ef5 ali 1...gf5 sledi 2.Lf5!., na 1...Le2: 2.f6! / toda beli nadaljuje z napadom 2.fg6+ Kg8 3.gh7+ Kh8 4.Sf4! Beli skakac je zasedel vazno polje f4 in ze grozi 5.Sg6 mat, zato se je črni vdal!

Silvo Kovac

radio GLAS ljubljane d.d.
99.5 MHz, 100.2 MHz, 104.8 MHz
LABIRINT ZNANJA
VSAK TOREK OD 20.00 DO 21.30

IME IN PRIIMEK _____

TELEFONSKA ŠTEVILKA _____

NASLOV _____

GLASBENA ŽELJA _____

Prijavnico pošljite na naslov RGL, Kopitarjeva ulica 6
61000 Ljubljana, za LABIRINT ZNANJA

V kvizu »Labirint znanja« lahko sodelujete z zgornjo pri- javnico. Izrežite jo in nalepite na dopisnico ter pošljite na na- slov RGL, Kopitarjeva 6, Lju- bljana.

Ce boste izzrebani, se bo v torek zvečer pri vas oglašil te- lefon in nezni glasek bo rekel: »Halo, tukaj Labirint zna- nja...«. In potem boste odgova- rjali na lahka in težka vpraša- nja, ki jih zastavlja Alenka Sivka in Tomaz Srsen.

IRAN

Dežela na nekdanjem stičišču med vzhodom in zahodom (8)

Perzija se je rodila ne- nadoma kakor meteor na starem antinem nebu. Toda blede meteorska svetloba se je spremenila

v zvezdno, ki je s svojo sijajnostjo za stoletja pre- rasla mogocnost in lepoto tedanjih anticnih dezel. Zdruzitev medijskega in

perzijskega kraljestva na tem prostoru v 6. stoletju pred nasim stetjem je bilo rojstvo meteorja. Z upo- rom Kira, vladarja enega

od perzijskih plemen, pa se začne zarenje zvezde Perzije.

V borih tridesetih letih Kirove vladavine se je na tem prostoru pojavilo ce- sarstvo, ki dotlej ni imelo primerjave. Obsegalo je Iran, Mezopotamijo, Siri- jo, Egipt, Malo Azijo in zahodno Indijo. Držati skupaj tako različne nara- de in kulture je zahtevalo vladarja genija, in to je Kir nedvomno bil. Skri- vnost vladanja ni bila sa- mo v vojskarih zmagah, ampak tudi v zvitosti, podkupljivosti in strpnos- ti do novih ver... Prvic v zgodovini se je zgodilo, do to ni bil zgolj roparski pohod, ki rusi stare kul- ture, da bi poudaril in povzdignil svojo.

To cesarstvo je bilo

Persepolis - kraljeva zakladnica (Obe fotografiji: Janez Jaklič)

sinteza različnosti pod močnim in razsvetljenim despotom, briljanten pri- mer vzhodne civilizacije, ki prav nicesar ne dolguje Zahodu. Primer za pro- nicljivost vladarja so Zi- dje, ki so kralja Kira hva- lili kot resitelja, ker jim je dovolil vrnitev v do- movino iz babilonske su- znosti.

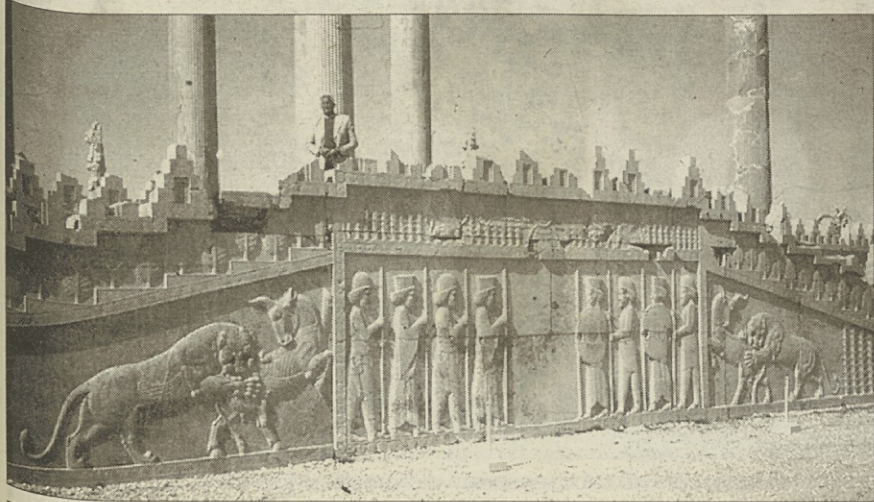
Obvladovati ta ogro- men prostor, ki je od

vzhoda do zahoda meril pet tisoč kilometrov, v smeri sever jug pa od 800 do 2500 kilometrov, je bilo naporno delo, ki je zahtevalo nove metode in izboljšavo starih. De- zela je bila razdeljena na province, ki so jih vodili satrapi, in povezana z izjemno uncikovito konj- sko pošto. Razdaljo pet tisoč kilometrov so ti ko- njeniki obvladovali v se-

dmih do devetih dneh, kar je se danes prav zavi- dljiva hitrost.

Kralj je imel povsod svoje uci in usesa, svoje volune, ki so ga obvešca- li o vsem, kar se je doga- jalo. Pravilna informacija je bila tako kot danes ze pred tisočletji dragoceno blago, ki ga je kralj place- val z zlatom.

Janez Jaklic
(Se nadaljuje)

Zgodovina stare Perzije je zapisana v kamnu

VREMENSKA SLIKA

Območje nizkega zračnega pritiska se je iznad Jadrana pomaknilo nad Balkan. V visinah priteka k nam s severnimi vetrovi sicer malo toplejši, vendar se vedno razmeroma vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 5.12 in zšlo ob 20.57. Dan bo dolg 15 ur in 45 minut. Luna bo vzšla ob 3.29 in zšla ob 18.38.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C
Mura	13,5
Sava (Radovljica)	10,4
Sora	11,1
Ljubljanica	12,2
Savinja	-
Vipava	9,8
Jadransko morje (Koper)	14,8

	°C
Crikvenica	20,0
Malinska	18,0
Sibenik	19,0
Porec	19,0
Split	20,0
M. Losinj	20,0
Dubrovnik	20,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju:

zjutraj:
NE 10 do 16 vozlov

popoldne:
N 8 do 14 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.47 najnižje -45 cm, ob 9.23 najvišje 16 cm, ob 14.05 najnižje -7 cm, ob 20.08 najvišje 42 cm.

Jutri: ob 3.17 najnižje 52 cm, ob 9.56 najvišje 21 cm, ob 14.48 najnižje -8 cm, ob 20.40 najvišje 44 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	17
1000 m	13
1500 m	9
2000 m	4
2500 m	0
2864 m	-1

BIOPROGNOZA

Vremensko občutljivim ljudem bo vreme povzročalo manjše težave, bolj bodo nerazpoloženi in težko se bodo koncentrirali.

VOX POPULI

Dokler ne začneš misli, ko začneš, delaj.

Zlate hise imajo pogosto svinčene trenutke.

Stari hiši in novemu prijatelju ni lahko zaupati.

DANES

Slovenija: Danes bo pretežno oblačno, občasno bo se deževalo. Na Primorskem se bo delno razjasnilo, burja bo pomehala. Najvišje dnevne temperature bodo od 16 do 22°C. Sosednje pokrajine: V sosednjih pokrajinah Italije in ob Jadrano bo suho, drugod bo občasno se deževalo.

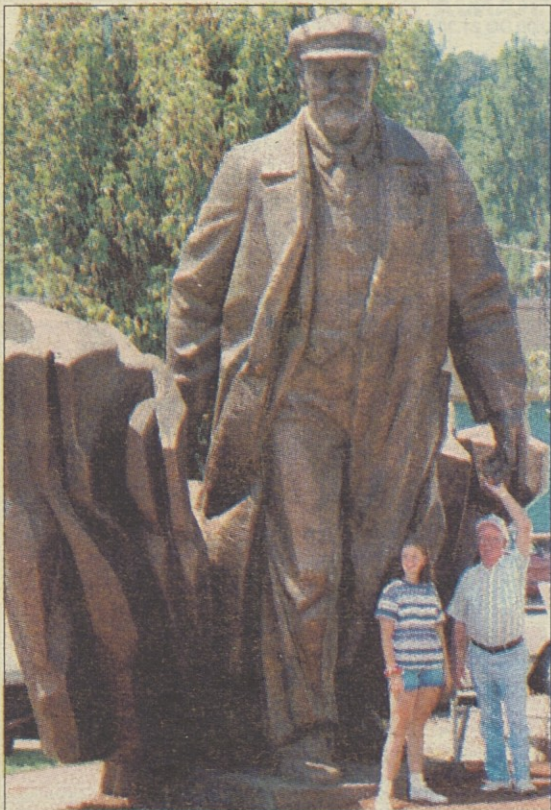
JUTRI

Slovenija: Na Primorskem bo sončno, drugod zmeroma do pretežno oblačno. Predvsem na vzhodu bodo se kratkotrajne plohe. Obe: V torek bo prevladovalo sončno vreme z občasno povečano oblačnostjo. Topleje bo.

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Občudovani veliki Lenin

Mesto Seattle lahko zadnje čase s turističnega vidika računa tudi na velik, osem ton težki Leninov kip (AP)

V Singapuru preplah zaradi krokodila na sprehodu

SINGAPUR - »Pozor, hud krokodil.« Približno tako piše na tablah, ki jih je postavila policija na bujnem območju Admiralty Road na severni obali Singapurja, da bi prebivalce in obiskovalce posvarila pred svojevrstnim kucarjem, dolгим več kot dva metra, ki strasi ribice in domacine. Sicer pa v supertehnološkem in aseptičnem Singapurju, kjer je prepovedano celo zvečenje gumija, krokodilov že dolgo ni več na srečati, zato je ta preostali primerek povzročil razumljivo razburjenje. Policija izključuje, da bi plazilec pobegnil iz kakega zivalskega vrta in se nagiba k domnevi, da je priplaval iz Malezije.

V Veliki Britaniji odkrili blago, ki omogoča sončenje

LONDON - Zagorelost brez belih lis, in to brez slačenja in brez opeklin. Obljubljajo jo firma, ki se pripravlja na lansiranje nove tkanine, ki prepušča blagodejne sončne žarke in ustavlja tiste, ki povzročajo opekline. Tkanino so iznašli v laboratorijih firme Tan Safe, specializirane za sončne proizvode, ki bo konec meseca dala v prodajo kopalke, srajčke, kratke hlače, majice, klobuke in celo sončnike, izdelane po posebni kemijski formuli, ki omogoča varno sončenje. Tkanina je že prestala stroge teste, ki so pokazali, da je odlična alternativa proizvodom za sončenje, vendar ne gre prezreti, da bo cena teh revolucionarnih izdelkov vse prej kot skromna.

Ponudba organov ustavila eksekucijo

WASHINGTON - Pred komaj dvema dnevoma je izjavil, da se ne namerava več boriti za ustavitev svoje usmrtnice in da je pripravljen sedeti na električni stol, v zadnjem trenutku pa si je 43-letni Larry Lonchar premislil. Prek svojih odvetnikov je namreč sodniku grofije Butts v državi Georgia posredoval ponudbo, da bi daroval organe. Toda električni stol bi organe usodno poškodoval, trdijo odvetniki, zato je treba izbrati kakšen drugačen način usmrtnice. Sodnik se je tako znašel v zagati in ni mu preostalo drugega, kot da je ustavil eksekucijo trikratnega morilca. Svojo odločitev bo oznanil jutri.

»Mokro« obhajanje praznika sv. Ivana

Tradicije so lahko nadvse zabavne: prebivalci predela Manile San Juana se držijo navade, da na praznik svojega zavetnika dodobra namočijo izbrano žensko (AP)

Goljufi na vlaku

MOSKVA - Zdelo se je, da gre za teroristično akcijo z ugrabitvijo talcev, potem pa se je izkazalo, da je slo zgolj za poskus goljufije. Zgodilo se je na vlaku, ki vozi na progi Sankt Petersburg - Kislovodsk, kjer je pet goljugov nameralo sprazniti denarnice

potnikov s kartanjem. Potnike enega izmed kupejev so prisilili h kartam z grožnjo uporabe orožja, pri tem pa jih je zalotil eden od sprevodnikov in obvestil stoevodjo, ki je vlak ustavil. To se je zgodilo med gozdovi severnega Kavkaza in tako so go-

ljuji brez večjih težav pobegnili in zabrisali sledi za seboj.

Njihov beg ni trajal dolgo, saj so se za njimi pognali policijski in vojaški oddelki in kmalu izsledili tri od peterice, druga dva pa se isčejo. Orožja pa goljufi, kot kaže, sploh niso imeli.